

Biblioteca Municipiului Dova
SALA DE LECTURĂ

15
'69

FLACĂRA

ANUL XVIII
NR. 723
5 APRILIE 1969

cîțiva săteni săpau un puț

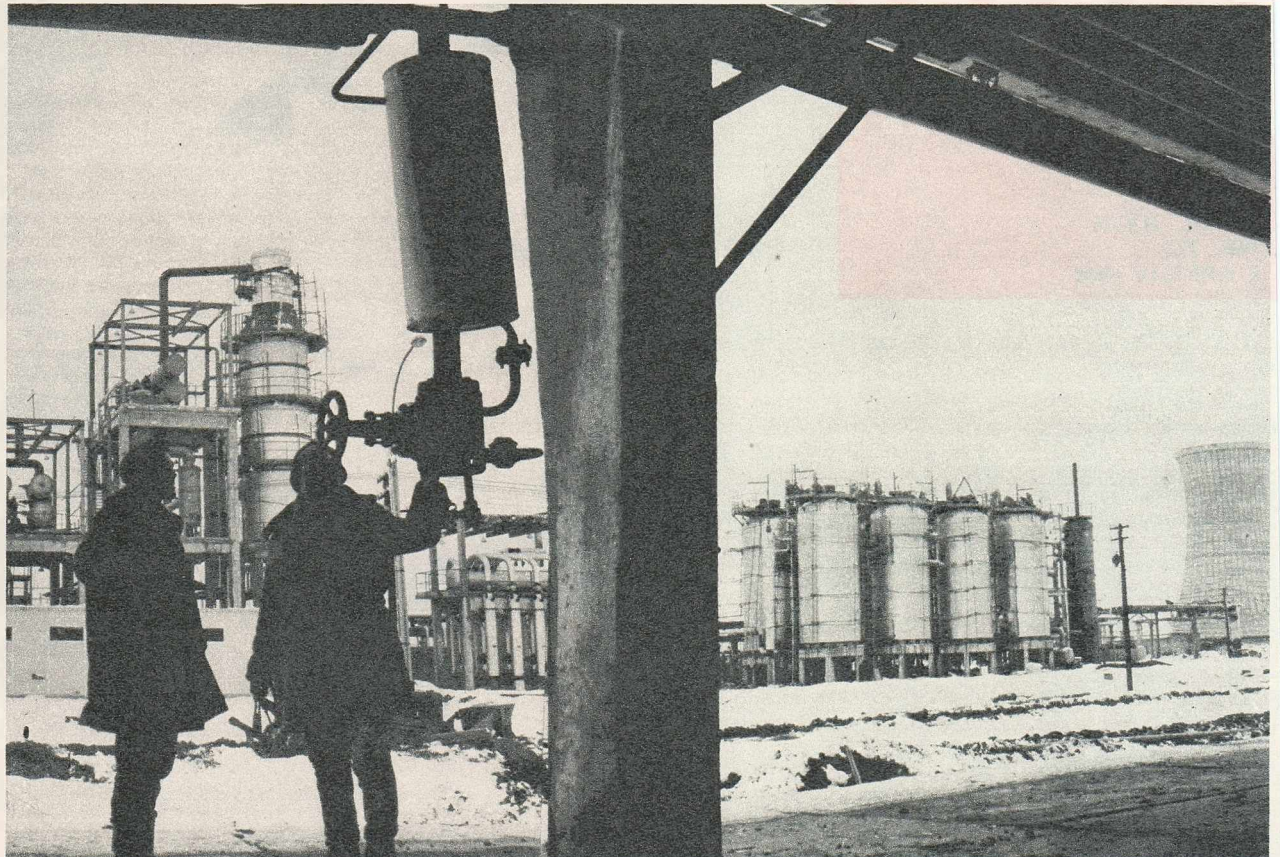
Întîmplarea, care avea să modifice profund destinul unei obscure așezări bihorene, a avut loc în urmă cu un deceniu. Cîțiva săteni din Suplacu de Barcău săpau un puț de alimentare cu apă. Surpriza a fost de proporții: din adînc a izbucnit o coloană de țitei... De la ziua memorabilă cînd, datorită unei erupții întîmplătoare, apele Barcăului s-au acoperit cu pete dense și viscoase de petrol au trecut, așadar, zece ani. Zece ani de amănunțite prospecțiuni geologice ce urmăreau să stabilească întinderea și adîncimea cît mai exactă a zăcămintului, de determinări a unor probe valorice convingătoare ce aveau să ducă în final la instalarea primelor sonde de exploatare. În 1964, Suplacu de Barcău cîștigă primele galoane, devenind schelă, pentru ca în prezent să i se confirme importanța crescîndă: a patra întreprindere a județului Bihor. Ceea ce nu-i la îndemîna oricui, dacă ne gîndim la marile obiective concentrate la Oradea sau în apropiere: Alumina, Fabrica de zahăr (una dintre cele mai moderne din țară), fabrica de mașini unelte «Înfrățirea» etc.

...Nimic mai surprinzător decît atît de specificul peisaj petrolier, într-un perimetru geografic ce părea pînă de curînd hărăzit doar agriculturii și zootehniei. Continua mișcare a pompelor de la sondele de extracție, kilometri de conducte, turnurile de aluminiu ale rafinării, imensele cisterne, în fine, elementul propriu-zis, petrolul, care-și face simțită peste tot prezența, creează un cadru industrial dinamic, o tonică senzație de nou, de modern, de civilizație. Celor cîteva sute de sonde, risipite pe un spațiu vast, li se cere din lună-n lună, din an în an, tot mai mult, dar consemnînd aceste creșteri, care vor determina ca producția Suplacului să atingă nu peste multă vreme sute de mii de tone, nu trebuie să uităm eforturile care le-au condiționat. Ca unul «direct implicat» în aceste căutări, inginerul-șef Mircea Zamfir își amintește:

— Mai întîi a fost constatatarea calităților deosebite ale țiteiului de la Suplacu. Mare conținut de bitum și produse grele. Datorită viscozității mari, exploatarea normală a țiteiului se dovedea inefficientă. Într-o sută de ani am fi recuperat doar o mică parte din țiteiul existent în zăcămint (viscozitatea determinînd o scăzută productivitate a stratului de petrol...). De aceea, s-a hotărît să se procedeze la o exploatare secundară, bazată pe combustie subterană și injecții cu aburi în strat. Fără îndoială, Suplacu de Barcău și-a trecut cu brio ucenicia la capitolul industrializare, mai mult, a dezlăuit nebanuite vocații.

...În momentul de față metoda de extracție prin combustie subterană a intrat în faza semiindustrială.

Rafinăria, ale carei probe tehnologice le-am surprins în toată amploarea lor, probe care, de altfel, au dat satisfacții depline, determină prin prezența sa o altă dimensiune a activității de la Suplacu de Barcău. Dimensiune legată de înalta profesionalizare ce o implică minuțioasă și supravegherea complicatelor mașini și agregate. Cele cîteva sute de

muncitori ai schelei, originari din Suplacu, Porț, Marca, Leșmir, Balc, Almas, Margine, s-au calificat în meserii pînă de curînd, pentru ei, incredibile. Audevenit sondori, electricieni, mecanici-utilaje, mecanici-compresoare (subdiviziuni ce spun, cred, destul de mult despre continua specializare ce se operează aici), lucrează, în fine, la rafinărie.

Vechile centre ale petrochimiei românești sau cele de recent prestigiu și-au trimis emisarii. De fapt, o dată cu pătrunderea Suplacului de Barcău în arena marii industrii extractive s-a produs spre noul sosit un spontan și continuu transfer de experiență. Fără îndoială că acestui ajutor își datorează întreprinderea personalitatea atît de repede afirmată. Maiștri ca Dumitru Barbu din

Peisaj inedit bihorean: instalațiile rafinării «Crișana» (Suplacu de Barcău).

Tîrgoviște sau Vasile Marian din Moreni au fost primii profesori care au predat aici complicatele precepte ale unei meserii devenite seculare.

*

Așadar, la Suplacu de Barcău se valorifică superior nu numai un produs de mare valoare economică — țiteiul — ci și destine umane.

M. HETCO
Fotografie de Gh. AMUZA

aflăm, nu am fost pe litoralul Mării Negre, deși auzisem multe lucruri excelente despre acesta. Dar pot să vă spun din ceea ce am văzut la Brașov și în împrejurimile sale, că dv. ați dezvoltat extraordinar industria turismului. Am vizitat o mulțime de asemenea stațiuni din Europa, deși nu sînt mare sportiv. Am văzut multe locuri renumite și pot să vă asigur că Sinaia, Predealul, Poiana Brașov se situează uneori chiar mai sus față de tot ce există mai bun în acest domeniu în Europa. Ceea ce ați făcut dv. este foarte bine și aveți toate condițiile pentru a atrage un mare număr de turiști în țara dv.

— Ce întreprinderi ați vizitat?

— Uzinele «Tractorul» și «Danubiana», precum și Fabrica de mașini unelte-București. Din observațiile mele de vechi specialist, trebuie să vă spun că am constatat că sînt foarte diferite de ceea ce avem noi în Danemarca. Sînt mult mai mari și mult mai bine utilizate, iar din punct de vedere al automatizării sînt pe loc de frunte. Deci, din ceea ce am văzut, pot să vă spun că aveți o industrie de mîna întîi.

— Cum apreciați contribuția actualiei expoziții daneze la dezvoltarea relațiilor comerciale dintre România și Danemarca?

— Există posibilități mari de creștere a volumului comerțului dintre cele două țări. România este o țară foarte bogată în resurse naturale. Acestea vă dau posibilitatea de a vă construi o industrie foarte largă. În Danemarca nu avem nici un fel de bogății naturale și trebuie să importăm totul. Urmărind cu atenție relațiile noastre comerciale constatăți că, desigur, se mai găsesc goluri, pe care putem să le acoperim reciproc cu ceea ce putem furniza fiecare. Totul rîde în

F 07

pe un drum nou

Interviu cu dl. Knut Thomsen, ministrul comerțului al Danemarcei

— Domnule ministru, sînteți pentru prima oară la București?

— Da. Doream să vizitez România și prilejul cel mai fericit mi l-a oferit deschiderea primei expoziții industriale daneze la București, eveniment care a avut loc recent. Țin să arăt că expoziția aceasta este în același timp și cea mai mare pe care noi am organizat-o vre-

dată în altă țară. Desigur, am folosit prilejul pentru a avea și o serie de discuții cu personalități ale vieții politice și economice românești și pentru a vedea cîteva dintre întreprinderile românești. De asemenea, am vizitat cunoscuta stațiune de sporturi de iarnă de la Poiana Brașov.

— Ce v-a impresionat mai mult?

— Frumusețea țării, în primul rînd, largile posibilități pe care le oferă turismului. Dat fiind anotimpul în care ne

regina fado-ului a cântat din nou pentru noi

«Cînd cîntă Amalia, cîntă Portugalia». Iată o frază care circulă exact ca un vers din Camoëns sau Fernando Psoa. Arta Amaliei Rodríguez este de multă vreme una dintre cele mai înalte expresii ale sufletului poporului portughez.

— Doamnă Amalia, așa cum cunoaștem noi fado-ul din interpretările d-voastră, acest vechi cîntec portughez ne apare ca fiind mult mai mult decît muzică. Sau și altceva, nu numai muzică...

— Este un mod de a trăi, este expresia acelui saudade, greu de tradus; înseamnă mai multe lucruri, nostalgia după ceva sau cineva, real sau imaginar...

— Nouă ne e mai ușor să înțelegem; avem și noi cuvîntul «dor».

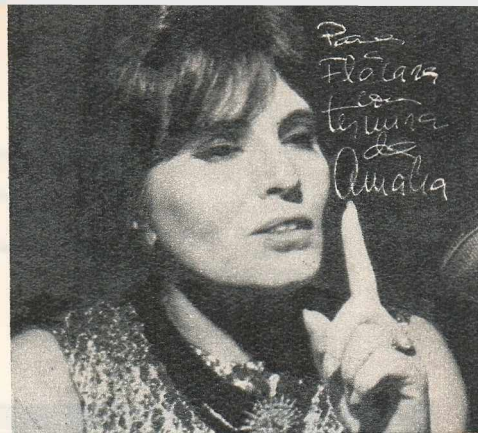
— Pentru mine fado-ul reprezintă cea mai deplină posibilitate de a mă exprima,

de a-mi dovedi sinceritatea. Puterea lui de convingere, expresivitatea lui mi se par absolute, de aceea nu găsesc necesar să-i adaug nici un gest.

— La cea dintîi întîlnire cu publicul nostru erați puțin neliniștită, aveți puțin trac, după cite se părea...

— După primele cîntece a dispărut. M-au cucerit sinceritatea și căldura lui, faptul că nu iubește sofisticările inutile.

M. M.

de o mai bună cunoaștere reciprocă a țărilor noastre, de ceea ce poate oferi fiecare. În spiritul acestei concepții, eu am fost însoțit de o serie întreagă de oameni de afaceri danezi, care au prezentat de altfel numeroase mostre la expoziția de la București. Ei știu că noi nu trebuie numai să vindem ci să și cumpărăm. Și din România avem ce cumpăra. Profit de acest prilej spre a

transmite și prin intermediul dv. cele mai bine urări poporului român. Doresc să subliniez că aveți un ritm de dezvoltare foarte rapid, și aceasta se vede imediat. Eu am venit aici fără nici un fel de idee preconcepută. Mi-am folosit doar ochii, și pot să vă spun că am văzut foarte multe lucruri, atît în domeniul industriei cît și în domeniul turismului. Vă aflați pe o cale foarte bună.

loc garnitura.

— Dincă! Grăbește-te, că aproape l-au oblojit și pe moment pleacă! — spar-se liniștea serii o voce dogită, ce venea de undeva dinspre locomotivă.

— Ține-l așa! Aterizez la moment! — se făcu auzit răspunsul clefăit al unui glas în curs de ingurgitare.

Minutele se scurg exasperant de greu. În sfîrșit, dintr-o curtică apare tropăind grăbit prin noroi numitul Dincă, tîrînd după el o cotigă încărcată cu doi saci grei; ajuns lingă tren, saltă cu opinteli sacii, apoi și cotiga, într-un vagon, după care răcnește scoțînd capul pe fereastră:

— Să-mi trăiești, nea Pandelee, ai fost salon!

Aceste parole magice fiind pronunțate (și recepționate — desigur — de urechile cărora le erau destinate), locomotiva se opintește gîfînd, întreaga garnitură clănțane din tampoane și se tîrăște greoi sutele de metri ce-o mai despărțeau de gară.

Bilanț parțial: 25 de minute întîrziere.

Plecăm, și peste 5-6 minute trenul intră în gara Cucuieți-Sudiți. Înainte însă să se oprească bine, pe peron răsună bocancii unui individ care a sărit încă din mers, pentru a dispărea grăbit pe una din ușile gării.

După un minut locomotiva șuieră o dată, scurt.

— Alde Andreica, bă nenorocitul, unde ești? Întoarce-o repede c-o ia din loc! — se aude glasul răgușit al lui Dincă.

Locomotiva mai șuieră o dată și dă să pufăie.

— Nea Pandelee, stai așa, nu-i da bice! Nu s-a întors încă băiatul cu damigeana!

Foarte curios: trenul nu pleacă! «Ape-lul» se pare că a fost auzit unde trebuia! Și timpul trece, călătorii oftează.

Iată-l, în sfîrșit, și pe Andreica, cîrînd cu el o damigeană ce-i lesne de observat c-ar fi plină ochi.

— Urcă-te, bă, adormire!

— Mucles! Știi ce-adeuce băiatu'?

A-nțtia, dă prună! De două ori la cazan!

— Libbeer! — proclamă vocea lui Dincă, și — iarăși foarte curios — garnitura pleacă imediat.

Trenul a zăcut în marele nod de cale ferată Cucuieți-Sudiți o jumătate de ceas.

Sosirea la București, la 21.15. Bilanț total: o oră întîrziere!

Un ceferist în pragul pensiei, care-și face serviciul pe linia asta și căruia mi-am mărturisit stupoarea pentru cele petrecute, mi-a spus cu multă amărăciune:

— Așa se-ntîmplă mereu. Huligani înrăiți; umblă mai tot timpul beți. Bilete de tren nu-și scot niciodată. Fără nici un motiv lovesc călătorii, înjură femeile; își fac literalmente de cap, cu complicitatea bicornică a cîtorva elemente care compromit tagma ceferiștilor. Mai mare rușinea!

Rușinea ca rușinea, dar organele de miliție, cît și cele de inspecție pe calea ferată, ce-au de spus? Să nu se găsească oare ac pentru asemenea cojoace? N-am crede!

Mircea NOVAC

dacă tot plecăm de-acasă

Două teatre din țară au venit zilele trecute în București, spre a-și confrunta spectacolele cu publicul Capitalei: Teatrul din Constanța și cel din Birlad. Printr-o gîndire organizatorică, a cărei rațiune mărturisim că sîntem incapabili de a o înțelege, ambelor teatre le-au fost programate reprezentațiile în aceleași seri, astfel încît spectatorul interesat să cunoască amîndouă colectivele ar fi trebuit să recurgă în ultimă instanță la... actul dedublării. Să nu uităm a menționa un alt «neînsemnat» amănunt de organizare: teatrul birlădean și cel constănțean au fost la concurență nu numai între ele ci și cu concertele (televizate!) ale marelui Yehudi Menuhin și cu spectacolele celebrului balet cubanez. Drept care, sălile — cum era de așteptat — au fost cam golașe (cu toată bunăvoința oștașilor în termen care, aduși la teatru

cu trupa, în ultimul moment, nu au reușit să umple decît balconul Naționalului!), turneele s-au dovedit un gest costisitor și splendid de gratuit totodată. Mai ales că nici selecția spectacolelor nu s-a dovedit cine știe ce chibzuită: teatrul birlădean ne-a oferit un spectacol submediocru cu «Și soarele are pete» de L. Lahola (în care am întrevăzut un talent promițător, tinărul actor Sorin Stratilat), consolidu-ne totuși cu excelentul debut regizoral al Vioricăi Petre, cu piesa «Iertarea». Firește, bunii actori de la Constanța — Ileana Ploscaru, Anca Neculce Maximilian, Dan Herdan — ne-au oferit cîteva bune momente de teatru în două spectacole inegale artistice: «Rosmersholm» și «Travesti». Dar pentru asta merită, și teatrele, și noi, să ne urnim de-acasă?

S. F.

brel își asumă riscul

Ani de zile regizorii de film au dat tîrcoale marelui cîntăreț de origine belgiană Jacques Brel. Autorul «Muribundului» a răspuns fiecărei solicitări cu un «nu» răspicat. Pînă acum un an și jumătate, cînd a fost ispitit de propunerea lui André Cayatte de a juca rolul principal în filmul Riscurile meseriei, dezbătere etică în care se înfruntă adevărul cu minciuna. Critica și spectatorii și-au dat mîna pentru a recunoaște înaltele calități actoricești ale lui Brel. Ne putem convinge și noi în săptămîna aceasta, cînd filmul este programat pe ecranele bucureștene.

să vezi și să nu crezi

Cînd prinde o zi bună, personalul 8026 pleacă din Otenia la ora 18,15 și, taca-taca, pe la 20,15 ajunge în gara București-Obor. Adică în două ore, ceea ce nu-i puțin.

Asemenea «zile bune» sînt însă extrem de rare. De obicei, pe parcurs se produc cu regularitate «evenimente» de-a dreptul incredibile, care — din păcate! — nu țîn de domeniul anecdoticii

iată, de pildă, cele petrecute cu numai cîteva zile în urmă:

Cînd locomotiva ajunge în dreptul primelor case din comuna Gălbinași, garnitura se opri pe neașteptate, scrișnind din toate încheieturile, cu toate roțile blocate. N-o oprise lumina roșie a vreunui semafor, iar gara se zărea ceva mai departe, la vreo trei sute de metri. Ce se-ntîmplase? «Cineva» trăsese de semnalul de alarmă!

Forfotă, discuții, exclamații dezaprobatoare. Personalul se străduie să deblocheze frinele, ca să se poată urni din

pe sîrmă...

... și în pași de dans. Zburătorul din fotografie este Samsal Abakarov, vedeta Ansamblului sovietic de dansuri «Lezhinka», surprins în timpul unei recente repetiții care a precedat apariția acestei vestite formații în prestigioasa sală engleză Royal Albert Hall.

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

COPERTA NOASTRĂ este un protest indian împotriva zvonului care circulă cum că tovarășul Topor ar fi prezis noi averse și povită.

Prezentarea artistică:
VLAD MUȘĂTESCU

FLACARA. Redacția: București, Piața Scintei 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scintei»

bătrînii și marea

De decenii, poate de secole, viața se scurgea liniștită — atât de calm cît se putea concepe într-o țară atât de frămîntată de mișcări revoluționare ca Mexicul — în satul Tecolotla. Singurele evenimente memorabile erau isprăvile pescarilor. Spre deosebire de confrății lor vînători, aceștia aveau totdeauna drept mărturie peștele cu pricina, a cărui lungime și greutate ieșite din comun o puteau aprecia toți curioșii de la 2 la 90 de ani, pe plaja largă care dădea spre Golf. (Firește, este vorba de golful care în mintea localnicilor se identifică cu un întreg univers. Drept care l-am scris cu majusculă: Golful Mexic.) Iar isprava se încheia în tîrg și apoi la circumă, spre satisfacția tuturor celor în cauză.

Iată însă că timp de cîteva zile obscurul sat mexican a figurat în telegramele marilor agenții de presă. Cei mai mirați au fost, firește, înșiși tecolotlanii care, într-o bună dimineață, cînd se grăbeau spre năvoadele lor, s-au oprit înmărmuriți, s-au frecat la ochi, au murmurat în gînd o rugăciune și iarăși s-au frecat la ochi. Apoi puștii au izbucnit în urale și tot satul s-a repezit spre mal, unde, între două bărci pescărești, zăcea El. Deși măsura la fel și de la coadă la cap și de la cap la coadă, lungimea era totuși respectabilă: 25 m. Bătrînii i-au evaluat greutatea dintr-o privire: cel puțin 15 tone. Cincisprezece tone de carne. O avere. Dar ceea ce-i nedumereau erau niște colți ciudați ca de elefant, sau mai curînd coarne, care apăreau în diferite părți ale corpului animalului. Nici cei mai vîrstnici nu-și aduceau aminte să mai fi văzut așa minunăție.

Momentul era însă puțin propice meditațiilor. Fără nici un plan preconizat a început operațiunea «Asaltul monstrului». Un vlăjgan a tăiat nasul creaturii, copiii i-au scobit ochii — care s-au dovedit a fi de mărimea unor faruri de camion — iar alții s-au îndeletnicit cu tăierea «colților».

Curînd a sosit la fața locului poliția. Nu încapă indoială că în întreaga sa carieră — nu lipsită de elemente pitorești — șeful de post local nu a mai avut de dus la bun sfîrșit o asemenea anchetă. Comisarul a luat singura măsură posibilă de competența sa: a arestat suspectul. Firește, ar fi fost cam greu să-i pună cătușe, dar a ordonat să fie legat cu un cablu de oțel și fixat de mal. Dar cu cei

doi-trei oameni ai săi nu putea face față năvalei pescarilor care, sub ochii săi, hăcuiau înainte, așa că a fost chemată în ajutor o unitate militară.

În fine, după nu puțină ciorovăială, lucrurile s-au mai liniștit și straniul vizitator din altă lume, ca un nou Gulliver, a fost transportat de o sută de soldați și pescari în sala de festivități a cooperativei pescărești din sat. Vorba aceea: nu este pentru cine se pregătește...

De fapt ne-am pripit afirmînd că lucrurile s-au liniștit. Căci după armata regulată a sosit în sat o altă armată, mult mai puțin regulată și disciplinată, și în schimb veșnic dispusă să pună întrebări și să discute în contradictoriu: o armată de naturaliști mexicani și de peste hotare. Abia atunci a început zarva adevărată, s-au avansat cele mai fantastice teorii.

...Creatura este ultimul reprezentant al unei specii marine necunoscute, care a trăit acum un milion de ani. Așadar, un monstru preistoric.

...Viețuitoarea a fost conservată, înghețată, timp de mii de ani într-un aisberg, apoi s-a desprins de încheștarea de gheață după ce aisbergul s-a topit în călătoria sa spre sud.

...Mamiferul este pur și simplu o balenă uriașă («sperm whale»).

...Dar atunci de unde «colții». «Coarnele»? Cine a mai văzut balene astfel împodobite?

Controversele au continuat multă vreme și nici la ora actuală se pare că nu s-au încheiat definitiv.

Disputa a lăsat oarecum indiferenți pe pescarii din Tecolotla. Ei, copiii și nepoții lor au acum subiect de discuții pentru un timp nedefinit. «Peștele» (deși în mod impropriu îl vom denumi astfel) face parte de acum din mitologia locală. Și fără voie te gîndești la Bătrînul lui Hemingway și miraculoasa sa captură.

— Are optsprezece picioare de la cap la coadă — strigă pescarul care îl măsoară.

— Cred! — făcu băiatul.

Intră la «Terasă» și ceru o cană cu cafea.

— Fierbinte și cu mult lapte și zahăr!

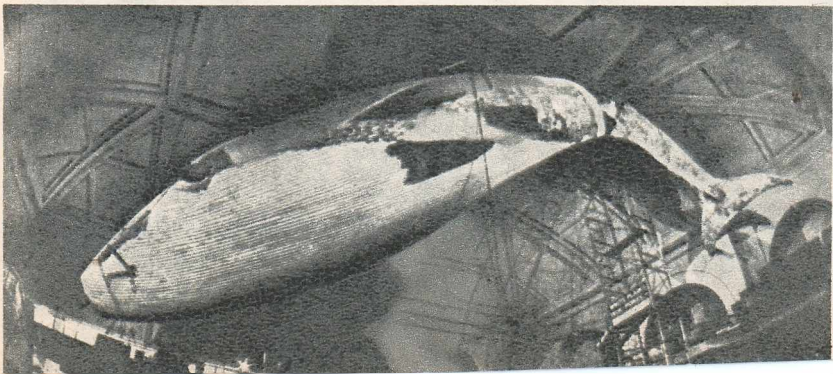
— Altceva?

— Nimic. O să văd mai pe urmă ce poate minca.

— Ce mai pește a fost ăsta! se minună patronul. N-am mai văzut așa pește!

L. NIȚESCU

Acest model al unei «balene albastre» este mîndria Muzeului de istorie naturală din New York și a fost instalat aci pentru a marca centenarul acestui muzeu. Este cam de dimensiunea monstrului care a eșuat la Tecolotla. Privindu-l, vă puteți imagina ce au simțit pașnicii pescari mexicani cînd, într-o bună dimineață, au întâlnit pe plajă un vizitator marin dintr-o altă lume.

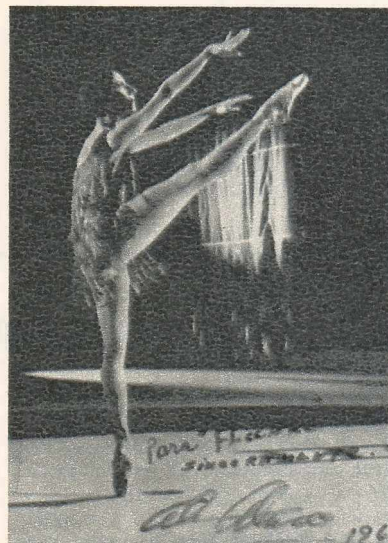

alicia alonso a dansat pentru noi

Întors dintr-un turneu în Uniunea Sovietică și pornind mai departe, spre Sofia, Bruxelles, Lisabona, Madrid, Barcelona, Baletul Național din Cuba a poposit — pentru a treia oară — și la noi în țară.

— V-am văzut din nou dansînd, doamnă Alicia Alonso, în aceste cîteva seri de mare desfătare artistică pe care ni le-ați oferit, și am prețuit mai ales desăvîrșirea și mobilitatea stilistică a ansamblului dv. Și totuși, spuneți-mi, credeți în baletul modern în aceeași măsură în care credeți și în baletul clasic? Le iubiți pe amîndouă deopotrivă, credeți că pot exprima deopotrivă sensibilitatea modernă?

— Dă-mi voie să-ți răspund indirect cu o povestioară. Cînd te muți într-o casă nouă, toate colțurile ei sînt pline de necunoscut și mister, tot timpul cauți și descoperi lucruri noi. Cînd îți cunoști casa pe de rost, atunci imaginația intervine salvator pentru a schimba și înfrumuseța lucrurile știute. Cînd casa nu mai poate fi înnoită, gata, nu mai merge, trebuie să te muți. Cam așa e și cu baletul: în baletul clasic — casă veche, pîrintească — trebuie să cauți mereu ceva nou, o expresie nouă, o nuanță nouă; cînd dansezi ca un automat, baletul a murit — dar sincer vorbind, în mine nu a murit încă nici unul din marile balet clasic. În baletul modern mă simt ca în acea casă mare, nouă, plină de necunoscut, în care alergi mereu înainte, cu încîntare, să-i descoperi toate ungherele noi, să te găsești pe tine, pretutindeni, în noi ipostaze. Cred însă că amîndouă sînt la fel de importante, că baletul modern nu poate literalmente exista fără tehnica clasică, dar că baletul clasic simte și el nevoia unei infuzii proaspete

cu acea sensibilitate modernă de care vorbeai.

— Ați dansat în «Carmen», în «Giselle», ați făcut coregrafia la acel incintător «Grand pas de quatre»... Ce ați dansat cu cea mai mare plăcere?

— Dansez totul cu la fel de intensă fericire: cînd cunoști bine un rol nu mai ești tu stăpîn pe el, ci pune el stăpînire pe tine și devine o parte reală a vieții tale. Dansez însă cu mai mare plăcere în fața unui public cunoscător, cum e și publicul dv.; mă simt atunci ca în fața unei oglinzi, publicul fiind cel care îmi reflectă — prin aprobarea sau dezaprobarea lui — fiecare mișcare, fiecare trăire.

S. FAUR

olinka berova — fotografie de familie

Cînd ne-am despărțit, după vizita pe care o făcuse redacției noastre, colega Zelmira Zivna de la revista pragueză «Svět Obrazek» ne-a promis că ne va trimite un interviu cu celebra actriță de film cehoslovacă Olinka Berova (ați văzut-o probabil în «Joia Limonadă» și «Cine a ucis-o pe Jessie»). Interviul nu ne-a parvenit încă. În așteptarea lui publicăm această fotografie, pe care ziarista cehă a reușit s-o «smulgă» din colecția personală a actriței.

Iată-o deci pe Olinka Berova alături de soțul ei, actorul englez Brad Harris, și primul lor copil, într-o scenă reală de viață. Așa cum se obișnuiește la fotografiile din orice album de familie, Olinka a însemnat pe verso: «Sabrina are trei zile. Toți trei ne zîmbim».

sala pașilor pierduți

MEDICUL stomatolog Gheorghe Chioară lucrea la cabinetul de triere al Poli-iniciei sectorului II-București. Deși nici nu avea căderea să efectueze decât tratamente de urgență, el a pretins Virginei Boi 2.100 lei pentru o lucrare din aliag, care, conform tarifului, ar fi costat numai 183,42 lei. Când să primească anii, dentistul a rămas... cu gura căs-

cată. Intrase miliția. Bani au fost confiscați, delincventul primind în schimb un an și șase luni închisoare.

ȘI MILIȚIA are, uneori, nevoie de noroc. Inspectoratul județean Constanța îl urmărea pe Alexandru Dragnea, multiplu recidivist, pentru un furt comis în noiembrie 1967. Fără succes, deși nu s-ar putea spune că urmăritul dispăruse chiar în gaură de șarpe. A trecut un an de zile și lui Dragnea, nederanjat pînă

acum, i-a venit chef să se plimbe cu trăsura. A furat din Urziceni o căruță cu un cal roib, cu stea albă în frunte și chior de ambii ochi. Lipa-lipa, bidiviul l-a dus pînă la Slobozia, unde Alexandru Dragnea a vîndut căruța și a eliberat animalul invalid. Așa a fost prins mult căutatul hoț. Într-adevăr, noroc orb și cu stea în frunte!

UN INCENDIU a cuprins imobilul din B-dul Ghica Tei nr. 79, București.

Ca la orice foc, oamenii cu inima fierbinte au sărit să-l stingă, să salveze vieți, lucruri etc. Printre ei s-au amestecat și două uscături — Nicolae Niculescu și Gheorghe Caraiman — care au dat «ajutor» evacuînd obiecte în... buzunarele lor. S-au fript după stingerea pojarului, cînd au fost prinși vînzînd lucrurile furate.

S.A.

A VENTURA CEA DE TOATE ZILELE

saltul... în viață

Era pe la amiază. Mai precis, puțin trecut de orele 13. Atunci cînd străzile Stockholmului sînt îndeobște pustii — oamenii retrăgîndu-se în intimitatea casei sau în localurile unde-și iau masa. S-a întîmplat însă ca unul dintre pușinii trecători să-și înalțe tocmai atunci privirea. Să fi văzut o umbră, jos, pe caldarim și, instinctiv, curiozitatea l-a îndemnat să vadă de unde provine? Ridicînd capul, zări pe cornisa unei case un om care stătea gata-gata să se arunce. Rămase ținut locului. I se alătură apoi încă cineva și încă... și încă, printre care și un fotograf. Și dintr-o dată, în mijlocul mulțimii îngrozite își făcu apariția o bătrînică care-l recunoscu — scăpînd un șipăt — pe cel a cărui viață părea să se sfîrșească acolo unde se termina cornișa. Dar — printr-o minune parcă — și el o recunoscu. Era buna lui mamă, căreia cu nici un chip n-ar fi vrut să-i ofere tragicul spectacol al sinuciderii sale... O știa de altfel plecată după tîrguilei și nu se aștepta să se întoarcă așa curînd — ceea ce-l și făcuse să-și aleagă acest moment pentru a sfîrși cu totul: cu durerea pricinuită de soția care-l părăsise, cu sentimentul unei vieți serbede și neimplinite pînă la 45 de ani, pe care n-a avut de ce să-i sărbătorească doar cu cîteva zile în urmă... Totuși, prîvindu-și mama, de-acolo, de sus, o fracțiune de secundă i-a fost suficientă pentru a-l determina să-și amîne planul încolțit de atîta amar de vreme. Înapoi însă, la fereastra de la care coborise, nu mai putea urca. Privi în față, la acoperișul clădirii de peste drum, măsură în gînd și nu mai așteptă. Își luă avînt, sări. Avertizați între timp, pompierii sosiți la fața locului l-au găsit dincolo, agățat bine cu mîinile, dar cu un picior fracturat. Cu suflul vindecat însă. După părăsirea spitalului, lui Björn S. cei din jur îi vor spune din nou, cu simpatie, ca în fiecare zi de pînă acum, «voiajorul».

I. CIOARĂ

De la un acoperiș la altul, sub privirile înmărmurite ale celor de jos.

Cu un picior fracturat, cramponat de acoperiș și de dorința de a trăi — așa l-au găsit pompierii pe Björn.

răspuns la o provocare

Vremea — substantiv de gen feminin — cochetează. N-are nimeni, nimic, împotriva. Suspense-ul și surpriza își au hazul lor. Totuși, primăvara asta «teoretică» prea exagerează practic. Prea e nehotărîtă și lipsită de caracter. Se lasă influențată de iarnă; ba chiar are purtări și de toamnă ploioasă. Sau ce pomenești că 1969 o fi un an distrat în asemenea măsură încît să-și fi încurcat zilele de iarnă cu cele de primăvară și de toamnă. Altfel, de ce ni le servește așa de-a valma? Nu vreau să-l jignesc — e unul dintre anii vieții mele — dar nu mă pot opri să-l interpelez. Vreau să știu ce are de gînd. A uitat că pentru 21 martie avea și el niște obligații de comportament? Și doar la 1 ianuarie l-am primit ca pe un an bănuț de treabă, cu piine, sare, vin și afumături. Acum de ce-o întoarce? N-avem nevoie doar de anotimpuri

fictive, trecute în calendar și atit. Ne trebuie o primăvară de fapt.

Pentru că, depășind gluma, trebuie să-i spunem realității pe nume. Avem iar de dat o bătălie pentru piinea noastră cea de toate zilele. Iar ne luăm de piept cu natura, ca acum 2—3—4—n mii de ani în urmă. Ne reîntoarcem la probleme primare, esențiale. Deci, adio sărmane angoase intelectuale la modă, adio poezioare cifrat-profunde, adio dispute despre palmaresul brașovean, ne chiamă problemele fundamentale.

1968 nu ne-a dat destulă apă și totuși am ieșit din încurcătura, 1969 ne dă prea multă; nu-mi dau seama ce-i în capul lui, ce urmărește.

Ne bănuie niște bicisnici? Niște slabi de inger? Înseamnă că nu știe că în județul Galați — este doar unul dintre exemplele care se pot da — cooperatorii

din Furceni, Suceveni, Scînteiești, Priponești, Mastăcani au folosit instalații de irigație, au construit canale de drenaj și gropi de acumulare, mă rog, au făcut ce știe un bun gospodar să facă la nevoie, și au și scos de sub apă suprafețele însămințate cu griu și orz, în toamna.

Sau 1969 ne bănuie niște dezarmați? Înseamnă că habar n-are de cele 60.000 de tractoare ale noastre. Nici de cele 25.000 de grape cu discuri, pluguri, cultivatoare și sape reglabile. Ori de cele 20.000 de semănători SU 29, cele 12.800 semănători 2 SPC-2, cele 7.000 semănători SPC-6. Ca să vorbim doar în mare.

De fapt, situația e dificilă doar în Moldova și în sudul țării; pentru că în Transilvania, în Cîmpia Vestică și în județul Constanța, lucrările de executare a muncilor agricole de primăvară au fost începute și sînt continuate în condiții bune. Cu trei zile înainte de sfîrșitul lui martie, în aceste regiuni fuseseră deja însămințate 90.000 de hectare.

Și totuși înfruntarea mizeriilor vremii este departe de un nivel de bagatelă, acțiunea ne obligă la multă seriozitate.

Comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut, lucrările agricole sînt rămase în urmă. Soluția o găsim în rapor-

tul timp-viteză. Viteza trebuie accelerată pentru a obține aceleași rezultate pe unitatea de timp. Practic, pentru pregătirea tuturor terenurilor neogorite astă-toamnă, înainte de orice trebuie cercetată zilnic starea parcelelor și — în funcție de constatările, de starea concretă a fiecărei parcele în parte — de acționat cu promptitudine. Deci, observație permanentă, mobilitate în decizii, rapiditate în acțiuni. Timpii morții trebuie uciși fără milă.

Comandamentul bătăliei — Consiliul Superior al Agriculturii — a stabilit regulile tactice. Restul depinde acum de ceilalți. «Ceilalți» fiind, bineînțeles, țărani cooperatori și colectivele I.M.A., dar și unitățile Ministerului Petrolului (pentru aprovizionarea ritmică și potrivit graficelor de livrare cu carburanți) precum întreprinderile de aprovizionare cu piese de schimb. Recolta 1969 depinde de un spor — general și coordonat — de efort și de organizare.

La provocarea vremii, nu există decît un răspuns eficient: să dăm bici tractoarelor!

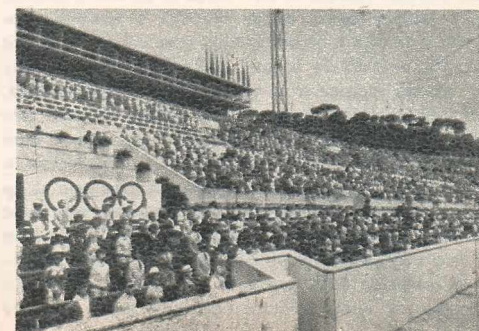
Nelu IONESCU

tăcere pe stadion

Priviți prima din seria celor trei fotografii pe care vi le prezentăm: veți observa fără nici o dificultate, presupunem, că aveți în față imaginea tribunei unui stadion, plină cu manechine din material plastic, foarte asemănătoare — pentru cei ce-și mai amintesc — cu figurile de panoptic de odinioară, confecționate din ceară.

Priviți și cea de-a doua fotografie: deși într-un plan mai îndepărtat, figurile se disting încă a fi factise și nu oameni vii.

În cea de-a treia fotografie, îndepărtarea și mai mult a planului face să apară o iluzie de săvîrșită: o tribună de pe un stadion, plină cu oameni fremătători. Tocmai pe această iluzie au contat realizatorii unui film avînd ca temă Jocurile Olimpice (cu Charles Aznavour în rolul unui atlet), care se toarnă în prezent în studiourile din Roma și în care cîteva zeci de mii de figuranți, bărbați și femei, au fost înlocuiți cu păpuși din plastic. Economia realizată de producători este, pare-se, considerabilă, dacă ținem seama de faptul că salariul pe zi al upui figurant este de zece ori mai mare decît costul unui manechin și că pentru o scenă ca cea atăturată este nevoie de cel puțin 8 zile de turnare. Ingeniozitatea și spiritul economico-organizatoric al studioului italian ni se par cu atît mai demne de subliniat cu cît se știe că există studiouri în care se cheltuiesc sume substanțiale pentru plata unor figuranți vii, care se comportă în film aidoma unor manechine de paie.

de Ilie ZAHARIA

DIALOG

Fără să impietez asupra dialogului spiritual și competent pe care H. Dona îl are săptăminal cu cititorii, vreau să mă refer la două scrisori primite în legătură cu articole scrise pe teme economice și sociale. Voi începe cu strigătul impresionant al unui vechi funcționar comercial, Gheorghe Radu: «Ne e dor tuturor celor ce lucrăm în comerț de o apreciere mai exactă a muncii noastre, de un respect al ființei noastre umane, al rolului nostru în societate (pe care noi nu îl supraapreciem, dar pe care alții îl subapreciază)». Dar această apreciere este legată direct de modul cum este servit, satisfăcut, clientul. Nu, tovarășe Radu?

La cauzele arătate altă dată de mine aci, care determină nemulțumirile justificate ale cumpărătorilor, corespondentul nostru adaugă: «Un șef de magazin are dreptul de a comanda marfa — dar numai dintr-un lot comandat industriei de alții, el trebuie să aștepte termenele de livrare fixate de alții, să accepte modelele, măsurile și culorile stabilite de alții, e obligat să primească în colectivul de lucrători oameni nepregătiți (pentru că alții nu vin), în sfârșit, principalele sale atribuții sînt păstrarea curățeniei, respectarea avutului obștesc, aranjarea mărfurilor (în cadrul imuabil pe care îl are la dispoziție) și, în limita posibilităților, respectarea cumpărătorilor, deși se știe foarte bine că adevăratul respect față de cumpărători ar fi tocmai satisfacerea deplină a cererilor acestora, și nu banala, vinăta politețe a lui «nu avem, mai poștiți pe la noi»...

Sînt multe probleme grele ridicate în scrisoarea tovarășului Radu, a căror rezolvare presupune schimbări structurale și în sistemul comerțului cu ridicata și cu amănuntul, și în relațiile dintre industrie și comerț, și în modul de cointerensare a salariilor din comerț. Dar problemele sînt puse — nu de scrisoare, ci de viață — ele își așteaptă soluțiile. De mult...

Am trimis scrisoarea menționată celui mai competent s-o rezolve — ministrului comerțului interior. Cred că nimeni nu-și face iluzia că asemenea situații pot fi remediate radical și prompt printr-o decizie ministerială. Ele cer timp, dar important este ca în analiză și soluții să se pornească de la cauze.

Tovarășul I.A. Rădulescu, doctor în științe economice, ne scrie cu amărăciune: «Învăță un om carte, reușește să ajungă a trece prin tot purgatoriul de examene ale învățămîntului superior, să se specializeze — cu mari sacrificii și strădanii, cu perseverență și chiar privațiuni de la multe — pentru ca să se vadă, în pofida unor dispozițiuni legale, — este adevărat că sînt șterse și nu suficient de precizate și expuse — că este obligat să-și piardă vremea și să se irosească făcînd cu totul altceva decît pentru ce se pregătise și avea poate vocația. Pierde asemenea om, dar mai presus nu pierde societatea, nu pierde însuși statul?»

Ce să vă răspund, stimate tovarășe doctor, decît că veniți în întîmpinarea celor ridicate de mine în articolul «Eficiența inteligenței», că aveți perfectă dreptate atunci cînd cereți «om potrivit la loc potrivit»? Mi-e imposibil să polemizez cu dumneavoastră în această chestiune.

Dar luptînd fiecare și toți, adică și pe scară socială, statală, pentru aplicarea în practică a acestui principiu just, de o mie de ori valabil, cred că cei care sînt în situația arătată de tovarășul Rădulescu nu trebuie «să-și piardă vremea și să se irosească». Părerea mea, exprimată în articolul citat, a fost: «Pînă vei avea condițiile normale pentru o muncă de cercetare cum dorești s-o ai, fă munca de cercetare în condițiile în care te afli». Cu alte cuvinte, omul nu trebuie să se lase nici copleșit, nici «să-și piardă vremea», nici să se descalifice. Luptînd pentru locul potrivit, el trebuie să-și valorifice la maximum posibil capacitățile și potențele în condițiile date. Nu este nici o contradicție în cele spuse de mine, stimate cititor. E luptă pe două fronturi.

fila tui și călău

de Sergiu ANDON

fotografii de S. ST

«Piatră pe aer, piatră pe aer!» Întreaga construcție se bazează pe această comandă, fără vrerea ei — metaforă.

Noua profesie de scafandru-constructor a necesitat și ingineri-scafandri. Aceștia sînt șeful de lot Nicolae Petre (115 ore de activitate sub apă) și ing. Gheorghe Cenghe.

Pe covertă — atenție încordată. Telefonistii recepționează și retransmit cu voce tare indicațiile scafandrilor, veghind în același timp la securitatea muncii acestora.

Laconic, o telegramă de presă anunța că în această iarnă circotașă echipa de scafandri-constructori de pe șantierul noului port Constanța nu și-a întrerupt activitatea. Vestea m-a dus pe mare, mult în afara portului actual, acolo unde-i apa mai cenușie, «nord-estul» mai puternic și mai rece, iar vederea asupra familiarului oraș — mai încețoșată.

LANSAREA

...«Nouăzeci și trei, nouăzeci și doi, nouăzeci și unu»... Countdown.

Stau pe coverta pontonului «Tomis» și o voce interioară îmi îngină număratoarea inversă. Ritual modern al momentelor de mare așteptare, al despărțirilor de cei aruncați spre adâncul necunoscut.

...«Șaptezeci și șase, șaptezeci și cinci, șaptezeci și patru»...

Se pregătește imersiunea schimbului I. Forfotă. Costumația și înfățișarea tinerilor, care pînă mai adineauri citeau lingă sobă în cele mai relaxate poziții, devin tot mai bizare. Cîte patru marinari roiesc în jurul fiecăruia, punîndu-le la dispoziție fel de fel de tricouri și obiecte, cărîndu-i pe ei înșiși de colo pînă colo. Echipajul întregii ambarcațiuni e legat de cei trei scufundători ai unui schimb.

...«Cincisprezece, patrusprezece»...

Restabilesc adevărul istoric: nu costumele scafandrilor seamănă cu cele ale cosmonauților, ci invers; omul, chiar dacă nu a ajuns atît de departe, a pătruns mai întîi cerul apei. Oare ce impune atît de ușor compararea celor două categorii de exploratori în afară de etanșeitatea costumului, de neobișnuitul lumilor pe care le cercetează? Ce impresionează atît de mult în munca și înfățișarea lor?

...«Doisprezece, unsprezece»...

...Căștile greoaie, sterice, cu vizoare groțesti, care se montează acum? Da, dar nu pentru că sînt măști... Găsesc răspunsul abia cînd se face proba aerului și a funcționării telefonului, după ce cheile au strîns

ultimele piulițe, iar marinarul Gheorghe Panțuru a lipăit cîte o palmă ușoară peste cheliile metalice ale celor pregătiți, ca semn că montarea e încheiată și că le dorește succes.

...«Șapte, șase, cinci»...

La numai cîteva centimetri înăuntru globului de metal e închis, izolat, capul scafandrilor. Vorbește dar nu mai poate fi auzit fără telefon. Omul a intrat deja într-un alt mediu de viață. Iar imaginea capului izolat ermetic dă o senzație stranie. Tocmai această imagine apocaliptică impresionează la scafandri și cosmonauți. Suportăm picioare în cizme, miini în cătușe, torace în ghips, dar nu și imaginea de craniu izolat. Doamne, nici nu bănuim cît de liberi sîntem prin natura noastră!

Unul cîte unul, acvanații dispar în leșia sărată și rece a apei de port cu găteje, pete de ulei și turbureala stîrnită de trompele veșnic în acțiune ale dragelor.

Impuritatea adîncește dintr-odată apa la nivelul gropilor oceanice. Adică, în această zonă, lumina nu poate pătrunde nici la cîteva metri. Beznă, beznă completă, abisală. Scafandrii sînt lansați la interval de cîteva minute, pentru a se distanța, pentru a nu li se încurca firele care-i leagă de suprafață: «tubul» (de aer, care e îngemănat cu cablul telefonic) și «călăuzul» (frînghia de siguranță și de păstrare a direcției).

CETATEA

Simplul fapt de a trăi cîteva ore, de a păși, a te orienta în acel tartar rece, este un act de curaj. Dar acolo nu se fac experiențe de izolare și nici ședințe de introspecție. Se lucrează.

Ce?

Se demontează osia lumii cu șurubelnița. Ori aproape același lucru. Se așază temelia viitoarelor diguri. La adîncimea de 14 metri se așterne mai întîi un pat din piatră spartă. Aceasta este treaba scafandrilor-constructori. Așa s-a născut noua meserie, legată de problemele cu totul noi puse de con-

strucția unui port uriaș, mult înaintat în mare. Frați buni cu scafandrii «clasici», constructorii se deosebesc de aceștia prin caracterul continuu, de proces tehnologic, al muncii, și prin calificarea în executarea unor operațiuni determinate. Ei jalonează cu șine metalice viitorul terasament, pe baza unor repere avute de la suprafață. Apoi, de pe pontoane, se aruncă piatra cu lopețile.

Unde?

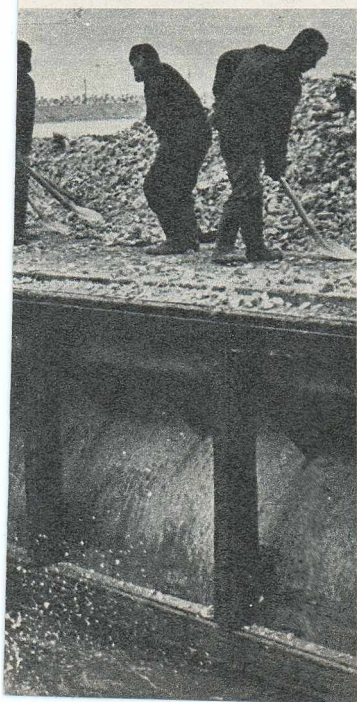
Acolo unde bulele de aer trădează prezența omului ce respiră, prin supapa căștii, pe fundul mării. Așadar, scafandrii însuși se transformă într-un reper viu, mutîndu-se unde are nevoie de material. Dar nu vede. Pipăie și ascultă. Ascultă căderea pietrelor prin apă, în primul rînd zgomotul lovirii lor de cască. Apoi așază piatra cu migală de giuvaergiu, o nivelează cu atenție de chirurg. Uniformitatea fundației asigură întreaga durabilitate a construcției, adică va trebui să suporte cheiuri, căi ferate, depozite, zeci de mii de tone, timp de zeci și poate de sute de ani. După recepție nu mai poate fi chemat I.A.L.-ul să repare burlanul și să strice caloriferul. Aici e o treabă de cea mai profundă conștiință. Cîstît vorbind, nimeni nu ar mai putea reconstitui că metrul acesta pătrat a fost lucrat de Paul Florian Ene, iar metrul acesta de Cuza Prodan. Dar de ce s-au făcut ei scafandrii!?

Și iarăși ei cer «piatră pe aer» și iarăși se așază totul cu mîinile și urechile, pipăind și ascultînd, ascultînd și pipăind, prin casca de oțel și mînușile fără degete. 12 kilometri de dig, adică 96 000 metri pătrați sau 144 000 tone de piatră aruncată pe coafurile lor rezistente. Mîndră bătaie cu pietre; bărbătesc bal cu asemenea confeti!

Zău c-ar fi mai ușor să construiești o cetate cu lingurița!

TEMPERATURA

În fiecare dimineață, la ora 7, se ia temperatura apei și aerului. Nu c-ar exista vreo limită a activității (vorba lui Cuza

Prodan: «dragoste la zero grade»), ci așa, ca în orice activitate așezată riguros pe baze științifice.

Deschid, la întâmplare, jurnalul de bord: «9 ianuarie 1969: apa = 1°C; aerul = -6°C; în apă au intrat patru scafandri, doi dimineață, doi după-masă».

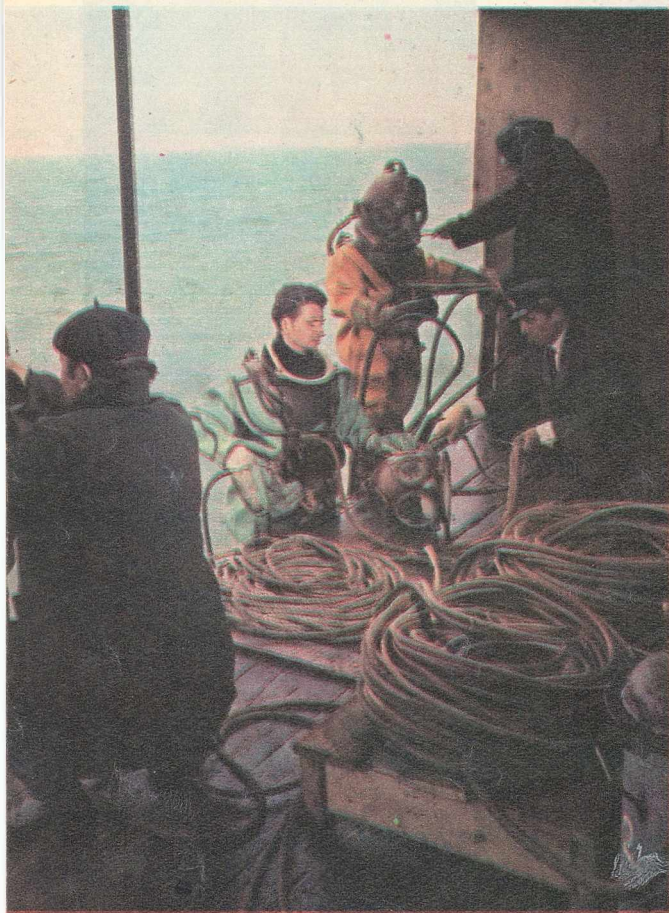
Îl întreb pe Gheorghe Botezatu, băiat frumos, tăcut și modest, de ce s-a luat chiar așa la întrecere cu frigul, de ce e mereu consemnat că a lucrat în zilele geroase. Mi-a răspuns:

— Nea Sirbu știți la ce temperatură a intrat în apă? *Minus douăzeci și opt de grade.* Voluntar, bineînțeles. Lucra la Șantierele navale Galați și trebuia să se repare ceva la remorcherul «Banat». Gheața era groasă de doi metri și jumătate. I s-a tăiat copcă și a intrat. Pe atunci costumele nu aveau nici telefon, nici mânuși. Timp de cinci zile s-a scufundat de câte două-trei ori și lucra 5—6 minute. O dată, când să iasă din apă, s-a apucat cu mâinile de balustrada scăriței de metal. Acolo i-a rămas pielea palmelor. Nici piulițele căștii nu mai puteau fi deșurubate, ci îl duceau, cu întreg costumul în cabină, lângă sobă, pînă se dezgheța fierăria. Sau atunci, când a scos draga «Ovidiu», scufundată la intrarea în portul Constanța, pe vînt de forța a 7-a, de ridicau valurile pupa remorcherului «Poarta Albă» pînă i se vedea elicea... L-a aruncat un val

◀ Acvanaut.

Exerciții de scufundări autonome. Scafandrii-constructori urmează, voluntar, cursurile elevate ținute de cpt. lt. Constantin Scarlat. I.C.H. Constanța are de mai mult timp în inventar costum «Cousteau», darea lor în exploatare a întârziat însă. C-vreți, noul se impune cu greutate, uneori și pe pămînt daramite sub apă!

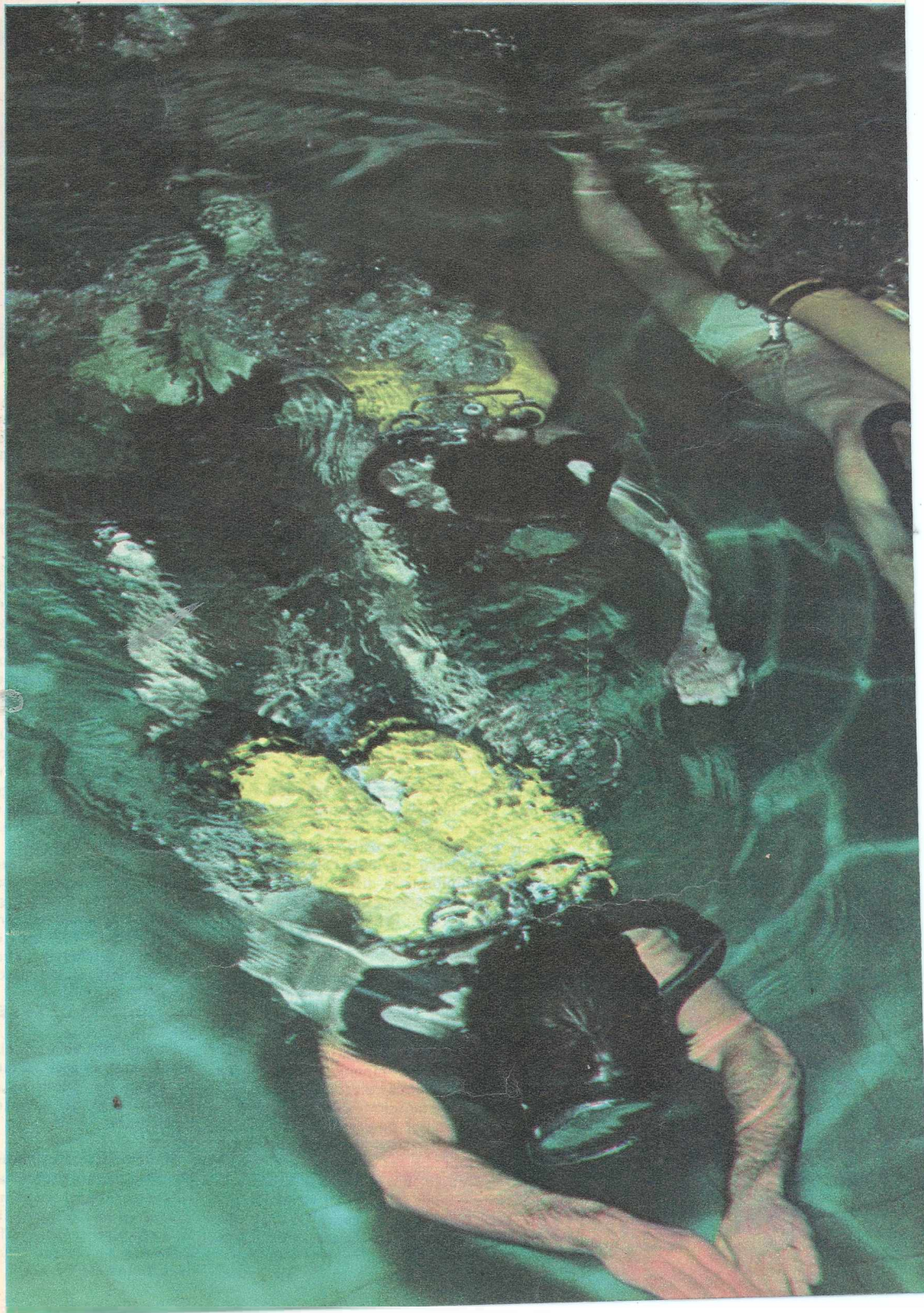
chiar în elice, s-a prins de-o pală, a răcnit «dați-mi drumul», a lăsat aerul și a coborît glonț la 13 metri, de n-a mai auzit o săptămînă!...

Pe șantierul lor, cu nisip dar fără praf, cu apă dar fără noroi, fără cer, fără ploi, fără ninsoare, un singur factor natural e urît de scafandrii-constructori: curentul. Curentul apei e uneori atît de puternic încît le deviază nu numai semnalul lor plătînd cu bulele expirației, ci și piatra. Ia cîte trei, șapte, chiar zece metri de locul unde a fost aruncată, ba uneori îi smulge și pe ei, cu tălpile lor de plumb cu tot. Iar curentul marin constituie o greutate... curentă.

PONTONUL

Baza «Tomis» pare o casă plutitoare, dar se respectă ca ambarcație. Are echipaj, gardie, pavilion, jurnal de bord. Și căpitan, pe Ion Sirbu — care e și scafandru șef, și maistru. Lupii de mare se înăspresc probabil la suprafață; Ion Sirbu a totalizat, în cei 32 de ani de scafandrierie, 17 000 de ore sub apă; puse cap la cap, înseamnă vreo doi ani de viață trăiți în adîncuri. De aceea,

▲ Costumul de circa 80 de kg dă scafandrilor mișcări de robot. Dar nici greutățile la propriu, nici cele la figurat nu schimbă siguranța și buna dispoziție a schimbului aflat pe «rampa de lansare».

gă Ion Sirbu nu te simți pe puntea unui
, ci într-o prisacă.

Calm și hitru, e ascultat, consultat, res-
tat. O singură dată a comis un act de
re «indisciplină». Participa la încercările
găsire și eventual de recuperare a car-
ului «Peleş», scufundat în timpul răz-
iului. Acul în carul cu fin. După multe
e de tras cu traina în gol, aceasta s-a
ițat într-o seară de un obstacol. Ion
bu a coborât imediat în apă, a găsit vasul
urma să lege o geamandură. Altfel, locul
pierdea din nou. Atunci i s-a tăiat costul
l de scafandru, de-a lungul întregului
ept, și a năvălit apa pînă la bărbie. A trans-
s accidentul prin telefon, primind ordin
urce imediat. Nu l-a respectat:

— Mă țin pe verticală. Bula de aer strînsă
cască oprește apa să mai urce.

l s-a ordonat ferm și în mod repetat să
iă, dar nu s-a clintit, deși cel care transmi-
a acum dispoziția era un director general,
at la bord.

— Tocmai acum?!

A legat parîma, ferindu-se să se aplece
tuși de puțin, deoarece asta ar fi însemnat
bula de aer să scape din cască, permițînd
ei să-l înece imediat. A lucrat așa, făcînd
chilibristică pe frunte nu cu o sferă, nu cu o
inge cu nitroglicerină, ci cu o atît de vola-
lă bulă de aer, care însemna viața ori
oarta lui.

«...Nouă, opt, șapte... Countdown».

Șalupa «Zorile», legătura cu nume optimist dintre baza scafandrilor-con-
structori și restul lumii.

E de înțeles de ce consemnează în jurnalul
de bord atît de lapidar zilele de mare ten-
siune din viața ambarcației. Spre exemplu
cea de acum un an, cînd prova a luat foc
(întreaga construcție fiind din lemn) iar el,
cu sînge rece, a organizat un cordon de
transmitere a găleșilor cu apă, manevrînd
concomitent pontonul cu partea incendiată
în direcția vîntului. Sau 22 ianuarie 1969,
cînd vîntul puternic de nord a tot azvîrlit
valuri peste bord, înghețîndu-le, îngroșînd o
calotă solidă, care a înclinat pontonul pînă
aproape de scufundare.

Ciudați oameni mai sînt scafandrii! Oare
de aceea sînt înțeleși mai greu? Oare de
aceia nu se găsește o întreprindere în țara
noastră care să accepte să le fabriche mînuși
de schimb, iar propunerile de stabilire a
unor norme de remunerare proprii acestei
noi profesii zac pe undeva prin sertare?

Countdown, numărătoarea inversă con-
tinuă:

...«Patru, trei, doi, unu, lansare!»

Scafandru șef comandă atent, folosînd
pentru acțiuni obișnuite acel limbaj bizar
ce unește pe oamenii mării, de la Columb
la modestii căpitani de șalupe:

— Fila tub și călăuz!...

... Adică: «derulați cele două fire!» Adică
îndepărtare, tot mai la adîncime, tot mai
la distanță de ponton, tot mai îp întunerice,
acolo unde se lucrează din plin pentru ca
noul port Constanța să prindă contur.

SĂ NE CUNOAȘTEM

Călătorul care însoțește cursul Dimboviței se simte atras de un peisaj inedit. Priveliștea se poate repeta, dar e caracteristică: un grup vesel, câțiva tineri cu servietă, unul citește «Contemporanul» (de fapt citește «Flacăra», dar...), printre arbuști bănci ocupate de îndrăgostiți. În spate, blocuri cu ferestre, foarte multe ferestre: Complexul studențesc Grozăvești. Spunem complex, mai mult sau mai puțin propriu, fiind vorba de un orașel, în care peste 2.500 de tineri, studenți ai Universității din București, își petrec timpul înainte, între și după terminarea orelor de curs.

Plasarea complexului într-o arteră a orașului puțin solicitată a fost o alegere fericită. Pulsul marilor străzi supraaglomerate nu ajunge pînă la cămine. Iar tramvaiele, cu o frecvență de învidiat, asigură în mod normal legătura cu cele două sedii ale Universității în 15-20 de minute, ceea ce trebuie să recunoaștem că, în București, nu se întâmplă oricui merge la lucru.

În felul acesta s-au soluționat întrebările pe care sociologii de pretutindeni le mai dezbat încă: încorporarea sau izolarea studenților de viața orașului.

Grozăveștiul e integrat firesc în citadelă și încă în condiții de liniște desăvîrșită.

De altfel viața cetății universitare se confundă cu viața orașului. Diferă doar modalitatea de participare. Cel care va învăța astăzi va fi fără îndoială un factor serios și de nădejde al statului socialist. Poate astfel se explică simpatia cu care e întâmpinat tineretul studios. Nu trăiește el oare astăzi în condițiile pe care cei vîrstnici le-au dorit fiilor lor?

A spune că studenții locuiesc în condiții minunate ni se pare, oricît de adevărat, neconvingător. Uneori cifrele sînt mai convingătoare decît epitetul: o cantină modernă asigură masa pentru 1.800-2.300 de persoane, camere cu toate cele necesare confortului casnic pentru cîte doi locatari. Nimic mai prielnic: cei doi colegi, deveniți firește prieteni, au avut timp să cadă de acord asupra programului camerei și să-și armonizeze activitățile.

Dat fiind faptul că în cămine locuiesc studenți veniți din toate ținuturile țării, de la intrarea în facultate comitetele de cămin, sub îndrumarea rectoratului, organizează excursii în București și în împrejurimi. Prilej nimerit atît pentru cunoașterea orașului universitar, în care se va locui în următorii cinci ani, dar și o ocazie prielnică stabilirii de relații între viitorii colegi (ajunge atît!).

Tovarășul lector Pompiliu Grigorescu, de la catedra de sociologie a Universității din București, e de părere că o asemenea colectivitate de oameni, ca cea care trăiește într-un complex studențesc, ridică probleme determinate de componența colectivului, de condițiile materiale oferite, dar și legate de comportamentul membrilor.

Caracterul eterogen al unei asemenea aglomerări studențești a determinat decanatele facultăților să caute un indice comun armonizării. Premisa soluționării o constituie existența unui singur țel: însușirea științei și culturii la cel mai înalt nivel posibil, ceea ce înseamnă înțelegerea și îndeplinirea sarcinii fundamentale a tineretului epocii noastre. Trebuie să precizăm că baza materială pusă la dispoziția studenților este excelentă: se asigură gratuit, celor merituoși (și numărul lor depășește două treimi), masa și dormitorul, studenții neburgari putînd locui la cămin, contra unei sume lunare mici. A da la aceasta existența unei biblioteci a complexului,

cu literatură beletristică și de specialitate. (Remarcăm aici programul neadecvat al bibliotecii, cu ore în care majoritatea studenților sînt la cursuri și seminarii.) Difuzorul în fiecare cameră și televizoarele instalate în toate blocurile oferă un mijloc de informare și recreare apreciat.

Poate cel mai convingător pledează în favoarea afirmațiilor noastre de mai sus răspunsul studentului Turcin Ion, căminist de cinci ani, student la Facultatea de limba și literatura română, la întrebarea: ce-ți trebuie pentru a te simți bine în acest complex? «Mă simt foarte bine. Am unde dormi și unde învăța. Pentru ceea ce sînt astăzi este de-ajuns».

BINE, BINE, DAR...

Aceasta nu ne oprește însă de la următoarea constatare: pentru studenții din anii II-V, comitetele de cămin fac foarte puțin. Directorii educativi, pe care tovarășa prorector Tamara Dobrin îi consideră «adevărați educatori ai studenților, responsabili direcți pentru ambianța plăcută a celor ce locuiesc în cămin», nu răspund așteptărilor. O dovadă e și faptul că foarte puțini dintre studenți știu de existența lor și de rolul pe care-l au (sau ar trebui să-l aibă) în viața complexului. Poate se considera că programul cultural desfășurat în cadrul fiecărei facultăți este suficient: cercuri științifice, cluburi, cenacluri literare (chiar revista «Universitas», editată de Universitate), întâlniri cu diverse personalități etc.

Foarte bine. De ce nu există unele dintre aceste forme de manifestare colectivă și în complex, acolo unde studentul își petrece o mare parte a timpului? Studenții știu, e adevărat, în ce condiții (de cele mai multe ori neomenești) au studiat dascălii lor. Dar viața pe care o trăiesc ei acum li se pare ceva firesc, socialismul a putut și poate să ofere condiții admirabile genera-

ției tinere. Poate tocmai pentru aceasta pretențiile au crescut, și asigurarea doar a locuinței și a mesei nu mai e suficientă pentru satisfacerea cerințelor mereu mai exigente ale studenților.

De aceea, organizarea unui schimb de opinii — întâlniri firești și permanente, întâlniri de la om la om, care, sîntem siguri, nu vor contraveni respectului pe care studenții au știut totdeauna să-l aștepte profesorilor lor — întâlniri deci între studenți și profesori, nu cu ordine de zi și nu neapărat pentru consultații, ci așa, ca să se discute, întâlniri care să abordeze cele mai diverse probleme ale actualității ar fi nu numai binevenite și instructive, dar absolut necesare. Gîndindu-ne la viitor, pentru că aceasta nu se poate face peste noapte, ne întrebăm de ce n-ar locui profesorii, conferențiarii și asistenții tot în aceste orașele studențești? Valoarea contactelor umane student-profesor cîntărește doar atît de greu în educație.

În viitorul imediat credem că, între altele, sălile de club de la parterul fiecărui cămin trebuie să depășească utilizarea lor actuală — adăpostirea televizorului, solicitat (pe bună dreptate) doar la anumite emisiuni. Jocuri variate: tenis de masă, șah, șubah, fotbal de masă și chiar simple scaune pentru lectura presei zilnice ar fi doar cîteva dintre propunerile ușor realizabile. S-ar putea oferi aici întâlniri întîmplătoare sau organizate între studenți și cei care frecventează cursurile postuniversitare (care locuiesc în cămin). S-ar produce astfel un schimb util între studenți — posesorii unor informații de ultimă oră, prin însăși esența procesului din știința ultimilor ani — și cursanții care au luat timp de cîteva ani contact direct și permanent cu procesul de producție, fabrici, școli sau institute. Căminele nu ar mai fi astfel doar loc de odihnă. Și, încă o dată, aici ar trebui să aibă loc și

ESTE CĂMINUL... O CASĂ ?

de Petre ANGHEL
fotografii de Elena GHERA

Unii sînt mai norocoși...
...alții mai așteaptă și după trecerea ►
sfertului academic.

◀ Bine, m-am hotărît: merg cu voi.

Scenă firească — se pleacă sau se vine
acasă. ▼

contactul student-profesor. Ca să vorbească între ei, din cînd în cînd, despre — să zicem, nu în glumă — ce e viața?

Că studentul se simte bine în complex e un adevăr ce nu necesită demonstrații. Seara, la despărțire, el spune prietenului simplu și firesc: merg acasă! Semnatarul acestor rînduri, după o conviețuire de cinci ani în cămin, simte satisfacția cînd acest cald «acasă» acoperă o realitate, studentul trebuie să se simtă ca acasă și, de ce nu, mai bine.

E în firea lucrurilor să se tindă spre un confort din ce în ce mai ridicat, și existența băilor, a unei camere de serviciu pentru aranjarea ținutei vestimentare, a unui atelier de croitorie la dispoziția studenților participă din plin la acesta.

În plus, sîntem în totul de acord cu cei care solicită un chioșc cu articole variate, în care, de la săpun și pastă de dinți și pînă la țigări, să nu lipsească nimic din cele necesare. De fapt, nici prezența unei librării în incinta complexului nu ni se pare o utopie. Sau chiar o florărie, care ar facilita un gest romantic și plin de candoare, necesar

însă și tînărului modern: unele așteptări presupun totuși și flori (zău, băieți, măcar din cînd în cînd). Mai pe scurt, ar trebui să se creeze în acest orașel tot ce este necesar unui mare cartier citadin.

Vorbim deci despre întîlniri și ele presupun, de obicei, înserarea. Și pentru că e ora nouă privesc ferestrele căminelor. Mai mult de jumătate au luminile stinse, locatarii sînt plecați. Orele de seminarii și curs s-au terminat, bibliotecile s-au închis. Fierște, tinerii se distrează. La teatru sau la cinematograful, la cafenea sau pe șosea îi poți întîlni. Că un teatru sau un cinematograful nu poate funcționa în complex e poate explicabil.

Casa de cultură a studenților «Grigore Preoteasa» ne oferă însă soluția fericită pentru un student-club, pe care îl vedem posibil și în incinta complexului. O cafea, o pepsi-cola sau o țigară, toate în jurul unei mese prietenești, care te-ar scuti de adunătura pestriță și nu întotdeauna stimabilă din baruri, ar avea alt gust. Fără o linie despărțitoare rigidă între participanți, s-ar putea asculta muzică bună (și asta nu numai

Singură sau cu el, merită să te plimbi.

Așa ar arăta toate ferestrele dacă alții nu ar prefera florile.

de la un magnetofon!), s-ar recita versuri — multe compoziții proprii, și cei talentați ar cânta.

Continuând propunerile, se sugerează organizarea unor seri de dans pe o latură a complexului, unde cițiva zeci de metri pătrați sînt deja asfalțați. Participanții nu ar mai fi obligați să caute asemenea ocazii în alte colțuri ale orașului, și drumul lung pe jos, după ora 12 noaptea, ar fi înlăturat. Adică e nevoie să se creeze la Grozăvești un cartier citadin normal, cu tradițiile, ba chiar, am risca să zicem, cu ticurile lui, în orice caz cu specificul lui.

TOCMAI VOI?

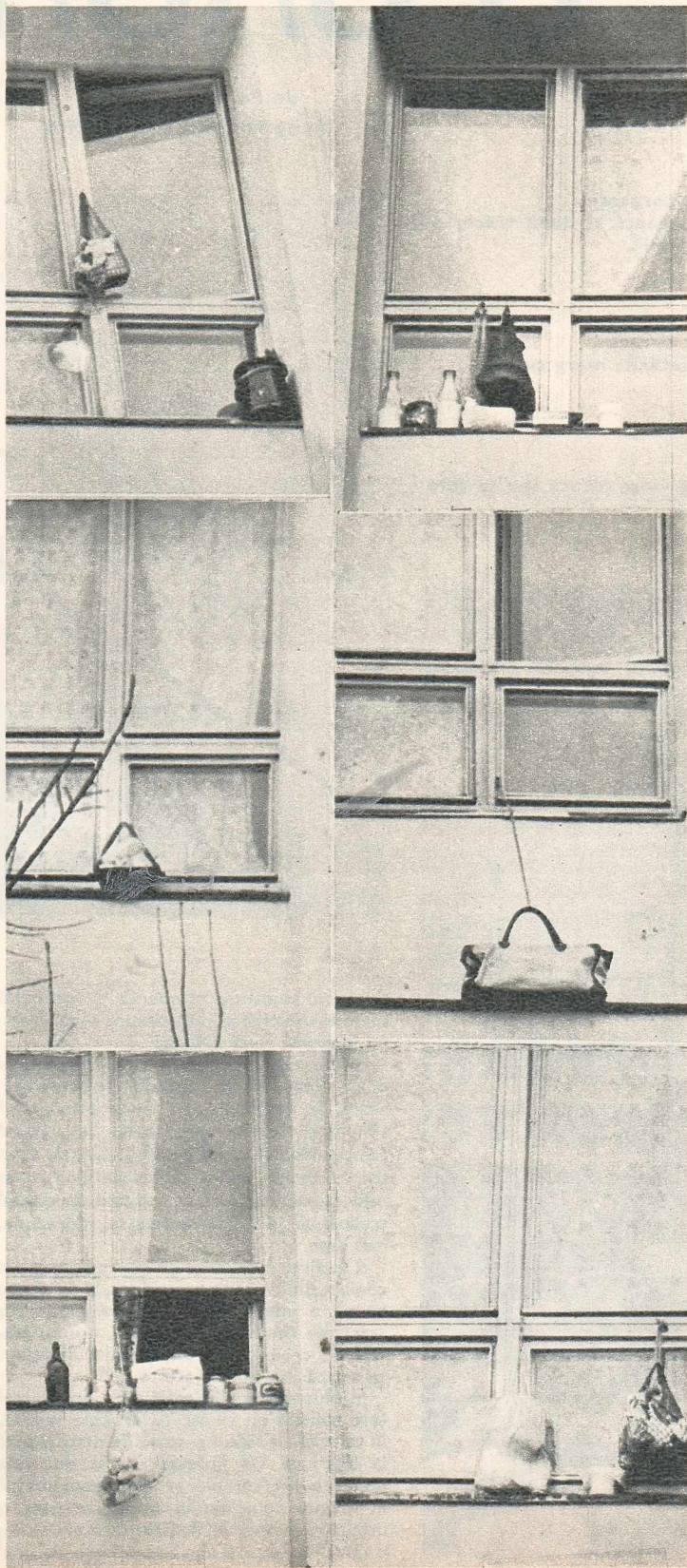
Mărturiseam că am privit ferestrele seara. Repet gestul la orele zilei. Aproape fiecare geam are agățată o plasă cu alimente (chiar nu vă interesează estetica blocurilor?). Facem cițiva pași și intrăm în locuința studentului: paturi nearanjate, coșuri cu hirtii și resturi împrăștiate. O comisie s-a deplasat timp de trei zile în camerele studenților: în multe, la o oră după efectuarea curățeniei, nu se mai cunoștea nimic. Se muncise degeaba! E drept că studentul fusese factor pasiv la stabilirea ordinii, activ doar în neglijență. Nu îndrăznesc să fac propuneri, dar teama că într-o zi ar trebui să-ți faci singur curat, colega, ți-ar impune mai multă atenție. Să nu se facă o confuzie: intelectualul, în devenire sau realizat, este compatibil cu ordinea (ca să nu zicem curățenia). Nota cea mai mică o acordăm fetelor. Eleganța feminină trebuie să fie nu numai un atribut de stradă, ci și de interior (cum te-ai simți, mult stimată colegă, dacă prietenul ar ști că ești neglijentă?).

De fapt, o ușoară schimbare ar da un alt aspect ferestrelor, și unii studenți au realizat-o deja. Cîteva încăperi — și-am zăbovit mai mult în fața lor — au agățate flori. E un semn convingător că înăuntru locuiesc oameni tineri și sensibili la frumos.

E un amănunt faptul că dușurile sînt stricate și că nu funcționează lumina la baie? Da, dar cu urmări care se răzbună pe cei care le îngrijesc puțin, ca să nu spunem de loc.

Și fără îndoială că în aceste amănunte, în relațiile nefirești ce se stabilesc între studenți (certuri pe coridoare, țipete și... cîntece la ore tîrzii) primii ani de creștere, școala și universitatea trebuiau să-și pună de mult amprenta. Am citat aici cîteva amănunte (poate) pe care le vrem înlăturate, prin dorința fiecărui student de a se simți bine, el și colegii lui.

Și toate acestea pentru că nimeni nu dorește să se aducă prejudecîi adevăratei caracteristici a studențimii: un tineret tonic, vesel, dacă vreți — cîteodată zurbagiu, dar consacrat fundamental studiului și deopotrivă formării lui ca om.

PENTRU PRIMĂVARĂ

Cîteva spicuri din listele fondului de marfă — confecții, textile și încălțăminte — pregătite de I.C.R.T.I.-București pentru întreprinderile și organizațiile comerciale din București și județele Ilfov, Ialomița și Teleorman: 30 000 raglance din țesături impermeabile; 10 000 pardesie din stofă pentru femei; 130 000 perechi pantofi perforați și decupați; 35 000 costume, plus încă 22 000 perechi pantaloni din tergal; 21 000 costume din alte stoffe pe bază de poliester; zeci de mii de metri din țesături de bumbac ca: «Magnolia», «Zina», «Bertina» și altele, mătăsuri imprimate, ciorapi de tot felul, articole de galanterie etc.

LA CONCURENȚĂ!

Bineînțeles că nici Direcția generală a marilor magazine nu se lasă mai prejos. Unitățile care-i aparțin prezintă, la rîndul lor, cumpărătorilor (și mai ales cumpărătoarelor!) un larg sortiment de mărfuri de primăvară. Menționăm în mod special cele circa 40 modele noi de rochii din jersey supraelastic, perdelele importate din Grecia și Austria, numeroasele tricotate cu un finisaj deosebit, executate într-o secție specială a fabricii «Tînăra gardă», ș.a. Magazinele «Eva», «Romarta» și celelalte unități din rețeaua marilor magazine își așteaptă clientela. Sau, cum s-ar zice: bărbați, faceți-vă din timp socotelile!

IARNA, CAR...

I.C.S.-Alimentara din Constanța a început încă din iarnă pregătirile pentru noul sezon estival. Circa 1 milion lei au fost alocați pentru deschiderea a 3 noi unități și pentru transformarea în magazine cu autoservire a 6 dintre vechile unități. S-au luat de asemenea măsuri pentru achiziționarea a 2 automagazine și a 2 rulote-auto, precum și pentru amenajarea unor unități speciale care să desfășoare în timpul verii, în exclusivitate, apă minerală. Vestea ne... racorește în contul viitoarelor zapușeli pontice.

MICĂ STATISTICĂ

Numai în doi ani — 1966—1968 — în județul Iași s-au vîndut, prin unitățile comerțului de stat și cooperatist, 20 561 televizoare, 43 432 aparate de radio și 6 831 mașini de cusut.

APROAPE DE 7 ORI PE ATÎTA

Dacă luăm ca punct de plecare anul 1965, suprafața spațiilor de depozitare nou construite a atins în anul 1968, în întreaga țară, nu mai puțin de 686%. În anul în curs procentul acesta va continua să crească într-un ritm tot atît de spectaculos.

varietăți

UMOR CÎNESC

— Să vadă că iei și tu o linguriță și atunci poate c-o să ia și el doctoria...

— Pe ăsta micu' l-am pus să-l trezească pe ăla mare...

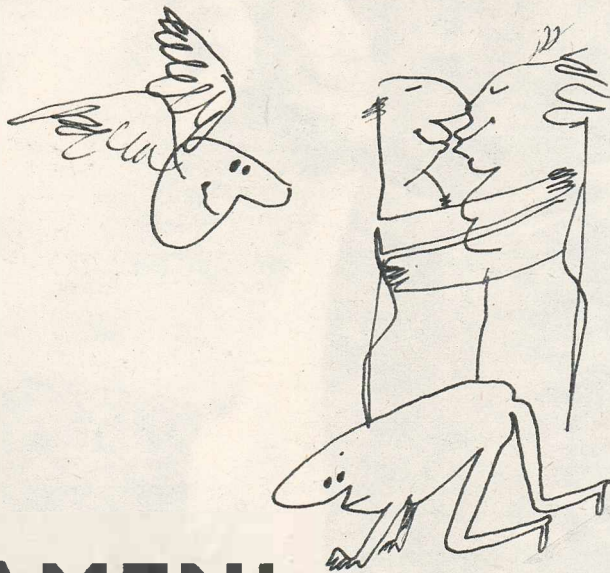
Lașul.

— Eu nu mai cumpăr ziarul de la chioșc. M-am abonat...

— Ar trebui să fii mulțumit. Ești în poliție.
— Mda... Dar așa fi vrut în poliția secretă.

OAMENI

1	2	R	4	5	6	7	8	9	10	11
		C			A	T		E	N	I
A	D	A	M		F	A	C	L	I	E
					C	A	L	M		
					C	A		S	O	T
					P	H			S	I
					T					N
						I		H	O	E
R	A	I		R	O				C	R
					M	U	T		H	E
						R	E		I	T

ORIZONTAL:

- 1) Omul nostru — Autorul cunoscutei teorii despre evoluția speciilor.
- 2) Primit în casă... — ...din omenie!
- 3) Primul om (mit.) — Flacăra (pl.).
- 4) De mirare — Închisoarea nefericitului Dantes — Un om liniștit.
- 5) Mai aproape de vărsare — Primul cuvânt al noului născut — Un om...
- 6) ...mare — Cuvânt de legătură.
- 7) Duce mulți ani în spate (fem.) — Ospătar (od.).
- 8) Oamenii pe jumătate — Interjecție.
- 9) Neomenoși — Inima lui Eros! — Ins dintr-un popor antic.
- 10) Deosebit de alții — Nu zice nimic — Un fel de «nu».
- 11) «Profesorul» unei cunoscute... «Lecții de anatomie».

VERTICAL:

- 1) Și-o face omul cu mîna lui — E cam năvălaş.
- 2) Pentru fiecare om în parte.
- 3) Lampă de radio — Om de casă (od.).
- 4) Și alt om de casă — Case!
- 5) Bărbat cam brunet.
- 6) Instrument muzical hindus — Un cerc și un pieptene! — Figură de rebusist.
- 7) Înaintași — Oraș antic.
- 8) Termen de comparație — Șezlong pentru povestitor — Leagă viața (pop.).
- 9) Autorul romanului «Omul invizibil» — N-are curaj.
- 10) Om de omenie — Științele umane (fig.).
- 11) Interjecție pentru ciine — Toți tinerii.

Toma MICHINICI
Dicționar: AGE, RCA, DAF, UR.

Dezlegarea jocului «1.IV.», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) PACALA — FENTA. 2) BARANGA — CAP. 3) F — GELOASA — MA. 4) AC — TENTATII. 5) RAA — LIA — APIS. 6) SISTEM — P — SAU. 7) ASIA — ACAR — TR. 8) EMIL — IUTI — O. 9) S — INUTIL — MAG. 10) AIL — NAN — CAPA. 11) GOALA — EPATAT. 12) ACTORI — ULISE.

MENUHIN ÎN PELEGINAJ ENESCIAN

Un recent turneu l-a adus pentru a patra oară printre noi pe marele violonist Yehudi Menuhin. De cea dintâi vizită, din 1927, își amintesc bătrînii din Sinaia: era apariția unui copil blond în parcul vilei «Luminiș», în compania marelui său mentor George Enescu. Se știa cine este. Numele acestui «Wunderkind» circula de pe atunci pe meridianele lumii muzicale. Enescu l-a ferit cu grijă de primejdiile care-i pîndesc pe mulți «copii minune». Și Yehudi, care trecuse oceanul pentru a primi de la inspiratul artist și pedagog român ceea ce nimeni altul nu i-ar fi putut da, — era convins de aceasta — a devenit în scurtă vreme artistul

ce se visa încă din clipa în care îl văzuse și auzise cîntînd pentru prima oară, în 1924, la San Francisco.

De cea de-a doua vizită, din primăvara lui 1946, ne amintim toți participanții la acea sărbătoare a muzicii, care a ținut zece zile în șir, cu cîte două concerte în fiecare zi, supremă ofrandă spirituală dăruită melomanilor de Enescu și Menuhin, regăsiți după lunga și dureroasă izolare pricinuită de anii întunecați ai războiului.

În 1958, cînd Menuhin ne-a vizitat pentru a treia oară, neprețuitul maestru nu mai era printre cei vii, dar discipolul său venise să arate cît de mare și de statornică este

venerația pe care i-o poartă. Prezența sa la primul Festival și Concurs Internațional «George Enescu», alături de atîtea alte mărimi ale artei interpretative de pretutindeni, a contribuit de la bun început la consacrarea acestei manifestări pe plan mondial.

Cît de strîns legat rămîne Menuhin de tot ce a însemnat George Enescu ne-a dovedit-o și ultimul său turneu. În vizita pe care a făcut-o cu acest prilej la Muzeul «Enescu», artistul nu și-a ascuns de loc emoția pe care o încerca în ambianța evocatoare a covârșitoarei personalități enesciene. Macheta casei părintești de la Liveni (azi satul «George Enescu»), prima vioară a unui alt copil minune, instantaneele diferitelor momente din viața și cariera maestrului, mărturiile documentare ale gloriei artistului și creatorului, mlafele mîinilor lui Enescu și gama variată a portretelor din muzeu l-au făcut pe Menuhin să mărturisească, la fiecare pas, simțămintele profunde care-l animă cînd se gîndește la cel care i-a fost un adevărat părinte spiritual. În ultima odaie de lucru de la Paris, reconstituită în cadrul muzeului, Menuhin a zăbovit și mai tulburat.

Încredințînd apoi benzii magnetice impresiile, Menuhin a dăruit muzeului nu numai o prețioasă piesă documentară, ci și o substanțială și inedită caracterizare a geniului enescian: «Enescu făcea pe orice muzician să cînte, în prezența sa, mai bine decît ar fi izbutit acesta fără inspirația

*Mu salutăm
un locuitor de
la River Flakau
cu souvenir de
un artist notabil
Dns YH.*
Yehudi Menuhin

Salutări cititorilor revistei «Flacăra», în amintirea unei vizite de neuitat.

martie, 1969
YEHUDI MENUHIN

maestrului. Era unul dintre darurile acest om, care inspirau pe alții, fiindcă el însuși trăia un vis. Pentru el muzica era ceva viu arzător, și deindată ce se așeza la pian se lua vioara te transporta într-o altă lume.

Aceste amintiri ce mi-au fost evocate de vizita la Muzeul «Enescu» îmi sînt deosebit de scumpe. Le iau cu mine, întocmi cum am făcut-o și după vizita precedentă nădăjduind că o voi putea repeta cît de curînd, pentru a reimprespăta mereu această experiență».

Urmărind cu atenție una din tinerele speranțe ale violonisticii românești.

S. MIHAIL
Fotografii de A. ROSENTHAL

Ion Barbu: PAGINI DE PROZĂ

«Necuvinită cinste! Astăzi prostescul nostru scris se căftănește». Aceste smerite cuvinte, adresate de Ion Barbu într-o apologie memorabilă, geniului tutelar al lui Matei Caragiale, căruia i se închină (exaltarea gestului ne amintea încă o dată că ne aflăm la porțile Orientului), ne vin irezistibil în minte, acum, când răsfoim paginile sale de proză, strinse pentru întâia oară în volum prin diligența exemplară a lui Dinu Pillat și cuprinse, tot de el, între un excelent studiu introductiv și un corp dens de note. Elogiul adus de Ion Barbu lui Matei Caragiale se răsfrânge astăzi în toată splendoarea lui asupra celui care l-a rostit, și în chipul cel mai firesc, căci amândoi fac parte din aceeași familie de prozatori artiști în care trebuie neapărat să includem un al treilea membru enorm: Tudor Arghezi. Apariția într-o culegere compactă a unor texte barbiene constituie un prilej ideal pentru o discuție despre proza artistă. Ne propunem să nu-l scăpăm, deși nu vom face acum altceva decât un modest început.

Trăsătura distinctivă a acestui tip de proză, care își consumă efectele la nivelul expresiei, este preocuparea pentru stil, preponderența lui *cum* în raport cu *ce*, întietatea cuvintului față de conținut. Ar fi însă greșit să ne închipuim că acest fel de proză presupune un vid de idei. Ele nu lipsesc, dar sînt puse oarecum în umbră de ideea (fixă) a perfecțiunii stilistice. Și dacă sîntem foarte departe de un vid al ideilor, o anumită rarefiere a lor nu se poate însă contesta. Căci în contextul prozei artistice fiecare idee își face apariția cu mare pompă, își permite luxul unei metafore, gonflată somptuos ca un malacof. Ceea ce impune o fatală distanțare. Făcută din joncțiuni surprinzătoare de cuvinte, din eufonii, imagini și pastă, proza artistă este efectul unui dezechilibru: ideea provoacă o cascadă de imagini, ocupă un spațiu lingvistic imens, disproporționat. În truda acestei scrieri se prelungește o lene visătoare, rafinat orientală.

Proza artistă, care cunoaște în literatura noastră o dezvoltare extraordinară, atingînd prin rezultatele ei magnifice o culme europeană, are însă și o parte nocivă, ca orice vrajă. Ea a creat cu timpul o aptitudine adînc înrădăcinată pentru scrisul fastuos, care frînează constituirea unui mare stil de lucru în filozotie (ca eseu, nu ca ramură de specialitate) și literatură (de aceea, un scriitor atît de important ca Hortensia Papadat-Bengescu scrie atît de rău și nesigur). Pentru romanul epic, psihologic sau de idei, proza artistă e improprie, trebuie o limbă mai de toate zilele. Căci cele mai grele munci ale spiritului, ca și cele fizice, nu se pot îndeplini decît în haine comode, lejere, de rînd. Superbul caftan boieresc ar stingheri mișcările. Un salahor al ideii cum este Diderot, sau marii hamali ai gîndirii, ca Hegel sau Dostoevski, nu s-ar putea exprima în vaste acorduri subtile orchestrate. Scrisul lor este grăbit, curent, «prostesc». Ideile renunță la toatele complicate și trene de imagini, mulțumindu-se cu un cuvînt sărac, dar propriu și exact. Fraza devine o Cenușăreasă. Dar tocmai de o astfel de Cenușăreasă, vînjoasă, bună la toate, modestă, fără podoabe, servilă și cam disprețuită are nevoie proza noastră care prea s-a «căftănit».

ANOTIMPUL ATOMIC

Mai mult ca oricînd, primăvara acestui an a demonstrat cît de fragilă — și anacronică aproape — a devenit alcătuirea calendarului clasic. Vă mai amintiți, fericiți veterani ai erei anteatomice, de frumoasa, nedezmințita, egala curgere a anotimpurilor acelor timpuri? Vacanța de iarnă era cu zăpadă, vacanța de primăvară era cu mișșori, vara era cu arșiță, iar toamna era cu must și pătlăgele. Erau spișele anului, erau cei patru părinți ai fericii cîsnicii dintre spațiu și timp, erau cei patru stîlpi ai casei ridicate cu atîta trudă, peste capul fiecărui popor, de-a lungul istoriei sale. Iar popoarele care nu aveau un asemenea acoperămint erau nesigure și compătimate, erau popoarele orfane și vitrege, erau eschimoșii și papuașii unui calendar mai blind și mai generos cu atîția alții.

La 26 martie 1969, cînd scriu aceste rînduri, cerul e trist și rușinat, iar o ceață insinuantă vrea parcă, din răspuțeri, să ne înfunde pe urechi o căciulă ce nu ne aparține. Am cunoscut în acest an o singură zi de primăvară, acum vreo două săptămîni. Echinoxul, sîrbătorea shakespeareiană a îndrăgostiților, a trecut în schimb într-o tristețe fără margini. Peste vreo alte zece zile e anunțată de meteorologii vara. Scrie ca într-o Londră apăsătoare, unde cupolele și transatlanticele Bucureștiului par bureți suprasaturați, n-ar fi exclus ca aceste cuvinte să le citești sub niște umbrele de soare, ca la tropice. Între ființa și știința noastră despre vreme s-a introdus ceva nou, ceva neprevăzut: al cincilea anotimp, anotimpul atomic. Făptura lui funam-

bulescă se îndeasă acolo unde poate! Nu-i ajung bolgiile unde s-a născut, nu-i ajung fundurile oceanelor, de unde se pare că va fi, măcar parțial, alungat, nu-i ajung păturile stratosfere. A coborît de ani de zile asupra noastră, a început să roadă și să sugă din zilele noastre, din ploile și ninsorile noastre, chiar din necesarele noastre secete, din blestematele dar atît de frumoasele grindini ale copilăriei, din neștiutoarele băltoace în care călcăm, desculți, un popor, după ploile cu clăbuci uitate.

Al cincilea anotimp, orbul, inconștientul, insensibilul abces al universului, se mută cînd și unde vrea în fîlcile încheștate ale planetei. Vara nu mai e vară, toamna nu mai e toamnă, nu mai avem muguri, sîrbători, idile, aprilie seamănă a iulie, octombrie a mai, și sînt atîtea zile care nu mai seamănă a nimic, care ne îndeamnă la sinucidere, la miciniună, la călcarea oricărui cuvînt, la zdrobirea sub călcăie a tot ce e obișnuit și firesc. Și sînt zile cu care făptura noastră, bine clădită de milenii, dar vai, atît de docilă lumii înconjurătoare, tinde să se adapteze chiar și la acest orizont necurat, necunoscut de nimeni din vechii noștri strămoși.

Atunci ea trebuie păzită cel mai mult pentru că, mai puternic decît astmele, reumatismele și gripele lumii, o dată intrată în această a cincea zodie ea ar fi sortită neîntoarcerii.

ELOGIUL ÎNVIȘILOR

Este foarte adevărat că sporturile s-au născut din translația unor necesități primare, în plăceri evolute ale disciplinei fizice și spirituale (uneori); este la fel de adevărat că el reprezintă (și încă de mult) un multiplu factor educativ; acceptăm, pe deplin convingiți, rolul său social. Toate acestea sînt adevăruri inatacabile. Dar nu mi se pare de loc mai puțin exact și acel ceva foarte specific, dacă nu chiar definitiv cel mai adeseori, pentru ideea prezentată de sport: că el trăiește pentru marele, uriașul său public (ajuns la ultima Olimpiadă, grație televiziunii și sateliților, la cifre de sute de milioane de oameni), prin competiție, prin ideea de întrecere.

S-ar putea crede că victoria într-o dispută sportivă este apajul exclusiv al celor care o obțin. Eroare. Și încă fundamentală. Reamintiți-vă finala Campionatului mondial de fotbal de la Londra, cînd doar poeții puteau citi pe chipurile vlăguite de efort ale jucătorilor insulari «fericirea» succesului, care se degaja însă în modul cel mai clar de pe figura fiecăruia dintre spectatorii de pe Wembley. Aduceți-vă aminte și de fapte mai recente, cum ar fi, de exemplu, succesul olimpic al Liei Manoliu, care ne-a onorat, instantaneu, pe toți, în pofida distanței intercontinentale care ne separa de marea performeră. Oare de cîte ori părăsim tribunele gîndind sau chiar pronunțînd aceste cuvinte: «Am învins!», cu toate că — în fapt — nu am fost decît martorii unei dispute susținute de alții, de cei investiți cu încrederea, simpatia și dragostea noastră?

Acest modest adevăr a început să fie fortificat și prin prevederi regulamentare, din ce în ce mai multe sporturi refuzînd ideea egalității în întrecere. Cînd ostilitățile... pașnice nu reușesc să rezolve pe teren victoria, intervin regulamentele care merg pînă acolo încît încredințează sorților decizia ori, alteori, acordă plusul necesar obținerii avantajului celor mai tineri sau celor aflați în deplasare și așa mai departe.

Și totuși, același sport, care include noțiunea de întrecere, de luptă pentru victorie, de triumf al celui mai bun, definindu-se, în ceea ce are el structural, prin cucerirea victoriei, acceptă, adeseori, elogiul celui învins.

Nimic paradoxal și nici măcar aluziv la adresa arbitrilor, a «accidentelor» de interpretare a unui regulament de joc, ci pur și simplu o constatare generoasă și onorantă pentru lumea sportului, capabilă să înregistreze, în favoarea celui care părăsește învins arena, aprecieri pozitive mergînd pînă la elogiul.

La toate acestea m-am gîndit adeseori. La Mexico, în timpul Olimpiadei, nu o dată învișii s-au acoperit de laurii complimentelor publice, făcînd să pălească însăși aureola celor care le smulseseră victoria. Uneori, această glorie singulară și fără repercusiuni practice dă strălucire unui palmares, de altfel modest, dar adăugînd învinsului un binemeritat calificativ, acela de glorios. Nicăieri în afara arenei nu se poate concepe o asemenea asociere de termeni excentrici prin însăși conținutul lor: învins glorios!

Asta înseamnă că cel sau cei care au părăsit terenul învișii au făcut-o după ce au lăsat acolo tot ceea ce însemna pricere și forță, ambiție și tehnică, într-un cuvînt, toată puterea lor de dăruire și luptă. În atari condiții — adică la limita maximă a posibilităților etalate — înfrîngerea nu mai este parcă atît de îndepărtată de victorie.

Săptămîna trecută, Campionatul mondial de hochei mi-a dat un prilej în plus de meditație asupra condiției celui învins pe terenul de sport. Echipa Uniunii Sovietice și-a reconfirmat supremația sa, dovedită în ultimii ani pe plan european, olimpic și mondial, ornîndu-și palmaresul — și așa impresionant — cu încă un trofeu de maximă valoare.

Hocheiștii suedezi și cei cehoslovaci i-au urmat în ierarhia clasamentului la egalitate de puncte, iar cei din urmă au fost și singurii care — în ambele meciuri — s-au dovedit mai buni decît campionii. Victoriile nu le-au adus nici măcar titlul european sportivilor cehoslovaci, însă pentru aceasta sînt ei oare mai puțin glorioși? Dar hocheiștii suedezi, cei care, învingîndu-i pe singurii învingători ai campionilor, au decis, în ultima zi, configurația primelor locuri, se pot considera altfel decît «marii nedreptățiți» ai ediției actuale a C.M.? O competiție de asemenea anvergură, care sfîrșește cu un clasament în care trei participanți totalizează un număr egal de puncte, fiind departajați nu prin ceea ce au demonstrat pe teren ci prin operațiuni aritmetice, nu poate decît să-i onoreze, deopotrivă, și pe învingători ca și pe învișii.

Elogiul învișilor o dată făcut, să nu uităm totuși că sportul este, printre altele, făcut să dea învingători...

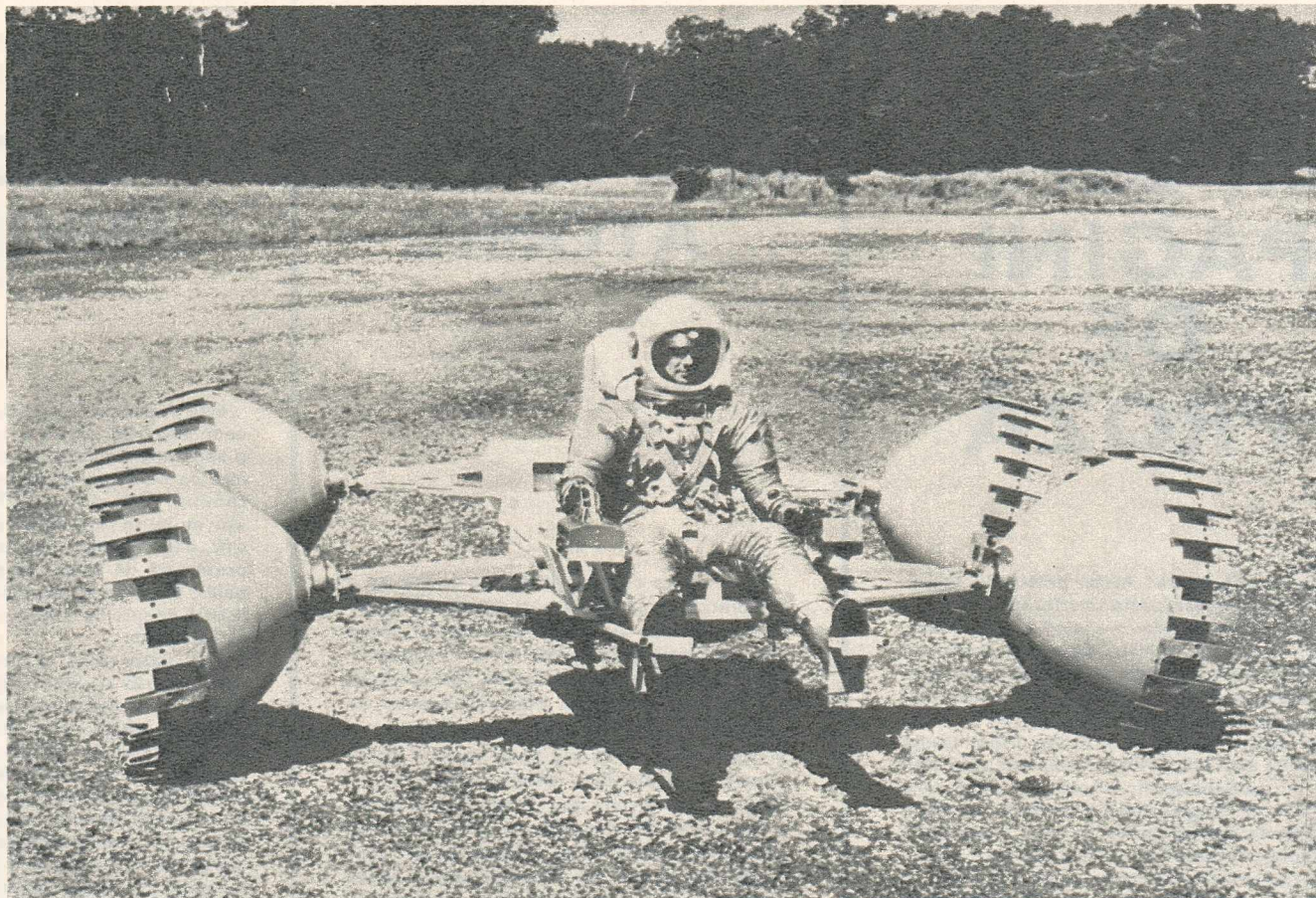
UN HARNIC COLECTIV DE NATURALIȘTI

Recent, a apărut lucrarea «Muzeul județean Bacău, secția științele naturii: Studii și comunicări, partea I, Bacău, 1968», care cuprinde rodul muncii colectivului de naturaliști de la muzeul din Bacău. Relevind semnificația mai largă a apariției acestei cărți, revista «Natura» redă cuvintele prof. Iulian Antonescu, unul dintre creatorii muzeului din Bacău: «Activitatea științifică hrănește în cel mai complex înțeles al cuvintului viața fiecărui muzeu în parte, îi dăruiește personalitate și rosturi creatoare în viața cultural-științifică a întregii țări. Această activitate nu s-a desfășurat capricios, ci a ținut seama de specificul zonei în care s-a dezvoltat rețeaua muzeografică».

Volumul în sine vădește preocupări dintre cele mai variate, cercetări de faunistică (entomologice, ornitologice etc.), de variabilitate, de floristică și geobotanică, de paleontologie, de protecție a naturii, de muzeografie.

Studiile au o deosebită însemnătate pentru cunoașterea sub aspect biologic a zonei orașului Bacău și a altor orașe apropiate din componența fostei regiuni Bacău și care formează o zonă naturală complexă în bazinul mijlociu al Siretului.

Exemplul muzeului de la Bacău, ca și al altor muzee cu bune tradiții, cum ar fi de pildă muzeul de la Ploiești, reprezintă elemente semnificative — și poate insuficient popularizate — în peisajul cultural și științific al țării.

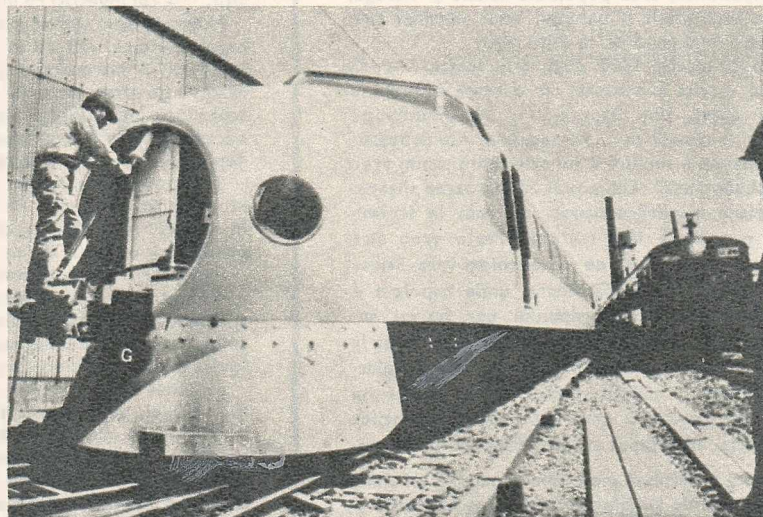

UN AVION PE ȘINE

Superexpresul pe linia Tokyo-Osaka își merită pe deplin numele. Pe unele părți ale liniei viteza sa depășește 200 km pe oră, întreaga distanță de 515,4 km fiind parcursă în 3 ore și 10 minute.

Pe această linie, la asemenea viteze uriașe, trinele trebuie să intre în acțiune cu 3 km înainte de punctul de oprire. Iată de ce trenul este înzestrat cu dispozitive electronice care asigură în mod automat distanța de securitate între superexpres și trenul din față.

În fotografia din mijloc: «stoalea matinală» a locomotivei.

PE LUNĂ, GRĂBEȘTE-TE ÎNCET

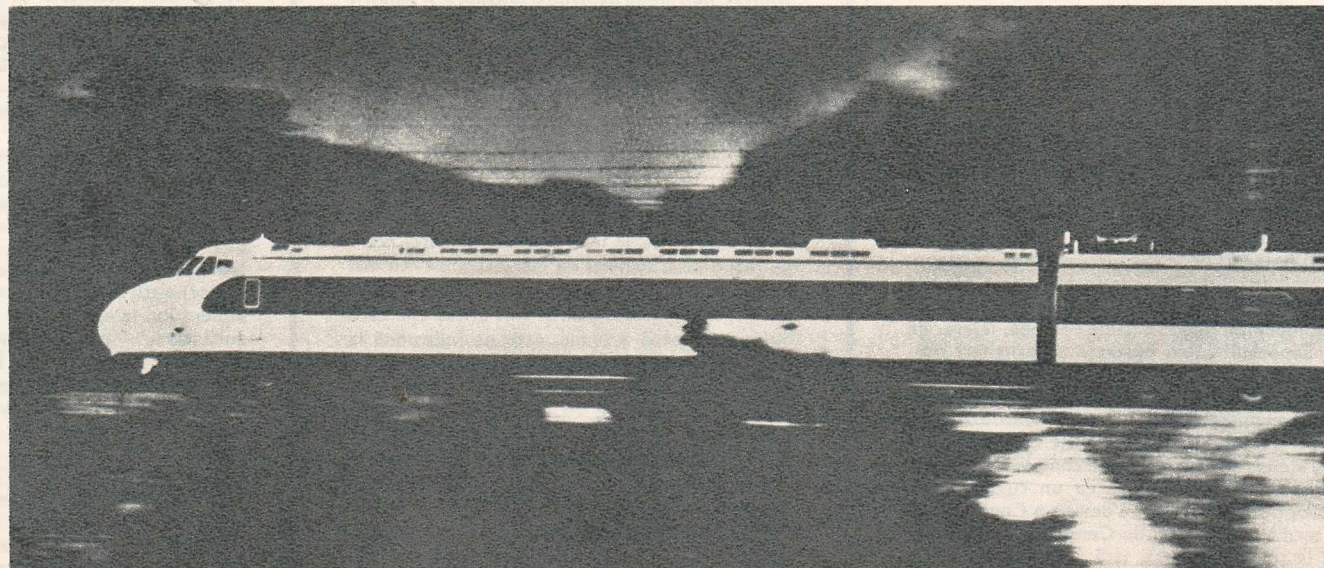
Luna fiind la ordinea zilei, iată în fotografia de mai sus un vehicul lunar «de ultimul tip», construit de compania Grumman Aircraft din New York pentru astronauții americani.

Viteza maximă a «automobilului» nu este mare: 13 km. Cit despre aspectul exterior, vă lăsați să judecați singuri. Se pare însă că vehiculul are un înalt grad de siguranță, constructorii ghidându-se după dictonul «grăbește-te încet».

ZÎMBITI, VĂ ROG... CU LASER

Primele fotografii ale oamenilor la distanță cu ajutorul radiațiilor laser au fost realizate recent de către un grup de fizicieni de la Universitatea Stanford din S.U.A. «Holograma» a fost realizată în cursul nopții cu ajutorul unui laser montat pe un telescop, care a fost utilizat ca receptor al luminii emise de laser și reflectate de corpul omenesc. Omul supus holografierii se afla la o distanță de circa 13 km!

Imaginea obținută determină pe cercetători să aprecieze că în scurt timp va fi posibilă obținerea de holografii ale unor obiecte aflate la distanțe de până la 180 km de sursa de lumină.

...ci televiziune

Ce minunat lucru e televiziunea! Dintre cei trei mii de datori aflați luni 24 martie în Sala Palatului, nici unul, absolut nici unul nu a fost atît de aproape — fizic, vizual, ditiv — de Yehudi Menuhin și de orchestra lui ca noi, spectatorii. Sala Palatului — prea mare pentru a nu îpi atmosfera intimă inerent necesară unui recital, prea mică pentru a cuprinde pe toți cei dornici să-l asculte pe unul dintre cei mai de seamă artiști ai vremii noastre — te, în împrejurările de acest gen, un rău foarte-foarte necesar. Televiziunea însă, atunci cînd izbutește să obțină dreptul : a pătrunde și ea în sală, este, cum spuneam, o minune. Treaga noastră recunoștință lui Yehudi Menuhin pentru est dar!

Cu un binoclu puternic, ușor reglabil, spectatorul poate mări succesiv expresia feței maestrului atunci cînd cîntă vioară, mîna lui pe arcuș, diferitele partide ale orchestrei, măsură ce rolul lor devine dominant, pe excelența flautistă din ultimul rînd etc. Poate, eventual, dar cu prețul unei activități personale care îl va distra inevitabil de la biectivul fundamental al prezenței lui în sală — acela de a asculta muzică bună într-o interpretare de zile mari. Dar cîte eforturi ar face, oricît de strategic ar fi așezat scaunul și, nu va vedea chipul dirijorului, nu-l va putea privi în față pentru a înțelege mai bine forța magică pe care o exercită asupra orchestrei și a fi el însuși subjugat de ea.

Televiziunea însă, poate orice. Atunci cînd transmisia condusă — așa cum s-a întîmplat luni — de mîna sigură unui regizor meloman (oare cine o fi fost? ar fi bine să-i dăm totuși numele), concertul se transformă într-un spectacol parcă anume destinat fiecăruia dintre noi în parte. Figura blindă, calmă, a lui Menuhin, bucuria care-i umple sufletul atunci cînd face muzică, apoi comuniunea dintre el și orchestră, trecerea temei melodice de la un grup de instrumente la altul, fiecare element devine sesizabil, întregindu-se și disociindu-se într-un joc continuu și inteligent al imaginilor.

De ce oare instituția televiziunii, unica depozitară și mînuitoare a aparatului de furnizat minuni la domiciliu, pare neori să se jeneze, să se scuze, că este atît de înzestrată și atît de abilă? Mi s-a părut ciudată pactizarea — chiar și parțială — cu telespectatorul care se plînge de «excesele» de regie comise de Valeriu Lazarov cu prilejul recentului Festival de muzică ușoară de la Brașov. Marele merit al lui Lazarov constă în faptul că este cu adevărat un om de televiziune, un om perfect conștient de puterile ascunse ale camerei de luat vederi și în stare să le domine și să le utilizeze într-un mod specific televiziunii. Televiziunea noastră este destul de matură pentru a avea curajul să se privească în oglindă și să se accepte ca atare, nu să încerce să fie altceva, să îmbrace haine străine.

«Teatrul de televiziune — ne-a spus miercură trecută regizorul Petre Sava Băleanu — nu este teatru, este televiziune». Cit m-am bucurat! Am crezut pentru o clipă că s-a renunțat la planurile monumentale de repertoriu, la ambiția de a concura Naționalul prin montarea capodoperelor dramatice ale tuturor timpurilor, în favoarea unui program în care fiecare piesă să fie, înainte de toate, o piesă adecvată reprezentării pe micul ecran. Pe micul ecran. Sculptorul știe că nu poate face nici monumente din ipsos, nici figurine din granit. Televiziunea uită însă prea adesea atît de limitările sale cit și de marile disponibilități care-i sînt proprii și ne prezintă, pe ecranul ei cit un ochi de geam cenușiu, ba filme de cinematoscop în culori, ba piese de teatru cu scene de masă. Cel mai mare succes din cariera de regizor de televiziune a lui Petre Sava Băleanu a fost — după opinia mea și nu numai a mea — «12 oameni futioși», piesă de cameră, piesă de investigație psihologică, piesă parcă anume făcută pentru televiziune. Domnia-să pare a prefera însă piesele de mișcare, cu exterioare, cu personaje multe, cu cor, ca «Troienele», de pildă. Niciodată nu voi înțelege de ce este necesar ca televiziunea să concureze teatrele pe propriul lor teren, în loc să le completeze rămîind pe terenul pe care este imbatabilă. Pentru «fondul de aur» despre care ni se vorbește ar trebui filmate și retransmise toate spectacolele de teatru valoroase din București și din țară. Regizorii televiziunii care se simt atrași de dramele de epocă, de piesele de mare montare cu figurație numeroasă, ar putea să-și satisfacă aceste inclinații «în reprezentație» pe scenele teatrelor de dramă.

Și televiziunea? Ei i-ar rămîne rolul, care-i vine ca turnat, de a scoate la lumină și cizela diamantele dialogului subtil, ale teatrului de idei, ale teatrului-galerie de portrete, ale tragediei, dramei și comediei consumate între cîteva personaje excepționale conturate. Am scris aceste rînduri înainte de a vedea cele «Șase personaje în căutarea unui autor». Sper sincer că spectacolul Leuției Popa se va înscrie între cele mai bune specimene ale teatrului care «nu e teatru, e televiziune».

Felicia ANTIP

PROBLEMELE VERZI ALE PIETEI COMUNE

de Eugen MANDRIC

**Di. Mansholt, omul so-
luțiilor pe cit de ener-
gice, pe atît de costi-
sitoare (fotografia 1).**

**Țărani și tractoare in-
dreptindu-se către blo-
carea șoselelor națio-
nale, formă curentă de
protest în Franța (fo-
tografia 2).**

Am călătorit în Occident destul, în ultimii ani, pentru a avea dreptul la o părere personală despre splendorile și mizeriile «societății de consum». Nu sînt un fariseu și, sper, nici atît de ignorant încît să mă prefac indiferent la standingul ridicat de civilizație materială, de eficiență industrială, organizatorică și comercială, de la care începe larga desfășurare a «societății de consum». Mi-au plăcut vitrinele pline ale acestei societăți, i-am apreciat sincer și platonice frigiderile, concediile în Baleare, automobilele în rate, televizoarele în culori și faptul că nu poți găsi decît cu mari eforturi stufe proaste și urite. Într-un plan mai consistent, nu pot să nu-i recunosc maniera inteligentă cu care structurile ei parcurg confruntarea contemporană cu revoluția tehnico-științifică, nu numai în ceea ce afectează teh-

nica, pînă la cibernetică, ci și în ceea ce privește mîna de lucru, pînă la salariu și asigurări sociale. În interesul eficienței! Dar nimic mai mult decît eficiență. Necesară, vom recunoaște, dar rece și inumană: eficiență.

În angrenajul opulent al societății de consum, ființele vii, cei care gîndesc, inventează și construiesc, se reduc, de-a valma, la un singur numitor comun, în două ipostaze interdependente. Ele nu mai sînt decît sau mîna de lucru, sau cumpărători.

Să fim înțeleși: cu excepția rasiștilor, destul de izolați, și a neofasciștilor, destul de neputincioși, nici celui mai ultraconservator politician burghez, la guvern sau în opoziție, și nici patronilor celor mai duri nu li s-ar putea aduce — decît prin excepție ne semnificativă — ofensa că ar participa vo-

luntar la dezumanizarea tot mai accentuată a «societății de consum», la alienarea omului în raport cu aceasta.

Dar cele mai pioase intenții sînt neputincioase: criza de civilizație pe care o parcurge capitalismul contemporan este datorată sistemului, nu intențiilor, logicii intime și implacabile a acestui sistem.

Am făcut această introducere, poate prea patetică pentru dimensiunile reduse ale demonstrației, în dorința de a vă introduce în atmosfera realmente dramatică în care se desfășoară procesul așa-zisei «Europe verzii». Miza procesului: condamnarea, în viitorul imediat, a 5 milioane de oameni la dezrădăcinare și subproletarizare, urmași de alte 5 milioane în viitorul mijlociu. Vina lor principală: oferă prea mult și trăiesc prost din pricina aceasta.

ÎNTR-O LUME ÎN CARE SE MAI MOARE DE FOAME

Vom fi foarte-foarte scurți la acest capitol, pentru a nu ceda, de două ori în același loc, pateticului.

Totuși, este un fapt notoriu că vaste regiuni ale acestui pămînt sînt încă populate de sute de mii și milioane de infomețați. În circa 20 de ani, oamenii au reușit să construiască un drum pînă la Lună și, probabil, o vor vizita încă anul acesta.

Amețită de cite-i trece prin cap, inteligența lumii nu-și poate ascunde frămîntările, chiar dacă uneori tulburi, de conștiință: problema acestui secol și a celui care vine nu este Luna, ci subdezvoltarea. Iar subdezvoltarea se adîncește.

Și se mai moare încă de foame...

...Și în cele mai bogate «societăți de consum», supraproducția agricolă a devenit o problemă atît de gravă, încît se rezolvă, parțial, și adeseori cu sprijin în subvenții de stat, prin distrugerea produselor.

DOSARUL VERDE AL «EUROPEI CELOR 6»

În Piața comună nu avem a discuta înșă decît despre țări de la puternic la foarte puternic dezvoltate. Țările Pieței comune dispun de mîna de lucru înalt calificată, de industrii de la modern la foarte modern utilizate. În țările Pieței comune nivelul de trai se situează la cele mai înalte niveluri occidentale-europene.

Ce explică atunci permanența frămîntărilor sociale, ce explică grevele muncitorești, vasterle tulburări studențești, ce explică, pentru a le numi generic, nemulțumirile?

Cred că în «dosarul verde» sau, mai exact, în tipul de rezolvări care se propun acestui dosar, după logica intimă a sistemului care a născut problema, se află răspunsuri valabile și într-un plan mai larg decît pentru agricultură, numai.

Datele inițiale, cifric exprimate, sînt următoarele:

De la intrarea în vigoare a Pieței comune, în Europa celor șase populația agricolă se reduce cu circa 500.000 persoane active pe an. Dacă în 1960 erau ocupați în agricultură, în aceste țări, 15 milioane de activi, previziunile merg către 10 milioane, în 1970, și către numai 5 milioane în 1980.

Fenomenul, prin repetare, a devenit clasic: exploatarea mici și mijlocii, nepregătite să suporte concurența, dispar, absorbite de proprietarii mari, care dispun de utilaje și pot valorifica mult mai rentabil pămîntul.

În felul acesta, productivitatea muncii agricole ar fi crescut, după unele statistici, cu circa 7% pe an, iar volumul producției-marfă crește cu 3,3% pe an.

Creșterea producției pe seama productivității — e greu de crezut, la noi, că un asemenea fenomen poate avea consecințe negative.

Dar întrebarea este: ce fac țărăni astfel

lichidați, ca țărani? Cu diferențe mai curînd în minus decît în plus, de la o țară la alta, un număr cu totul nesemnificativ dintre ei, mai ales cei foarte tineri, se recalifică în alte profesii, în industrie sau în prestările de servicii.

Dar marea lor majoritate merg să îngroașe rîndurile prost plătite, prost cazate și prost hrănite ale subproletariatului necalificat din periferiile sordide ale marilor aglomerări urbane.

O a doua consecință, care apasă greu asupra cercului vicios, asupra paradoxului dramatic **productivitate mărită — nivel de trai mai scăzut**, se constituie din faptul că, dacă producția agricolă a Pieței comune a înregistrat creșteri-marfă de 3,3% anual, volumul consumului nu crește decît în proporție de 1,9% în medie anuală.

Excedentele nevandabile cunosc creșteri vertiginoase, prețurile agricole și venitul agricultorilor — cele mai paradoxale fluctuații.

Așa, de pildă, în Franța, agricultorii care cîștigă cel mai puțin sînt tocmai crescătorii de bovine pentru tăiere. Or, tocmai carnea de vită, alături de cerealele furajere, sînt singurele articole la care țările Pieței comune sînt... deficitare.

Din ghemul de interese contradictorii și influențe oculte care conduc la această situație, să încercăm să detectăm cîteva dintre cele principale.

În primul rînd, nu se poate să nu facem legătura dintre indicele slab de creștere a volumului consumului agricol și nivelul nesatisfăcător pentru cei interesați, al salariilor din industrie și prestări. (După cum se știe, nivelul salariilor clasei muncitoare franceze și italiene, de pildă, formează obiectul unor profunde mișcări revendicative.)

În al doilea rînd, chestiunea prețurilor

După legea cererii și a ofertei, marfa c mai cerută ar trebui să aibă și prețul c mai bun.

De ce atunci carnea, deficitară, raportează mai puțin țăranelui decît grîul sau sfeclă excedentare?

Problemele reale pe care le ridică întîzierile în modernizarea structurilor agricole ale țărilor Pieței comune au impus guvernelor să ia, fiecare în parte, măsuri de sprijinire a acestui proces. În Franța, de pildă statul cheltuiește în medie anuală, pentru fiecare persoană activă din agricultură, sume care ar fi considerabile dacă media ar reală. Or, se întîmplă că grîul este, în general cultivat de mari proprietari, iar vitele pentru tăiere sînt crescute în gospodării mici mijlocii. Independent de bunele intenții ale legiuitorului, subvențiile merg, în primul rînd, către proprietățile eficiente, economice și promițătoare, în cazul nostru către grîu și exploatarea importante.

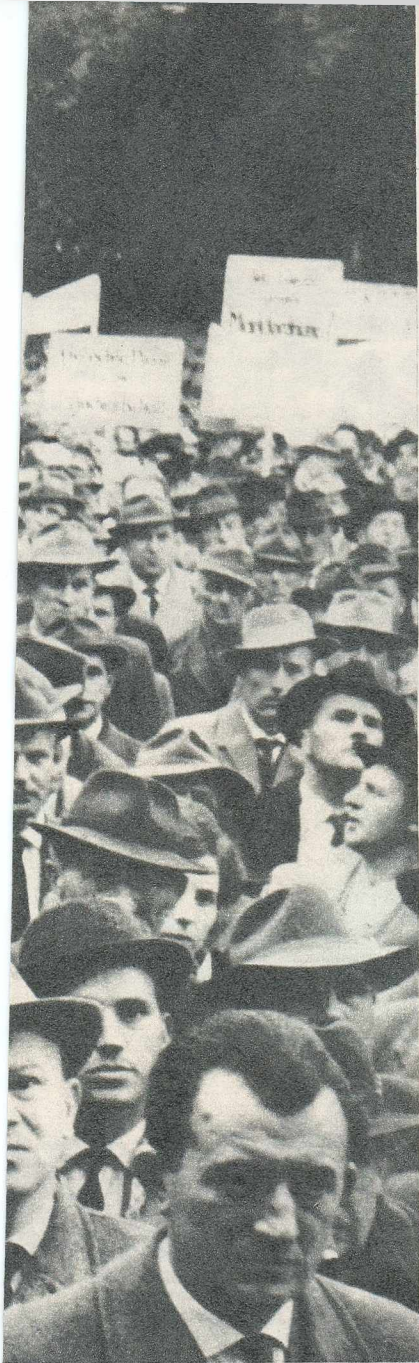
Dispersați în mici gospodării, dispuși de mai puțină influență decît cerealiștii crescătorii sînt la discreția fluctuațiilor pieței, dirijați de intermediari și groșiști. Astfel se realizează și carne scumpă, și producători prost remunerați.

Or, după statistici oficiale, în țările membre ale Pieței comune două treimi din exploatarea agricolă au mai puțin de 10 hectare, iar 80% dintre ele mai puțin de 10 vaci.

TEHNOCRATIA SUPRANAȚIONALĂ ȘI ȚĂRANI

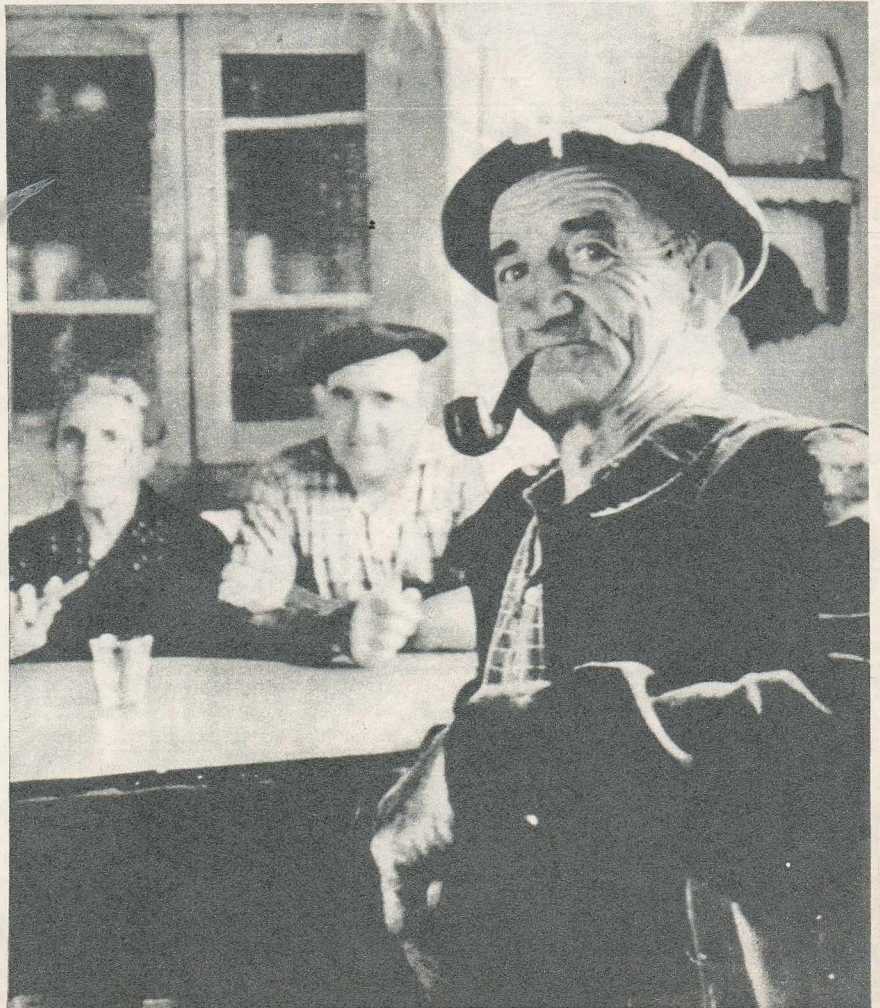
Țărăniile celor șase țări înțeleg, judecînd după declarațiile liderilor lor și după conținutul revendicărilor lor făcute publice pînă acum, că un vast proces de reconversie a structurilor agricole este necesar și, în orice caz, inevitabil.

◀ Miting țărănesc în R.F.G., țara în care au dispărut, în 20 de ani, 563 000 gospodării țărănești.

▲ ...Și laptele se varsă, pentru ca prețurile să nu scadă...

◀ De la producător la consumator, prețurile ajung, uneori, duble.

▶ «Și dacă noi sîntem de prisos, cine va locui aici?»

1) Pe seama cui se va produce acest proces? Judecând după experiența cu subvențiile, perspectivele nu sînt foarte încurajatoare pentru gospodăriile mici, adică pentru două treimi dintre ele.

2) Ce se va întîmpla cu viața, de secole constituită, a unor vaste regiuni cărora li se recomandă încurajarea exodului rural?

3) Ce se va întîmpla cu milioanele de dezrădăcinați, cîtă vreme nu se elaborează o amplă, reală și, firește, costisitoare politică de recalificare, de reintegrare în viața activă a mîinii de lucru, adică a ființelor vii devenite de prisos pe ogoare?

4) În ce măsură soluțiile pot fi aceleași, pentru țări diferite, totuși, și diferențiate în problemele lor specifice?

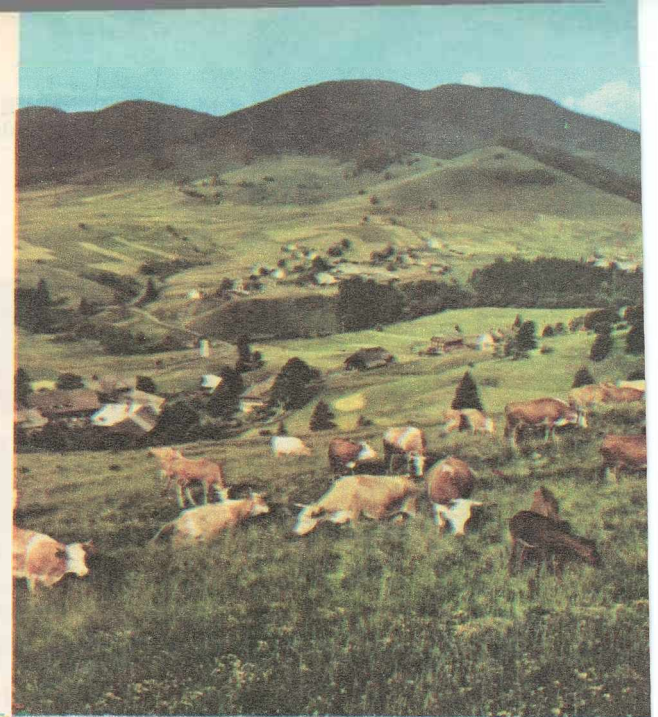
Acestei ultime întrebări a încercat să-i dea un răspuns îndelung discutatul plan Mansholt, adoptat de comisia «Comunității europene» de la Bruxelles.

Răspuns care nu este contestat numai de organizațiile țăranilor din toate țările Pieței comune, dar și de guvernele de la Paris, Bonn, Roma și Bruxelles.

Referindu-se, deocamdată, la motivări politice, dl. Debré, ministrul francez de externe, a ripostat foarte tăios pretențiilor supranaționale ale susținătorilor planului Mansholt. Dl. Höcherl, ministrul agriculturii al R.F.G. (țară în care, din 1949 pînă acum, au dispărut 563 000 gospodării țărănești mici și mijlocii, țară în care numai în anii 1967-1968 au dispărut 24 700 unități agricole sub 20 ha și a crescut cu 3 000 numărul celor între 20 și 100 ha), dl. Höcherl, așadar, a declarat: «Totul atestă că planul Mansholt împinge politica agrară a C.E.E. într-o mare și costisitoare aventură, fără să înlăture dificultățile pieței agrare».

Nu intenționăm, aici, să intrăm în detaliile tehnice ale planului Mansholt.

Cu ce poate schimba un țăran uneltele lui în «societatea de consum»? E o întrebare pe care și-o pun cîteva milioane.

Printre alte propuneri ale d-lui Mansholt ar fi și subvenționarea tăierii citorva milioane de vaci de rasă: prea multe produse lactate.

Dorim doar să reținem, în concluzia acestor rînduri, că:

a) în confruntarea cu o societate industrială, agricultura nu poate să nu-și schimbe structurile;

b) că «societatea de consum», capitalismul contemporan occidental, parcurge criza agrară după propriile sale legi intime și imuabile, lovind în masa celor mulți și relativ săraci;

c) în fine, că ceea ce-i mai lipsea acestei crize sînt încercările de a-i impune soluții supranaționale, oricîtă experiență va fi cîștigat dl. Mansholt în tinerețile sale petrecute în colonii.

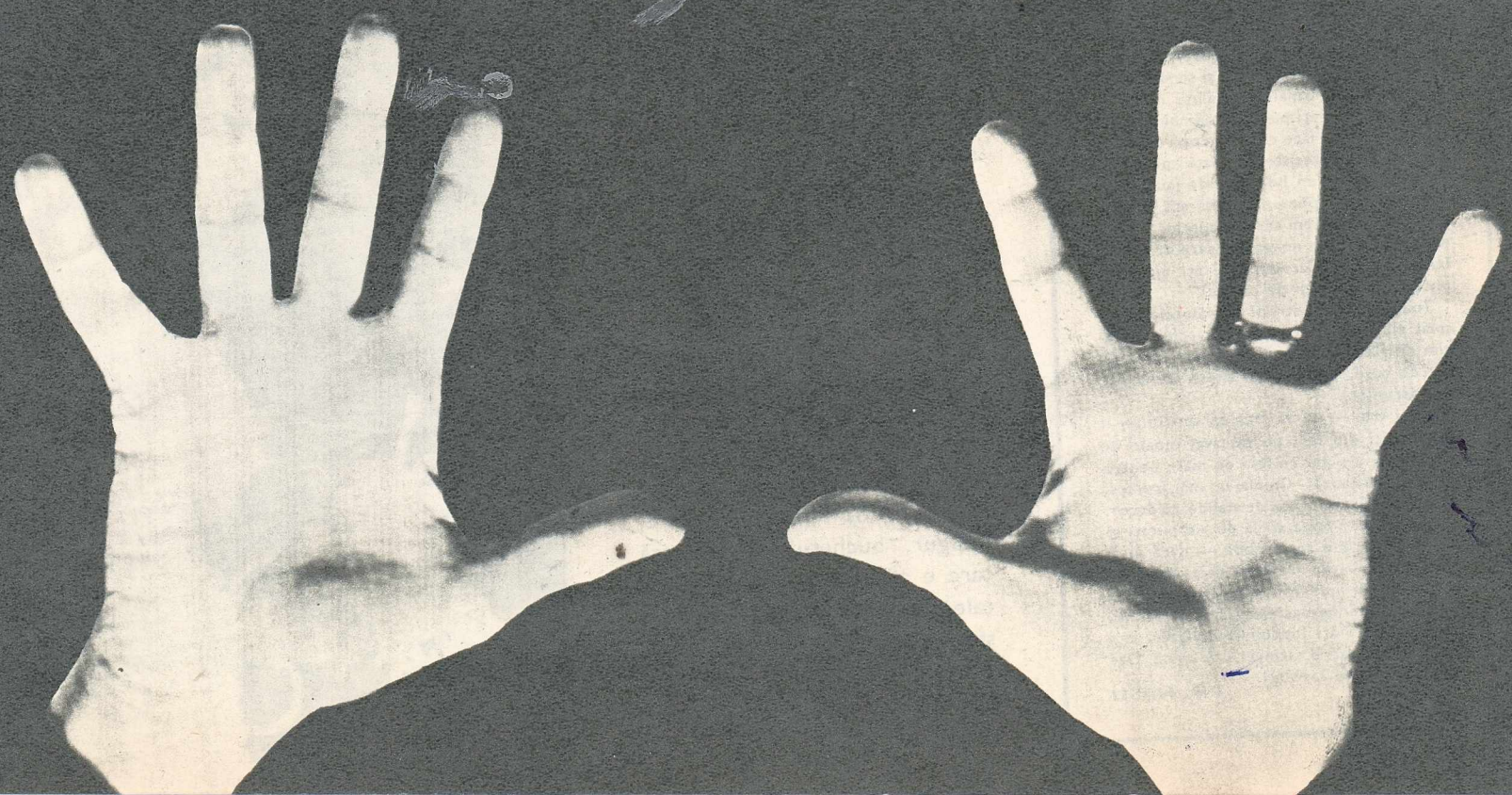
ÎNTRERINDĒREA INDUSTRIALĂ „BĂIMĂREANA“

NOTA 10 PENTRU CALITATEA PRODUSELOR

10

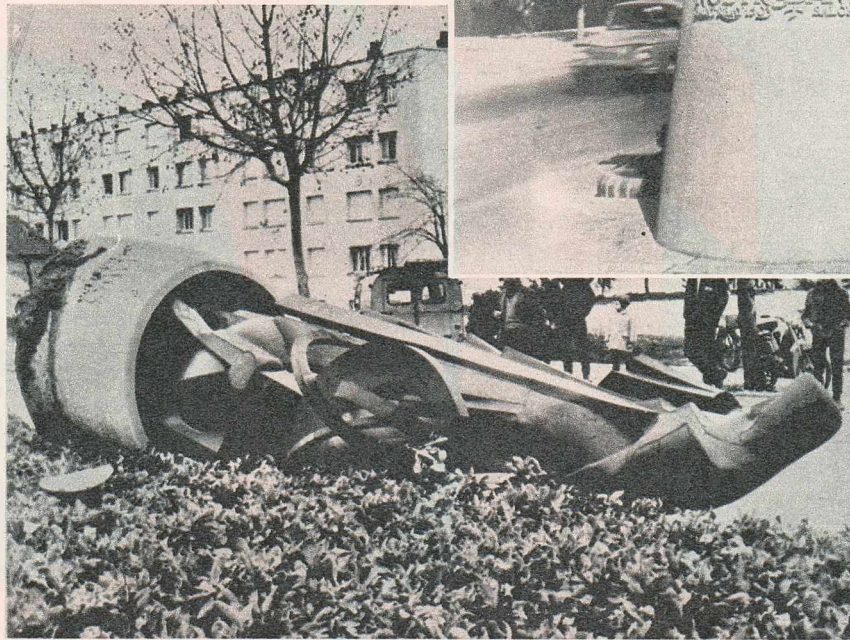
Produce
mobilier
comercial
in diferite variante
pentru
toate
tipurile
de magazine
comerciale.

■ TELEX 033216 ■

PROFET ÎN ȚARA LUI?...

Se spune că nu oricine poate fi profet în țara lui. Ei bine, Nostradamus, faimosul astrolog francez care a citit de toate în stele, profetizând în stînga și în dreapta, numai ceea ce se va întîmpla în țara lui, ba chiar în orașul lui, peste 403 ani de la moartea sa nu a putut să prezică. Fotografiiile de față ne spun însă ce s-a întîmplat: un autovehicul a dărîmat splendida statuie pe care posteritatea a înălțat-o în localitatea Salon en Provence în cinstea lui Michel de Nostre-Dame — zis Nostradamus — care și-a trăit aici ultimii ani ai vieții.

GASTRONOMICĂ

PENTRU CURA DE SLĂBIRE

Sînt oameni și oame care, atingînd vîrsta de douăzeci și zece și cinci și nu mai importă cîți ani, încep a fi nemulțumiți și, respectiv, nemulțumite de gabaritul în creștere a propriilor lor persoane. Nemulțumirea aceasta are doua consecințe. Prima e de ordin fabuleniano-filozofic, deoarece îndeamnă pe pansivi să conchidă că nu orice progres este binevenit; a doua se reflectă în comportamentul ciudat al celor în cauză, care, cu un eroism demn de o-cauză mai bună, devin adepți ai cunoscutei practici ghandiene, adică, de bunăvoie și nesiliți de nimeni, recurg la greva foamei, pe care o intitulează cu eticheta cocheta de regim sau cură de slăbire.

Dacă sînteți un caracter generos și nu unul meschin, dacă aveți un suflet caritabil și nu unul cîinos, nu-i ocoliți și invitați la un prînz cu musafiri normali măcar un exemplar de automartir, asigurîndu-l în prealabil că nu-i veți oferi decît lucruri care să corespundă pe deplin curei pe care o urmează.

Așadar, ca o gazdă desăvîrșită, instalați-vă musafirii la masă avînd grijă a oferi locul de cinste invitatului cu meniu de slăbire. Subliniind, în cîteva cuvinte bine simțite, cît de dăunătoare este lăcomia pentru sănătatea și estetica omului, tratați pe comesenii laici cu o spumă de drojdie parșivă, ca să le excite hulpăreala, iar oaspetelui de onoare serviți-i un păhărel cu suc de portocală. Apoi, punînd în farfuria fiecărui cîte un cartof fiert, rece, nesărat și tăiat în patru, dați-l exemplu de cumpătare pe cel care îl va mîncă natur, în timp ce ceilalți vor trebui să-și mozească cartofii cu cîteva linguri dintr-un castron cu maioneză în care ați adăugat pe loc ceapă tăiată și bucăți de heringi curățați în prealabil de oase. După ce s-a consumat primul fel, repetați partea lichidă și serviți drept felul doi niște banale sarmăluțe în foi de vișă peste care ați pus iaurt. Bineînțeles că oaspetelui care face cură — după ce îi lăudați puterea de rezistență în fața ispitelor — nu-i dați decît un borcănaș de iaurt cu o mică feliuță de piine albă nesărată, prăjită. Celorlalți comesenii serviți-le, în loc de mămăliguță, o piine neagră pe care ați înfierbîntat-o în cuptor după ce ați uns-o cu untură (poate fi și de pasăre).

Toată lumea va stropi sarmăluțele cu un șpriț alb, subțire, cu excepția celui cu regim de slăbire, care va primi un pahar de suc de roșii, presărat cu cîteva frunzulițe de pătrunjel.

Felul trei — ca să meargă șprițul — îl compuneți din felii de cascaval moale de Dobrogea, asortat cu felii de măr; pentru persoana în cauză — numai un măr frumos, curățat, cu cîteva boabe de stafide, ca decor.

Cam pe la a treia sticlă de vin puteți să mai oferiți celui care rabdă — dacă nu a plecat încă — un pahar și chiar două de apă minerală. Indiferent de atitudinea care o va avea, dumneavoastră veți fi cu conștiința împăcată că v-ați îndeplinit obligația față de el și meritați o strîngere de mînă. Dar dacă refuză, nu insistați.

P.P. NAȘU

SFORĂRIE PE FAȚĂ ▶

Despre nemaivăzute și nemaipomenite rochii de mireasă s-a mai ocupat rubrica noastră F-Varietăți. Dar ne jurăm: să dea Dumnezeu să nu ajungem în vecii vecilor în fața ofițerului stării civile dacă ne-am gîndit că o să publicăm vreodată fotografia unei mirese îmbrăcate în funii. Și totuși... Modelul apartîine domnișoarei Yumi Katsura, specialistă în confecționarea rochiilor de mireasă din Tokyo. A mai creat și tipul de rochie cu beculețe aprinse, rochia de mireasă total transparentă (rochia, nu mireasa) și altele. Clou-ul modelului de față îl constituie, desigur, buchetul de mireasă care e alcătuit nu din banalele cale, mirt sau lămiuță, ci tot din sfori. Cu cît mai grosolane, cu atît mai șic. Poftim de te mai însoară cînd juvățul e colea gata pregătit.

DIALOG CU CITITORII

urmă cu câteva săptămîni am purtat aceste coloane o scurtă discuție cu un or din Gherla care — într-o formă de interviu foarte civilizată — își exprimă mai negre aprehensiuni cu privire la tineretul zilelor noastre și, mai ales, cu privire la moralitatea acestui tineret. Și foarte recent, am primit o lungă scrisoare de «solidarizare» cu părerile lectorului nostru din Gherla; ceea ce ar avea să mire este că autorul ei este el însuși tînăr, elev la Grupul școlar chimie din Gherla. Ceea ce în scrisoarea tov. Codrin Gherla era abia sugerat, devine aici, la D. Cosma din Suceava, filipică și tunet; el ni-l amintește pe cel al lui Antimeanul, înfierînd de la amvonul său de metropolă lumeștile păcate ale înfricoșătorilor auditori. Nici un pedagog de «școală nouă», ajuns de mult la vîrsta pensiei, nu și-a cîștigat să adopte o asemenea manieră de vorbire, dar cînd ai 18 ani îți poți permite orice, chiar să apari mai bătrîn decît bătrînii.

Dar, să dăm cezarului ce e al cezarului. Încep să ne vorbește în termeni apocaliptici despre tineret («gîndirea lui se îndreaptă mai mult spre irațional», «contradicții între generația vîrstnică și tineret», «dominarea violenței, corupției, haosului» etc., etc.), tov. D. Cosma recunoaște cinstit: «poate exagerat multe lucruri» și «desigur, nu există prea multe temeri privind tineretul în țara noastră». Mai liniștiți fiind în acest sens, am putea îndrăzni să-i solicităm cores-

pondentului nostru sucevean mai puțină rigiditate în gîndire și în exprimare. Ceea ce ne-a mîhnit în scrisoarea d-sale nu sînt punctele de vedere (dintre care multe juste, întemeiate), ci maniera dogmatică, maniheană sau chiar simplistă de a vedea lucrurile. Pentru tov. Cosma «filmele western, music-hall-ul, literatura de aventuri, muzica ușoară» sînt, prin esența lor, diabolice și malefice și orice contact cu ele nu poate decît să te întineze. N-ar fi oare mai firesc să apreciem că în aceste domenii (ca și în toate celelalte) există și lucruri valoroase și lucruri fără valoare, de prost-gust, nocive (dacă vreți să introducem un criteriu etic) și că totul depinde de conținutul concret, de modalitățile de expresie, de comunicare, ce se stabilesc între realizator (ca să nu spunem creator) și un anumit public? Aceeași viziune maniheană, simplistă, îl conduce pe tov. Cosma să afirme că mai tot tineretul occidental este dominat de «violență, corupție, stupefiante, gangsterism». Nici aceasta nu-i adevărat. Evenimentele din ultimul an au arătat clar că o mare parte a tineretului occidental este profund și responsabil preocupat de realitățile vremii noastre, că e antrenat cu pasiune și dăruire în activitatea politică, că adoptă o atitudine critică (chiar dacă nu lipsită uneori de confuzii) față de societatea capitalistă. De ani de zile tinerii sînt participanți ai marșurilor și «marșurilor de Paști» împotriva înarmării atomice, iar tinerii americani au stat și stau în primele rînduri ale luptei împotriva războiului de

agresiune din Vietnam. Nu mai amintim aici de acțiunile tinerilor (studenți și muncitori) din Franța, Italia, R.F.G., Anglia, Japonia și alte țări. N-ar fi rău ca înainte de a se lansa în polemică, tov. Cosma să-și rememoreze unele fapte sau să ia cunoștință de ele, dacă nu le-a cunoscut încă. Această doleanță a noastră se aplică și «criticii» la care sîntem supuși, de a nu fi publicat nimic în «Flacăra» despre Suceava. Nu ne «insușim» critica, pentru că despre Suceava am publicat mereu, chiar înainte de a ne fi informat tov. D. Cosma că acolo a domnit Ștefan cel Mare. Îi recomandăm, printre altele, reportajul colegului nostru Eugen Mandric, apărut cu titlul «Județul Suceava sau de ce avem nevoie de orașe» în nr. 44 din 26 octombrie 1968.

Cititorul Eugen Florian din Bistrița ne sugerează introducerea unei rubrici în care să publicăm adresele cititorilor care vor să corespundă între ei pe diferite teme. Nu credem (și prin aceasta răspundem și altor zeci de scrisori care, într-un fel sau altul, ne solicită același lucru) că vom putea satisface, într-un viitor apropiat, o asemenea cerere. O astfel de rubrică, intitulată «Cititorii către cititori», a apărut cu regularitate pînă acum vreo doi ani în paginile revistei. Dar numărul solicitărilor primite era atît de mare, încît deși consacram săptămînal un spațiu important și foloseam cea mai mică literă posibilă, decalajul dintre data trimiterii unei asemenea adrese și cea a publicării ei în revistă a crescut treptat de la 3—4 luni la 9—10 luni, cu perspectiva de a ajunge, în scurt timp, mai mare de 1 an. E clar că în această situație rubrica devenea inoportună, ba se puteau produce și incurcături nedorite. Ne aducem aminte, cu titlu

anecdotic, o întîmplare absolut reală. Un tînăr și-a trimis adresa, indicînd că dorește să poarte corespondență pe teme de dragoste și prietenie. Adresa a apărut după 10 luni; or, între timp, tînărul se căsătorise și publicarea numelui și a temelor mai sus indicate a provocat o adevărată furtună în proaspăta căsnicie. Am fost chiar solicitați să trimitem un fel de certificat care să-l disculpe pe năpăstuitul însurășel. Așa că, deocamdată, la spațiul pe care-l avem, am hotărît să ne abținem.

Cîteva răspunsuri telegrafice:

Inginerului Sorin C. Mata din Simeria îi recomandăm să se adreseze Cartimexului, pe adresa: București, str. 13 Decembrie nr. 3.

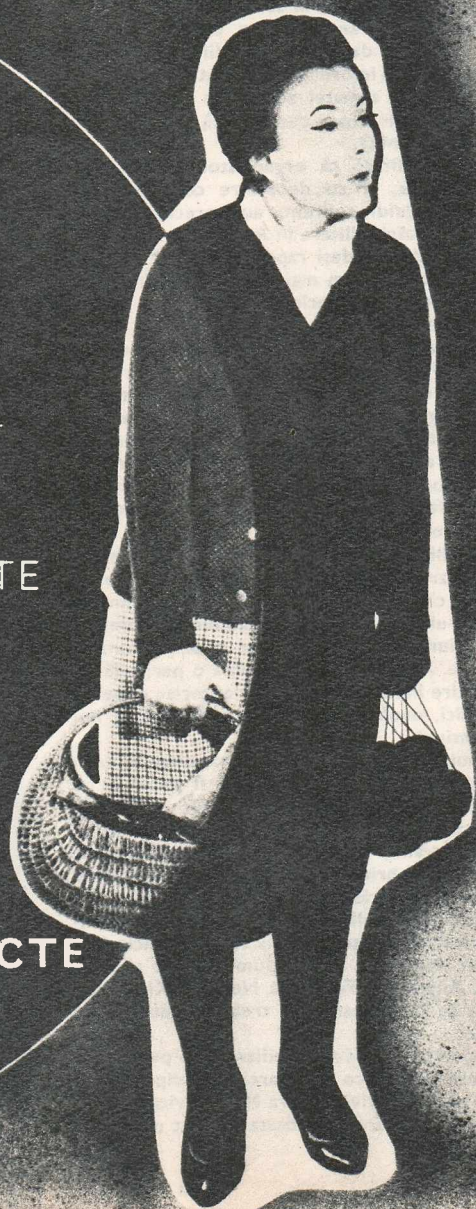
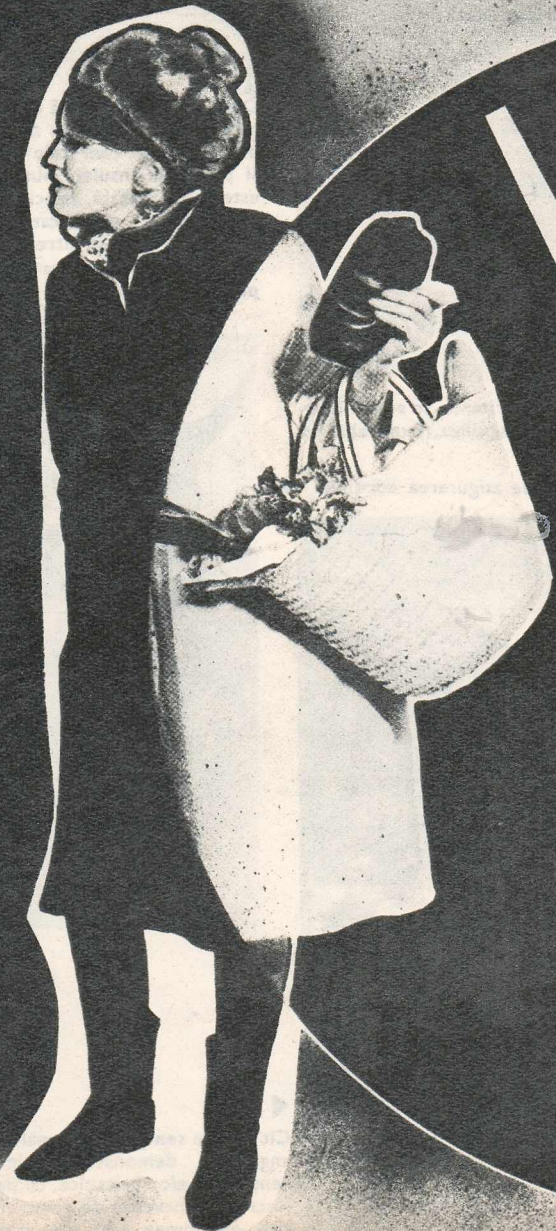
Cititorului V. Săsăranu din Baia Mare îi mulțumim pentru nota și fotografiile trimise și sperăm că le vom putea folosi într-un fel oarecare.

Cititorul Mircea Tomei din Galați să se adreseze Academiei R.S. România, pe lângă care funcționează o comisie care eliberează certificate de traducător.

La cererea cititorului Gh. Bilciu din com. Orbeasca, jud. Teleorman, anunțăm că d-sa dorește să cumpere numerele 24-25-31-49-50 pe 1968 și 2 pe 1969, care îi lipsesc din colecția «Flacăra».

În sfîrșit, cititorul Ionel Gh. Ștefan din com. Stîlpeni, jud. Argeș, Drumul Dealului cu Tei 286, ne informează că ține la dispoziția cititorilor pentru consultat, colecția «Flacăra» pe ultimii trei ani. Doritorii să facă o plimbare pînă pe dealul cu tei. Trebuie să fie tare frumos acum, la început de primăvară.

H. DONA

GOSPODINE!

ECONOMISITI TIMP,
VĂ USURATI MUNCA.

OBTINETI MINCĂRURI GUSTOASE
ȘI VARIATE FOLOSIND

LEGUME ȘI FRUCTE DESHIDRATATE

SÎNT USOR
DE PREPARAT,
AU ACELAȘI
CONȚINUT
DE VITAMINE
ȘI SUBSTANȚE
MINERALE
CA ȘI CELE
PROASPETE.
SE GĂSESC
ÎN SORTIMENTE
VARIATE
LA UNITĂȚILE
ÎNȚEPRINDERII

LEGUME-FRUCTE

BUCUREȘTI

SAPTE ZILE PE PĂMÎNT

Operațiunea «SHEEPSKIN»

Părerile observatorilor cu privire la succesul deplin al debarcării trupelor britanice în Anguilla sînt atît de contradictorii, încît o explicație definitivă nu a fost încă avansată. Se pare că lucrurile devin mai limpezi, în lumina unor știri recente potrivit cărora rolul decisiv în operațiunea «Sheepskin» l-ar fi avut posibilitățile britanice de informare corectă.

Potrivit unor surse competente, s-ar fi elaborat un raport confidențial ale cărui date au fost ulterior confirmate. Referindu-se la efectivele armate disponibile ale Anguillei, raportul le evaluează la 12 soldați, cifră pe deplin conformă cu realitatea. Această cifră ar fi fost obținută într-o discuție confidențială dintre emisarul britanic Lee și un împuțernicit anguilan, discuție desfășurată în modul următor:

— De ce nu publicați și dv. o «Carte albă» asupra problemelor de apărare?

— Scuzați, sir, răspunde anguilanul. O asemenea carte ar costa mai mult decît întreținerea celor 12 ostași pe care-i menținem în serviciul de ordine.

Cu privire la dispozitivul de apărare a insulei, raportul ar prezenta unele scheme și fotografii care au permis celor mai buni experți să tragă concluzia că săpăturile de lângă Valley nu sînt tranșee, ci o groapă în serviciul salubrității.

Armamentul anguilan nu este modern și nici suficient de eficace, subliniază raportul pe baza unor informații verificate potrivit cărora dotarea armatei anguilane se reduce la o pușcă de vînătoare deținută «à tour de rôle» cîte o săptămînă.

Sursele afirmă că organizatorii operațiunii «Sheepskin», și cu deosebire consilierii comandamentului suprem, au apreciat șansele unei debarcări militare în Anguilla cu un «optimism prudent», deși raportul sublinia în mod just că Anguilla era mai slab dotată din punct de vedere militar decît Anglia (al cărui număr de amirali depășește, de pildă, numărul anguillezilor apți de serviciul militar). Consilierii respectivi, se spune, au cerut autorilor raportului să elaboreze o «soluție politică alternativă» la guvernul Webster. Împuțernicitul britanic, subliniază raportul, ar fi avansat propunerea ca trupele de ocupație să instaleze un nou regim compus din cei patru adulți care, în cadrul referendumului, s-au pronunțat pentru rămînerea în federație.

Consilierii au propus și un plan de internaționalizare a operațiunii «Sheepskin», considerînd că desfășurarea ei sub egida Commonwealth-ului ar fi asigurat cauciunea morală a operațiunii și ar fi dezarmat opoziția conservatoare. Aceasta ar fi cerut însă o perioadă de pregătire îndelungată în care, apreciau experții britanici, evoluția anguilleză ar fi căpătat noi dimensiuni.

Unul dintre consilieri, afirmă sursele, ar fi declarat că opinia publică și-ar fi putut pune întrebarea dacă este de închipuit ca trupele engleze să folosească armele împotriva unui teritoriu străin și a unor oameni dispuși să discute cu guvernul britanic orice problemă de interes reciproc. I s-a răspuns că trupele britanice vor debarca în Anguilla, vor ocupa insula, vor schimba autoritățile, se vor instala în principalele clădiri, vor anula referendumul și vor alipi cu forța Anguilla la Federația Nevis-St. Kitts, dar că nu se vor amesteca în treburile interne ale insulei.

Raportul exclude posibilitatea ca partea anguilleză să încerce o debarcare în ripostă, așa încît știrile potrivit cărora Marea Britanie și-ar consolida apărarea pe coasta de vest nu par să se confirme.

Ion JERCAN

ȚIPARUL CU PIELE DE OAIIE

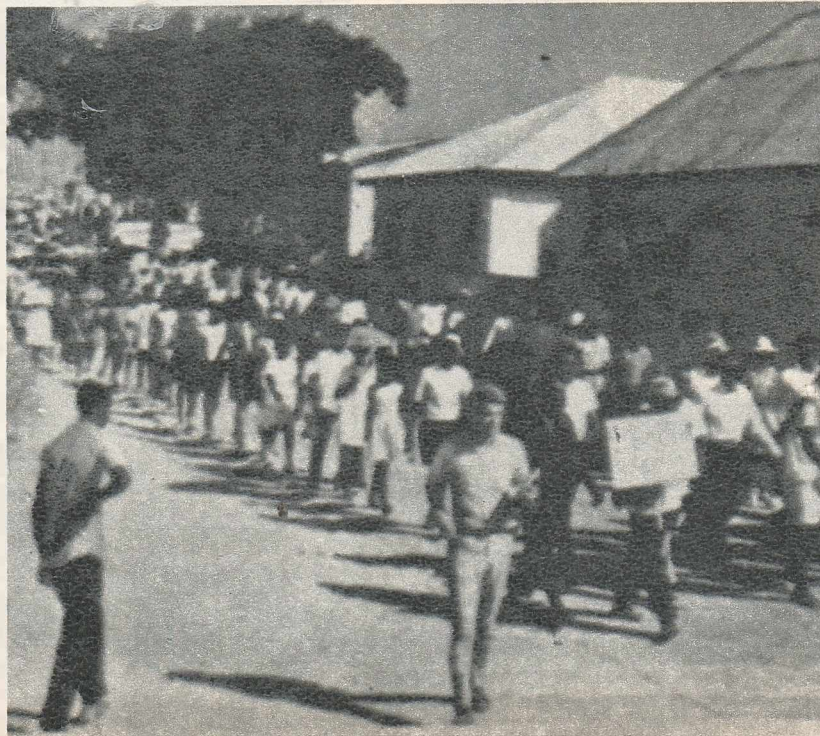
Așadar, să recapitulăm. Mai întîi a avut loc un adevărat consiliu de război, cu participarea premierului Wilson și a șefilor de stat-major ai celor trei armate. Apoi, 120 parașutiști — acele faimoase «berete roșii» — și un contingent de pușcași marini, două fregate, elicoptere și bărci de desant au primit ordinul de a intra în acțiune. O dată cu ei și un comisar al Scotland Yard-ului. De ce? Pentru că această operație militară de anvergură era prezentată ca fiind destinată să scape cei 6 000 de locuitori ai micii insule din Antile, în formă de țipar, de pericolul subjugației lor de către mafia americană. Și cum ordinele sînt date pentru a fi executate, în capitala britanică s-a raportat că, ceea ce în cod cifrat a fost denumit «operațiunea Sheepskin» — adică «pielea de oaie» — s-a îndeplinit cu succes. Fără a fi folosit nici măcar un cartuș. Marea realizare n-a constat însă în acest aspect. Demonstrarea aptitudinilor militare ale «băieților» majestății-sale a pălit în fața operațiunii însăși, care a putut fi calificată astfel drept «debarcarea cea mai ridicolă din întreaga istorie a Angliei».

Căci laba bătrînului leu s-a ridicat împotriva micii Anguille nu pentru povestea cu gangsterii. În fond — ca să concentrăm expunerea faptelor — populația anguilleză nu împărtașea vederile autorităților britanice, care au înglobat-o într-o așa-zisă federație cu alte două insule — Nevis și St. Christoph — și în care ar fi fost dependentă de aceasta din urmă. Ca atare, și-a proclamat independența în ianuarie a.c. și a îndrăznit să gonească din insulă pe trimisul special al Londrei, venit să «lămurească» lucrurile. Ceea ce a fost prea mult, pare-se, pentru reminiscențele simțămîntelor de putere colonială existente prin diverse «office»-uri din capitala britanică, element evocat de altfel de o serie de delegați africani cu prilejul aducerii chestiunii în fața O.N.U. Și chiar însăși presa britanică, comentînd criza Anguillei, nu s-a putut abține să nu remarce că Anglia a montat o spectaculoasă intervenție împotriva micii insule cu populație de culoare, în timp ce de trei ani nu acționează în fapt împotriva rasiștilor sud-rhodesieni. Și e de înțeles «Times» cînd, reflectînd o anumită stare de spirit, scrie: «Noi ațîm toate sentimentele anticolonialiste printr-o absurdă exagerare a unei afaceri fără importanță».

▲ O imagine ce face parte din «crearea atmosferei»: polițiștii britanici se scaldă în lîniște — ca și cînd nimic nu s-ar fi întîmplat — lîngă litoralul anguillez. Explicabil. În larg stau două fregate...

...iar pe străzi «beretele roșii» se ocupă de asigurarea «ordinii» ▶

▶ După povestea inițială cu «gangsterii» — o retă la fața locului, cu marea dragoste și proclamații — și o parte din «beretele roșii» invadatoare și populația insulei; numai că «populația» este reprezentată, precum se vede în imagine, de niște copii, care la vîrsta asta și prea puțin și nu se întrebă al cui e leagăn. Triste zile a mai apucat colonialismul, din propria-i propagandă îl prezintă operetist

◀ Cît despre sentimentele reale ale populației angilize, demonstrațiile împotriva prezenței trupelor britanice, cu pancarte avînd inscripții elocvente de genul: «British, British, go home», sînt mai mult decît elocvente.

confruntare interamericană

de Silviu BRUCAN

Primele măsuri cu care și-a inaugurat președinția în Venezuela Rafael Caldera («politică de deschidere» spre relații cu țări socialiste pe plan extern și legalizarea partidului comunist pe plan intern), naționalizarea societății petroliere International Petroleum Company în Peru, declarația președintelui Ecuadorului, José Velasco Ibarra, că va anula două treimi din concesiunea de 3,6 milioane acri acordată societăților Gulf și Texaco Oil Company — acțiuni diferite în contextul social-politic din fiecare țară și totuși având un numitor comun politic — pun pe tapet întrebarea dacă pe continentul latino-american s-a făcut cu un proces de radicalizare. Data de 9 aprilie ne va oferi indicii semnificative în această privință, deoarece, conform amendamentului senatorului Hickenlooper la legea ajutorului pentru străinătate, la această dată Statele Unite vor anula ajutorul american pentru Peru în cazul când nu se ajunge la un aranjament de compensație în schimbul expropriării societății I.P.C. Iar observatorii politici subliniază că în istoria recentă a relațiilor interamericane n-a mai existat un caz de solidarizare atât de unanimă a popoarelor latino-americane ca cel în jurul expropriării efectuate de Peru.

Chiar și în Brazilia și Argentina, unde funcționează regimuri militare care se bucură de sprijinul Washingtonului, președintele Arthur da Costa e Silva pregătește pentru 1970 naționalizarea telecomunicațiilor externe, care va afecta gigantică corporație International Telephone and Telegraph, iar guvernul argentinian tinde spre o procedură similară, deși a inițiat în paralel măsuri menite a încuraja investițiile străine. Nici în Chile lupta societăților de cupru cu capital american nu prezintă perspective mai surzătoare, deoarece forțele de stânga au câștigat teren la recente alegeri, iar la alegerile prezidențiale de anul viitor ele se pregătesc să cucerească victoria și — așa cum au promis mereu — să smulgă din mâinile imperialiștilor străini controlul asupra prețioasei noastre avuții naționale, cuprului.

Iată de ce reacția față de exproprierea peruviană este un adevărat test pentru politica latino-americană a Administrației Nixon. Ziarul «Washington Post» pune în gardă împotriva unei politici de sancțiuni care ar avea un «efect domino» (sugerează căderea întregului joc când se trage o piatră) și protestează împotriva ideii de a se aplica în Peru soluția iraniană (căderea premierului Mossadegh, pusă la cale de Agenția centrală

de spionaj imediat după naționalizarea petrolului). Înregistrând manifestarea unor «curenți noi» în relațiile interamericane, revista «U.S. News of World Report» făcea recent socoteala că investițiile americane în America Latină se ridică la aproape 12 miliarde dolari, ceea ce înseamnă că grosul acumulărilor de care țările de pe continent au nevoie pentru a asigura creșterea economiei lor continuă să se scurgă în străinătate sub forma profiturilor monopolurilor nord-americane.

Fostul președinte Kennedy a încercat să rezolve problema prin «Alianța pentru Progres», un program de contracarare a revoluției prin reforme democratice-burgheze care să ducă la întărirea claselor mijlocii. Fabricată la Washington, soluția s-a dovedit ineficientă pe terenul realităților sud-americane, deoarece clasele și grupurile sociale aflate la putere au refuzat cu încăpăținare să cedeze din privilegiile lor. A urmat perioada Johnson, când accentul a căzut din nou pe metoda militară și, în loc ca numărul junților să scadă, el a sporit. Dar nici proiectul johnsonian al creării unei forțe armate inter-americane n-a avut mai mult succes pentru că era prea străvezie intenția de a proteja în acest fel investițiile nord-americane și structurile social-politice care le favorizau.

Până în prezent, Administrația Nixon nu a făcut cunoscută vreo nouă politică latino-americană deși ea ocupa un loc de frunte printre promisiunile electorale din 1968. Editorialul lui «Washington Post» îi reproșează noului președinte de a fi folosit în caracterizarea lui International Petroleum Company formula «compania noastră petrolieră». «Aceasta — scrie ziarul — sugerează sprijin oficial deplin pentru ceea ce în definitiv constituie o firmă particulară». Tocmai de aceea lumea așteaptă decizia de la 9 aprilie privind ajutorul american pentru Peru. Va urma noua Administrație veche și tradițională politică a sancțiunilor, amenințării și presiunilor față de exproprierea firmelor americane sau va folosi o metodă mai elastică, menită a evita o confruntare în America Latină?

Puterea tradiției în folosirea vechilor metode de presiune și forță se dovedește alături de marele înclint către dovezile strigătoare de ineficiență a aplicării lor în condițiile lumii contemporane cu greu determină pe oamenii de stat să evite eșecuri politice și complicații din care, apoi, nu mai pot ieși.

NDRA

UN FACTOR DE LOC NEGLIJABIL

Corespondență specială de la Gordon Schaffer

momentul de față, Școala superioară de studii economice din Londra (Central School of Economics) este unul dintre cele mai fierbinți ale acțiunilor studențescilor. După reluarea cursurilor, conducerea universității londoneze, de care ține C.S.E., a avertizat că va închide din nou colegiul dacă vor avea loc alte tulburări și că, în asemenea caz, va sesiza consiliile locale, ceea ce ar însemna, practic, suspendarea subvenției respective.

Școala superioară de științe economice din Londra are o aripă stingă cu o veche tradiție; este semnificativ faptul că prima demonstrație a studenților a fost reprobă împotriva actualului director, Walter Adams, care și-a manifestat simpatia față de rasiștii rhodesieni. Autoritățile însă conștate de extinderea mișcării studențescilor și în școlile de artă Hornsey și Guildford, în universitățile Essex și Sussex și chiar la Oxford Cambridge. Deși lupta tineretului studentesc este defăimată, fiind considerată «arhistă», nu se poate însă nega faptul că glasul studențescilor se ridică în general împotriva cauzelor progresiste. Studenții adus un aport însemnat la campania

potrivă agresiunii S.U.A. în Vietnam. Se află în primele rânduri ale manifestațiilor pentru pace și, în nenumărate ocazii, au exprimat deschis protestul împotriva învierii nazismului în R.F.G. Nu este de emenit lipsit de semnificație faptul că politicianul rasist Enoch Powell nu poate vorbi la o universitate fără o gardă de polițiști. Într-un timp, studențimea a devenit un factor de loc neglijabil în opinia publică progresistă britanică. De aceea,

dl. Edward Short, ministrul educației, i-a atacat vehement pe studenți, găsind pentru aceasta aprobarea ziarelor conservatoare. Aparent mai reținut, dr. John Sparrow, directorul colegiului All Souls, Oxford, încearcă să minimalizeze importanța mișcării studențescilor, denumind-o «nebuție trecătoare, fără importanță». Soluția preconizată de dr. Sparrow este a se investiga ceea ce el numește «doleanțe reale» și de a se face apel la poliție atunci când se consideră necesar. În ciuda denigrărilor și încercărilor de intimidare la care este supusă, mișcarea studențescă din Anglia este animată de sentimentul datoriei cetățenești, lucru reliefat pregnant într-o nouă carte intitulată «Puterea studențescă» și apărută în binecunoscuta colecție «Penguin Books». Cartea cuprinde mai multe eseuri asupra diferitelor aspecte ale mișcării studențescilor, scrise chiar de membrii acesteia — toți sub vârsta de 30 de ani.

Gareth Stedman Jones de la Oxford, de pildă, subliniază faptul că mișcările din universități «au destrămat iluzia că studenții constituie un grup de elită închis într-un ținut academic, rupt de viața cotidiană».

«Generația care se dezvoltă în această țară — scrie G.S. Jones — nu mai vrea să manifeste doar un simplu atașament formal pentru lupta internațională împotriva imperialismului, colonialismului și rasismului...»

Cartea demonstrează încă o dată — dacă mai era nevoie — că fermentul din universitățile și institutele engleze de învățământ superior se constituie ca un factor important al vieții publice în Anglia de azi.

În prezența unui mare număr de șefi de state și guverne sau a reprezentanților lor, precum și a numeroase personalități politice și militare sosite de peste hotare, au avut loc la Washington funeraliile lui Dwight Eisenhower, care a deținut în două legislaturi consecutive funcția de președinte al S.U.A. În anii celui de-al doilea război mondial, în calitate de comandant suprem al forțelor aliate, generalul Eisenhower a adus o importantă contribuție la victoria împotriva fascismului.

În fotografia noastră: generalul Eisenhower împreună cu feldmaresalul Montgomery și alți comandanți militari aliați, în martie 1944, în timpul pregătirii debarcării din Normandia.

tășit ziaristilor părerea oficială că întrevederile au fost «foarte satisfăcătoare» și că există noi posibilități. Ministrul de externe vest-german, Willy Brandt, a afirmat în aceeași zi că nu poate fi prevăzută, după întîlnirile de la Paris, vreo evoluție acceptabilă pentru a scoate din impas construcțiile vest-europene.

Cum se explică aceste versiuni diferite? După convorbirile la nivel înalt franco-vest-germane, ziarele din Paris și Bonn au dezvăluit că, cu prilejul ultimei reuniuni, a fost abordată în mod deosebit problema «unei Europe largite», adică a unei forme organizatorice care să depășească actuala formulă a micii Europe din Piața comună. Evident, partea vest-germană nu a avut altceva de propus decât includerea

Angliei în Piața comună și totodată activizarea Uniunii Europene Occidentale, care cuprinde cele șase țări membre ale Pieței comune și Anglia. Toate aceste propuneri au primit un răspuns negativ din partea Franței, care consideră că intrarea Angliei în Piața comună, urmată de alte state, ar duce în fapt la dizolvarea Pieței comune, la lichidarea sa în forma ei actuală. Purtătorii de cuvânt francezi au precizat că, dacă Republica Federală a Germaniei și ceilalți parteneri doresc acest lucru, se poate ajunge la un acord în ce privește desființarea Pieței comune și crearea unui alt organism corespunzător noilor cerințe. Totodată, Franța a arătat că nu va mai participa la activitatea Uniunii Europene Occidentale, intrucit în

SENSUL UNOR VERSIUNI DIFERITE

La cîtva timp de la convorbirile franco-vest-germane de la Paris și Bonn au fost enunțate aprecieri diferite în legătură cu

perspectivele deschise de ele în înfăptuirea diverselor proiecte vest-europene. Un purtător de cuvânt francez a împăr-

ARHIVĂ-FOTO

PRIMUL TELEFON

«Domnule Watson, vino pînă aici; am nevoie de dumneata» — iată primele cuvinte care au făcut «întîia călătorie pe sîrmă» cunoscută în lume. Ele erau spuse la Boston — în martie 1876 — de către medicul american Alexander Graham Bell, colaboratorului său care-l ajuta la experimentarea unui aparat «pentru dus și întors vorba, cu ajutorul unui fir metalic, la distanțe mari» — telefonul, cum avea să fie numit mai târziu. Bell își începuse cercetările cu mulți ani înainte, la Londra, căutînd un mijloc de corectare a vorbirii bolnavilor pe care-i îngrijea. Primul lui aparat telefonic semăna mai mult cu o instalație de sonerie — la care se adăuga o pîlnie — dar la expoziția internațională din Philadelphia, din vara anului 1876, prototipul II, ambalat într-o cutie de lemn de ciureș, făcea senzație prin minunea pe care o realiza — plimba vorbele vizitatorilor de la un pavilion la altul, pe o distanță de peste... o sută de metri. Nepoții și strănepoții acestui aparat au umplut astăzi întreg pămîntul, numărîndu-se cu sutele de milioane. Cine ar mai putea concepe viața omului modern fără existența lor?

Ion MUNTEANU

(Urmare din pag. 29)

ultimul timp acțiunile acesteia s-au bazat pe violarea tratatului care stă la baza constituirii uniunii. Dar după cum arată în «Le Monde» ziaristul Jean Schwoebel, generalul De Gaulle nu s-a mulțumit numai să dea răspunsuri negative, ci s-a referit în perspectivă la necesitatea creării «unei Europe constituite din state care și-au regăsit mijloacele și personalitatea lor. Și aceasta presupune respingerea oricărei idei de supranaționalitate». Așadar, în acest dialog care a avut loc în legătură cu o Europă lărgită s-au confruntat de fapt două concepții opuse. Concepțiile care mizează pe organisme și activități supranaționale integraționiste și concepțiile Franței care exclud o asemenea cale.

După cum menționa o relate a agenției «France Presse», această temă abordată cu prilejul convorbirilor franco-vest-germane nu a rămas fără urmări practice în ce privește Franța. «Perspectivele unei Europe lărgite» — scrie «France Presse» — par să fie confirmate în ochii observatorilor, care văd în Consiliul Europei de la Strasbourg, unde sînt reprezentate 18 state, un cadru posibil pentru această dezvoltare». Franța, pentru a contracara acțiunile integraționiste și a duce la bun sfîrșit încercările sale de a paraliza activitatea U.E.O., se gîndește la o activizare a Consiliului Europei, care prin structura sa și numărul componenților ar elimina posibilitatea atît a proiectelor supranaționale cit și a unei integrări a Angliei în Piața comună pe ușa de din dos. Agenția «France Presse», subliniind interesul guvernului francez pentru activizarea Consiliului de la Strasbourg, atrage atenția asupra «unor noi indicii apărute o dată cu anulul că primul ministru francez Couve de Murville va vorbi în fața adunării Consiliului Europei la sesiunea din luna mai». Aceste elemente explică pe deplin variantele diferite semnalate mai înainte și anunță o nouă confruntare de anvergură între partizanii și adversarii integraționismului vest-european.

Nicolae LUPU

ÎN REPUBLICA POPULARĂ UNGARĂ

COMOARA DE LA GÖCSEJ

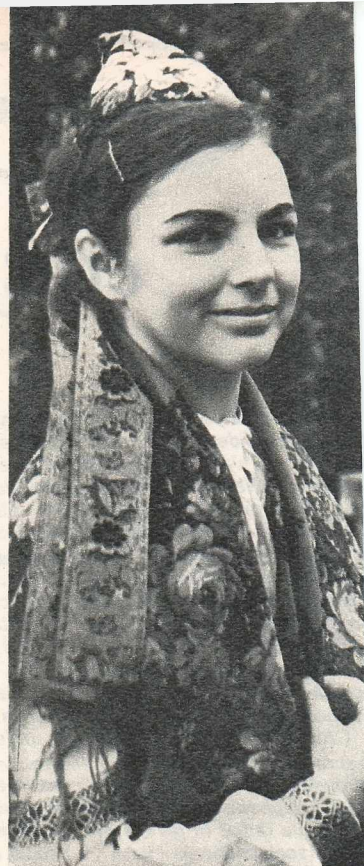
de I. Toth Béla, ziarist maghiar

Pentru mulți — mai ales pentru străini — Gőcsej nu-i decît o simplă denumire geografică, cu rezonanță stranie. Nu este însă vorba de o localitate, după cum ai fi îndemnat să presupui, ci de o regiune cu multe coline și văi din vestul Ungariei, cuprinzînd aproximativ 90 de comune și sate, cu o sută cincizeci de mii de suflete. În anii dinainte de eliberarea Ungariei, datorită dominației marilor latifundiași și a izolării economice, această regiune era înapoiată sub multe aspecte. Dintotdeauna a fost însă o adevărată comoară pentru cercetătorii etnografi. Unul dintre cei mai remarcabili reprezentanți ai etnografiei maghiare, Gőnczi Ferenc, a cutreierat în lung și în lat aceste locuri, colecționînd cu sîrguinciozitate furnicile date despre portul, obiceiurile, viața de odinioară a localnicilor. Muzeul de la Zalaegerszeg păstrează și azi colecția marelui etnograf, îmbogățită între timp.

Pentru a pune în adevărată sa valoare materialul cules și restaurat cu minuțiozitate științifică, pentru a valorifica patina, farmecul său specific, specialiști ai Inspectoratului pentru ocrotirea monumentelor istorice, sub îndrumarea muzeologilor și etnografilor, au pornit să construiască un muzeu în aer liber. O caravană de autocamioane au transportat pe malul râului Zala o întreagă așezare țărănească, de o vechime respectabilă. Aici totul a fost restaurat cu grijă. Muzeul în aer liber de la Gőcsej a fost inaugurat în vara lui 1967, devenind cîrînd un punct de atracție nu numai pentru cercetători dar și pentru miile de turiști care vin special să se înfilnească cu tezaurul din Gőcsej. Deși lucrările de amenajare continuă, muzeul oferă încă de pe acum înfățișarea satului de acum cîteva secole. Iată moara de apă «Nenczi» și originalele construcții care o înconjurau cîndva, iată o casă de lemn, bogat împodobită cu sculpturi și picturi. Apoi o clădire formată din trei încăperi: distileria pentru rachiu. Mai departe, un

atelier de forjă de acum 150 de ani, o șură vestită la vremea ei, o casă ciudată cu acoperiș în formă de «cioc ciuntit», o «afumătorie» în care lumina și aerul pătrund doar prin cîteva creneluri. Tabloul rustic este completat de porumbare, fințini cu cumpănă, clopotnițe — toate reprezentînd o spectaculoasă comoară etnografică.

Casele bătrînești sînt pline de mobile originale, obiecte de uz gospodăresc, instrumente și veșminte populare specifice epocii și regiunii Gőcsej. Sculpturile din lemn, de certă valoare artistică, atestă simțul dezvoltat pentru frumos și talentul incontestabil al artiștilor populari anonimi din ținutul Gőcsej, supranumit odinioară și «Țara pădurilor».

Ținără din Gőcsej, în port tradițională

Casă veche cu «cioc ciuntit» din Gőcsej

CRONICA DE TREI SECUNDE

VORBELE (1)

Sătui de urutul știrilor, sătui de morile veacului, sătui de telexurile planetei, sătui de vorbe și iar vorbe — ședeam amîndoi la o cafeluță și ce făceam? Vorbeam. Aici e toată forța noastră intelectuală: refuzăm vorbele vorbind, dorim tăcerile sporovăind. Sîntem superbi. Și? Și în acel an — îmi spunea distinsul meu prieten — a trecut prin lași unul din cei mai înțelepți țărani ai Moldovei. Din Ștefănești, din Fălticeni sau din Dorohoi. Nu știu. Un țăran înțelept. Eram de o șchioapă, în a-nția sau a doua de liceu. Eram coleg cu băiatul cel mic al lui Sadoveanu, ne jucam în livadă și băiatul îmi spune că tataia s-a arătat tare dornic să-l cunoască pe acel țăran și acel țăran va veni în vizită la ei, mine. Miine, de departe, am observat scena: s-au așezat în cerdac, amîndoi, unul în fața celuilalt și au început să tacă. Au tăcut mult, dacă nu o oră, două. Din cînd în cînd parcă rosteau cite o silabă — dar de fapt tăceau și se priveau. Asta era sigur. A doua zi, la școală,

băiatul îmi spuse că tataia s-a arătat încîntat de după-amiaza petrecută în tovărășia țăranelui: «E un om tare înțelept țăranelui din... Mă simt mulțumit că am putut să discut pe-ndelete și mult cu dînsul»... Am rămas siderat; nu văzusem nici o discuție, puteam pune mîna-n foc... Distinsul prieten sorbi din cafea cu acea voluptate a frazei bogate în complimente, atribute și adjective, proprie neobositelor noastre șuete. Puteam face o analiză sintactică și morfologică a acelei sorbituri din ceașca de cafea.

— Și spune-mi, ce mai e nou cu...? — l-am întrebat cu aceeași voluptate intelectuală.

VORBELE (2)

Dar cercetătorul britanic dl. Michael Argyle — de la Institutul de psihologie experimentală din Oxford — vine cu o idee mult diferită de după-amiezele cerdacului sadovenian, deși pornește tot de la neîncrederea față de vorbe. Argyle pune un același orator să rostească două discursuri — unul în termeni moderați, celălalt în termeni violenți. După aceea, ia un singur

discurs și oratorul îl expune o dată fără miște, iar a doua oară însoțindu-l de gesti atitudinii și priviri cit mai semnificative. Argyle analizează efectele: dintre cele 4 telex-ultimale, cel împodobit cu gesturi și priviri tari, e cel mai tare, cel mai influent asupra spectatorilor. Eficacitatea lui e de 50 de ori mai mare decît a celorlalte. Gestul e neelocvent decît vorba. Cuvîntul e mai sildecît mișcarea. Toate bune și frumoase: dacă n-aș ști — prin teste, care din păcănu s-au desfășurat doar în laboratoare — din gesturi au pornit mult mai multe nenrociri decît din panglicăria vorbelor. Ridicăm pumnul la fratele tău și — ca-n Biblie și westernuri — apare un cuțit. Bați cu pumn în masă la vecin și-n grădină îi apar omicid frunza și cit iarba; te uiți tare la semenul tău și dacă nu vin chiar tunuri apar camele de gazare în care semenul se prefacă în săpun sau abur. Nu, dacă gestul e mare în acest secol al filmului foarte sonor — eu, cu o speranță bătrînă pînă la miopia mă întorc la cerdacul tăcerii sadoveniene unde înțelepții discută mult, adînc și pe-ndelete fără cuvînt și gest. Nu trebuie să fii nici țăran, nici Sadoveanu, ca să mă-nțelegi

Radu COSAȘU

carte

prezintă Traian STOICA

● Cărțile de proză umoristică ale lui Paul Niel — Republica Barba-Rasă (1938), sătul de viață (1945), Strada liniștită (1958) — s-au bucurat, în momentul apariției, de o frumoasă primire din partea publicului și criticii literare. De curând, autorul și-a lansat într-un volum compact, intitulat Borsalino-veritabil, năvelele și schițele sale publicate în cele trei volume. Ediția «revăzută și îngrijită» mai cuprinde un număr de schițe blocate în periodice — neincluse în volume și câteva «reportaje sociale». Borsalino-veritabil readuce în atenția noastră un scriitor și stăpânește rigorile genului scurt (Editura ntru literatură).

● Într-o vâdită ofensivă editorială se află etul și prozatorul (cândva și criticul) Ștefan Ispescu. Neobosită laudă se intitulează al său volum de versuri (Editura tineretului).

● Poetul Vasile Nicolescu a alcătuit și prețat în colecția «Cele mai frumoase poezii» carte de Poeme, antologie din creația lirică lui Ion Vinea (Editura tineretului).

● Dintre ultimele apariții de poezie, semnăm: Fiul lunii de Valeriu Ciobanu, Ceasul mbrai de N. Motoc, Elogiile de pe pod de odica Iulian, Poezii de Marius Vulpe, Altare e iarbă de Petre Ghelez, Iliada din nou de ictoria Dragu, Moartea lui Socrate de Nicose Ioana.

● După cum arată însuși titlul cărții: Tinetulul despre progresul științific și tehnic contemporan, aceasta, adresându-se viitorilor cercetători și oameni de știință, aduce ntre copartele ei, într-o formă larg accesibilă, ogate informații din ramurile majore ale științei: automatică, cibernetică, informatică, ultrina, cum ne spune în prefață acad. Aurel Amescu, fiind menită să cucerească «în viito-ul apropiat noi poziții», care vor influența «progresul științei și al producției tot atât de mult ca și energetica» (Editura politică).

● Traian Florian, în cartea Machete geografică, inițiază pe tinerii studioși în meșteșugul de a transpune în hârtii (plane sau în relief) orice zone terestre (Colecția «Miini îndemnatice» Editura tineretului).

● Cele două volume de Teatrul de Jean-Paul Sartre cuprind următoarele lucrări dramatice reprezentative: Muștele, Uși închise, Morți cu îngropăciune, Tîrfa cu respect, Diavolul și bunul Dumnezeu, Sechestrații din Altona, Nakrasov. În sumarul vol. 2 întâlnim și o selecție din critica teatrală a celebrului autor. Studiul introductiv este semnat de o competentă exegetă a operei sartrienne Georgeta Horodincă (E.L.U.).

● Tot la E.L.U. a apărut (ed. a IV-a) romanul lui Mihail Lermontov: Un erou al timpului nostru, în traducerea lui Al. Philippide.

cinema

prezintă Magda MIHĂILESCU

● Preludiu. Igor Talankin, unul dintre talentații reprezentanți ai tinerii generații de cineaști sovietici, autorul lui Serioja, ne demonstrează încă o dată aleasa sa sensibilitate, știința de a evita capcanele indusioșărilor facile. În rolurile principale: Boris Tokarev, Nina Urgant, Iuri Volkov, Natașa Bogunova, Liubov Sokolova, V. Avdiușko. Filmul a fost distins cu Premiul special al juriului la Bienala de la Veneția — 1963 și cu premiul special R.I.F.J. la Cannes (Festivalul filmelor de tineret), 1963-1964.

Caroline Cellier

● Tata. Înălțurarea miturilor, fără de care nu este posibilă o adevărată ierarhie a valorilor și nici independența individuală, aceasta este preocuparea cineastului maghiar Istvan Szabo, al cărui nume trebuie să-l reținem. Filmul a fost distins cu Marele premiu — ex aequo — la Festivalul de la Moscova-1967. Interpreți: Miklos Gabor, Andras Balint, Kati Solyom, Klari Tolnat.

● Adio, Gringo. Un actor care nici nu mai știe cum îl cheamă — când este Giuliano Gemma, ca în filmul de față, cînd este Montgomery Wood — împarte lovituri și surisuri, după toate rețetele westernului european. Regia — George Finley; de fapt nici pe el nu-l cheamă așa, ci Giorgio Stegani.

● Baltașul, filmul pe care-l realizează în prezent Mircea Mureșan, va avea în rolurile principale pe Margherita Lozano, actrița italiană care a deținut o partitură în «Viridiana» lui Buñuel, pe binecunoscutul actor italian Folco Lulli precum și pe Mihai Mereuță și Paul V. Misai. Imaginea aparține lui Nicu Stan. Această ecranizare este o coproducție Casa de filme București—I.D.I. Cinematografica-Roma.

● Mari actori pe ecranele noastre: James Dean, Julie Harris (La est de Eden), Paul Scofield, Orson Welles (Un om pentru eternitate), Innokenti Smoktunovski (Hamlet), Lee Marvin, Burt Lancaster (Profesiunii), James Mason (Piane mecanice), Frank Sinatra (Expresul colonelului van Ryan).

● Caroline Cellier, actrița descoperită de Lelouch în ultimul său film «Viața, dragostea, moartea», a fost solicitată de Claude Chabrol pentru rolul principal din viitoarea sa realizare «Să moară bestia».

● Presa franceză anunță că Brigitte Bardot și Maurice Ronet vor fi parteneri în filmul lui Jean Aurel «Femeile». Rolul lui B.B. este acela de secretară a lui Ronet.

● Regizorul italian Vittorio de Seta (Bandiții din Orgosolo) turnează în Franța filmul «Invitat», interpreți: Joanna Shimkus, Michel Piccoli și Jacques Perrin.

● «Romeo și Julietta», filmul realizat anul trecut de Franco Zeffirelli, a dobîndit 5 premii «Panglica de argint», acordate de presa de specialitate italiană.

disc

prezintă Vlad MUȘATESCU

● «Rapsodia română» a lui Franz Liszt ne este adusă la cunoștință, de astă dată, prin intermediul imprimării realizate la casa noastră de discuri, de către o eminentă interpretă («Istiziană»: Aurelia Cionca (1888-1962). Înregistrarea, efectuată cu ani în urmă în studiourile Radioteleviziunii, prezintă astăzi un document muzical de remarcabilă valoare pentru evoluția școlii pianistice românești (ECC-10 042).

● Apropo de înregistrarea de mai sus, «Discotecca pentru toți», colecție foarte îndrăgită, apare din ce în ce mai rar! Nu s-ar putea realiza o apariție periodică (mai sesizată) a «Discotecii pentru toți» și cu un program anunțat mai dinainte?

● Formația dirijorului Horia Ropcea, «Cvintetul Mamaia», promovează pe ultimul ei disc trei voci tinere: Radu Mircea, Florian Durulescu și Mariano Lambertini, interoretind un repertoriu «internațional» («You Like Me too Much», «Brillo», «Dove sei?», «Juddy in the Sky»).

● Un disc mai mult decît senzațional pentru auzul pasionaților: «Șlagărele anului 1968» (înregistrări originale din Anglia). Douăsprezece piese celebre, datorate unor compozitori tot atât de celebri: Lennon-McCartney, Hammond-Hazlewood, Shade-Jones, Bacharach ș.a.

muzică

prezintă E. DASCĂLU

● Muzicieni sud-americani nu avem prea des prilejul să ascultăm. Cu atât mai mult ne face plăcere vizita dirijorului peruvian Jose Belaunde-Moreyra. El este invitatul Filarmonicii împreună cu pianistul francez Thierry de Brunhoff. Programul este alcătuit echilibrat, dintr-o lucrare a marelui repertoriu clasic și două opere de autori contemporani: «Pause del silenzio» de Malipiero, Concertul în Sol major pentru pian și orchestră de Ravel, Simfonia a II-a de Brahms (5 aprilie, sala Ateneu).

Dan Iordăchescu

● «Specific latin» — se pare — în manifestările muzicale ale săptămîinii: concertul Orchestrei simfonice a RTV este dirijat de un spaniol — Antonio Ros Marba. Ei ne prezintă, în primă audiere, compoziția unui compatriot al său: Simfonia de Xavier Benguerel, Concertul nr. 2 pentru vioară și orchestră de Béla Bartok (solist, George Hamza) și «E-roica» lui Beethoven (10 aprilie).

— Larg acces pe scenele lumii ai muzicii și coregrafiei românești.

● Violonistul Ion Voicu întreprinde un turneu în R.F. a Germaniei și Austria ca solist al Filarmonicii din... Belgrad.

● Tot în R.F. a Germaniei pleacă baritonul Dan Iordăchescu, pentru o serie de spectacole pe scena Operei din Mannheim.

● La Ljubljana și Sarajevo — doi conducători români de orchestră: Emil Simon și Nicolae Boboc.

● Baletul Operei române, în frunte cu cele mai proeminente figuri ale sale (Magdalena Popa, Heana Iliescu, Alexa Mezincescu, Cristina Hamel, Leni Dacian, Rodica Simion, Sergiu Ștefănescu, Dan Moise, Amatto Cechiulescu, Ion Tugearu, Petre Ciortea, Paraschiv Pieleanu), pleacă într-un turneu de o lună de zile în Portugalia, Spania și insulele Canare. Programele cuprind două categorii de lucrări: balet clasice — Lacul lebedelor, Giselle, Spărgătorul de nuci etc. — și transcripții originale coregrafice pe muzica unor capodopere simfonice universale ale lui Mozart, Liszt, Enescu, Paul Ducas ș.a.

plastică

prezintă Cornel BOZBICI

● Henri Catargi — pictură și grafică. Știința și echilibrul compoziției, apoi un colorit solemn, dar nuanțat — două precepte ale frumosului care la H. Catargi (n. 1894) sînt permanente. Actuala expoziție le demonstrează din nou. Pictorul expune peste 100 de desene, acuarele, schițe în ulei pe hîrtie, realizate între 1920-1967, dovedindu-se același sensibilitate acvarelist și desenator. Uleiurile, mai vechi și mai noi, — un bun prilej de comparație — ni-l arată pe maestrul naturilor moarte, dar și pe portretistul sensibil al momentelor sufletești calme, și pe paisagistul care-i fură naturii, cu voluptate, imaginile sale scaldate în lumini temperate și-i descoperă tonurile cele mai secrete, transpunindu-le pe pînză cu vigoarea artistului care iubeste simplitatea și permanența (Sala Dalles).

● Silviu Oravițan-Crețuș, — pictură — tânăr pictor bănățean. A expus la Lugoj și Timișoara. Fidel realului, el îl metamorfozează, îi dă o aură fabuloasă. Priveliști le sale sînt cadre de baladă mustind de poezie, lucrate într-o pastă densă, frământată și neliniștită, cu străluciri cromatice intrinsece (Dalles — holul Universității populare).

● Tudor Tudan — pictură. Cîteva portrete, în care gestul hieratic potențează expresia personalului («Linia vieții»), apoi cîteva nuduri, mase de culoare uniforme, sonore, simplificate și decorative, intențional simbolice dar lipsite de referință, în sfîrșit, cîteva peisaje, echivalente cerebrale ale unei contemplații interiorizate, dominate adeseori de o vege-

rație descarnată, dar simbolică. Remarcabilă — prin candore — «Luna mai», care este de altfel un portret (Dalles — holul Universității populare).

● Grupul celor 4 de la Ateneul tineretului, ca totdeauna divers. Pinzele Silviei Caffescu sînt inundate de un expresionism abstract; mai «tradițională», Cornelia Dedu construiește imagini domestice din suprafețe de culoare, Letiția Linte-Oprișan, pendulînd între figurativ și abstract, realizează cîteva lucrări interesante («Ușă», «Apus de soare», «Citadină» etc.); Monica Moisescu, cu sensibilitate feminină, compune gingașe portrete în diverse ipostaze.

teatru

prezintă Al. POPOVICI

● Muștele, transcrierea unei tragedii eline în caligrafia filozofului dramaturg Jean-Paul Sartre, cu implicații de o vibrantă actualitate contemporană. La Teatrul «B. Șt. Delavrancea», spectacolul e regizat de Călin Florian (care realizează performanța de a fi și interpretul lui Egist). În scenografia lui Mircea Marosin. În rolurile principale: Ion Omescu, Sanda Maria Dandru.

● O reluare (la Teatrul «Bulandra») și un turneu (la Florența): Moartea lui Danton. Regizat și avîndu-l și ca protagonist pe Liviu Ciulei, spectacolul cuprinde pe Septimiu Sever, Heana Predescu, Gh. Dinică, Virgil Ogășanu, Elena Caragiu ș.a.

● Shakespeare și tinerii interpreți: la «Cassandra» — sediul scenic al I.A.T.C. — se joacă Mult zgomot pentru nimic de către clasa condusă de Ion Fîntescu asistat de Gh. Popovici Poenaru. Demonstrație de pedagogie teatrală, fără o fantezie efervescentă, spectacolul recomandă cîțiva tineri: Radu Basarab, Mihaela Buta, Petre Lupu, Gelu Zaharia. Spiritual, inspirat — decorul debutantei Diana Ioan.

● Bărnul Teatrului Național din Iași găzduiește operele a doi mari autori antici: Troiane de Euripide și Filoctete de Sofocle, în regia a doi dintre cei mai tineri și interesanți regizori: Anca Ovanz și Aurel Manea.

● Enigmatică doamnă «M» (de fapt, Rețeta Makropoulos), de Capek, la Teatrul «C.I. Nottara». Spectacol foarte inegal, cu urme de teatru «vechi» și diletantism. Relevabil: Dorin Moga și, parțial, scenografia Lidiei Radian.

Liviu Ciulei

televiziune

Teatrul (cu trei remarcabile piese), opera (cu o primadonă de talie mondială) și, parțial, rubrica de film scot dintr-un evasi-anonimat programul televizat al acestei săptămîni. Dacă aveți carnea TV, notați-vă totuși:

DUMINICĂ 6 APRILIE. Pr. I. Concertul simfonic de matineu duminical ne reduce pe micul ecran pe Yehudi Menuhin și formația sa orchestrală, cu o imprimare din recentele manifestări ale marelui artist în Capitala noastră (12.30) ● Crainicul-reporter al Duminicii sportive se deplasează la Cluj, de unde ne va transmite meciul de fotbal U-Steaua (16.15) ● «Ultimul apus de soare» se cheamă filmul cărui a se acordă prestația celor trei stele. Să-l vedem! Mai ales că-i western. Și... mai ales, că e cu actorul Kirk Douglas

(20.00) ● Pr. II. Seară de teatru spunem că așează titluri de atracție. Iată primul: «Moartea unui artist» de Horia Lovinescu, cu cunoscuta distribuție care a dat spectacolului necontestată valoare (20.05) ● Simfonia a VIII-a de Franz Schubert, cunoscută îndeobște sub titlul de «Neterminată», în obiectivul analitic-artistice al rubricii Capodopere ale muzicii universale. Dirijorul Șumski, orchestra «Academia» și balerini Heana Iliescu și Marineț Ștefănescu își vor da și ei osteneala la reușita emisiunii (22.50).

LUNI 7 APRILIE. Cu elemente de suspense și insolit, ca un adevărat serial de aventuri, emisiunea concurs Steaua fără nume și-a dobîndit o mare popularitate (20.05).

MARȚI 8 APRILIE. Cea de-a doua Seară de teatru: «Platonov» de A.P. Cehov, în interpretarea actorilor Naționalului craiovean (20.00).

MIERCURI 9 APRILIE. Chiar dacă aveți obiecții de «principiu» (noi am spus: de prejudecată) împotriva filmelor romantaț-biografice, și încă nu vă sfătui să pierdeți Telectinemateca cu «Simfonia fantastică» — viața lui Héctor Berlioz, avînd ca interpreți pe Jean-Louis Barrault și René Saint-Cyr (20.00).

Maria Ciobanu

JOI 10 APRILIE. Pr. I. Ciocîrtia, faimoasa noastră «Ciocîrtie», ne oferă un nou spectacol de cîntec și dans popular — «Tinerete fără bătrînețe» — cu Angela Moldovan, Aurelia Făru-Răduțu, Maria Ciobanu, Maria Păunescu, Maria Butăciu-Dragu, Ion Cristoreanu, Simion Pop, Stanciu Simion (19.30) ● În sfîrșit, cel de al treilea spectacol teatral al săptămîinii: «Luna dezmoștenitorilor» de Eugene O'Neill. Rețineți și distribuția: George Demetru, Liliana Tomescu, Mircea Anghelescu ș.a. (20.00) ● Pr. II. «Republica Skido», un film sovietic excelent, cu subiectul inspirat din cunoscuta operă literar-pedagogică a lui Makarenko (20.50).

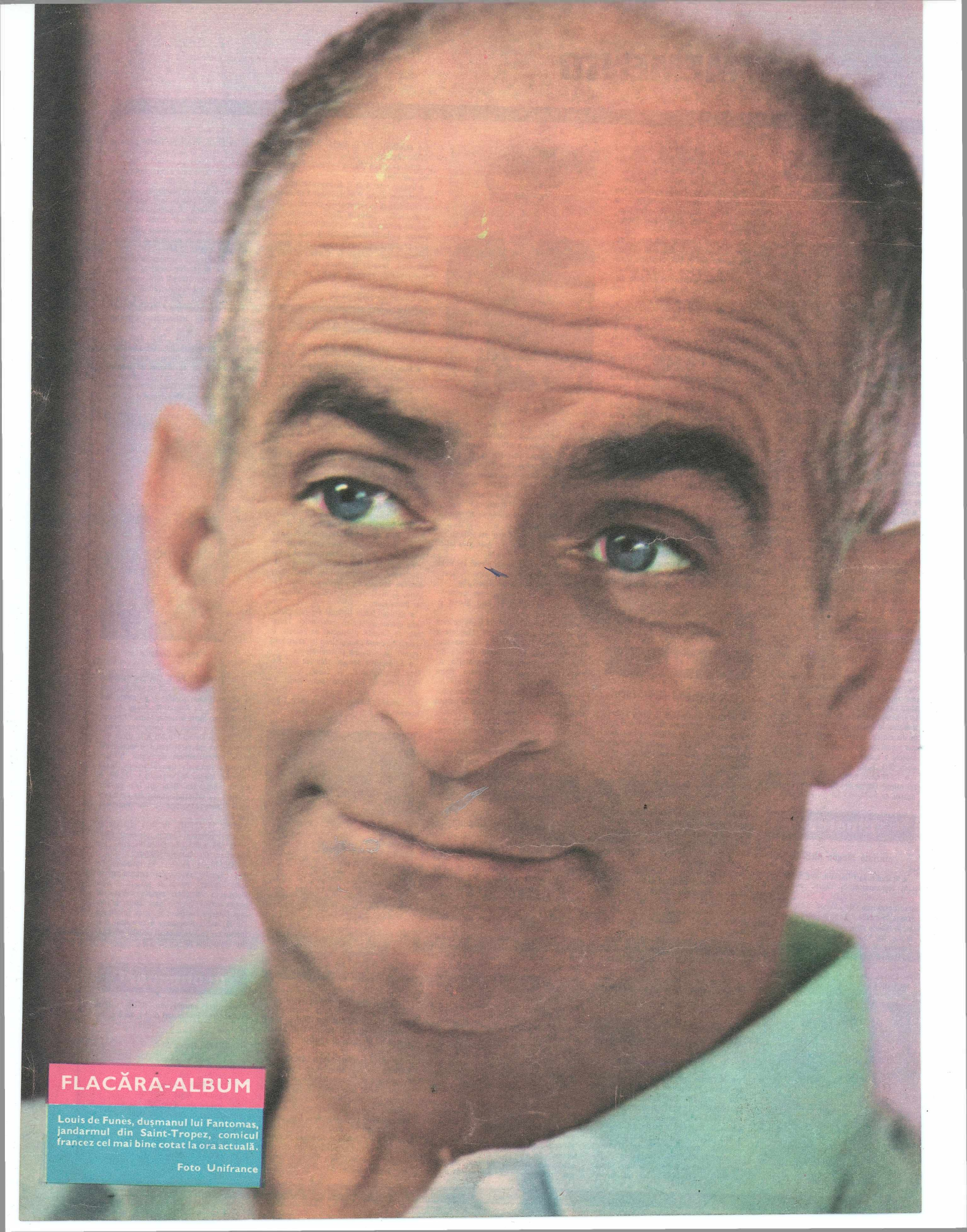
VINERI 11 APRILIE. Reluarea unui succes pe marile ecrane al filmului românesc «Gionda fără suris», cu Silvia Popovici, Ion Marinescu, Gh. Cozorici (20.00).

SÎMBĂȚĂ 12 APRILIE. Se transmite din Sala Palatului spectacolul extraordinar cu opera Traviata, onorat de apariția în rolul Violettei a valoroasei soprane italiene de origine română Virginia Zeani, alături de care apar Corneliu Finășeanu și Octav Enigărescu (19.30) ● Din Programul II de reținut doar (pentru cei ce s-au angajat serialul «Aventurile căpitanului Kloss» (21.25).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la concursul Pronosport nr. 14, din 6 aprilie 1969

I. «U» Cluj-Steaua	x
II. Vagonul-Rapid	x
III. A.S.A.-U.T.A.	1
IV. Jiul-Polit. Iași	1
V. Petrolul-«U» Craiova	1
VI. Farul-F.C. Argeș	1
VII. Steagul Roșu-Polit. Gl.	1
VIII. Metalul Tr. Sev.-C.F.R. Arad	2
IX. Cagliari-Milan	x
X. Inter-Torino	x
XI. Juventus-Napoli	1
XII. Verona-Fiorantina	1
XIII. Bologna-Roma	x

FLACĂRĂ-ALBUM

Louis de Funès, dușmanul lui Fantomas, jandarmul din Saint-Tropez, comicul francez cel mai bine cotate la ora actuală.

Foto Unifrance

CUM SE REPARĂ NASURILE

— Revista «Flacăra»? La telefon Craiova, medicul Al. Pîrvănescu de la Spitalul nr. 1.

— Tov. medic, relați-ne câteva nou-tăți din activitatea dv. de «homo plastician».

— Încă din 1961 la spitalul nostru a fost organizată secția de plasticie-chirurgie estetică. În urma contactelor cu specialiști clujeni și bucureșteni, s-a creat și la Craiova un laborator de intervenție chirurgicală — prin homografe — asupra pacienților care au suferit accidente sau dețin unele defecte fizice. Spitalul dispune de o bancă (!!) de țesături, la care recurgem ori de câte ori se ivește necesitatea unei intervenții de plasticie.

POEZIE DANSATĂ

Tov. Borcea Andrieș, metodist la Casa tineretului și studenților din Iași, așteaptă la receptor întrebarea noastră.

— Dv., tov. Andrieș, ați lansat acest nou gen de spectacol?

— Nu eu, ci studentul Crăciniță Ion de la Filologie, anul I, și este vorba despre un minispectacol susținut de un recitator, o orchestră și un corp de balet. Regia și chiar declamația (în primele spectacole) aparțin aceluiași student. Fetele de la cercul de dans modern și orchestra ilustrează versurile recitate, dispunând de o largă libertate de interpretare și deci de creație.

La capitolul «poezie» literatura noastră stă bine, chiar foarte bine. Că de! Poezii scriu de multă vreme, nu așa, de ieri, alaltăieri, ca cinematograful — care și el se scrie! Dansată sau nu, poezia place tuturor, dar de această dată meritul este al ieșenilor.

ELECTROENCEFALOGRAFIE ȘI ELECTROPOLIGRAFIE

— În noul laborator al clinicii noastre — nespuie prin telefon medicul Popovici Liviu de la Clinica de neurologie din Tg. Mureș, laborator unic în țară — se întreprind cercetări privind activitatea cerebrală, electrică etc. a nou-născuților, în perioada somnului de lungă durată. În urma înregistrărilor electroen... și electropoli... — confirmă prin telefon dr. Popovici Liviu — se depistează, cum spuneam, în timpul somnului, eventuale tulburări nervoase, respiratorii și circulatorii la micuții născuți, în vederea corectării și remedierii lor ulterioare. Metoda este inedită, iar rezultatele de-a dreptul surprinzătoare.

Peste o lună, două, dr. Popovici Liviu va susține o serie de comunicări științifice la Paris, Mult succes!

N. IANCU

În obiectiv: restanțele

Cu 25 la sută mai puțin. Pentru recuperarea întâzierii, avem încredere în colectivul șantierului.

Ne aflăm pe unul din cele mai mari șantiere de construcții de locuințe din Capitală: Colentina. Aici se nasc în momentul de față zeci de blocuri — nici unul sub 11 etaje. O parte au și fost date în folosință, altele — cele mai multe — sînt în construcție, urmînd să fie predate viitorilor locatari pe măsură ce vor fi terminate. Vor fi însă date la termenele stabilite? Răspunsul la întrebarea de mai sus l-am căutat printre constructorii. Primul nostru popas: șantierul nr. 1, care are sarcina de a înălța toate clădirile de pe partea dreaptă a viitoarei magistrale ce va străbate ansamblul. Primii intervievați: inginer I. Feller, șeful șantierului, și inginerul șef Alexandru Țiucra. Discuția începe cu o autocritică din partea gazdelor, deși, ca să fim drepti, ambii interlocutori sînt noi pe șantier. Așadar, rămînire în urmă. Cu cit?

— Stadiul lucrărilor — ne spun cei

doi conducători ai șantierului — trebuia să fi fost la ora aceasta mult mai avansat. Planul a fost însă realizat numai în proporție de 75 la sută. Una din cauze este, bineînțeles, iarna prelungită care, în general, a pus bețe în roate constructorilor, dar au existat și numeroase deficiențe de organizare și conducere a lucrărilor.

Actualmente, pe întregul front al șantierului se desfășoară o largă bătălie pentru recuperarea timpului pierdut. Obiectiv principal: asigurarea dării în folosință la data stabilită a blocurilor care au termen în trimestrul II și recuperarea, tot în această perioadă, a nerealizărilor valorice din trimestrul I. Concret: pînă la 30 iulie vor fi predate la cheie — ne asigură constructorii — 484 de apartamente.

Ce măsuri s-au luat? Concentrarea echipelor de lucru la blocurile care au drept termen trimestrul II; lucru în două schimburi — ceea ce nu se făcea pînă acum — asigurarea materialelor de care e nevoie etc. La care noi adăugăm: elanul unor meșteri (Ion Lupu, Dumitru Creață, Ion Mirică și Gheorghe Ionescu) care, înțelegînd momentul critic, și-au

mobilizat colectivele pentru cîștigarea bătăliei.

Trecem acum pe stînga viitoarei magistrale: la șantierul III. Șef de șantier inginer Igor Clopotov. «Pe trimestrul I — ne spune d-sa — din planul de construcții reprezentînd 15 milioane lei am realizat doar circa 12 milioane. Deci și la noi există o rămînire în urmă de circa 20 la sută. Ce avem de gînd? Cele douăsprezece milioane nu le-am realizat în ianuarie și februarie, ci într-o singură lună, în martie, desigur, cu eforturi excepționale. Acest fapt ne permite o previziune optimistă: recuperarea într-un timp scurt a rămînerii în urmă din iarnă și realizarea planului pe trimestrul II. Adică un total de 484 de apartamente. În acest scop, s-au luat o serie întregă de măsuri. Cele mai importante: organizarea perfectă a șantierului și folosirea din plin a timpului de lucru».

Ceea ce — adăugăm noi — este cazul să fie făcut pe numeroasele șantiere de construcții aflate de-a lungul și de-a latul țării.

F. URSEANU

2) Poate nicăieri, în București, ca pe Șoseaua Colentina, nu poți întîlni un mozaic atît de generos colorat al mijloacelor de transport: limuzine — ultimul tip — alunecînd spre litoral, autobasculante, autocamioane... Și, firește, pentru colecționari, tramvaiul cu cai, dar, în compensație, sînt prezente căruțele, trase uneori chiar de cite o mîrtoagă. Dar nici asta n-o să mai țînă mult...

3) Și dacă în acest peisaj — bornă între ce a fost și ce va fi Colentina — caii nu sînt încă o raritate, se cheamă că e nevoie și de o potcovărie. Este. O ține de vreo 24 de ani... impozantul Vasile Cocîndău.

4) Și pe Șoseaua Colentina oamenii

forțează primăvara să se arate. O geană de soare tot mai clipește și rufele întinse pe frînghie pot fi un semn că în curînd... În bătătură a ieșit o găină buimăcită de atita confuzie între anotimpuri.

5) Numai primăvara de la berăria de pe Colentina este la fel de cenușie și tristă ca în orice cartier al Bucureștilor.

6) Și n-o să vină căldurile pînă la urmă? Lăzile de gheață trebuie deci puse la punct.

7-8) Burlanul atîrnă neputincios și mofluz. Gata cu godinul! Iarna s-a terminat. Și-apoi, la anul, probabil în locul sobiței va funcționa un calorifer, zece, o sută... Se fac blocuri mari pe Colentina!

REPORTAJ DE SAPTE ZILE

COPERTA NOASTRĂ

Udo Jürgens, autorul lui «Merci, chérie», oaspete al Festivalului de la Braşov.

Fotografie de S. STEINER

Prezentarea artistică
Vasile Olac

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Științei 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60:10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Științei».

A VENTURA CEA DE TOATE ZILELE

cînd fericirea răsare din... spuma mării

Căsătoriile prin mica publicitate nu mai sînt de mult la modă. Chiar dacă mii de ziare din lume continuă să mai mijlocească pe această cale mariajul, rubrica «căsătorii» este categoric desuetă!

În pas cu ritmul și exigențele vieții moderne, mulți preferă azi selectorul electronic care recomandă automat soția cea mai potrivită, bărbatul ideal. Creierul electronic este solicitat din ce în ce mai frecvent, ca un adevărat oracol, pentru contracte matrimoniale. Este de ajuns să comunici aparatului ce fel de partener cauți, indicînd vîrsta, trăsăturile de caracter și însușirile fizice pe care ai dori să le aibă acesta, pentru ca pețitoarea electronică să-ți ofere, după un complicat «sondaj interior», alesul inimii tale: nume, prenume, adresă, înălțime, semne particulare și chiar trăsături de caracter.

Deși a apucat era atomică, bucurîndu-se cu noi toți de luminile ei, matelotul Ake Wiking de pe cargobotul suedez «Bardaland» nu s-a gîndit să recurgă la selectorul electronic atunci cînd a hotărît să pună capăt vieții de celibatar. Romantic cum sînt marinarii de cursă lungă, omul a preferat hazardul, visînd într-o noapte de cart să-și găsească fata mult visată în... spuma valurilor. Sub bolta înstelată, vasul plutea solitar de-a lungul coastei spaniole. În drum de întoarcere acasă, Ake visa cu ochii deschiși la un cămin cald și primitiv, cu o soție care să-l aștepte în prag, cu copii care să-i sară la piept.

Ca pe o bandă nevăzută alunecau în zare luminile orașelor și porturilor adormite... Cite spaniole tinere și drăcoase n-au adormit oare și în noaptea aceea cu gîndul la un bărbat chipeș — se întreba Ake, el însuși copleșit de dor. Îi veni o idee: ce-ar fi să le trimită de aici un mesaj marinăresc. Scrise repede pe un bilețel: «Numai pentru fete între 16 și 20 de ani. Cea care va citi acest mesaj să-mi trimită — o rog — adresa ei și o fotografie la Istrum, în Suedia. Îi promit că îi voi răspunde imediat și îi voi trimite fotografia mea, însoțită de un mic suvenir din nord. Cu bine...!» A introdus bilețelul într-o sticlă pe care a astupat-o bine și apoi a azvîrlit-o peste bord.

Vreme de șapte luni, mesajul tinărului matelot a fost purtat de valuri la distanțe de mii de kilometri. Pînă într-o zi, cînd un pescar sicilian, Salvatore Pazzo, tatăl a opt fete, a prins sticla în năvod, undeva în largul Siracusei. A doua zi, trei dintre fetele pescarului îi scriau tinărului necunoscut din nord. Ake trebuia să aleagă între Giuseppina (25 de ani), Salvatrice (20 de ani) și Paolina (de 17 ani). S-a oprit la cea mai mică dintre fetele lui Salvatore, italianul. Au urmat luni de corespondență amoroasă, după care tatăl fetei a primit de la Ake Wiking o scrisoare prin care acesta solicita în termeni ceremonioși mina Paolinei: «Să nu fiți îngrijorat, îi scria am de gînd să renunț la cursele lungi pe mări și oceane. Vreau să mă stabilesc în satul în care m-am născut, la Istrum, și să devin agricultor. Vă rog să-mi acordați mina fiicei dvs.»

«Băiete, e în regulă! — i-a răspuns

laonic pescarul din sud. Dar cu o condiție: nunta în Siracusa».

Fericirea din spuma mării a prins cheag. Undeva la marginea pădurii suedeze, în căsuța de lemn a Wikingilor, s-a născut curînd Brita Silvana. Acum, pe scrinul cu încrustații vechi din casa fostului matelot, alături de fotografia de nuntă, stă, la loc de cinste, sticla cu originalul mesaj aducător de fericire.

Se poate deci și fără anunț la mica publicitate, fără selector electronic matrimonial.

B. DIC.

Martor la cununie: sticla. ▲

Viața în trei ▼

FOILETON

investiții cu fes

Hotărîndu-ne să purtăm cu toții fesuri, vom comite o faptă bună. Așa, numai așa, sfîșietoarea tristețe care stăruie la Fabrica de pălării din Timișoara de vreo doi-trei ani ar avea, în fine, șansa de a coborî dolii.

Nenorocirea i-a lovit pe bieții oameni în 1966, după ce au instalat multdoritele utilaje de import pentru confecționat... fesuri. Își făcuseră planuri grandioase de venituri, compuseseră zeci de concepte, pe zeci de hîrtii, demonstrînd cît de solicitate ar fi aceste originale potcapuri. Dar iată că socoteala din birou nu s-a potrivit cu cea din realitate, așa că minunata și costisitoarea instalație, din 1966 pînă astăzi mai mult stă decît merge. Nu că n-ar fi bună, nu că n-ar avea materie primă, ci pur și simplu că nu se găsesc mușterii pentru ceea ce produce. Totuși nu se poate spune că au privit investiția păgubitoare cu brațele încrucișate. Nu! Cîineva — nu se știe exact cine — făcînd o călătorie în străinătate, a remarcat cu istețime că sînt «en vogue» pălăriile din fibre sintetice și, ca atare, dacă tot s-aucumpărat o

dată niște utilaje păguboase, s-ar putea drege treaba cu o mașină care să fabrice sus-zisele pălării. Zis și făcut. De unde să fi știut acel cineva, săracul, că amintita mașină face parte dintr-o linie tehnologică — adică nu-i decît minca de la o haină — și deci singură nu este în stare să producă nimic. Alți bani, aceeași distracție. Deci, să nu vă faceți iluzii că vine vara și vă veți putea apăra de dogoarea soarelui cu pălării din fir sintetic produse la Timișoara. Dar ce facem cu recuperarea investițiilor făcute?

O soluție ar fi ca fiecare cetățean milos din țară să se hotărască a cumpăra o garnitură de fesuri pe fiecare sezon. Să nu se teamă că vor fi taxați ca excenetrici. Vor face o operă caritabilă, vor da de lucru măcar primelor instalații pomenite mai sus, cu care și-au turtit nu fesul, ci investițiile, pălărierii din Timișoara.

Ar mai fi și a doua. Să le plătească cine le-a comandat. Dar prea ar fi frumos.

V. COSTEA

centralele industriale

În ansamblul unitar al măsurilor de perfecționare a conducerii și planificării economice naționale adoptate de Conferința Națională a partidului, un loc central îl ocupă cele legate de îmbunătățirea organizării și conducerii industriei.

În anii construcției socialiste, industria a cunoscut un puternic proces de creștere și diversificare, de introducere pe scară largă în producție a cuceririlor științei și tehnicii, de ridicare a eficienței economice pe o treaptă superioară. În perioada 1951—1968, producția globală industrială a crescut în medie, anual, cu peste 13%, în timp ce între anii 1929 și 1938 ritmul mediu anual a fost de numai circa 4%. În prezent, se obține în mai puțin de 24 zile întreaga producție industrială a României din anul 1938. De altfel, cu ritmul realizat în perioada antebelică volumul actual al producției industriale anuale ar fi fost atins abia după anul 2000.

Stadiul atins în dezvoltarea industriei, caracterul din ce în ce mai complex al acestei activități, amplificarea considerabilă a relațiilor dintre diferite întreprinderi industriale, ridicarea gradului de adaptabilitate a întreprinderilor la cerințele producției și consumului nu mai corespund cu tutela măruntă și rigidă a întreprinderilor, cu concentrarea atribuțiilor și deciziilor economice la un centru unic. Trecerea la experimentarea noii structuri organizatorice a industriei prin înființarea unor centrale industriale este menită să asigure apropierea organelor de conducere de activitatea economică concretă, înlăturarea practicilor de centralism excesiv și paralelismele în activitatea de conducere, folosirea rațională a cadrelor, mai buna fundamentare a deciziilor, creșterea operativității în dirijarea proceselor economice.

Centralele industriale sînt organizate și funcționează pe principiul gestiunii economice proprii și au personalitate juridică. Ele sînt constituite prin unirea întreprinderilor cu profil similar sau din ramuri conexe, conduc și răspund de activitatea întreprinderilor și a celorlalte unități subordonate, stabilesc direcțiile de dezvoltare tehnică și economică a acestora, în concordanță cu planul de dezvoltare a ramurii și a întregii economii naționale.

Centralele industriale, fără a exercita o tutelă măruntă, organizează specializarea întreprinderilor, dezvoltă cooperarea dintre ele, le acordă asistență tehnică, științifică, organizează aprovizionarea și desfacerea produselor și desfășoară în mod direct o activitate economică. Pentru îndeplinirea sarcinilor și rolului ce le revin în conducerea producției și sporirea eficienței întreprinderilor, centralele sînt investite cu largi atribuții în domeniul întocmirii programului de producție și adaptării lui la cerințele concrete ale economiei, în gospodărirea fondului de salarii, utilizarea mijloacelor materiale și bănești cu care sînt dotate, constituirea unor fonduri și rezerve în vederea depășirii unor greutăți neprevăzute sau finanțarea unor măsuri de sporire suplimentară a producției și rentabilității.

Activitatea centralelor industriale se desfășoară pe baza principiului muncii și conducerii colective. Conducerea acestora este asigurată de consiliul de

bravo,
piatra
neamț!

Fără a ne fi teamă de exagerări, putem liniștiți afirma, negru pe alb, că serile de teatru pe care ni le-a oferit săptămîna trecută trupa din Piatra Neamț au fost printre cele mai meritorii ale stagiunii bucureștene. Cele două spectacole seminate de Andrei Șerban — «Omul bun din Sî-Ciuan» și «Comedia încurcăturilor» — ne-au reconfirmat convingerea

că artei adevărate nu-i sînt absolut necesare, pentru a-și da măsura, nici luminile Capitalei, nici teatrele cu tradiție, nici trupele-gigant, ci un pic de inițiativă repertorială și multă încredere acordată creatorilor.

În fotografie o puteți vedea, sau vede-a, pe tînăra interpretă principală din «Omul bun din Sî-Ciuan», Carmen Galin.

administrație și de un birou executiv, care vor funcționa ca organe deliberative.

Trecerea la experimentarea centrelor industriale este conjugată cu lărgirea atribuțiilor întreprinderilor industriale incluse în cadrul acestora. În același timp, aceasta constituie o acțiune importantă pe drumul conturării noii structuri economico-organizatorice a industriei corespunzător stadiilor actuale de dezvoltare a acestei ramuri și este menită să asigure valorificarea mai deplină a avantajelor coordonării unitare a producției, concomitent cu sporirea operativității în activitatea economică curentă.

Cornel IUGA
lector universitar
Academia de studii economice

F 07

H.I. TER LAAN, directorul firmei olandeze «Stemmler IMEX N.V.»

— Ce produce întreprinderea dv.?

— Diverse articole tehnice, obiecte metalice, produse din lemn, bunuri de consum, chimicale. După cum se vede, o gamă foarte variată de mărfuri.

— România cumpără mărfuri produse de fabricile dv.?

— Exportul nostru în România cuprinde diferite tipuri de aparate de măsură și control pentru industria chimică, precum și o serie de chimicale.

— Sînteți satisfăcut de colaborarea cu firmele românești?

— Firește. De cînd am întemeiat aceste legături, atît noi cît și românii am fost întotdeauna mulțumiți de avantajele reciproce pe care le avem. De altfel, firmele, atît ale noastre cît și cele românești, au căutat întotdeauna să se achite integral de obligațiile lor, fapt care a întărit încrederea în etica comercială și a stimulat colaborarea de viitor.

Prof. dr. docent M.U. JIRI HAVRANEK din Praga

— Ne puteți spune cîteva cuvinte despre vizita făcută în România?

— Desigur, deși n-am încercat pînă acum să fac o sinteză a impresiilor pe care le-am cîmpătat. Sînt foarte bogate și variate. În orice caz, cine vine în România remarcă ospitalitatea generoasă și optimismul românilor, frumusețea țării. Ca medic, am constatat, de asemenea, grija deosebită care se acordă în țara dv. sănătății publice. În această ordine de idei țin să subliniez calificarea la un înalt nivel a personalului medical, buna organizare a rețelei sanitare, diversitatea și modernă dotare a construcțiilor sanitare.

— În România ați vizitat și institute de cercetări medicale?

— Da. Contactele directe avute cu profesori și cercetători pe care îi cunoșteam din lectura publicațiilor și lucrărilor științifice, tematica cercetărilor, experiențele, programele de perspectivă ale institutelor mi-au întărit convingerea că școala medicală românească actuală face cînstă renumelui său.

E. VON TREUENFELD, director adjunct al editurii «W. Girardet» din R.F. a Germaniei.

— Editura dv. este cunoscută mai ales prin publicațiile sale tehnice și de specialitate.

— Desigur. Unele dintre acestea apar încă din secolul trecut și se bucură de mare renume datorită nivelului lor științific. Semnatarii articolelor sînt membri ai academiilor și profesori ai universităților din întreaga lume, printre care și România. În momentul de față noi avem reviste pentru toate ramurile industriei, care sînt citite pe toate continentele.

— Sînteți aici în legătură cu exportul acestor reviste în România?

— Da și nu. Am sosit la București, împreună cu un grup de experți, spre a discuta mai ales posibilitățile dezvoltării relațiilor în domeniul publicațiilor și reclamei comerciale. Noi avem un sistem eficient de sondare și analiză a cerințelor pieței, dispunînd și de utilaj electronic de prelucrare a datelor. Experții noștri au constatat că România a devenit în ultimii ani una dintre țările europene cu volum mare al producției industriale și care poate oferi cantități extraordinare de mărfuri la export. În R.F. a Germaniei, de exemplu, exportul românesc a cîmpătat o bună apreciere nu numai în domeniul produselor care formau în mod tradițional tranzacții, ci și asupra mașinilor-unelte, utilajelor agricole, instalațiilor și echipamentelor pentru chimie și petrochimie, chimicalelor, produselor electrotehnice. Sîntem siguri că și alte produse ale industriei românești pot face obiectul unei reclame eficiente prin intermediul editurii noastre. Avantajele vor fi multiple pentru România, pentru noi și pentru cumpărătorii.

G. BRATU

„firma“ kray la ora crahului

Ajunseseră pe culmile reușitei — se comenta în dreapta și-n stînga. Rolls Royce-ul ce-i aștepta la scară oferea imaginea bogăției, dar și a unei anumite poziții sociale. Poziție ilustrată de altminteri de gesturile publice de filantropie pe care și le permiteau — relatate, desigur, în presă — ca și de afișarea alături de vedete ale ecranului și televiziunii, de nume ilustre ale sportului și chiar de oameni politici.

Ajunseseră pe culmile reușitei — își spuneau chiar ei, manifestîndu-se însă nesatisfăcuți doar cu atît. De un singur lucru erau mulțumiți într-adevăr: de aureola de respectabilitate pe care reușiseră să o creeze în jurul lor. Doar în ochii celor care nu-i cunoșteau prea bine. Căci...

Ajunseseră prea sus, mai de loc stingheriți, pe culmile reușitei — era de părere Scotland Yardul, care le urmărea de mult «ascensiunea», străduindu-se a le spulbera falsa poleială de gentlemeni onorabili. Treabă destul de dificilă, chiar și pentru reputata instituție britanică. Și aceasta pentru că, în Anglia, pentru a putea arunca în dosul grațiilor pe cineva trebuie, neapărat, fie să-l prinzi în flagrant delict, fie să dispui de dovezi imbatibile. Or, despre «firma Kray» nu se prea arăta nimeni dispus să vorbească, cunoscută fiind deviza acesteia: «Un mort știe să tacă».

Născuți în sordidul cartier londonez East End, frații Kray — Charles, azi de 41 ani, dar mai ales gemenii Reginald și Ronald, în vîrstă de 36 de ani — și-au cu-

sala pașilor pierduți

MAI BINE mai tîrziu decît niciodată! Cînd e vorba de îndreptarea erorilor justiției, noi am adăuga: dar... nici prea tîrziu! În 1960, fostul tribunal al raionului 1 Mai-București închidea dosarul 1511, condamnînd la cîte 20 de ani muncă silnică, la cîte 5 — respectiv, 4 — ani degradare civică și la confiscarea parțială a averii pe Nicolae Oancea și Dumitru Leancu. Primul delapidase 73 180 lei, celălalt era acuzat că ar fi înlesnit acea faptă. Deși hotărîrea a fost de mai multe ori verificată, abia în luna mai 1968 Procuratura generală a sesizat că vina complicitului Dumitru Leancu este mai puțin conturată și a introdus, în favoarea lui, recurs în supraveghere. Speța a ajuns din nou pe rolul instanțelor. Și se tot judecă de patru anotimpuri. Mai e puțin pînă la 3 noiembrie a.c., cînd se vor împlini 10 ani de la pornirea procesului penal în cauză.

MINUNEA s-a întîmplat la Comarnic. Lelea Maria Marina a murit și a înviat de trei ori în două zile. Mai întîi, fiul ei Ion, coșcogeamite omul de 50 de ani, s-a hotărît să obțină un ajutor de înmormîntare în contul longevivei care se încapătina să trăiască și s-a dus la con-

siliul popular declarînd că bătrîna a sucombat. I s-a cerut certificat medical constatator de deces, «amănunt» care scăpase îndoliatului fiu. Nu se știe cum, el a obținut totuși, de la dispensarul din localitate, un formular tipizat, ne-completat, prezentîndu-se iarăși la primărie. Nici de această dată n-a fost crezut. S-a dus din nou la dispensar și a primit un act în regulă, cu singurul viciu că nici medicul Melania Alexandrescu, nici felcerul Șperlea nu văzuseră «moartea». Putea fi o crimă, putea fi o moarte aparentă, se putea, în sfîrșit, ca «răposata» să se simtă bine merci și să dea mîncare puilor din curte (așa cum și făcea de altfel). Dumnealor, medicul și oficiantul sanitar, au lăsat stabilirea realității și cauzei morții pentru prima ședință de spiritism. Între timp, cei de la starea civilă au aflat că lelea Maria primește condoleanțele pe stradă și au refuzat înregistrarea decesului. Pentru tentativa lui de înșelăciune, nemîngiatul fecior a primit 3 luni de reculegere.

RIDICÎND salariile de la casieria centrală a întreprinderii «Metaloglobus» din Capitală, lui Nicolae Teodor i s-au plătit, în plus, 10 000 lei. El n-a șovăit o clipă și... i-a însușit. Oare nu s-a gîndit că va plînge cineva după acești bani, cineva care va trebui să-i justifice, care poate fi chiar pedepsit?... Dacă nu s-a gîndit atunci, are timp 4 ani de acum încolo.

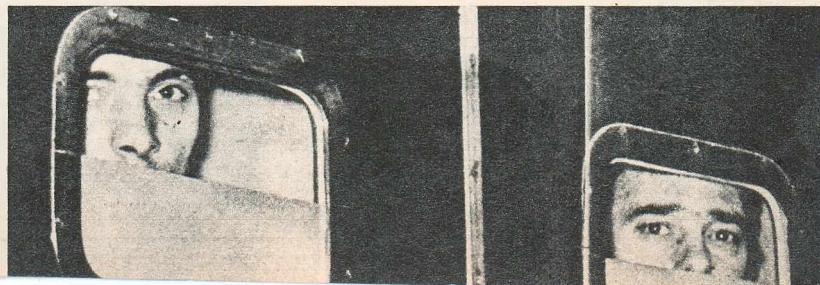
Sergiu ANDON

cerit de foarte tineri renumele de duri. Cum nici boxul nu le-a satisfăcut setea de violență, ei s-au înhăitat curînd cu alți «specialiști» în minuirea cuțitului, briciului și revolverului. Ronald a ajuns repede «colonelul» — șef de bandă. Nu s-au încurcat însă cu «găinării» oarecare. Inspirîndu-se din practicile bosilor «Cosei noastre» de dincolo de Ocean, au constituit o asociație de «protecție» a localurilor mai deocheate. Protecție necerută — dar asta n-avea nici o importanță. Proprietarii lor, selecționați cu grijă dintre cei cu musca pe căciulă, au consimțit că e mai bine să plătească decît, cine știe, să li se întîmple «ceva» — cum li se șuiera la ureche de loc duios. Numai această rețea de racket-uri le aducea peste 100 000 dolari anual. O dată văzuți cu bani în mînă și înzestrați nu numai cu calități gangsterești ci și de businessmeni, au investit, la rîndu-le, în baruri și cluburi — parventismul și orgoliul lor, ca și siguranța de sine împletindu-se într-una din denumirile date uneia din ele: «Dublu R». Prosperînd mereu, și-au întins tentaculele în rău famatul cartier Soho și chiar în Picadilly. Și tocmai cînd se pregăteau să-și extindă

activitatea și dincolo de Londra, spre nordul țării, inspectorul Leonard Read le-a încurcat planurile. Este drept că a trebuit mai întîi să învingă rezistența martorilor crimelor celor doi, rezistență inspirată de credința în «invincibilitatea» acestora (și cum să fie altfel cînd, în 1965, după achitarea lor într-un prim proces, frații Kray și-au permis să invite la chef prin care sărbătoreau victoria chiar un inspector al Scotland Yardului?). Determinați în cele din urmă să vorbească — cu asigurarea protecției poliției asupra vieții lor 24 ore din 24 — acești atît de prețioși martori i-au adus pe «gemenii crimei» în fața tribunalului Old Bailey, care, dovedind comiterea a două crime, i-a condamnat pe Reginald și Ronald la cîte 30 ani închisoare. Alți șase complici, între care și fratele mai mare — Charles — au fost și ei condamnați în același cel mai mare proces din analele justiției britanice — 40 zile — care s-a soldat cu o sentință totală de 159 ani închisoare. Iar datorită relațiilor cronicarilor, flegmaticul englez de pe stradă a putut constata că nu e imposibil ca realitatea să întrecă ficțiunea din pasionantele romane polițiste.

I. CIOARĂ

De astă dată drumul îl vor parcurge nu cu Rolls Royce-ul cu care se făleau atît, ci cu duba poliției. Pentru 30 de ani, adio libertate... «de acțiune», adio bani, adio serate cu nume mondene.

La unul din centrele Întreprinderii de administrație locativă — I.A.L., sectorul III — din București am fost obligați la o distincție, dintii, formală: am făcut cunoștință cu Nicolae Munteanu — contabil — pe de o parte și cu două funcționare — Eugenia Surufca și Valeria Duțescu — pe de altă parte. Oare contabil nu înseamnă funcționar? Ba da, într-o accepție foarte largă...

Eugenia Surufca are 20 de ani și lucrează la sus-numita instituție de câteva luni. Am întrebat-o pe tinăra funcționară care îi este specialitatea. Ne-a privit lung, cu sprincele arcuite a mirare, apoi înțelegând parcă, a zîmbit puțin amar, puțin ironic: «M-am specializat în transcrierea pe curat a datelor dintr-un dosar în altul. Pentru asta nu e nevoie să fii bacalaureat. Liceul nu-mi folosește la nimic... Luciditate să fie? Reproș să fie? La adresa cui?»

Valeria Duțescu nu ne-a învrednicit cu nici un răspuns. După o privire foarte fugară și-a reluat îndeletnicirea: lipitul etichetelor pe copertele unor dosare.

Am continuat să adresăm stereotipa întrebare și la alte adrese. Ecaterina Costrișanu a ridicat din umeri indulgentă, ca în fața unei trăsni: «Specialitatea?! Nici o specialitate! Funcționară, pur și simplu.»

Marieta Boga, după ce ne-a explicat pe îndelete pe unde a lucrat din 1950 pînă acum (secția de învățămînt, secretară la niște școli, activistă obștească etc., etc.), a hotărît că și-a descoperit, în fine, vocația în «problemele de stare civilă». În sfîrșit, la același serviciu al sectorului III, Elena Merticanu, deși foarte lăudată de șeful ei pentru priceperea cu care îi înregistrează pe nou-născuți, a reacționat la întrebarea noastră căzînd pe gânduri, ba chiar întristîndu-se: «Din nenorocire nu pot spune că am o meserie. Nici denumirea de funcționară, nici faptul că sînt absolventă de liceu nu-mi conferă vreo specialitate. Peste cîțiva ani toată lumea va avea, obligatoriu, 12 clase. Și-atunci...»

Un muncitor îți poate preciza fără ezitări că este frezor, strungar, lăcătuș sau electrician. Inginerul sau tehnicianul este specialist în siderurgie, agronomie ori construcții. Funcționarii, ei singuri, să aibă o specializare universală? Locul lor e potrivit oriunde — la un mare minister sau într-o curățătorie chimică? Hotărît, nu! Ba mai mult încă: se separă din ce în ce mai riguros funcționarii de contabili, economiști, statisticieni, planificatori, aceștia de pe urmă fiind cotați drept tehnicieni — cu studii superioare sau medii. (Numai între 1960 și 1967 absolvenții facultăților cu profil economic din România se ridică la aproape 7 000.)

Poate că iscă nedumerire sau frizează chiar ridicolul, la prima vedere, dacă spui: tovarășul X este contabil, iar tovarășul Y funcționar. Dar dacă lîngă acesta din urmă nu mai poți adăuga nimic, situația nu-i tocmai veselă. Fiindcă timpul în care trăim ne obligă să definim cumva și perspectiva funcționarilor, care nu sînt nimic altceva decît «funcționari».

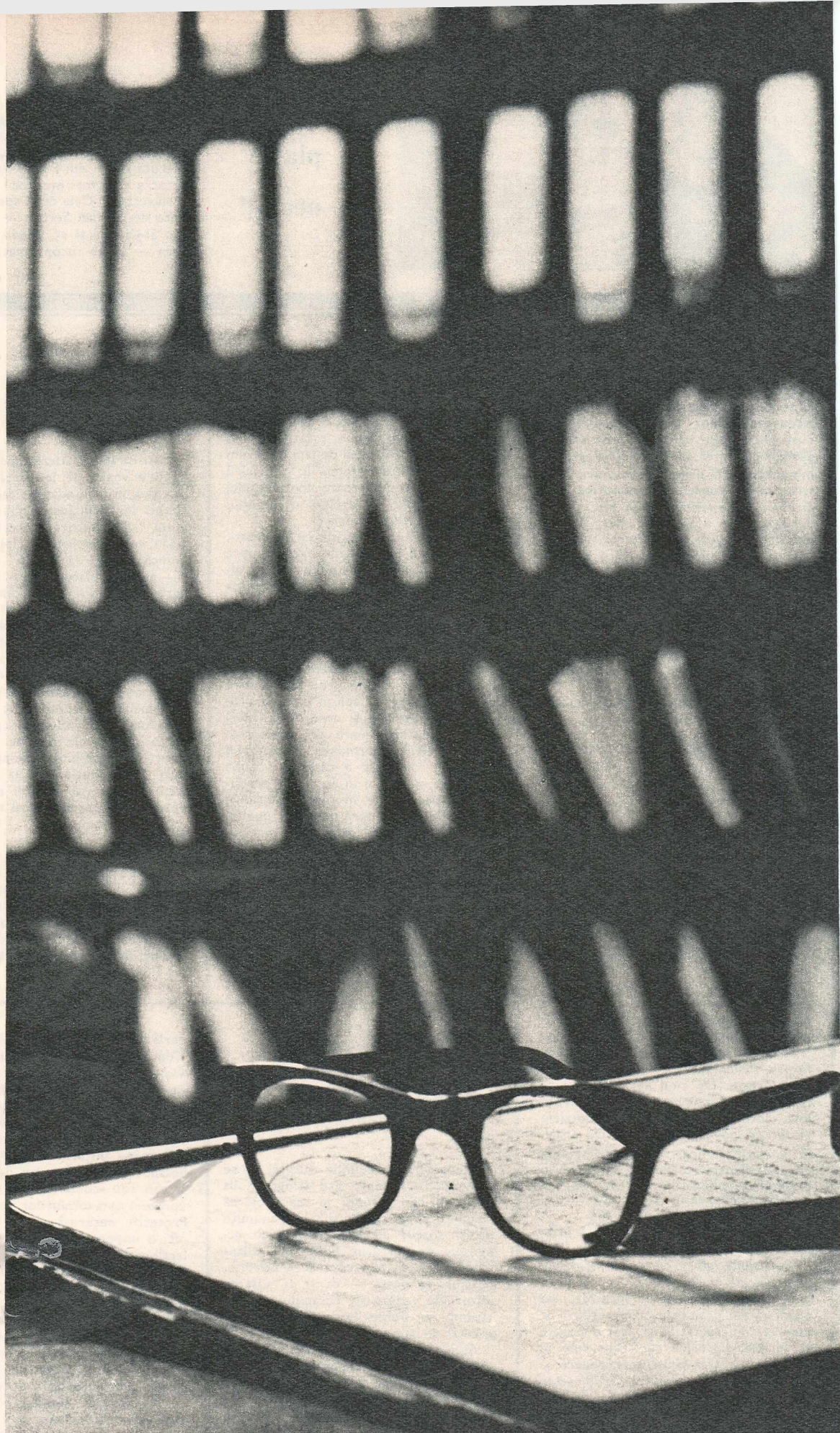
«SINONIMUL — MUNCITORI NECALIFICAȚI»

Eugenia Bărbulescu este șefa serviciului secretariat-administrativ al sectorului I — București. În afara celor doi contabili, are în subordine opt funcționari (dintre care șase cu studii medii incomplete). Am rugat-o să ne spună, măcar în linii mari, cu ce se ocupă fiecare. Și, cu toată strădania, cu toată bunăvoința sa incontestabilă, n-a fost în stare. În cele din urmă ne-a mărturisit cam jenată că, practic, nici unul dintre cei opt funcționari nu-i sînt de un ajutor substanțial, pentru că nu au o pregătire adecvată și, cînd e vorba despre redactarea unei decizii bunăoară, mai mult incurcă. Așa că preferă să se ocupe dînsa direct... Eugenia Bărbulescu este absolventă a Institutului de științe juridice, cu toate că funcția ei actuală nu cere să aibă decît studii medii. Și, adăugăm noi: ce noroc, totuși, că barem șefa are o instrucție pe măsura treburilor serviciului! Pentru că în rest...

Am cunoscut-o tot aici, întîmplător, pe Dumitra Dumitrache — investită de curînd cu punerea la punct și menținerea în ordine a arhivei. Cu ce s-a ocupat pînă acum proaspăta «specialistă» în arhive? A fost dactilografă. Ca pregătire teoretică are amintiri din școala elementară și o mare măiestrie în mînuirea frazelor-șablon. De ce a fost tocmai ea aleasă pentru acest post? Jurista Eugenia Bărbulescu, șefa serviciului, ne răspunde candid: «Dacă nu ocupam postul, pierdeam fondurile. Și-apoi, pentru arhivă nu trebuie o pregătire specială». Serios? Iată că tovarășul Petre Drăgoescu, secretarul Consiliului Popular al Municipiului București, este de cu totul altă părere: «Stadiul de dezvoltare al activității administrative impune o strictă specializare, în ciuda existenței noțiunilor comune, valabile pentru întregul sector. Spre exemplu, arhivarul, considerat în trecut ca cea mai simplă expresie administrativă, presupune astăzi o sumă întregă de condiții: cunoașterea structurii organizatorice a instituției cu tot istoricul său, a nomenclatorului de probleme, noțiuni din toate domeniile de activitate ale respectivei instituții și multe altele. Cum altfel ar putea aprecia valoarea actelor

(Continuare în pag. 20)

«Vocația mea este starea civilă.»

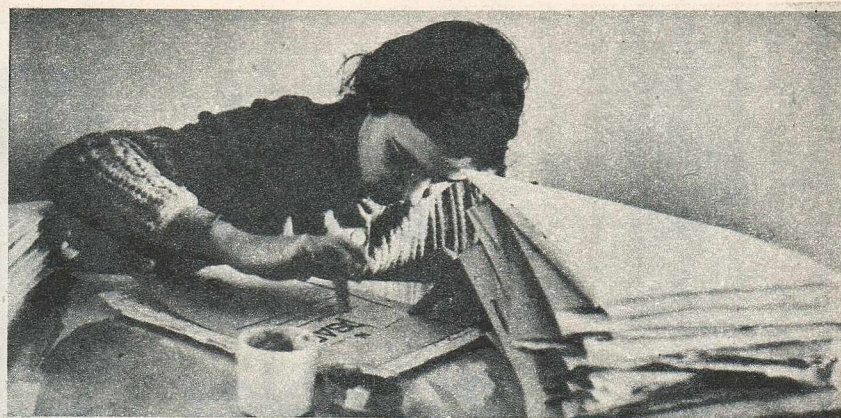

de profesie funcționar!

de Viorica CIORBAGIU
Fotografii de Elena GHERA

«... Liceul
nu-mi folosește
la nimic...»

▲ Specializarea —
lipitul
etichetelor
pe dosare.

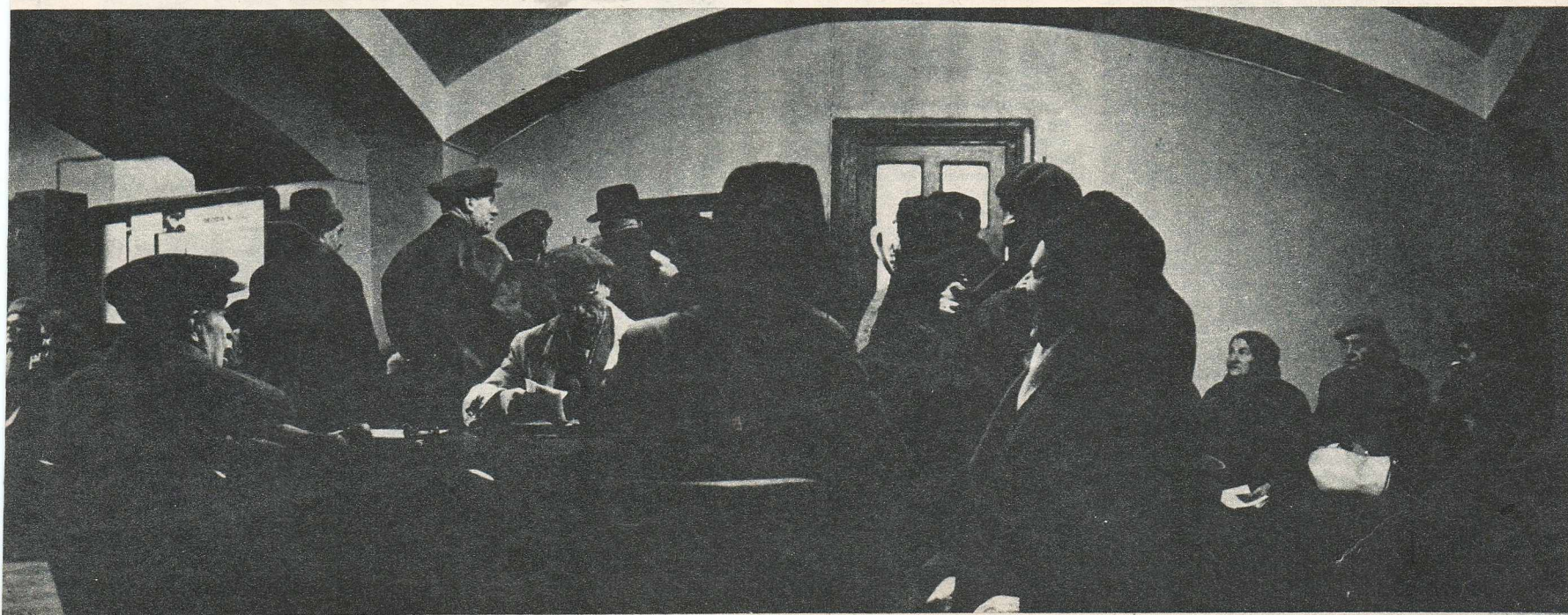

◀ «... Când toată lumea
va fi absolvit
12 clase...»

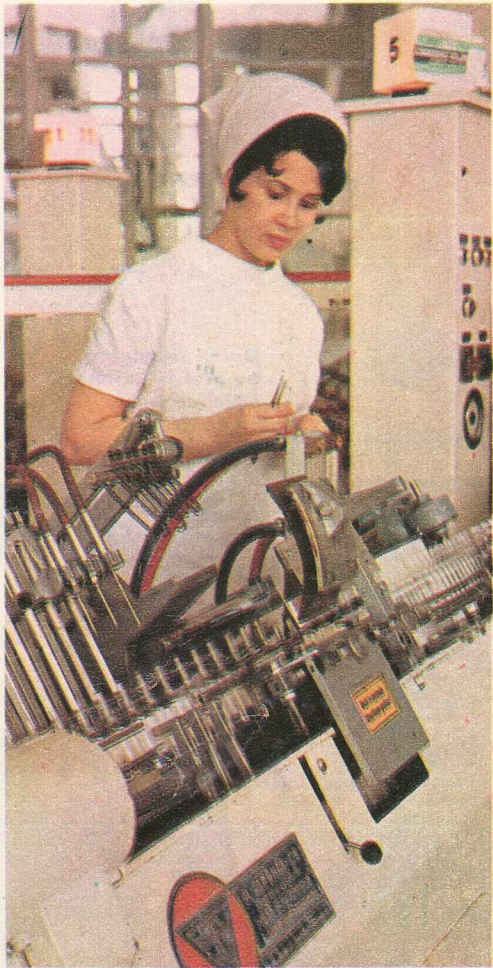
Doina Guguianu
nu este funcționară,
ci tehniciană,
cu toate că execută
lucrări «de birou».

În loc de generic... ▼

În templul lui asclepios

Din jurnalul unui medic de țară, rînduri scrise mai demult:

«Cînd îi apucă vătămătura sau se îmbolnăvesc de gălbinare, oamenii apelează la leacurile babei Frăsina, doftoroaia satului, cea mai înveșunată rivală a mea.

*Sînt nevoit să lupt cu neștiința și mizeria, cu lipsurile și misticismul. Nu știu cîtă vreme cuvîntul **MEDICAMENT** va mai rămîne necunoscut țăranelui român».*

Cine și-ar fi permis atunci cînd au fost scrise aceste rînduri să viseze că într-o zi vom exporta, cu eticheta «Made in Roumania», medicamente în Anglia, Austria, Africa, Belgia, Elveția, Franța, R.F. a Germaniei, U.R.S.S., S.U.A.?

Un singur exemplu ne poate edifica asupra imaginii de ansamblu a ceea ce înseamnă azi industria farmaceutică românească.

Într-o uzină cum e U.M.B., **UZINA DE MEDICAMENTE-BUCUREȘTI**, se produc circa 500 sortimente medicamentose cu eficiență mare în aproape tot atîtea maladii, iar 40% din industria de medicamente a țării e asigurată de produsele acestei uzine.

Aici se semnează actul de naștere al vitaminei C, aminofenazonei (piramidon), noraminofenazonei (novalgină), aici sînt produse substanțe medicamentose utilizate la fabricarea algocalminului, vitaminei C-comprimate, granulele efervescente și fiole, antinevralgice-comprimate, antidoren fiole și aminofenazona comprimată. Tot aici

se fabrică diverse specialități farmaceutice din clasa chimioterapicelor și antibioticelor, hipnotice, sedative, neuroleptice, analgezice, tonice-cardiace, diuretice ș.a.

În cele două sectoare de cercetare ale uzinei, o adevărată armată de farmaciști, biologi, medici și ingineri veghează asupra calității medicamentelor, urmărind continuu îmbunătățirea tehnologiei de fabricație și asimilarea de noi produse.

În ultima perioadă au fost introduse peste 20 noi sortimente de medicamente pentru uzul medicinei umane și veterinar, prezentate sub diverse forme galenice, din care merită să consemnăm griseofulvinul care înlocuiește licudenu — fiind recomandat în micozele pielii — sau polixin B, antibiotic utilizat în infecții gastrointestinale.

Grupa tranchilizantelor și sedativelor s-a completat în ultimul timp cu produsul levomepromazi, folosit ca neuroleptic major, preparat pe care pînă acum îl importam.

Anul acesta e prevăzută apariția a încă 30 de medicamente noi, din care amintim: progesteron forte, sintalgon-fiole, lasix, oxacilin-capsule, cloramfenicol-capsule și altele.

O dată cu producerea și lansarea acestor medicamente pe piața internă,

scade simțitor importul lor, noile produse înlocuindu-le cu succes pe cele importate cîndva.

Una din principalele preocupări ale colectivului de aici este aceea de a pune în vînzare pe piață comprimate în noi forme de prezentare, capsule operculate, cu eficacitate terapeutică îmbunătățită datorită scurtării duratei de dezagregare a comprimatului. Așa de pildă efectul cloramfenicolului prezentat sub formă de drajeuri începe la o oră după administrare. Folosindu-se noua formă galenică — capsula operculată — efectul începe după maximum 15 minute de la administrare, mărindu-se astfel și eficacitatea terapeutică.

Încă nu s-au stins ecourile succesului reperat de Gerovital-H3 — medicament care pentru eficiența și importanța sa și-a căpătat milioane de adepți în lumea întreagă, aducînd industriei noas-

tre farmaceutice onoarea de a se plasa în primele locuri în ierarhia farmacopeelor internaționale.

Uzița produce pe scară largă acest medicament care, prezentat sub două forme — drajeuri și fiole — a fost utilizat ca factor eutroic prin stimularea generală a proceselor metabolice, indicat în tratamentul profilactic și curativ al fenomenului de îmbătrînire, trecîndu-și cu bine examenul dificil al experimentului.

Adresîndu-se vîrstnicilor, Gerovital-H3 rămîne o descoperire tînără, în fața căreia merită să ne scoatem pălăria, aducîndu-ne astfel omagii și respectul celor ce-au făurit-o, oamenilor care în fiecă zi trăiesc febra căutărilor, a experimentelor menite să făurească elixirul modern al vieții.

Flacăra-publicitate

pinacoteca

N. TONITZA
(1886-1940)
„NUD“

Înzestrat cu excepționale aptitudini pentru desen, după studii la Școala de arte frumoase din Iași, o scurtă ucenicie în atelierul pictorului münchenez Hugo von Habermann și în atelierul parizian al lui E. Aman-Jean, N. Tonitza se lansează în grafica de presă. Cu sarcasm și fantezie el va comenta, de-a lungul multor ani, evenimente petrecute în a doua și a treia decadă a secolului, cu o combativitate protestatară rar întâlnită. Grafica lui politică este profund dramatică și înobilată de un cald umanism.

Pictura lui N. Tonitza evoluează la începuturile sale sub influența unui predecesor strălucit, Ștefan Luchian, dar fără a cădea în pasișă sau manierism. Ea devine inventivă, luminoasă, exaltată de lirism cromatic. Retras la Vălenii de Munte cîțiva ani (1921-1924), el își expune în 1925 pînzele lucrate în acest timp și expoziția îl consacră ca pe un sensibil portretist al copiilor. Comentînd aceste portrete, K.H. Zambaccian remarcă: «Capetele bucălate de copii erau savuros pictate din moliciuni de tușe și frăgezimi de ton, figurile răsărind galeșe și roze din rotunjimi de formă fără de accente, cu două puncte în loc de ochi, ce par a se deschide pentru înția oară, exprimînd uimirea și inocența». («Fata pădurarului», «Fetiță olandeză», «Catiușa lipoveanca» etc.).

Creația lui Tonitza cuprinde peisaje, scene de interior, portrete, mai multe nuduri (dintre care publicăm acest nud pe fond decorativ), flori. Peisajele sale nu sînt copii după natură, ci mai degrabă pasionante prilejuri cînd imaginația sa se dezlănțuie eliberîndu-i fantezia cromatică. Schițînd motivul în tuș sau peniță, el îl va recrea în atelier, dîndu-i noi valori afective. În tonuri calde și cu o pensulație bogată, el a pictat imagini dobrogene cu caracter oriental, momente domestice din viața periferiilor de odinioară, marine etc.

Privită în ansamblu, opera sa e impregnată de un vibrant umanism și de o perfecțiune și claritate cromatică care seduce.

Cititorul T. Alexandru din Piatra Neamț se arată îngrijorat (nu e singurul!) de calitatea mediocră a producțiilor cinematografice românești. În disperare de cauză, dumneasa ajunge să elaboreze chiar o teorie pe care o prezintă sub o formă interogativă. Nu cumva, se întrebă el, poporul nostru, care a dat creații de valoare universală în poezie, în muzică, în artele plastice, are de la natură mai puține înclinații spre arta cinematografică? Fenomene asemănătoare, continuu cititorul nostru, se întâmplă și la alte popoare care au adus contribuții excepționale la patrimoniul artei universale dar care nu s-au arătat prea dotate pentru câte o anumită artă particulară (aici urmează diferite exemple). Ne place să credem că tov. Alexandru șuguiește (cum se zice pe la P. Neamț) sau că vrea să-i servească pe unii dintre cineștii nostri care, la adăpostul unei asemenea teorii biologizante, s-ar vedea scutiți de orice efort pentru a satisface exigențele tot mai imperioase ale opiniei publice.

E limpede că o asemenea teorie nu are consistență și, contrar celor afirmate de tov. Alexandru, exemplele nu o confirmă. Vreme îndelungată, de pildă, s-a susținut de către unii generalizatori grăbiți că rușii, care și-au manifestat geniul în literatură, în muzică, în dans, nu reușesc să se realizeze în aceeași măsură și în artele plastice (exemplul strălucitor al lui Andrei Rubliov era pasămite prea îndepărtat — sec. XIV—XV — pentru a fi considerat altceva decât o excepție). Or, în ultimii 50 de ani am asistat la o asemenea explozie a geniiilor și talentelor plastice ruse, încât pur și simplu nu putem cuprinde și înțelege arta secolului nostru fără a ne referi mereu la asemenea personalități cum sînt Kandinski, Chagall, Malevici, Arhipenko, Gonciarova, Gabo, Lipsiț, Larionov, Pevșnev, Sutin, Tatlin, Zadkin și mulți, mulți alții. Nici teoria după care englezii nu sînt dotați pentru muzică nu pare să aibă viață lungă. Ca să ne reținem doar la domeniul atât de îndrăgît de corespondenții noștri, cel al așa-zisei muzici ușoare, nu e un secret pentru nimeni că în acest al șaptelea deceniu el e dominat de compozitorii și interpreții britanici. Și ce să mai spunem de irupția fantastică a japonezilor în cinematografie, moment de răscruce în istoria acestei arte.

În concluzie, altele sînt cauzele (și ele au fost analizate pe larg în ultimul an) care au frînat dezvoltarea cinematografului noastre. Să avem deci toată încrederea că în curînd geniul poporului nostru se va manifesta și în arta filmului.

A trecut o lună de la festivalul de la Brașov, dar scrisori pe această temă continuă să ne sosească mereu. Pentru acei care și-au dat prea tare drumul la spiritul critic, să amintim doar un fapt recent: o concurentă care la Brașov a obținut doar o mențiune și un premiu, în fond, de consolare, a cîștigat Marele premiu al Eurovizionii. Or, știindu-se că acest concurs al Eurovizionii era considerat cel mai prestigios din Europa, ba chiar din lume, avem dreptul să decretăm concursul de la Brașov drept cel mai important și mai exigent din întreaga galaxie. Dar să nu ne îngîmfăm prea tare...

Apropo de festival, îi sfătuim pe corespondenții noștri care ne solicită adrese ale participanților să le ceară mai bine Radioteleviziunii (căsuța poștală 111) care, fără discuție, le posedă pe toate.

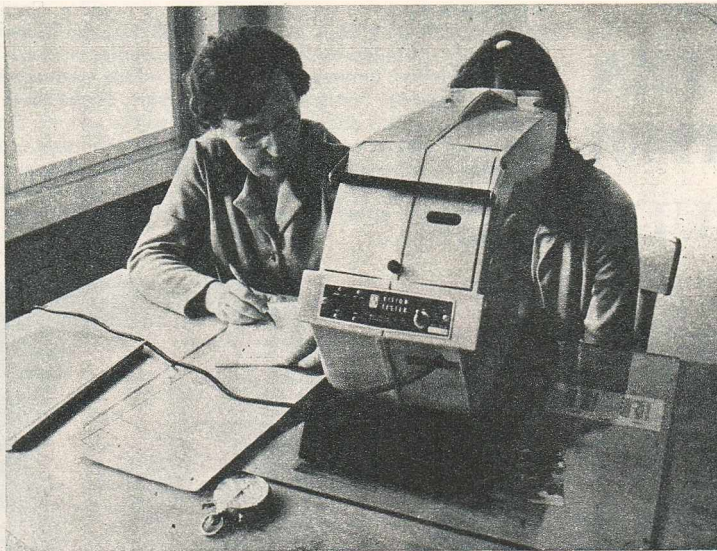
Tot în legătură cu cererile corespondenților, răspundem cititorului A. Negru din Băilești, jud. Dolj, care ne solicită publicarea fotografiilor și a datelor biografice ale tuturor jucătorilor din echipele Rapid și F.C.-Argeș, că, din motive de lipsă de spațiu, nu-i putem satisface dorința (mai ales că, în spiritul dreptății, ar trebui să aplicăm același regim și celorlalte echipe din categoria A). În schimb îi promitem, în mod solemn, că îndată ce Rapid sau F.C.-Argeș vor cîștiga Cupa campionilor europeni sau Cupa cupelor, vom publica întocmai materialul cerut de d-sa.

Cititorul Romulus Oprea din Tg. Mureș s-a sesizat de un fapt relatat în această rubrică privind furtul unui Almanah Flacăra într-o clasă de școală din Craiova. Tov. Oprea nu este de acord cu măsurile luate de direcția școlii și ne roagă să-i adresăm acesteia din urmă următoarele întrebări: «1) De ce să se stropească cu noroi cîstea unor copii din cauza direcției, care n-a putut depista pe făptaș?; 2) De ce să fie unii copii victima unei hotărîri pripite?; 3) Oare ce concluzii trag «cei mici» despre hotărîrile «celor mari», cînd unii se văd nedreptățiți fără nici o vină?» Reproducem aceste întrebări nu cu intenția de a acuza direcția școlii, ci în speranța că ele vor constitui un prilej pentru lămurirea unei destule de dificile probleme pedagogice.

Mulțumim cititorului Florin Popescu din Arad pentru informațiile d-sale (pe care, de altfel, le cunoșteam și noi) și îl asigurăm, atît pe dumnealui cît și pe Ilie Ionel Titus din Lugoj, că vom mai publica materiale de sinteză privind evoluția cîntecului contemporan.

Cititorului Carol Brîndza din Bocsa, jud. Caraș-Severin, îi mulțumim pentru propunere, dar nu credem că vom putea folosi un text de 80 pagini dactilografiate. Ce ar fi să încerce o versiune mult mai scurtă (de 3—4 pagini)?

H. DONA

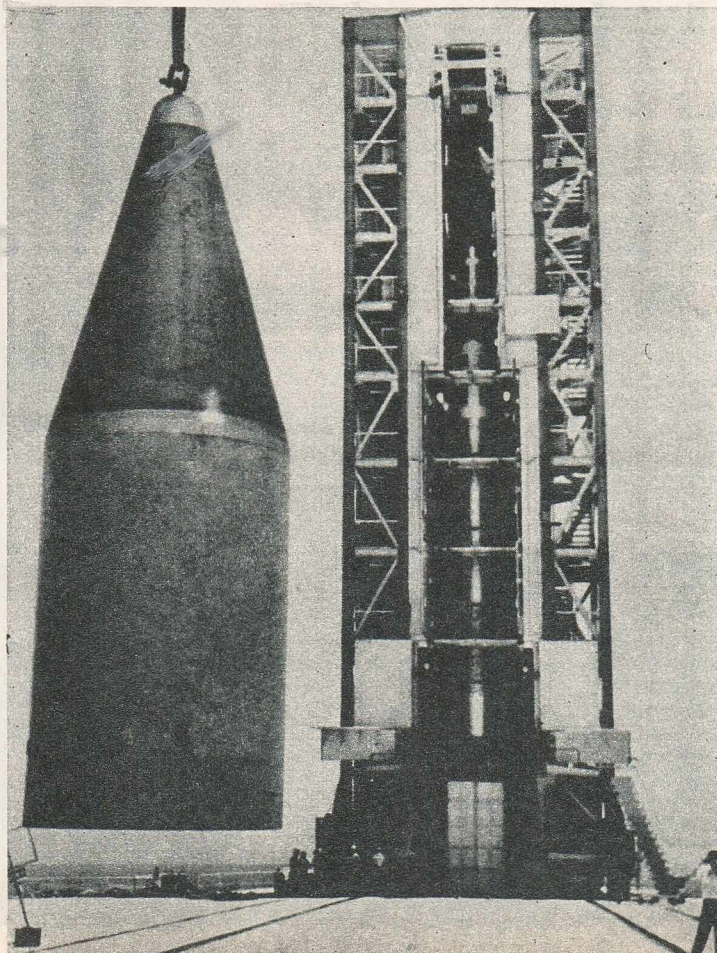
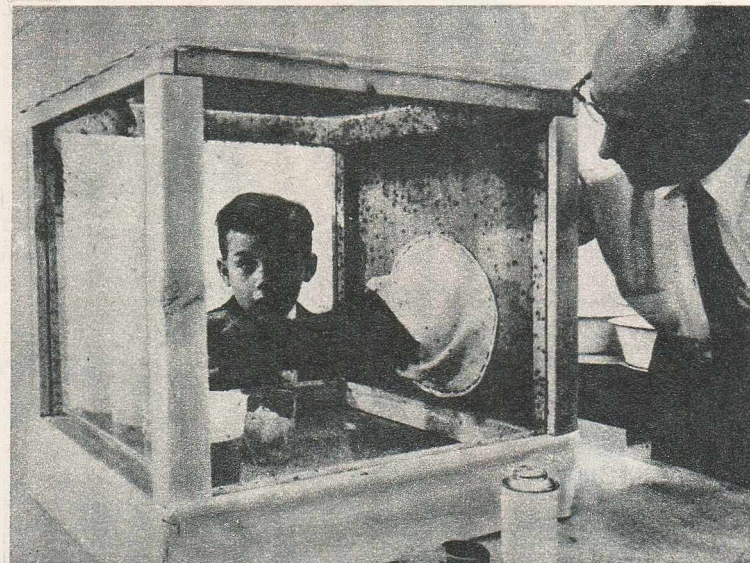

**psihologia
în uzină**

◀ La uzinele Skoda din Plzen a luat ființă un laborator de experiențe psihologice, unde — folosindu-se cele mai moderne mijloace de investigație, inclusiv cele electronice — se stabilesc, cu un înalt grad de precizie, reflexele, puterea de concentrare, ritmica mișcărilor candidaților pentru ocuparea diferitelor locuri de muncă, de la cele mai obișnuite la cele mai dificile.

nu e joacă!

◀ Micul observator din fotografie are întipărită o expresie de uimire pe față, și pe bună dreptate. Ce l-a determinat pe «domnul» să-și bage brațul gol într-un roi de țînțari? Răspunsul este simplu: cercetarea științifică. Acest specialist al Ministerului Agriculturii al S.U.A. experimentează un nou tip de substanță care împiedică țînțarii să înțepe pe om. Se pare că primele rezultate sînt incurajatoare.

**„laborator“:
rampa de lansare**

◀ Cercetări intense în domeniul rachetelor cosmice se desfășoară în Japonia sub egida Institutului de științe aeronautice și spațiale de pe lângă Universitatea din Tokyo. În acest scop universitatea dispune de propriul său «laborator»: rampa de lansare de la Uchinura reprezentată în fotografie.

**direcția: iupiter...
și mai departe**

Un proiect elaborat de savantul G.A. Flandro (Universitatea Utah, S.U.A.) preconizează lansarea în anul 1977 a unui vehicul spațial prevăzut cu baterii solare. Zborul ar urma să dureze zece ani, iar greutatea navei cosmice ar fi de 400 kg. De îndată ce va trece de Iupiter, grație accelerației sale, nava va depăși atracția sistemului solar și — după depășirea lui Neptun — își va continua drumul ca sondă galactică.

COM-
PLI-
CI-
TA-
TEA

Sînt anumiți oameni care n-au chef de viață. N-are rost să analizăm aici cum de au ajuns în această stare, asta e situația. Dar, ca mulți oameni care vor să moară, nu vor să moară singuri. Dacă ei sînt neliniștiți, vor să fie și alții neliniștiți. Dacă lor le e lehamite de viață, vor să le fie și altora lehamite de viață. Dacă ei se plictisesc de moarte, vor ca și alții să se plictisească de moarte.

De aceea acești indivizi suspecti și sinistri umblă mereu în căutarea de victime. Caută mereu oameni de care se agată, oameni pe care să-i ducă acolo unde vor să meargă ei.

Ei sînt convinși că nefericirea lor e și nefericirea ta. N-au nicio îndoială în privința asta.

— Nu-i așa că și ție îți vine să te sinucizi?

E foarte mirat cînd află că nu, tu n-ai chef să te sinucizi. E foarte mirat că alți oameni vor să trăiască, n-au problemele și ambițiile lor.

— Cum? Tu nu vrei să te sinucizi?

Au convingerea că în acest fel i-ai trădat, de parcă ai fi stabilit cu ei un pact secret de a muri împreună sau de a te plictisi împreună.

— Mă miră foarte mult. Aveam o părere mai bună despre tine.

Pe cît sînt de sumbri, pe atît sînt de neobosiți. În căutarea de noi victime, nu dispera niciodată. Sînt convinși că pînă la urmă tot vor găsi un nefericit care o să vrea să plîngă împreună cu ei.

Toate proiectele lor de programe comune se fac sub semnul acestei totale și negre nefericiri.

— Nu vrei să ne plictisim împreună?

Chiar și legăturile amoroase pornesc de la necesitatea de a uni două plictiseli într-una singură.

— Tu te plictisești singură? De ce nu vrei să ne plictisim împreună? E mult mai plăcut așa.

Propuneri asemănătoare fac și în ceea ce priveșteuciderea timpului.

— Hai să ne omorîm timpul împreună...

Că ei vor să moară și să lîncezească, îi privește... Dar ar fi frumos din partea lor dacă ar avea curaj să lîncezească singuri, prin propriile lor forțe.

Șerban Cioculescu:

VIAȚA LUI
I.L. CARAGIALE

ediția a II-a, revăzută

Prima ediție a biografiei lui Caragiale, prevăzută acum cu trei capitole noi, conținînd precizări mai ales de ordin documentar, pentru că viziunea integrată în liniile narațiunii și ale portretului moral a rămas în fond neschimbată, apărând puțin înainte de război; autorul ei, istoric literar de prestigiu consolidat, dar și acut cronicar al actualității literare, nu împlinise încă patruzeci de ani, Eugen Lovinescu, în fundamentala cercetare a «posterității» maioresciene, îl trecea printre tinerii critici ai celei de «a treia generații», avînd încă viitorul intact în față. El socotea că adevăratul critic se formează abia de la patruzeci de ani mai departe. Ceea ce surprinde însă pe cititorul de astăzi al biografiei lui I.L. Caragiale (mai mult totuși decît o biografie, întrucît include o viziune personală, bine întemeiată, nu numai a vieții marelui scriitor, dar și a personalității artistice) este desăvîrșita măturitate a mijloacelor puse la contribuție pentru înfăptuirea ei: gust literar sigur, ferit de fluctuațiile inerente epocii de formare, verificat simț al istoriei literare și, mai presus de acestea, putere de cunoaștere și intuire a psihologiilor umane, luciditate critică în expunerea momentelor epice dificile sau obscure și o «seninătate» (ușor ironică) în expresia, de obicei austeră, perfect adecvată conținutului. Ca și G. Călinescu, Vladimir Streinu, Pompiliu Constantinescu, Tudor Vianu, Mihai Ralea, Perpessicius, biograful lui Caragiale este un spirit critic format de timpuriu, în tipare aproape inflexibile, cărora trecerea timpului nu va avea să le adauge decît puține și neesențiale nuanțe noi. Reversul acestei maioresciene stabilități, realizate de timpuriu, îl constituie păstrarea integrală a puterii creatoare în anii senectuții, fără alterări de natură a o pri-mejdui.

«Viața lui I.L. Caragiale» este, înainte de toate, o carte vie pe care ravagiile necontenitei «șablonizării» și perfecționări a metodelor de studiu n-au atins-o în nici un fel. Ceea ce e gîndit o dată bine, lăios și limpede, are toate șansele să reziste, indiferent de ulterioarele contribuții documentare și indiferent de continua îmbunătățire a «metodelor» de investigație. Inteligența conservă mai mult decît alte însușiri, și ceea ce definește această operă rămîne spiritul foarte inteligent în care a fost concepută. Firește, despre Caragiale se va mai scrie, alte perspective, poate mai puțin «raționaliste», vor intra în joc, cartea lui Șerban Cioculescu n-are cum să se «demodeze», oricînd ea se va citi cu mare interes; spiritele «inteligente» se vor recunoaște oricînd cu secretă plăcere în această tentativă de a urmări și «explica» fazele vieții și linia de «caracter» a autorului «Scrisorii pierdute». Biograful Șerban Cioculescu este numai în aparență un documentarist, un cercetător uscat. Se lasă imediat bănuită fer-voarea ascunsă printre rînduri, se vede numaidecît luminoasa bucurie a «jocului» intelectual și a intelectualității substanțiale, de inalterabilă factură. Sub aparența detașării, Șerban Cioculescu este căutător aproape febril de superioare «evaziuni», de paradisuri artificiale — și el se instalează în documentele vieții lui Caragiale ca într-un astfel de paradis, din care n-ar mai vrea să iasă; «răceala» mijloacelor nu trebuie să ne înșele, să ne deruteze. Autorul acestei aride «cercetări» este în realitate un intelect voluptuos, un amator de satisfacții totale, îmbătătoare; spre a ajunge la ele, înaintează pe calea mai dificilă și mai înceată a construcției laborioase, metodice, răbdătoare.

OCHI ÎNCHIȘI

Spectacolul sportiv este emoționant nu numai prin ceea ce poate fi propriu oricărui alt spectacol ci, mai înainte de orice, prin faptul că el este realizat și susținut de oameni. Mai mult decît în teatru, cinematografie sau oriunde altundeva, spectacolul sportiv trăiește prin angrenarea în secvențele care-l compun a omului, opus altui om, cu care-și capacitatea multiple de forță, voință, inteligență, prevedere, spontaneitate etc. Rolul regizorului, deținut la sport de antrenor, încetează o dată cu ridicarea cortinei, actorii arenei susținîndu-și singuri textul sau partitura, cum vreți să le numiți evoluția; sprijinul dinafară reprezintă un procent mult diminuat de cel al regizorului; la stadion antrenorul nu mai are nici măcar mijloacele suflorului din cușca avanscenei.

În plus, disputa sportivă este reală, cu alte cuvinte personajele se lovesc într-adevăr și cad, uneori fără a se mai putea ridica la aplauze... Adevărul nu mai este prin urmare mimat, ci trăit aievea. Fără îndoială că și acest atribut îndreaptă, adeseori, prezența unor spectatori spre scenele proprii sportului, acolo unde totul se petrece în viață și nu alt fel. De aceea spectacolul stadionului este de cele mai multe ori particular pînă la unicitate și exclusivitate, astfel că repetarea lui devine cu adevărat imposibilă.

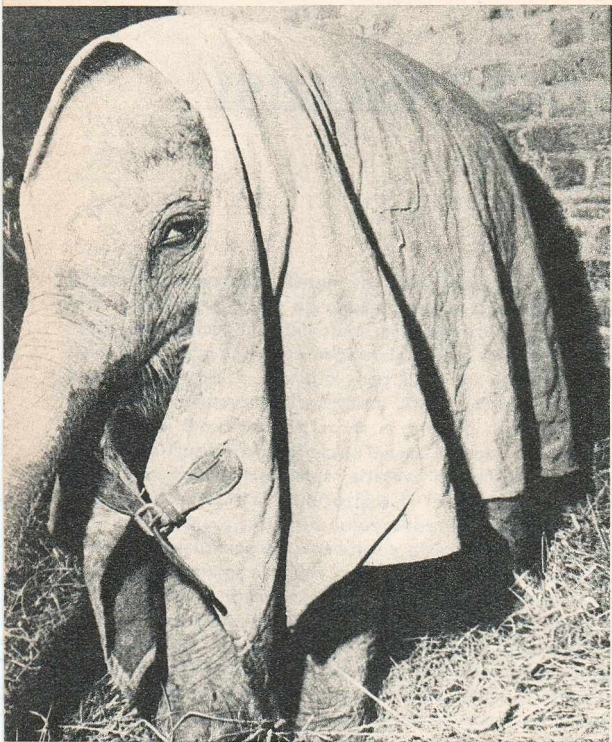
În unele discipline, ca boxul de pildă, dar și în altele (ciclism, automobilism, hochei), un anumit spectacol devine tragic fiindcă îi scoate din joc pentru totdeauna pe actori. Și nu numai din jocul ocazional al întrecerii sportive, ci și de pe scena mai amplă și, evident, mai importantă, a vieții.

Însemnăm aci rîndurile acestea, care pot părea unora antisportive, nu din astfel de intenții, pasiunea pentru disciplinele fizice fiindu-ne o a doua natură. Cauza reală este tocmai dorința noastră de a menține în atenția publică un alt element esențial al spectacolului sportiv, și anume, echilibrul. Fără echilibru nu poate fi conceput acel ansamblu numit spectacol sportiv, chiar cînd se înfruntă numai doi adversari.

Campionatele republicane de box ne-au oferit prilejul de a asista la câteva dezechilibrări, cu atît mai neplăcute cu cît erau previzibile și fuseseră semnalate încă înaintea primului gong al competiției. Dintre toate, cea mai neplăcută, cea mai tristă dar și cea mai rușinoasă (tocmai fiindcă fusese sesizată) a fost înfrîngerea, înainte de limită, de către un cvasinecunoscut, a campionului european al categoriei «cocoș», Nicolae Giju (Steaua). Cu luni de zile în urmă scriam aci despre «campionul tentacular», referindu-mă la un caz tipic, produs de cultul vedetei, atît de nociv chiar și în condițiile sportului nostru. Ceea ce s-a petrecut cu Giju după «Euro-penele» de la Roma n-a fost decît o confirmare a uneia dintre modalitățile în care se poate manifesta negativ cultul vedetei. Scuze peste scuze pentru scăderile sale de formă, cocoloșire — înveșmintată în falsă înțelegere a problemelor «de viață», a așa-numitelor «particularități» proprii unui sportiv sau altuia — lipsă de curaj în aprecierea realității, modificată de deținerea unui trofeu ș.a.m.d.

Dar nu numai drama personală a lui Giju, coborît de pe socul supremației continentale pe prelată ringului de la Floreasca (după alte insuccese la fel de nete), mă preocupă în acest moment, și primejdia generalizării unei asemenea situații. Lotul de box este, de mai multă vreme, învăluit ca într-o vată, de o manieră de lucru nesănătoasă, din care lipsește tocmai unul din elementele specifice sportului cu mînuși: lupta. Acea luptă cu pumnii împotriva unui adversar real, dar și cealaltă, împotriva autoliniștirii, a drepturilor o dată cîștigate și la care se apelează mereu fără a fi luată în seamă schimbarea condițiilor. Așa s-a întîmplat cu Stanef înaintea plecării în Mexico, așa s-a întîmplat cu Giju în ultimele 6—7 luni. Așa se întîmplă și la alte sporturi, pentru că tehnicienii (antrenori și metodiști de cluburi dar și din aparatul C.N.E.F.S.) nu admit, deliberat sau inconștient, promovările celor dinafara cercului o dată constituit. Se preferă încă lucrul de laborator, cu un grup restrîns, după necesitățile proprii sportului respectiv, grup care beneficiază de condiții optime datorită cărora cei aleși se departajează din start de ceilalți. Nu se bagă în seamă nici măcar suprasolicitățile, adeseori neraționale ca orice exces. Acum, spre exemplu, declinul echipei masculine de volei Steaua nu este pus, probabil, în legătură cu programul dublu de antrenament (club-lot), dar la primele confruntări internaționale se vor auzi voci care vor constata ceea ce trebuia constatat azi. Va fi însă tîrziu, tot astfel cum tîrziu este pentru Giju să i se comunice că trebuia oprit să mai lupte la categoria în care l-au menținut încăpățînarea unora și dorința lor de a cîștiga pe «mîna lui», sau că se impunea să fie readus la un regim de viață auster, ca al oricărui campion care se respectă.

Vorbim adesea cu mare plăcere despre greșelile unora de prin alte părți ale lumii și le punem în sarcina unei conjuncturi numite profesionalism. Unde oare trebuie să așezăm atunci propriile noastre inconsecvențe și erori? Cred, poate, unii că este suficient să fii amator pentru a sta la adăpostul greșelilor comise de profesioniști? Le-o spunem rîspicat că se înșală amarnic, cel puțin atunci cînd este vorba despre sport. Poate vor avea urechi de auzit și ochi să vadă.

HAI NOROC, LULU!

Guturai am avut și eu, ați avut și dumneavoastră, și cine n-a avut măcar unu' în iarna asta lungă și nesuferită? Acum s-a pricopsit și Lulu. Lulu, elefântica thailandeză de la Chessington Zoo (Anglia) pe care o vedeți în fotografie. Dar, precum prea bine se știe, guturaiul își stabilește sediul central în nas, așa încît — din acest punct de vedere — diferența dintre noi toți și Lulu e considerabilă. Este, adică, direct proporțională cu diferența dintre nasurile noastre. Biata Lulu! Cite butoaie de rinosept ar trebui... picurate în năsul ei?! Și ce fel de batistă ar trebui să fie aceea cu care Lulu să se ajute cînd strănută?

IAR OLIMPIADA?

După cum se știe, cea de-a XX-a ediție a Jocurilor Olimpice se va desfășura la München abia în anul 1972. Deși pînă atunci mai e destulă vreme, pregătirile au și început, și nu numai pe tărîm sportiv. Iată, de pildă, la serele de la Kriftel, lângă Frankfurt, se pun bazele producției de cactuși ornamentali pentru decorarea tribunelor și stadioanelor pe care se vor organiza întrecerile.

„SUPER“ — ADJECTIVUL SECOLULUI

Nici NASA, nici LEM, nici Cosmos și nici măcar Concorde. E doar un autoturism BMV-2000, prezentat la recenta expoziție auto de la Geneva și pe banchetele căruia au luat loc două tinere îmbrăcate special pentru superviteze.

«În ziua de 15 iunie a anului 1886, în jurul orei patru după-amiază, observatorul care ar fi avut norocul să se aple în casa bătrînului Jolyon Forsyte, din Stanhope Gate, ar fi putut vedea neamul Forsyte în culmea înfloririi sale».

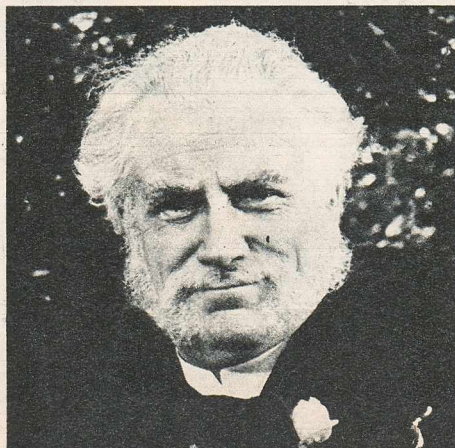
Despărțirea de FORSYTE

de Magda MIHĂILESCU
Foto: KEYSTONE
în exclusivitate
pentru revista „FLACĂRA”

Marele neam al «neclintiților» Forsyte (cum îi numea Gorki) a avut concurenți pe toate canalele lumii. La noi l-au amenințat rînd pe rînd Răzbnătorii, Sfîntul, băieții din Bonanza, veniți și ei într-un suflet. Și totuși, pe toate meridianele lumii, și Soames, și Fleur, și Irene, Jolyon, mătușa Winifred, cu toate rubedeniile lor, și-au cucerit exact acel teritoriu din inima noastră pe care-l meritau cu prisosință. Aici, nici unul din zeii vremii noastre neastîmpărate și grăbite, gata să sacrifice epoci și eroi de dragul unei demitizări și al unei imagini frumos colorate, n-au mai avut nici o putere. Aici, sufletul și capul nostru de oameni moderni n-au mai luat-o razna, ci au descoperit cît de imensă este nevoia noastră de liniște și ocrotire, nu numai de senzații tari. Iar Forsyte Saga, ca și marile romane de altădată (ale unui «altădată» cînd tot omul avea timp să le citească), are această calitate de preț: de a-l liniști și ocroti pe cel care i se află în față, de a-l accepta ca participant neumil într-o lume în care viața se numea viață și moartea moarte. De aceea, dacă ar fi să-i mulțumim televiziunii britanice pentru această întreprindere a sa — am auzit că a fost socotită cea mai ambițioasă de pînă acum — ecranizarea cărților lui Galsworthy dacă ar fi să le mulțumim lui Eric Porter pentru magistrala întruchipare a lui Soames și tuturor celorlalți zeci de actori, de la Kenneth More la ultima servanță, de la Nyree Dawn-Porter și Susan Hampshire la ultimul valet, aș adăuga într-un colț și un «mulțumesc» special: pentru această confruntare cu noi înșine. Dacă în lumea asta dispariția lui Soames din casa noastră poate lăsa măcar aceeași dîră de regret pe care a aruncat-o abdicarea lui Roger Moore care nu mai are chef să fie «Sfîntul», tot e bine. Putem pleca în

«Așezate în rînd, una lîngă alta, erau trei doamne — mătușile Ann, Hester (cele două fete bătrîne din familia Forsyte) și Juley (diminutiv de la Julia)». Interprete: Fay Campton, Nora Swinburne și Nora Nicholson.

«Niciodată nu i-ar fi trecut prin minte bătrînului Jolyon că ar fi necesar să pară șovăitor sau neîncrezător». În rolul bătrînului Jolyon: actorul Joseph O'Conor.

Despărțirea de FORSYTE

«Toate celelalte bunuri ale lui, lucrurile pe care și le-a adunat, argintăria, tablourile, casele, banii investiți îi dădeau o tainică plăcere; numai ea nu-i dădea nimic». În rolul lui Soames: actorul Eric Porter.

▲ «Trăsăturile erau, firește, acelea ale unui Forsyte, dar tinărul Jolyon avea un aer interiorizat, ca de savant sau de filozof». Interpretul tinărului Jolyon: actorul Kenneth More.

«Fleur! Frumos nume!... Frumos copil! Dar neastîmpărată..., foarte neastîmpărată și voluntară. Fleur își cunoștea bine puterea asupra tatălui său». În rolul Fleur: Susan Hampshire, în fotografia de față cu ciinele Ting-A-Ling.

«Obrajii, deși palizi, aveau multă căldură, iar ochii ei mari și negri aveau o privire suavă. Bărbații însă îi priveau buzele care, cu același zîmbet melancolic, puneau întrebări, dădeau răspunsuri...». Interpreta Irenei: Nyree Dawn-Porter.

«Făcea parte dintr-o altă lume, nu știa să se exteriorizeze, dar simțea că era autentic... un om profund cinstit».

◀ Irene și Soames în viața de toate zilele: soții Porter.

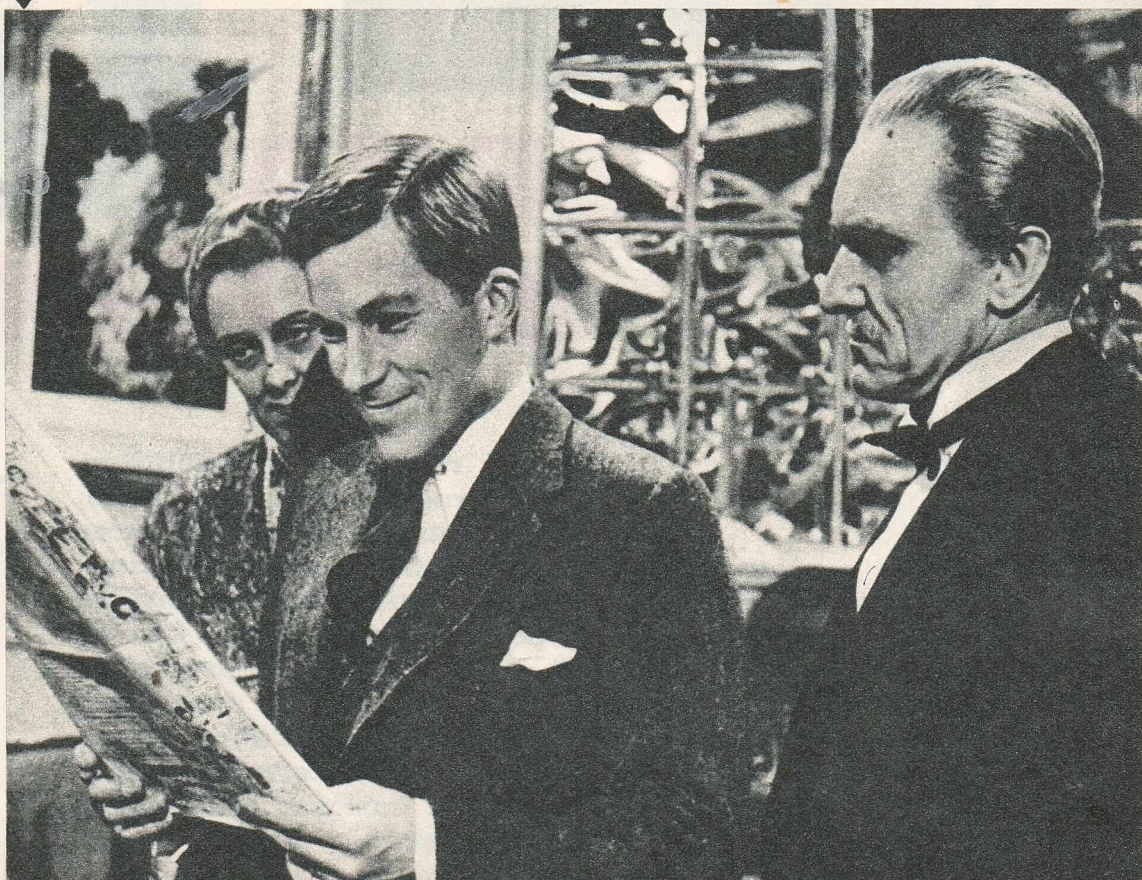
Susan Hampshire și-a început cariera ca prezentatoare a uneia dintre emisiunile pentru copii ale BBC-ului.

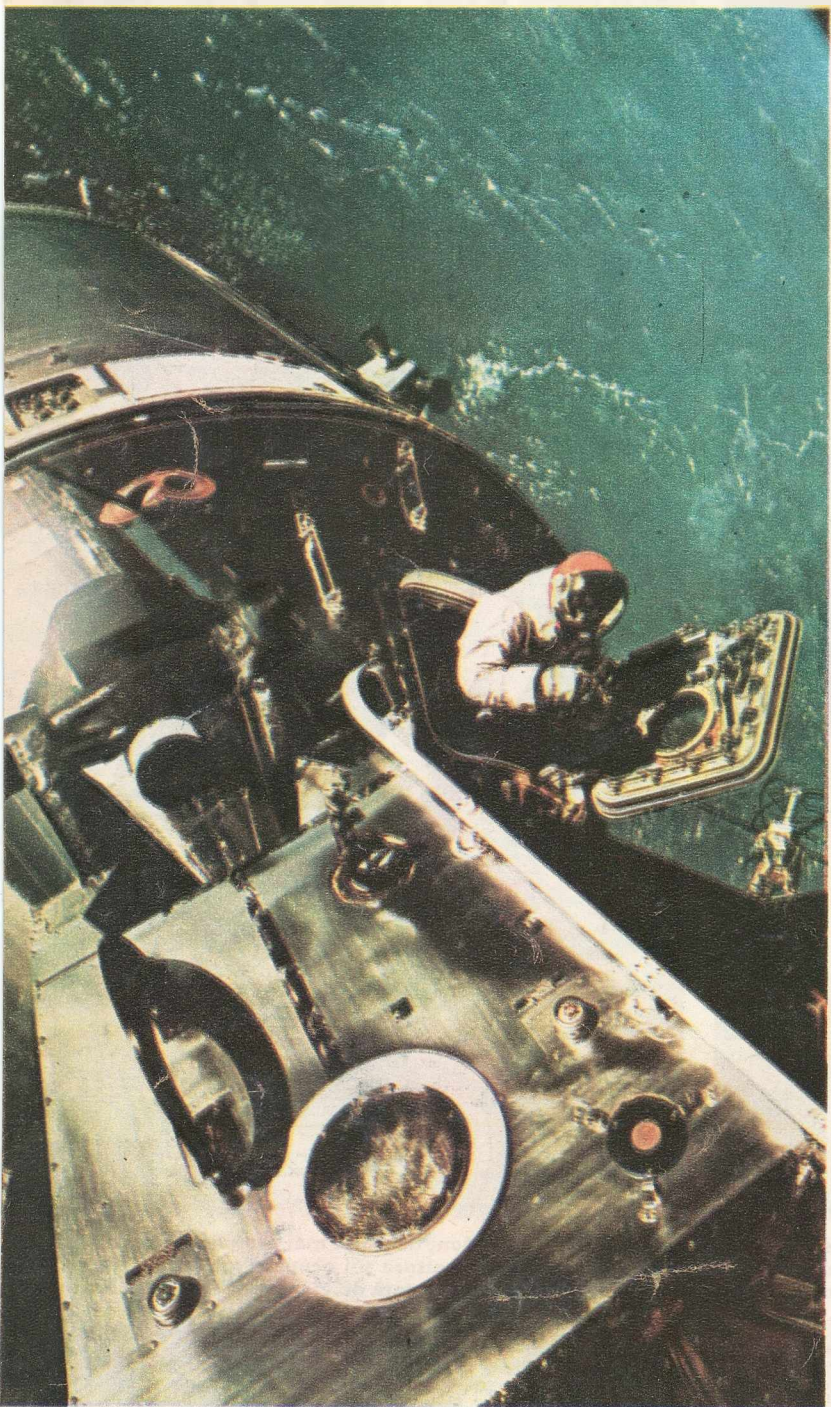
«Sub aparența unei veselii nepăsătoare, caracterul lui Michael Mont devenise mai profund în acești doi ani de continuitate și viață așezată care-l obligaseră să poarte de grijă altora și-i ocupase tot timpul liber». În fotografie: Michael, interpretat de Nicholas Pennel, Winifred, interpretată de Margaret Tyzack, și Soames.

«... Fata părea foarte calmă, și în rochia ei albă și vălul imens peste părul ei castaniu-închis, tuns scurt, era mai frumoasă ca oricând... Cu trupul era aici, în biserică. Dar cu inima unde era oare?»

Pregătirile pentru debarcarea pe Lună se desfășoară în mod intens; în curând startul spre Lună va deveni realitate. Cucerirea pașnică a sistemului solar începe într-un moment când bătrînul Pămînt continuă să prezinte numeroase enigme. Omul nu cunoaște încă toate colțurile «casei» sale...

Cel mai înalt munte al Antarcticii, Vinson (5 139 m), a fost cucerit! În fotografie, unul dintre cei mai celebri alpiști ai Statelor Unite: Nicholas Clinch. Ați crede oare, privind această imagine, că profesiunea d-lui Clinch este prin excelență sedentară? El practică avocatura la Los Angeles. Iar în timpul liber...

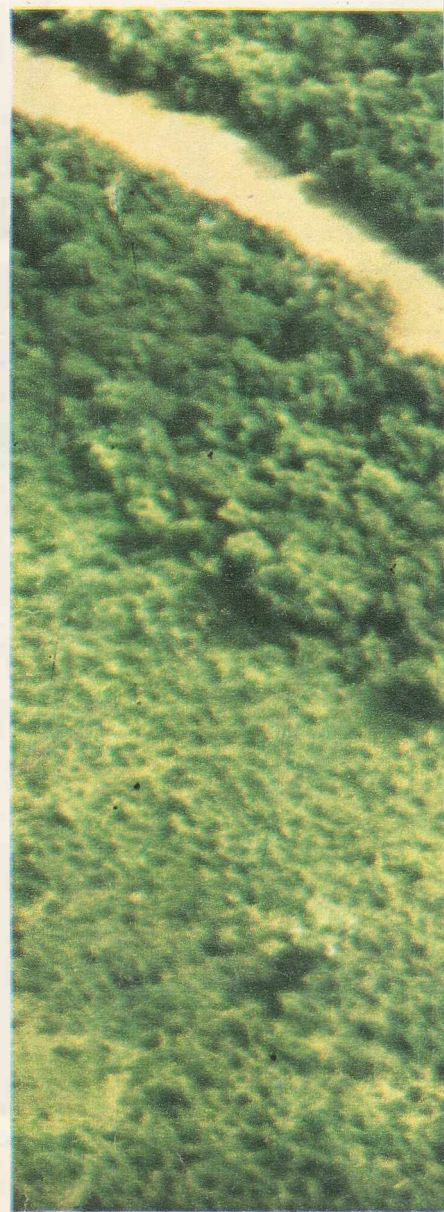
Mato Grosso, una din cele mai întinse «pete albe» de pe glob.

S trăduința omului de a-și cunoaște Pămîntul pe care trăiește datează de mii de ani, iar deplasări pe distanțe mai mari, atît pe uscat cît și pe apă, vor fi existat din cele mai îndepărtate timpuri — chiar din neolitic — numai că amintirea acelor călătorii s-a pierdut sau a rămas învăluită în norii legendelor.

Cînd și de unde vor fi venit, ce drumuri vor fi urmat pînă să ajungă în «Lumea Nouă» indienii care s-au stabilit în cele două Americi cu mii de ani în urmă? Nu se știe. În orice caz, ei aparțin, la originea lor, altor continente.

Dacă încă din perioada marilor civilizații ale antichității din bazinul Mării Mediterane și din sudul și sud-estul Asiei călătoriile pe mari distanțe au început să se înmulțească lărgind continuu orizontul de cunoaștere al lumii, abia în epoca modernă și contemporană descoperitori de noi căi pe apă și uscat, de noi pămînturi, au reușit să cuprindă întregul glob pămîntesc. Astfel, călătoriile lui Vasco da Gama, Columb și Magellan, apoi cele ale lui James Cook, La Pérouse, Bougainville în jurul lumii, călătoriile lui Bellingshausen și Lazarev, la începutul secolului al XIX-lea, care au dus la descoperirea Antarcticii, călătoria lui Nicolae Milescu și expedițiile lui Prjevalski, Sven Hedin și alora, în interiorul continentului asiatic, ale lui Livingstone, Stanley, Popper, Ghica-Comănești ș.a. în Africa, sau cele ale lui Nansen, Amundsen, Scott, Peary, Răcoviță și ale altor temerari cuceritori ai Arcticii și Antarcticii au șters numeroase pete albe de pe suprafața planetei noastre. Cu toate acestea, numai în ultimele decenii exploratorii au reușit să pătrundă și să facă lumină mai în toate acele locuri de pe

TERRA INCOGNITA

de Virgil HILT

În era rachetelor și sateliților,
a radioului și televiziunii,
a avioanelor supersonice
și scufundărilor în oceane la mari adîncimi,
în era celei mai mari revoluții tehnico-științifice
pe care a cunoscut-o lumea,
Pămîntul continuă să mai aibă încă pete albe!
Este un fapt paradoxal,
dar se pare că omul va debarca pe Lună și poate,
cine știe, și pe alte corpuri cerești,
mai înainte să fi cucerit și dezlegat la el acasă,
pe bătrîna planetă Terra,
ultimele enigme pe care aceasta le mai păstrează...

afața globului considerate, timp de
nii, inaccesibile omului. Astfel, s-ar
a că în zilele noastre nu ar mai putea
rba, în adevăratul înțeles al cuvântului,
existența pe planeta noastră a unor
nturi necunoscute, de o Terra in-
ita.
totuși...

ADUL VERDE AL AMAZONULUI

are ciudat, dar tocmai ținuturi care
un de condiții naturale deosebit de
rabile unei vieți exuberante, paradi-
e, tocmai ele să rămână până în ziua
azi cele mai ostile omului, cele mai
n cunoscute și să formeze un adevărat
l verde». Ne gândim la pădurile de la
lele Anzilor Cordilieri, la marea junglă
amazonului, la Mato Grosso din conti-
tul sud-american, precum și la unele
e mai izolate din pădurea congoleză
cană, din insulele Noua Guinee, Bor-
ș.a.

le bună dreptate s-a spus că cel care
ătruns pentru prima oară în pădurea
amazonului simte de două ori o mare
curie: în prima zi, când este buimăcit
lumea fantastică ce-i apare în față, și
și în ziua când, înspăimântat, aproape
s din minți, caută să se întoarcă cit
i repede în lumea din care a plecat.
Adevărate labirinturi de desigură încăl-
e, neputînd fi străbătute decît cu un
chete (topor) în mină, pădurile tro-
ale ale Amazonului și cele din Mato
osso se dezvoltă de-a lungul unui in-
it păienjenis de ape cu o vigoare și
eală uimitoare. Plantele cresc văzînd
ochii: cărarea făcută azi dispăre pînă
doua zi, copleșită de vegetația care
ută repede să-și recapete locul pierdut.

Bolți imense de liane leagă copacii de pe
malurile rîurilor, acoperindu-le astfel
cursul și formînd stranii tuneluri aeriene.

Covoare imense de vegetație, alcătuite
din camelote cu flori multicolore și din
frunzele de dimensiuni incredibile (1,50 m
în diametru!) ale Victoriei Regia, acoperă
suprafața pămîntului. Urișe ferigi arbo-
rescente, cu verdele lor închis, mimoze
albe și violete, orhidee minunate luminesc
și înveselesc semiobscuritatea plină de
necunoscut și pericole a frunzișului co-
pacilor înalți.

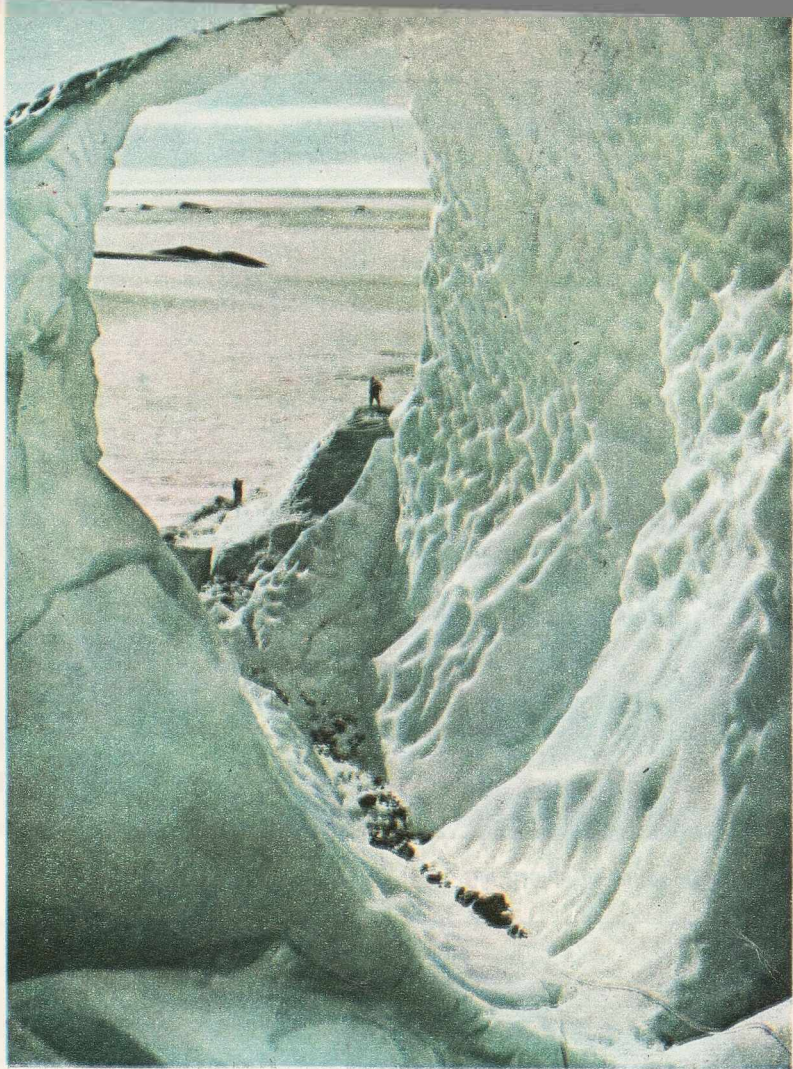
Pădurea numără mii de specii de co-
paci (numai palmierul are peste 1500!),
fiecare cu alte însușiri și utilizări.

Pretutindeni apele se confundă cu pă-
mîntul: un ocean de apă dulce, un labirint
de lacuri și rîuri, de lagune și canale,
drumuri lichide care «merg» sînt singu-
rele care fac întrucîtva posibilă pătrun-
derea în interiorul pădurii.

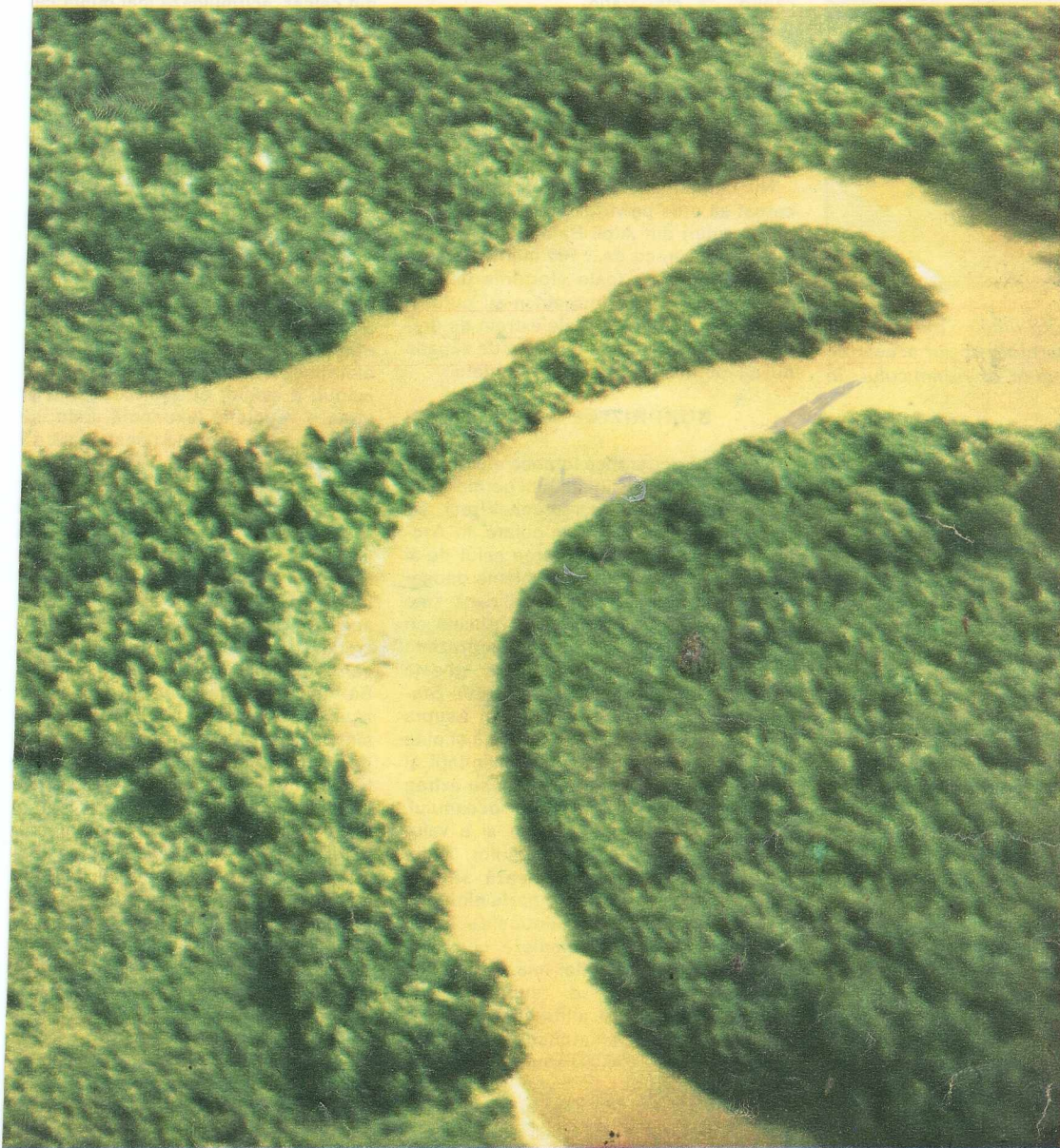
O căldură înăbușitoare domnește aci
fără întrerupere, iar peste nouă luni din
an nesfîrșitele întinderi ale junglei sînt
acoperite cu apă. Prin mlaștini pîdesc
mii de boli necunoscute, termita devor-
ează tot ce întîlnesc în cale, țințarii in-
jectează în sînge moartea, șerpilor veninoși
mișună la tot pasul. Păianjenii aducători
de moarte, liliecii-vampiri care sug sîn-
gele oamenilor noaptea, în timpul som-
nului, arborii și florile cu mirosuri ademe-
nitoare dar otrăvitoare, totul face din
această pădure de pe malurile Amazo-
nului o regiune ostilă, un adevărat infern,
mai ales pentru omul alb.

Cîți **faiscadores** și **mineradores** (prospec-
tori de minerale), **sereingueiros** (cu-
legători de cauciuc) sau **garimpeiros**

(Continuare în pag. 18)

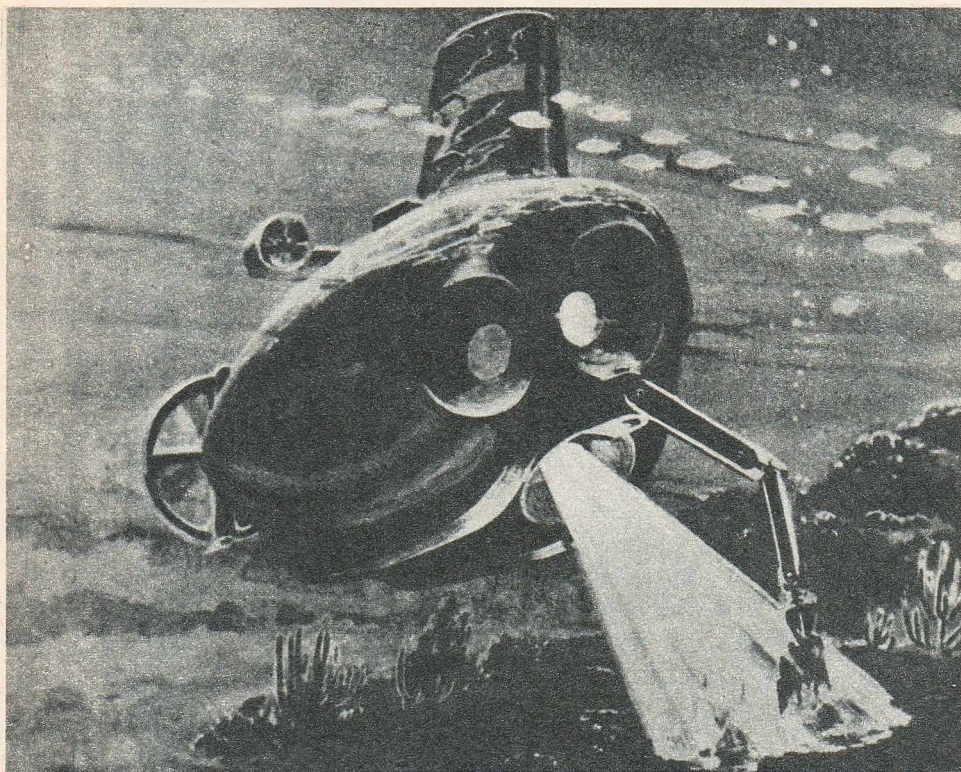

▲ În drum spre țintă — muntele Vinson —
nici unul dintre alpiști n-a avut curajul
să încerce tăria acestui pod de zăpadă.

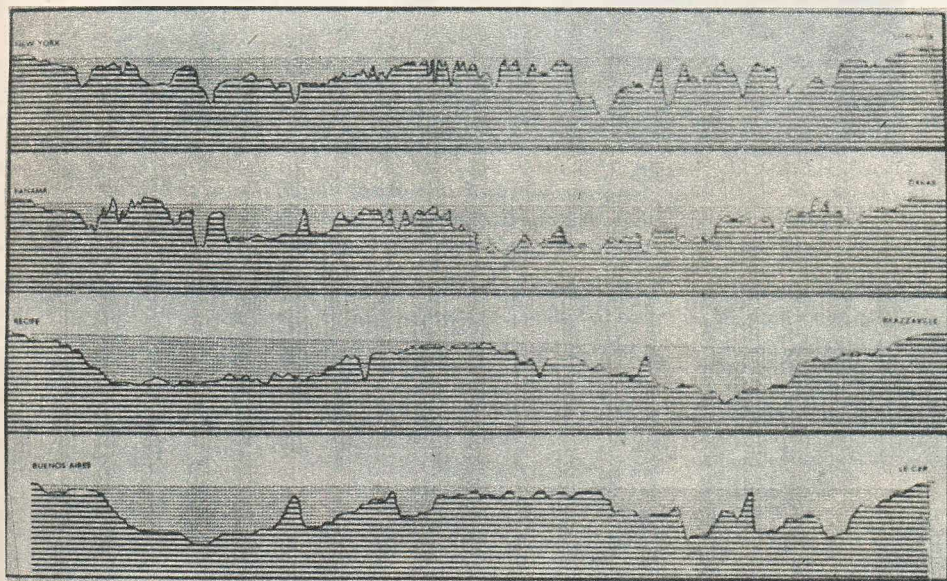

▲ Acest indian
din pădurea Amazonului
descinde parcă
din lumea preistorică.

◀ Din avion, Mato Grosso
nu are nimic înspăimîntător.

Explorator de mine al adincurilor.

«Lumea tăcerii» continuă să fie încă, în mare măsură, o pată albă — mai bine-zis «albastră» — a globului nostru. Din adincuri se înalță spre suprafața apelor adevărate «Himalaye» care își așteaptă cuceritorii. Iată relieful frământat al Atlanticului, în patru ipostaze.

(căutători de diamante), cîți exploratori n-au dispărut fără urmă, plătind cu viața îndrăzneala de a fi înaintat prea mult în adîncul «iadului verde»!

Cu toată ostilitatea pe care o manifestă jungla Amazonului, omul nu a renunțat să o exploreze, în speranța că va veni momentul cînd o va învinge. Prea sînt vaste și de mare valoare resursele de care dispune această junglă, a cărei suprafață atinge aproape 2/3 din proporțiile continentului nostru, Europa!

«CETATEA MORTII» DIN MATO GROSSO

O serie de exploratori au fost atrași de legendele localnicilor — ale indienilor din Mato Grosso — și de ipotezele unor savanți americani și englezi care susțineau că în jungla sud-americană, între râurile Xingu și Araguaia, s-ar găsi ruinele unui străvechi oraș. Acești exploratori țineau seama și de faptul că în alte puncte din perimetrul marilor păduri de pe continentul sud-american s-au descoperit «orașe moarte», cetăți, temple și piramide, unele de mari proporții.

Se știe că în anul 1950 exploratorul francez Raymond Maufrais a întreprins două expediții în pădurile tropicale virgine

din Mato Grosso, căutînd și el acea vestită «cetate a morții» și pătrunzînd în acest scop în cele mai inabordabile locuri ale pădurii amazonice. Maufrais n-a descoperit însă nimic din ceea ce spera. În a doua expediție a dispărut și el ca mulți alții, nelăsînd nici o urmă.

Iadul verde a fost față de Maufrais tot atît de necruțător ca și pentru predecesorii săi, printre care cel mai renumit este poate colonelul Fawcett. Taina «orașului mort» n-a putut fi astfel dezlegată.

De curînd o expediție italiană a pătruns mai adînc în pădurile din Mato Grosso; aici a dat peste indieni primitivi antropofagi, care trăiesc ca oamenii din epoca de piatră cioplită; în afară de ei, alt chip de om expediția nu a mai întîlnit.

Și totuși unii savanți europeni și americani nu au renunțat la ipoteza existenței, în Mato Grosso, a urmelor unor vechi civilizații; în sprijinul acestei ipoteze vine descoperirea de dată recentă, într-o pădure tropicală din Guatemala, a unui templu construit din piatră și ornate cu figurile simbolice ale civilizației maiasă. În apropierea templului trăia un trib indian, format din cîțiva bărbați, femei și copii, care nu avusese niciodată contact cu lumea civilizată.

Asemenea descoperiri n-ar fi exclus

TERRA INCOGNITA

să aibă loc și în pădurile din Mato Grosso. De altfel și în podișurile Anzilor Cordilieri se bănuiește că a existat, încă din perioada precolumbiană, o înaintată civilizație ale cărei urme sînt pe cale de a fi scoase la lumină.

UN PISC DE... 700 m DESFIDE PE «ALPINIȘTI»

«Pete albe» au mai rămas în centrul Africii, în pădurea congoleză. Aici de curînd s-a descoperit și capturat o specie necunoscută de girafă, **ocapi**, mărturie a unui trecut foarte îndepărtat.

În Noua Zeelandă, deși arhipelagul nu e prea mare, se mai găsesc și astăzi locuri în care nu a călcat nicicînd picior omenesc. Acolo viețuiește o veche populație, maorii, al căror studiu constituie un important capitol de etnografie.

Insula Noua Guinee păstrează locuri și mai ascunse și necunoscute.

Necucerite au rămas de asemenea unele piscuri din Munții Himalaya și Carakorum din Asia, și din Anzii Cordilieri din America de Sud, cu toate că astăzi nu există nici un pisc peste 8 000 metri necercetat.

Nu demult o expediție britanică a încercat să urce pe vîrfurile Cerro Torre (Turnul Cerului) din Alpii Patagoniei, a cărui înălțime nu trece de... 700 metri. Pare de necrezut, dar cu toate eforturile depuse aceste cîteva sute de metri n-au putut fi învinse: condițiile naturale extrem de grele, vînturile violente și furtunile de zăpadă nu au permis escaladarea muntelui.

SURPRIZELE ANTARCTICII

Cercetări geografice intense efectuează și echipele stabilite în stațiuni permanente sau în derivă asupra regiunilor reci, situate dincolo de cercurile polare, în Arctica și Antarctica. Explorarea celui de-al șaselea continent pune probleme deosebit de complexe. Peste 14 milioane kmp sînt acoperite de o cupolă de gheață cu o grosime de 2-4 km, ceea ce reprezintă un volum de 30 milioane kmc gheață (90% din totalul gheții de pe glob!). Stațiuni de cercetări fac măsurători asupra temperaturii apelor de la suprafață și pînă la fundul oceanului, asupra salinității și conținutului acestora în oxigen, se extrag coloane de pămînt din fundul oceanului, se stabilește viteza curenților și a valurilor, se studiază ghețarii mărilor. Puțin cîte puțin Antarctica încetează să mai fie o simplă «pată albă» pe harta globului.

Ce s-a constatat? Continentul sud-polar este o formație complexă, compusă din două părți contopite: una, Antarctica de est, acoperă o suprafață de 10 231 000 kmp, cu o altitudine medie de 2 600 m, iar alta, Antarctica de vest, are o suprafață de 2 030 000 kmp și o înălțime medie de 1 300 m.

Troposfera (stratul inferior al atmosferei) din Antarctica este mai rece decît în Arctica, iar «polul frigului» nu mai poate

fi considerat cel din localitățile Viansk și Oimeakon din nord-estul Siberiei («recordul» local de acolo fiind r. -72°C), ci în Antarctica, pe platoul Sovunde temperaturile medii anuale pînă la minus 60°C, iar temperatura mă din timpul iernii antarctice la r. -90° și chiar minus 100°.

Ultimele studii efectuate asupra cîmpului de gheață arată că glaciația actuală din Antarctica se află în regres, ceea ce trebuie să ducă la ridicarea nivelului oceanului.

La o depărtare de 400 km de stațiunea sovietică Mirnii s-a descoperit, în mijlocul unei calotei de gheață, o depresiune, o vîră «oază» acoperită cu lacuri și pîraie care a primit numele de oaza Bang. Existența acestora își găsește explicația în faptul că versanții ei, fiind alcătuiți din calcar, acumulează mai multă căldură solară, ceea ce face ca temperatura să mențină deasupra lui 0° și deci ca gheața să nu se formeze în aceste locuri.

A fost descoperită aici cea mai sudică pasăre din lume, **akua**, iar la o depărtare de circa o milă de țărmul mării în interior s-au găsit pe gheață pești fosili. Cum de au ajuns la o depărtare atât mare de ocean? Enigma n-a putut fi dezlegată.

Geologii au identificat în subsolul Antarcticai zăcămintele imense de mine prețioase, de uraniu, aur, argint, plumb și de cărbuni, mangan, grafit, petrol și gaze. S-au descoperit pe suprafețe întinse lacuri pietrificate, ceea ce arată că pe acele locuri a existat cu 250 000 000 de ani în urmă o vegetație luxuriantă. Este, să zicem, o imagine neașteptată a continentului alb.

PETELE... ALBAȘTRU ALE «LUMII TĂCEI»

Lumea mărilor și oceanelor oferă o vastă domeni de explorare. De-a lungul acestei reprezentări un capitol aparte «redescoperirii» Pămîntului, capitol care acțiunează în fața noastră menționat. Să amintim doar că s-a constatat existența acestor abisuri ale mărilor și oceanelor sînt lăcașuri de cutremure puternice de mari erupții vulcanice, că ele adăpostesc forme de viață foarte vechi și că relieful lor prezintă o varietate mai mare decît s-a crezut. De fapt relieful submarin este rezultatul aceluiași proces de întindere și de scufundare, formare de cîmpuri și falii, cu deosebirea evidentă că asupra reliefului din fundul mărilor și oceanelor nu se exercită influența căldurii solare vîntului și ploilor, a ghețarilor și ape curgătoare.

Din adîncuri se înalță spre suprafața muntii submarini, mai înalți decît Himalaya, asupra cărora au început să-și îndrepte atenția intrepizi «alpinisti». În Pacific a fost descoperit craterul celui mai mare vulcan submarin, a cărui înălțime trece de 5 000

și este complet necercetat! Sub apele Oceanului Atlantic se înalță valul de munți ai Atlanticului central; protuberante submarine de peste 2 000 m se înalță și în adâncul Oceanului Arctic, fluvii submarine curg sub forma unor curenți, la mare adâncime.

Exploratori subacvatici, lansați cu ajutorul batiscafelor, pătrund în apele oceanului planetar la adâncimi tot mai mari, descoperind imense resurse vegetale, animale și minerale a căror valoare este greu de prețuit. Cucerirea adâncurilor nu este mai puțin importantă decât saltul în cosmos. Numeroase probleme importante de geografie și geologie, climatologie, geofizică și geochimie nu pot fi elucidate fără o temeinică cunoaștere a fenomenelor ce au loc în imensul ocean planetar.

Iată dar cum această mare «casă a omenirii», bătrâna noastră planetă Terra, mai conține și azi pete albe, enigme a căror dezlegare constituie una dintre cele mai importante sarcini ale științei contemporane.

◀ *Pace pe fluviu, pace în savană..., dar o pace atât de fragilă!*

Cu aceste fluviere alungite vracii dintr-o așezare de pe cursul superior al râului Xingu alungă spiritele... Viața populațiilor din această zonă a Americii de Sud este foarte puțin cunoscută. Unele din ele n-au avut nici pînă în ziua de azi cel mai mic contact cu restul lumii.

să vorbim deschis

Frida Boccaro a meritat Premiul Eurovizionii. La fel și Lennie Kuhr. Poate și micuța Lulu. (Doar în voturile acordate cîntăreței spaniole Salomeea mi s-a părut că disting o anumită complezență din partea juriului internațional, un omagiu adresat țării-gazdă.) Din nou mi-am dat seama cîtă dreptate au avut colegii mei, telecronicarii și criticii muzicali prezenți la Brașov la începutul lunii martie, care au apreciat-o pe Frida Boccaro drept cea mai bună dintre participanții la concursul «Cerbul de aur».

Cum se explică însă deosebirea între aprecierea criticilor români — confirmați de juriul Eurovizionii — și cea a juriului internațional de la Brașov? Și cum se explică, mai ales, succesul nesperat al Luminiței Dobrescu, pe care toată lumea, începînd — după cum ne-au relatat reporterii — cu ea însăși, l-a considerat «surprinzător»? Am primit, după Festivalul «Cerbul de aur», multe scrisori cuprinzînd întrebări de acest gen și, mai cu seamă, un reproș repetat pe care îl transcriu în formularea telespectatoarei Lorelei Croitoru din Iași: «După ediția întii a festivalului, un an întreg s-a discutat despre «cerbii călători», s-au analizat cauzele și s-au sintetizat concluziile. Anul acesta, în sfîrșit, cerbul cel mai de preț a rămas la noi. Dar, brusc, a coborît cea mai deplină liniște peste tot. Și în presă, și la radio, și la televiziune... De ce nu ne bucurăm de victoria Luminiței? De ce așa de puține aplauze? Sau de ce nu-i spunem cu voce tare: «muncește, fetiço, că mai ai multe de învățat», dacă aceasta ne e opinia? De ce se discută de zece ori mai mult despre «în afara concursului» decît despre concurs în sine?»

«De ce anul acesta se cam taçe?» — întrebă și Mircea Gheorghiu din Brașov. Într-adevăr, de ce? Cert este că verdictul juriului a descumpănit o bună parte a publicului, cu telecronicarii cu tot. Un succes românesc — de la arta interpretativă la fotbal — bucură de obicei pe toată lumea. De ce, atunci, un membru român al juriului, George Sbârcea, s-a simțit obligat să noteze după aceea într-un ziar că «publicul a încercat să înțeleagă» orientarea juriului? Deschid această discuție cu convingerea că Luminița Dobrescu va încerca la rîndul ei să înțeleagă reacția prea puțin entuziasată a publicului românesc în general, nu ca exprimînd o eventuală lipsă de simpatie față de ea însăși, ci ca o dovadă a dorinței de corectitudine absolută, de «fair play».

Într-o amplă și inteligent concepută scrisoare, cititorul Iulian Cătuneanu, din Crihala-Turnu Severin, după ce își exprimă pe patru pagini predilecția pentru Luminița Dobrescu, pe care o apreciază în mod deosebit, continuă astfel: «Dar euforia succesului n-am văzut-o la cei care erau împreună cu mine în fața televizorului, n-am simțit-o nici eu. O mare nedumerire planează asupra acestui succes care ar trebui să ne bucure dar care se pare că n-a fost totuși meritat. A fost oare juriul obiectiv sau a fost exagerat de amabil cu noi, ca țară organizatoare? A fost Luminița Dobrescu cea mai bună din cei 28 de concurenți? Nu sînt de loc convins, cu toată simpatia mea pentru Luminița Dobrescu».

Unii cititori încearcă să facă anumite comparații: «Și Jacques Hustin, și Luminița Dobrescu au primit cîte un cerb de aur — scrie de pildă Mircea Gheorghiu. Dar oare singura diferență între ei este diferența de stil? Vrem ca fiecare ediție a festivalului să atragă pe cei mai buni concurenți și vedete... Înțeleg că nu toți concurenții pleacă de la festival cu premii sau mențiuni; cu ceva însă este obligatoriu să plece: cu conștiința că s-a realizat deplina obiectivitate a juriului, că scara valorilor a fost strict respectată. Noi, telespectatorii, trebuie să rămînem cu aceleași convingeri, chiar în ciuda simpatiilor pentru un anumit concurent».

Altă corespondentă, Elena Popa, din comuna Butea, județul Iași, după ce compară — cu concluzii similare — pe primii laureați de la cele două ediții, menționează că Margareta Pîslaru nu a luat anul trecut decît o mențiune, deși se prezenta încă de atunci la un nivel artistic superior celui atins acum de Luminița Dobrescu.

Ce se poate răspunde tuturor acestor scrisori și celorlalte — similare — sosite însă nu pe adresa semnatarei acestei rubrici, ci pe aceea a redacției? Nu mă consider în măsură să contest nici competența, nici buna-credința a juriului de la Brașov. Ceea ce însă știu cu siguranță este că publicul românesc a privit concursul de la Brașov ca pe o competiție serioasă, îndrîjită, în care «cel mai bun învinge». Și dacă din acest punct de vedere rezultatul final a dezamăgit, e mai bine s-o spunem deschis.

„ritmul creșterii economice“

Comparând literatura economică românească de acum vreo zece ani cu cea de astăzi, oricine își poate da seama de considerabilul progres făcut de știința noastră economică în acești ani. Îmi amintesc cu câtă timiditate am editat în 1958 la Institutul de documentare tehnică două volume, două «caiete» de *econometrie* într-un tiraj de două sute de exemplare, «de uz intern», și foamea cu care le-au primit economiștii. Astăzi matematica a devenit nu numai un instrument curent de cercetare economică ci — exprimându-mă puțin hiperbolic — un limbaj.

Cartea lui Emilian Dobrescu: *Ritmul creșterii economice* este opera unui economist cult, deschis ideilor noi, care consideră, ca om de știință marxist, că știința este studiu atent, cinstit, al fenomenelor în evoluția și interdependența lor, sesizarea mecanismului intim al proceselor esențiale care au loc în economie. Ca în oricare știință metodele de investigație sînt variate. Și fiecare metodă bună aduce contribuția sa la cunoașterea. Emilian Dobrescu are meritul — și nu singurul merit — de a fi utilizat critic, dar totodată fără prejudecăți, diferite metode de analiză matematico-științifice ale unor cercetători din România și din alte țări și continente, pentru a caracteriza structura și stadiul atins de economia țării noastre precum și pentru a descifra tendințele de dezvoltare.

Metoda este un mijloc; scopul cercetătorului este cunoașterea. Pe baza ei organul politic al societății poate lua deciziile corespunzătoare optime. Alegînd ca temă de studiu ritmul creșterii economice Emilian Dobrescu s-a plasat într-un punct de convergență al unor multiple procese. Pentru a determina ritmul de dezvoltare trebuie cunoscute acțiunile concomitente ale progresului tehnic — respectiv al productivității muncii, amploarea fondurilor de acumulare, relația dintre acestea și fondurile de consum, eficiența investițiilor productive și multe, foarte multe alte elemente. În fond în ritmul economic se concentrează întreaga problemă a reproducerii lărgite în conexiunea componentelor sale.

Emilian Dobrescu tratează amply și cu mijloace moderne nu numai efectele simple care apar în urma relațiilor de interdependență dintre mai multe elemente. În studierea conexiunilor el analizează și *efectul propagat*, căruia îi dă o amplă fundamentare teoretică. Acțiunile succesive — undele economice — ivite după modificările dintr-un anumit sector duc nu numai la schimbări în celelalte dar, potrivit conexiunii inverse, se răsfrîng asupra sectorului inițial.

Dacă reacția în lanț determinată de fisiunea atomului poate fi controlată și dirijată, cu atît mai mult trebuie să fie evaluată influența îndepărtată (efectul propagat) al modificărilor dintr-un sector determinat sau dintr-o anumită fază a reproducerii. Și nu numai evaluată, calculată, ci stabilită totodată cea mai potrivită cale pentru sporirea eficienței acestei influențe.

Emilian Dobrescu aduce în acest domeniu de analiză o idee care se poate dovedi extrem de valoroasă în consecințele ei practice: «Din existența efectului propagat rezultă că oricare modificare, mai exact aproape oricare modificare intervenită în economia națională are consecințe ulterioare, de a căror apariție trebuie să se țină seama. Mai prețios este raționamentul invers: pentru a obține anumite schimbări în economie nu este întotdeauna necesar să se acționează asupra cauzelor imediate ce le-ar genera, ci este *suficient, de multe ori mai recomandabil, să se acționeze asupra factorilor aparent îndepărtați, dar a căror variație atrage după sine, în ultimă instanță, și efectele dorite*» (pag. 30, subliniat de mine).

Autorul cărții «Ritmul creșterii economice» nu tratează numai din unghiuri noi și nu ridică numai probleme teoretice, dar aplică teoria la *analiza concretă a fenomenului economic*, demonstrează practic cum trebuie aplicate metodele moderne de analiză în domeniul său de cercetare.

O carte de știință are valoare prin aportul de idei, prin starea de efervescență intelectuală în care te aduce. Privită din acest punct de vedere — singurul, cred, valabil — cartea lui Emilian Dobrescu este valoroasă.

(Urmare din pag. 6)

și documentelor, cum le-ar putea selecta și reține așa și atît cît este necesar? Neînțelegerea dezideratului specializării face din funcționarul nepregătit nu numai un post costisitor; el lezează în mod flagrant prestigiul și autoritatea serviciului public în care este integrat...»

Discuții pe aceeași temă am purtat și cu tovarășul Anton Andronic, secretar general în Ministerul Muncii. «Da, a recunoscut dînsul, în administrația de stat mai există încă destui lucrători care nu sînt înarmați nici cu pregătirea teoretică, nici cu cea practică în stare să-i facă autentici utili. Astfel de funcționari, dacă e să găsim un sinonim, sînt ceea ce se cheamă în termeni curenți muncitori necalificați.»

Dacă printre șirurile de autobuze și automobile (între-cîndu-se pentru ultimul tip) ar apărea așa, pe neașteptate, tramvaiul cu cai, un asemenea spectacol ar fi ținta hazului nebun al copiilor și zîmbetului neîncredător al oamenilor mari. Dar dacă acum, în epoca automatizării, obținerea unei adevărinate de vechime durează câteodată săptămîni întregi, oare asta nu este în cel mai înalt grad anacronism? De ce atîtea dificultăți, totuși? Încercați să despicăți puțin firul în patru și veți găsi printre cauzele principale una care seamănă cu cazul relatat mai înainte: cum de se poate încredința o arhivă unei foste dactilografe cu studii elementare?

CUM IEȘIM DIN DILEMĂ?

După anume tărăgănări s-a înființat — mai bine-zis, s-a reînființat — secția de știință administrative la Facultatea de științe juridice din București. Foarte bine: administrația de stat va avea, în toate posturile care cer astfel de specialiști, cadre cu instrucție superioară. Dar oamenii au nevoie de la naștere pînă la moarte de tot felul de servicii pentru care apelează la cutare și cutare instituție. Or, după cum recunoșteau chiar interlocutorii noștri, sîntem în mare penurie de ceea ce se cheamă funcționar public modern. Ce-i de făcut? Tovarășul Petre Drăgoescu opină: «Fără a nesocoti rolul experienței — valoroasă atunci cînd se grefează pe un fond de pregătire științifică — eu cred că ne aflăm într-un stadiu în care trebuie degrabă găsită forma de școlarizare adecvată pentru specializarea cadrelor cu pregătire medie generală, cărora le revine cea mai mare pondere în administrația de stat. Numai printr-o instrucție organizată poate deveni funcționarul acel element inteligent și lucid, în măsură a rezolva operativ, fără ingerințe, chestiunile curente ale sectorului în care activează...»

Tovarășul Gheorghe Găvrus, director în Comitetul pentru problemele administrației locale (CPAL), socotește și dînsul că este absolut necesară o formă de școlarizare pentru pregătirea lucrătorilor din serviciile publice (rezolvarea se așteaptă, în principal, de la Ministerul Învățămîntului). Prin preluarea selectivă a unei experiențe mai vechi, tovarășul Găvrus propune generalizarea, într-o formă sau alta, a foilor calificative, potrivit cărora un funcționar era, periodic, de la caz la caz: «Bun în funcțiune», «Bun a fi chemat în funcțiune superioară» sau primea nota «insuficient». Și de ce nu? — spunea interlocutorul nostru. Ar trebui din nou împămîntenit obiceiul «certificatului de bună purtare» fără care, în trecut, un funcționar nu putea să lucreze, mai ales, în serviciile care vin în direct contact cu publicul. O simplă ridicare de ton — nici vorbă de invecție la adresa unui solicitant — avea urmări de loc plăcute pentru funcționarul care nu știa să-și păstreze cumpătul. Firește, calificativele nu trebuie să se dea, sub nici un motiv, numai după impresiile... vizuale ale șefului...

Tovarășul Constantin Bădău, director general în Ministerul Muncii, este de părere că pentru sporirea sensibilității a competenței, omogenității și stabilității lucrătorilor din sectorul prevederilor sociale — care îi este mai familiar —

de profesie funcționar?

◀ Arhiva este... inaccesibilă doar pentru plasa cu carne atîrnată la intrare. Nu vă luați deci după afiș...

fiecare post trebuie ocupat prin concurs, urmat ulterior de examene periodice pentru verificarea cunoștințelor. Și dînsul vede necesară o școală medie tehnică cu prof administrativ, unde să aibă acces absolvenții ai liceelor specializate strictă urmînd să se materializeze în funcții de instituția sau sectorul respectiv unde lucrează fiecare dintre funcționarii anume pregătiți pentru administrația de stat. «Bine, bine, dar cine să se ocupe de organizarea unei astfel de școli sau de cursurile despre care aminteați? — am ținut noi să aflăm precizarea. Tovarășul director general și adjuncții săi n-au fost prea hotărîți asupra acestui punct. Ba că treaba ar ține de CPAL, ba de fiecare instituție în parte, ba, iarăși, de Ministerul Învățămîntului.. Ne este foarte penibil să mărturisim că zile întregi ne-am străduit să aflăm calea prin care putem avea funcționari cu profil bine determinat. Și, după îndelungi și nenumărate discuții, am rămas la același stadiu. Cine are cădere: și datorită de a rezolva această dilemă?

MAȘINA ELECTRONICĂ NU-SI PUNE SINGURĂ ÎNTREBĂRI

Este o mare mîngiere să vezi în locul funcționarului care amintește de «minecuțe» 85 de operatoare înșiruite la mașini speciale de stantat și imprimat peste 1 200 000 de mandate-tip pentru pensii. Este foarte promițător că la poștă nu ai de-a face pur și simplu cu slujbașul care-și ține creionul chimic după ureche, ci cu oficianți care au absolvit o școală specială P.T.T.R. În fine, întrevezi niște perspective pe măsura sfîrșitului de secol XX cînd află că oameni de știință conduc o comisie guvernamentală pentru dotarea cu echipamente de calcul și automatizarea prelucrării datelor de birou. Fiindcă noțiunea «modern», chiar cînd este alăturată celei de «funcționar», nu poate fi imaginată fără prezența mașinii. Dar mecanizate, oricît de perfecționate ar fi ele, chiar dacă răspund la întrebări, nu-și pot pune singure nici una. Or, întrebarea o formulează omul. Adică, dacă torni în coșniță pietricele, nu poți scoate făină de orez. Față de ea minuni tehnice, dar nu fără inteligență umană...

La Ministerul Muncii ne-au defilat pe dinainte tot felul de dosare în care sînt închise importante proiecte cu privire la modernizarea «birocrăției». O așteptăm, avem încredere în ea, cu condiția ca, mai înainte, categoria de lucrători din serviciile publice să nu mai amintească prin nimic de cei care-și rezumă existența la rutina de birouaș, ierarhizîndu-se în «subscribi, scribi și suprascrubi».

Nu ne așteptăm, firește, la minuni de la o zi la alta, daragma funcționărească merită nu numai «preocupare», în general, ci decizii mai operative, mai palpabile.

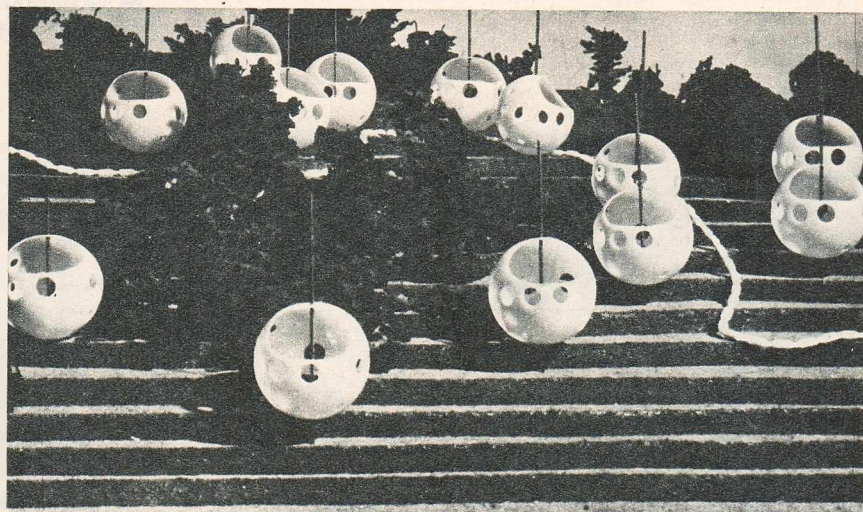
*

Cine nu are nevoie, în viața cotidiană, de serviciile funcționarului? Toată lumea, chiar funcționarul însuși. (Un croitor nu se îmbracă?) Dacă este utilă, ba chiar indispensabilă, atunci nu putem să nu-i prețuim munca. Sincer, fără dram de ipocrizie, i-o stimăm. Dar ne-am săturat să riscăm nemulțumiri violente la ghișeu nr. 1 sau nr. 2. Avem nevoie în relațiile zilnice de funcționarul inteligent, receptiv, binevoitor. Format în școli speciale, admis prin concursuri, oricum, dar să-l avem. Funcționar modern — ca regulă generală.

Fiindcă altfel nu se poate! Nu este exclamația exasperată a reporterului, ci o cerință înaltă a vieții contemporane.

N.R. Ținem să precizăm că persoanele surprinse de obiectivul fotografic sau nominalizate în text nu au fost alese în mod special și nu constituie «cazuri». Departe de noi gîndul de a incrimina pe cineva anume. Adresele pe unde s-a oprit ancheta noastră ne-au slujit, exclusiv, la ilustrarea temei care a făcut obiectul rîndurilor de mai sus.

CASA VIITORULUI?

Un tânăr arhitect elvețian din Olten, Roland Hanselman, a definitivat de curind un proiect îndrăzneț: casa sferică! Ea va putea fi fabricată în serie, pe scară industrială.

«Sfera-locuință» se fixează pe un ax-fundație, care servește în același timp pentru aprovizionarea cu apă, cu electricitate sau pentru evacuarea reziduurilor menajere. În caz de nevoie, casa-sferă poate fi transportată cu elicopterul pentru a fi fixată pe alt ax-fundație, în altă localitate. Dacă locatarul o dorește, sfera se poate roti în jurul propriului ax.

La primul etaj se află bucătăria, spălătoria, o cameră de serviciu, toaleta; la al doilea etaj, un hol-sufragerie cu tavanul-cupolă transparentă, bibliotecă-dormitor și baie.

curier comercial

DENUMIRI VECHI — SORTIMENTE NOI

Au intrat în magazine — și concomitent s-au ivrat și pentru export — 6 noi sortimente de conserve alimentare: carne de porc condimentată, carne de vită condimentată, gulaș, ghiveci de legume, sfeclă roșie și gogoșari în oțet.

Noile conserve au fost bine primite de cumpărători, dat fiind faptul că, în ciuda denumirilor pe care le poartă — și care repetă în cea mai mare parte pe cele ale unor produse mai vechi, de care în oarecare măsură consumatorii s-au cam... plictisit — este vorba realmente de niște produse noi. Poate că ar fi necesar și un plus de inventivitate în botezarea unor asemenea mărfuri!

VECHILE TRADIȚII CULINARE MOLDOVENEȘTI

O serie de hanuri și restaurante cu specific local și tradițional din județul Suceava și-au și format «vad», devenind puncte de atracție pentru turiști: «Casa bucovineană» din Suceava, «Salonul românesc» din Rădăuți, restaurantele «Bucovina» din Gura Humorului și «Macul roșu» din Vatra Dornei, crama de la complexul Putna ș.a. N-ar strica să se continue acțiunea de organizare a unor asemenea localități: Fălticeniul, Cîmpulungul și alte numeroase localități din județ au la rîndul lor de valorificat frumoase tradiții culinare și folclorice.

DIN FIRE ELASTOMERE

La recentele contractări de la Sinaia, industria de tricotaie a prezentat 18 modele noi de articole de corsetărie din fire elastomere. Aceasta după ce, în primul trimestru al anului, au fost livrate comerțului peste 50 000 de bucăți din sortimentele contractate anterior. O ramură tînără a industriei noastre de trico-

taje, care-și anunță largi posibilități de dezvoltare. Pe cînd însă și alte țesături din fire elastomere — îndeosebi costume de baie și de sport?

DE CE NUMAI LA CONSTANȚA?

În sfîrșit se anunță că un hotel dintr-un oraș al nostru a organizat o serie de servicii ce ni se par a fi firești în orice hotel civilizat: la «Continental» din Constanța pasagerii vor putea cere să li se asigure — pe lîngă servirea în cameră a micului dejun, a dejunului și a cînei — și spălătul și călcatul lenjeriei, curățitul îmbrăcămîntei, reținerea de mese la restaurant, la bar sau la cramă, procurarea de bilete la spectacole etc. Cum am face ca acest exemplu să devină cît mai molipsitor?

PLEDOARIE PENTRU MASA PLASTICĂ

Ne-am săturat de mult de lădițele și navetele din lemn, folosite încă în atîtea sectoare și întreprinderi ale comerțului nostru alimentar. Oricît de bine ar fi îngrijite, tot se înnegresc, se desprind din încheieturi, scîrție, hîrțile cînd sînt trase pe dușumele, produc o impresie cît se poate de dezagreabilă. În schimb lădițele din masă plastică sînt mult mai ușoare, mai rezistente, mai lesne de întreținut și — prin posibilitatea de a fi bine și în mod repetat spălate — mult mai igienice. Aceasta ca să nu mai vorbim de aspectul estetic! Cel mai important element îl constituie însă, pentru economia noastră națională, economisirea de material lemnos care se realizează prin renunțarea la producția lădițelor și navetelor din lemn. Numai Fabrica de produse chimice din Orăștie, livrînd comerțului anul acesta circa 600 000 de lădițe și navete pentru legume, fructe, pline și sticle de tot felul, creează o economie de circa 4 000 mc masă lemnoasă.

Fotografi amatori,
veți putea obține
imagini plăcute
și cu tonalități calde
utilizînd hîrtia fotografică
cu emulsie
de clorobromură de argint.

Avantajul hîrtiei ARFOTYP,
comparativ cu hîrtia ARFOBROM,
constă în posibilitatea
utilizării ei
atît pentru măriri
cît și pentru copieri
în contact.
Datorită sensibilității
mai reduse,
are o latitudine mai mare
de expunere,
deci o ușurință în prelucrare.

Instrucțiunile detaliate
pentru prelucrarea
hîrtiei fotografice ARFOTYP
le găsiți în fiecare plic.

ar fo ttyp

produs al
COMBINATULUI
CHIMIC
TÎRNĂVENI

glob-reportaj

Napoli '69

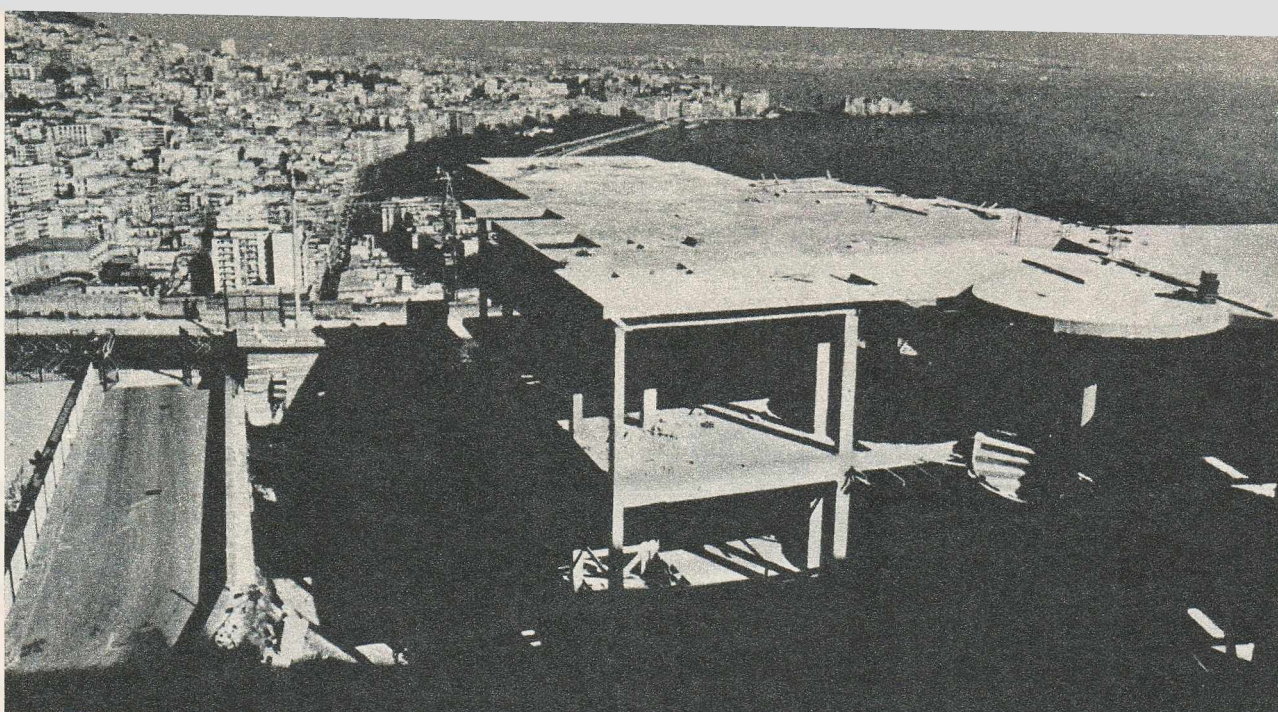
de Gianfranco BIANCHI
Fotografii de i BIANCHI

După Roma, Napoli este fără îndoială cel mai lebru oraș italian. Mii de pagini și de cîntece i-au fost închinat, fluvii de retorică s-au revărsat asupra în îndelungata sa existență. În secolul V î.e.n. grecii ieșind victorioși dintr-un război împotriva etrusilor, au simțit nevoia să se mîndrească cu un oraș nou pe măsura ambițiilor lor. Au hotărît să-l așeze pe un golf splendid, pe care aveau să-l cînte mai tîrziu pe toate notele poeților, scriitorii și cîntăreții populației. I-au dat numele de Neapolis (orașul nou).

Peste orașul de la poalele Vezuviului au trecut de atunci, unul după altul, secolele. Cum arată Napoli în 1969? — iată ce ne propunem să vă prezentăm în paginile de față: orașul, problemele și oamenii lui în acest reportaj al colaboratorului nostru, ziarist italian Gianfranco Bianchi.

Aici se afla odinioară
o minunată oază de verdeață.
În zare, Vezuviul,
ul care în urmă cu două mii de ani
a îngropat orașele romane
Pompei și Ercolano.

familie în supraaglomeratul
cartier Piscinola,
locuit în cea mai mare parte
de proletariatul napolitan.

Orașul faimos în lumea întreagă pentru frumusețea sa justifică azi din ce în ce mai puțin clasicul dicton «Vedi Napoli, e poi mori». Totul, sau aproape totul la Napoli reflectă o vertiginoasă alternare de contradicții acute între lumea subproletariatului, lume pătrunsă de așteptare răbdătoare și resemnată a unei oarecare îmbunătățiri a condițiilor de viață, și cea a burgheziei napolitane, cu setea ei de a smulge cu orice preț putere și bogăție.

Napoli deține azi în Europa un record, acela al densității populației.

10 000 PE UN KMP

În cel puțin jumătate din cele 28 de sectoare, în care este împărțit, trăiesc 80 000 locuitori pe kilometrul pătrat. Calculată pe întreg teritoriul orașului, densitatea este de 10 000 pe kilometrul pătrat. În ce privește provincia Napoli (1 171 kmp), ea este locuită de trei milioane de oameni, adică peste două mii pe un kilometru pătrat. Ca să vă oferim un termen de comparație, amintim că în provincia Milano — care, după Napoli, are cea mai înaltă densitate din Italia — se înregistrează 960 de locuitori pe kmp.

Forfota omenirii care umple casele din stuf, în cea mai mare parte insalubre, în parte prăbușite sau gata să se prăbușească (în 1965 s-au înregistrat 193 de prăbușiri și surpări de teren, în 1966 — 356, iar în 1967 — 400), amintește mai curînd de «casbah»-urile din unele orașe arabe decît de «bidonville»-urile de la periferiile orașelor capitaliste.

Între cei doi mari poli ai stratificării sociale a orașului, subproletariatul de-o parte — format din familii de șomeri și de lucrători temporari, în total 69 la sută din populația activă — și burghezia care se ocupă în general cu speculații în domeniul edilitar și al comerțului, de alta, se află pătura funcționarilor și muncitorimea, al cărei nucleu principal este constituit de cei 40 000 de metalurgiști și cei 10 000 de muncitori din industria petrochimică.

În afară de liber-profesioniști (avocați, notari, medici etc.), cu birouri particulare care se înșiră pe străzile centrale, din pătura mijlocie mai fac parte salariații ai diferitelor organe ale administrației comunale, provinciale, de stat, ai nenumăratelor instituții publice care se ocupă sau ar trebui să se ocupe de problemele comunității. Această pătură mijlocie — oameni totdeauna îmbrăcați cu o anumită eleganță impusă în primul rînd de profesie și datorată și unui fel de demnitate de castă — este aceea care predomină și dă tonul pe străzile centrale ale orașului. În fiecare seară, în special vara — care la Napoli începe în aprilie și se termină în noiembrie — ei se plimbă în sus și în jos pe via Toledo, una dintre străzile cele mai elegante ale orașului — special închisă timp de câteva ore traficului — singuri, cu soția și copiii sau cu grupuri de prieteni, pentru a se arăta «în lume», a observa, a flecări, a discuta.

«MESERIA DE A TRĂI»

Dincolo de chipurile liniștite ale celor care știu că pot conta pe un salariu în fiecare lună, se află o altă lume, de fapt lumea mării majorității a populației Napoliului. Muncitorii nu au întotdeauna certitudinea zilei de mîine. Închiderea unor fabrici îi poate lăsa oricînd pe drumuri. Consecința este un exod continuu către nordul Italiei — spre Torino și, mai ales, Milano — sau către Europa centrală, precum și rapida transformare a unor muncitori calificați în chelneri, vînzători ambulănți, muzicanți. Napolitanii sînt cunoscuți în Italia pentru capacitatea lor de a inventa «meseria de a trăi».

În ciuda faptului că orașul nu atrage imigranți și că mii de napolitani îl părăsesc în fiecare an în căutare de lucru,

O «uliță»,
ca un tub
între șirurile de case.
Soarele reușește cu greu
să pătrundă
în această pădure de ciment.

(Continuare în pag. 25)

Napoli '69

Primăvară
napolitană,
pe fundalul
golfului
cîntat de poeți.

▲ Maschio Angioino,
ridicat în cea de-a doua
jumătate a secolului al XIV-lea,
reședință
a primilor regi napolitani,
azi muzeu
și sediu al
Consiliului comunal.

► Galeria Umberto I,
în fața Teatrului liric
San Carlo,
loc de întâlnire
al burgheziei napolitane.

▼ Via Caracciolo,
arteră paralelă
cu litoralul.

ul locuitorilor crește încet dar constant, exclusiv în procentului ridicat al natalității. Într-adevăr, în cartierele sărace, lucrul care frapează cel mai mult gomotoasa prezență a zeci, sute și mii de copii. De toți au ochi foarte vii și negri, în care se citește o ență innăscută, părul de culoare închisă, nepieptă-ine adesea foarte uzate. Puzderia aceasta vociferează ineața și pînă seara în graiul acela muzical, lipsit de ăți, specific napolitan. Vara îi găsești în grupuri de via Caracciolo, vecină cu litoralul. Se cufundă murdară de ulei, petrol și de reziduuri provenite de mare care încarcă și descarcă în portul vecin. Adesea în grupuri de cîte doi-trei, încercînd «să cîștige ceva» vânzarea suvenirurilor, de pildă. La Napoli «meseria ăi» se învață de timpuriu.

MIRAJUL «ALFA-SUD»

derea relativ redusă a industriei și crizele frecvente are trec fabricile îi îndepărtează de oraș pe muncicalificați și pe tehnicieni și lărgesc aria «condiției fesionale» — cum obișnuiesc economiștii burghezi finească pe șomerii nevoiți zi de zi să-și «inventeze o ie».

ibilitățile de renaștere economică a Napoliului sînt de incerte. «Napoli este în comă — scria săptămîna-ettegiorni» — se stinge încet-încet, de ani de zile, în rența absolută a unei administrații care se agită numai nul alegerilor».

gura perspectivă ar fi, așa cum se preconizează, ruirea la Napoli a «Alfa-Sud»-ului, uzină construc- de automobile aparținînd firmei «Alfa-Romeo». firea de a construi întreprinderea la Napoli a fost în urma unor complicate tratative cu puternicul din Torino, care — după ce a absorbit firma franceză țin pentru a deveni cel mai mare producător de auto- le din Europa Occidentală — nu vedea desigur cu buni apariția unei întreprinderi care iar amenința ia pe piața mondială. De aceea zvonurile despre po- alul productiv al «Alfei-Sud», care continuă încă să i ca un miraj, sînt dintre cele mai diferite și contra- rii.

INVAZIA CIMENTULUI

ptul că protipendada napolitană, din care fac parte i afaceriști, folosește ca principal teren de activitate eniul construcțiilor a dat lovitură de grație structurii nistice a orașului. Sub pretextul reasănării unor ere, oamenii au fost alungați spre periferie, în căsuțe re, făcute cu banii statului, de antreprenori care — ru a cîștiga mai mult — furau în mod sistematic din tățile de ciment folosite: după cîteva luni, zidurile r construcții se desfăceau. Cartierele «reasanate» ost literalmente acoperite cu enorme construcții «de , vindute, în rate lunare și la prețuri exorbitante, zheziei mijlocii.

umuseșile orașului, ca de pildă celebra colină Posillipo domină golful, au fost distruse sistematic de un asalt mentului — atît de masiv și de lipsit de orice criterii nistice, incît blocurile au invadat pînă și suprafețele rivate străzilor, silindu-i pe locuitorii care vor să gă la casele lor să traverseze balcoane, să urce șiruri de te amenajate printre construcții. Interese legate de nte speculații au făcut să eșueze toate încercările de a rașului un plan de sistematizare. Studiile de sistematiz- , începute acum peste douăzeci și cinci de ani, continuă zi, dar nu s-a ajuns pînă acum la nici o concluzie. Pînă arta subsolului, în care erau indicate zonele care nu ortă construcții — subsolul orașului fiind format din e stratificări de tuf și străbătut în toate direcțiile de și zeci de vechi galerii săpate încă din vremea romani- — a dispărut în febra speculațiilor edilitare.

epetatele prăbușiri provocate de tonele de ciment rite fără nici o măsură de prevedere pe un sol necorespun- or au generat alarme și proteste. Timp de optsprezece i, o comisie a sondat terenuri, a coborît în galerii, a cetat rețele de canalizare, conchizîndu-și investigația cu omandarea de nu a se mai construi. Volumul care cun- de raportul comisiei de cercetare a subsolului napolitan epe cu aceste cuvinte: «Orașul Napoli se scufundă sub utatea a mii de tone ciment... Vegetația a fost distrusă... id vii dinspre mare, orașul îți apare ca un țarc grotesc de ent agățat pe un deal arid, din tuf».

Nu este de mirare că în această situație orașul nu mai age în aceeași măsură turiștii, fie ei italieni sau străini: multe ori ei se opresc aci doar în timpul necesar pentru e îmbarca pe vapoarele care fac curse spre Capri sau ntru a se îndrepta către Pompei și Ercolano, cele două așe romane acoperite de lava Vezuviului și scoase azi mare parte la lumină.

În alegerile din 1968 comuniștii au obținut 30% din vo- ri. Multe dintre ele au provenit tocmai de la acel subpro- tariat pe care avida burghezie napolitană reușește din ce ce mai greu să «il cumpere» cu un pachet de paste făi- vase și o pereche de pantofi.

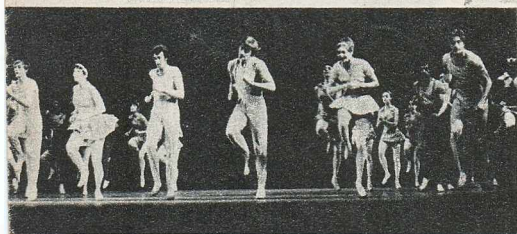
Stradă centrală dis-de-dimineață. Acum zece ani se înălțau aici vechi clădiri, deteriorate de timp. Au fost demolate.

În locul lor, pe aceleași străduțe au apărut blocuri de douăsprezece și chiar mai multe etaje.

● În R.D.G. opera lui Shakespeare e prezentată pe scenele a două teatre. În timp ce Teatrul de stat din Erfurt a realizat un nou spectacol cu Troilus și Cresida în regia lui Dieter Wardetzky, la Teatrul Național din Weimar se joacă «Visul unei nopți de vară», un spectacol realizat de regizorul Fritz Bennewitz.

● Pe scena lui Royal Opera House s-a prezentat de curind noul balet al lui Kenneth MacMillan, Olympiad, în interpretarea lui Royal Ballet Company. Imaginea noastră reprezintă o scenă de la una din ultimele reprezentații.

● Pe scena Teatrului de stat din Seghedin s-a prezentat piesa dramaturgului Győrfás Miklos, «Familia se joacă», o comedie în care joacă ocazională de o zi de sărbătoare devine realitate, o realitate opusă traiului cotidian, care este în fond plin de situații false, artificiale.

● A șasea ediție a Festivalului internațional de artă contemporană de la Royan va fi axată pe două mari teme: dansul, din vechime și pînă azi, și muzica italiană. Milenara coreografie a Indiei va fi ilustrată de Yamini Krishnamurti, o tînără și fascinantă dansatoare, revenindu-i lui Maurice Béjart cinstea de a prezenta dansul modern cu al său Balet al secolului XX.

SCAUNUL

Frecventez «camera lorzilor», angajez convorbiri cu «seniorii», nu uit să trec pe la «clubul ideilor»; sînt obișnuințe pe care industria de azi mi le implantează în gestul-reflex. Denumirile sînt de argou, expresii mucalite, folclorice, aplicate acelor ingineri care fac, la nivel uzinal, muncă de cercetare; lucru firesc în condițiile cînd ideea și materializarea ei se află sub același acoperiș.

Mă întrețin cu doi dintre «lorzii» uzinei-gigant care produce autocamioanele brașovene (inginerii Adam, un «poet» al speculațiilor cercetării, și Carp, un cercetător speculativ, declarat iubitor de poezie); îi întreb:

- Ce-i nou la voi?
- Gîndim. Cogităm.
- Tema?
- Scaunul.
- Poftim?

Da, auzisem bine; e vorba de scaunul șoferului de pe autocamioanele care se produc acum. Un scaun mai bine conceput, mai exact adaptat funcțiilor: poziția, structura lui, felul materiei din care e croit, concură spre o serie întreagă de scopuri (ignorare de multe ori) cum ar fi eliminarea oboseții, evitarea adormirii la volan, facilitarea manevrelor de șofaj, protecție la accidente. Cu această spusă am și ajuns la acel cuvînt combinat, derivînd din greceștile *ergos* și *nomos* (știința lucrurilor); ergonomia este însă o știință mai precisă decît lasă să se întrevadă rădăcina cuvîntului. Se referă la un vast cîmp de preocupări de ordin științific și ingineresc privind studiul muncii în general și al ipostazelor de lucru, al microclimatelor, în special. Chestiunea nu e atît nouă pe cît abordabilă într-un fel nou. Nu-i vorba numai de o stabilizare a tehnologiilor (preocupare curentă), ci de optimizări ale metodei de a lucra. E o știință de sinteză care ne propune să facem *inginerie umană*, dacă o atare formulare poate fi acceptată. Mașinismul a instaurat, volens-nolens, primatul mașinii; ergonomia tinde să schimbe acest raport antiuman, proclamînd principiul *adaptării mașinii la om*, la biologia lui, la psihologia creatorului de bunuri, la (de ce nu?) nevoile lui estetice. Să luăm o hală, celula fagurelui industrial. Economia de mișcări, de poziții inconfortabile, de aplecări repetate pot (după opinia ergonomiștilor) schimba mult «fața» acestei celule de industrie, condiția celor ce o locuiesc. Cum? Reducînd la minimum oboseala fizică și nervoasă, realizînd rezerve de forță, creînd un climat ambiant plăcut, cu sporită bunădispoziție a lucrătorului. Studiul culorilor funcționale și al acusticii halelor poate duce la soluții care să echilibreze, să ajute actul de muncă sub aspect auditiv și acustic. E apoi interesant lucrul asupra descompunerii gestului de muncă, spre a-l corecta, a-l face economicos, eficient, reeducînd mîna care a fost, secole de-a rîndul, menghină și cheie (ea trebuie să devină un distribuitor, un interpret de inteligență umană). La «Steagul roșu» s-au înființat trei posturi-pilot care ilustrează majoritatea principiilor descrise aci; sînt în elaborare și analiză critică încă vreo zece. Domeniul e atrăgător teoretic, însă decisivă e practica. Procedeul nu se vor aplica și extinde spontan, lupta va fi de durată; obișnuințele s-au dovedit a fi dintotdeauna extrem de încăpăținate, nu părăsesc scena ușor.

— E o luptă căreia nu-i putem face față singuri, afirmă de astă dată doi «seniorii» de la cealaltă uzină-gigant, «Tractorul» (e vorba de un «microbist» al ergonomiei, inginerul Barzackovschi, și bătaioasa Augusta Moldovan, o ingineră care conduce cabinetul tehnic).

Aflu că industria trebuie să apeleze în chip necesar la o serie de alți aliați, cum sînt biometria (biologia în mișcare), fiziologia, psihologia, sociologia. Deocamdată preocupările de natură ergonomică de la uzina de tractoare își propun organizarea locului de muncă prin depistarea zonelor de oboseală accentuată, efort fizic anormal, locuri viciate ș.a.m.d. Pionieratul e lipsit însă de aportul unor psihologi de calitate și al unor sociologi versați. E motivul pentru care lupta se duce pe «felii» și cu forțe proprii. Te convingi făcînd o «excursie» în microclimatul noilor secții — motor, tractor greu, montaj general, noua sculărie. Aici se luptă cu zgomotul, adaptînd pereți absorbănți; se luptă cu aerul viciat, instalînd ventilație; se luptă cu lumina și culorile funcționale, excluzînd griurile mohorîte și preferînd pastelurile care odihnesc și destind (vernii la mașini, albastru «rece» în zonele «calde», galbenul — culoarea sirenă! — la mijloacele de ridicat); se luptă cu căldura din interior și (vara) din exterior aplicînd geamuri absorbante de ultrascurte, pe bază de cobalt, pentru stabilizare termică etc.

Bine ar fi să depășim amatorismul, improvizatia și acțiunea pe cont propriu în materie de ergonomie; Ministerul Muncii e dator, credem, să stăruie în a coordona pe ansamblu preocupările, facilitînd schimbul de experiență acumulată, difuzînd informații, ocazionînd consultări, colocvii, conferințe, congrese. Ergonomia nu-i «poezie» industrială, e un univers polifonic la care concură științele, artele, cu scopul de a ocroti celula umană, de a-i mări potențialul de acțiune în spațiul și timpul material.

Deci, scaunul, peretele, scula, lumina, culorile, scoica urechii, aerul, clipa, ochiul de pasăre, gestul descompus, distanțele, celula vitală, nervii, gîndul lîmpede, echilibrul armonic. E un teritoriu în care sînt chemate să cogiteze, să concure (nu numai «lorzii!») toate profesiile.

RUBICONU

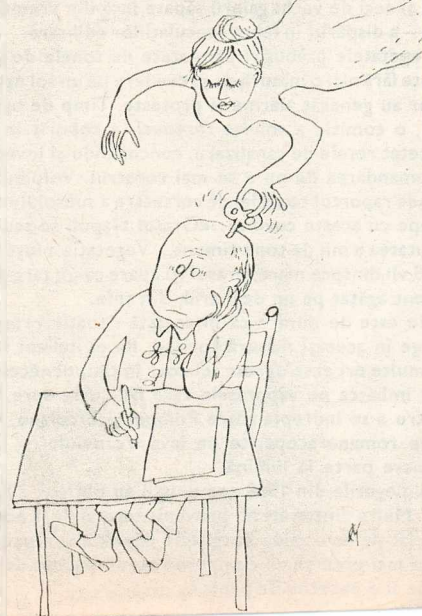
«Surorile gemene britanice Barbara Mo Gillian Crosby împart fiecare, de doi ani, durerile celeilalte. După cum apreciază este vorba de așa-numitele simptome de sindrom Deunăzi, Barbara, studentă la Manchester, a durerile nașterii... dar cea care a născut e sa. Mai mult, vara trecută, constatînd că pu simptome»... etc., etc.

Cînd ziarele publicau, în urmă cu două săptămîni (și nu era la întii aprilie!) această ciudată ci care, nici un cititor nu cred să fi fost prea ș stingăcia evidentă a frazei. Un raport perfect întrajutorare se stabilește totdeauna între și limbă, calitățile și servituțile uneia acoper excepție servituțile și calitățile celeilalte. În nostru, anormalitatea din viață o umbrise pe cea din gramatică. Nefirescul faptului ec cu desăvîrșire nefirescul limbii. Pentru că a apărut tuturora extraordinar, neputința a devenit pentru toți secundară. Nimeni nu prea mult limbii, atît de pricepută în ale frazei dar atît de necoaptă să exprime accidentele teptate ale realității. O îngăduință univert captușit automat auzurile cele mai subtile. era prima dată cînd se întimpla așa ceva. O sîntem!

*

Este însă timpul să ne punem întrebarea «a împărți fiecare, de ani de zile, durerile celei poate părea un fapt atît de singular cînd e de două ființe umane? De ce două surori se ele însele de acest fapt și se grăbesc să-l facă p De ce clasică iubire «...de semen», de ce nume și frumoase vocabule devin neutre, se retra deva în spatele vieții și invită la luarea de în a tuturor definițiilor ori de cite ori viața, pri minune, izbutește să le dea dreptate?

«A împărți durerile celeilalte», deviză pe cea mai elementară filozofie o repetă clipă de la urechea celor trei miliarde de ființe, de astfel, în cazul surorilor britanice, o tragică li pe care vocabularele nu mai pot s-o exprime prin căzneli ambigue de limbă. De la truis agramatism e numai un pas, dar, din păcate, Ru nul acesta e adeseori străbătut doar de zar excepției.

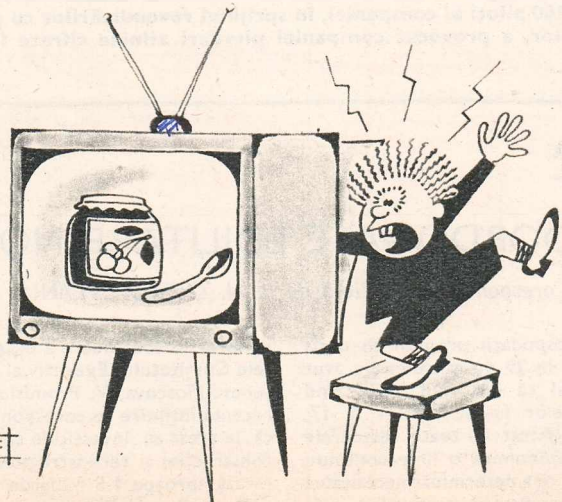
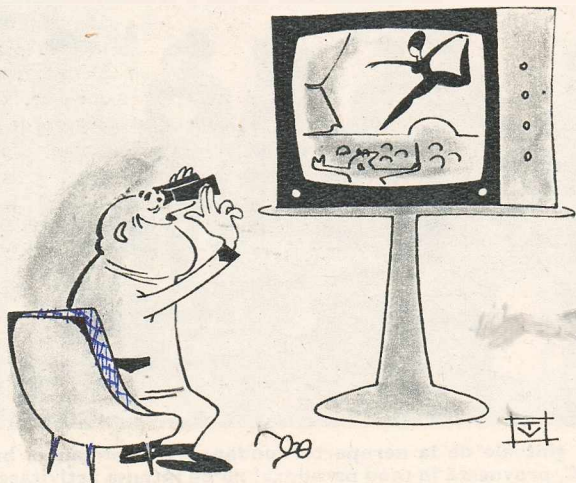
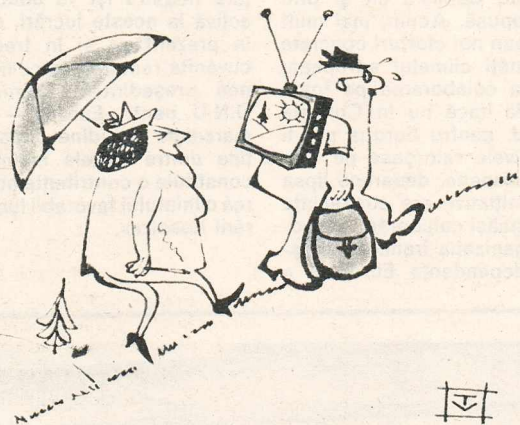
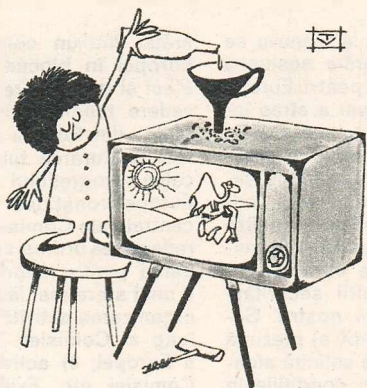
UMOR
de V. CRĂIȚĂ-MÎNDRA

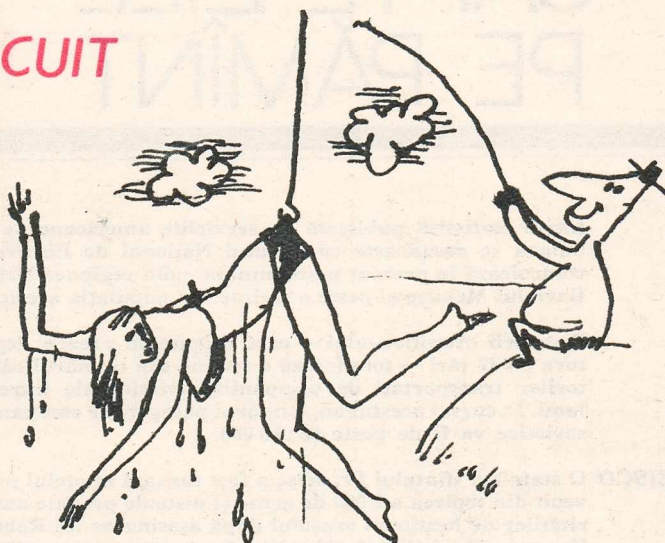
varietăți

UMOR

ELEPOANTE DE V. TIMOC

LA PESCUIT

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
								b	o	k	j	
2												
3												
4										L	U	
5	I	N										
6												
7												
8	A	S	I									
9					C	R	A	B		C	A	P
10	L	A							H	O	R	A
11												
12	A	P	A									

ORIZONTAL: 1) Pui de pește — Cel pescăresc... e faimos. 2) Pești cu siluetă — Peștișor alb-argintiu. 3) În sepia! — Mică scrumbie de mare — Pește oceanic. 4) Pește fierț — ...și unul potolit — Leu! 5) Textilă — Răpitor de apă dulce — Peștele înghițit de peștele cel mare... 6) Secundar — Rudă cu nisetrul. 7) Pești marini cu formă lungă și ascuțită — Tunse! — Antreu. 8) Pescari frunțași — Geantă cu instrumente. 9) Unități de timp — Crustaceu — Cel de crap... e bun cu borș. 10) Cap de langustă! — Ridică greutatea — Dans popular. 11) Făcut salubru — Cit ai zice pește... 12) Mediu piscicol — Un pește de mare.

VERTICAL: 1) Peștișor argintiu de mare — Meștereste lutul. 2) Un pește din apele de la munte — ...și alții din familia crapului. 3) În depozit! — Se pregătesc... și cu pește — Aur. 4) Pești de mare — Calcan, de la cap și de la coadă! 5) Unguent — Șir de verigi — Pește de apă dulce. 6) Cui bont — Rudă cu păstrăvul. 7) Stîrnește risul — Alt crustaceu. 8) Plase de prins pește — Dedesubt — Soare pe Nil. 9) Consoană repetată — Plutește pe apă — Onomatopee. 10) Riu din țara noastră — Pești de mare cu corpul turtit. 11) A înfăptui — Uscat. 12) Lupul bălții — Arma... unor pești de mare.

Ion PASCAL

Dezlegarea jocului «OAMENI» apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) VIRF — DARWIN. 2) INCASAT — ENI. 3) ADAM — FACLII. 4) TI — IF — CALM. 5) AVAL — OA — SOT. 6) I — IMENS — SI. 7) ADUSA — TAI — N. 8) BUSTURI — AGE. 9) RAI — RO — ASIR. 10) ALES — MUT — NE. 11) S — REMBRANDT.

SAPTE ZILE PE PĂMÎNT

SAIGON

Intr-o statistică publicată de serviciile americane de la Saigon se recunoaște că Frontul Național de Eliberare controlează în prezent peste jumătate din regiunea Deltei fluviului Mekong și peste o treime din populația acesteia.

MOSCOVA

Pasagerii «Aeroflot»-ului — care asigură în prezent legătura cu 47 țări — totalizează o treime din numărul călătorilor transportați de companiile aviatice ale întregii lumi. În cursul acestui an, numărul pasagerilor companiei sovietice va fi de peste 68 000 000.

SAN FRANCISCO

O statuie a sfântului Francisc a fost turnată în oțelul provenit din topirea a 2 000 de arme și pistoale predate autorităților de locuitorii orașului după asasinarea lui Robert Kennedy. Pe pedestal, chipurile citorva mari personalități americane care au pierit în urma unor atentate: Lincoln, John Kennedy, Robert Kennedy, Martin Luther King.

PEKIN

Potrivit unor cifre statistice, în R.P. Chineză se editează 370 titluri de ziare, totalizând un tiraj de 24 000 000 exemplare. Numeroase provincii, regiuni autonome și municipalități au organe de presă proprii.

LIMA

Pentru a demonstra că fostele imperii ale incașilor și aztecilor comunicau între ele pe ocean, exploratorul american Gene Savoy a pornit în ziua de 4 aprilie din portul peruvian Trujillo, îndreptându-se spre Mexic. El călătorește pe o plută din lemn de totora — palmier din care își construiau ambarcațiile incași.

BONN

Bugetul R.F. a Germaniei pe 1969 totalizează, la capitelele venituri și cheltuieli, 83 346 000 000 mărci vest-germane, cu 2 689 000 000 mai mult decât anul trecut. Bugetul Bundeswehrului se ridică la 18 789 700 mărci vest-germane, cifră superioară cu 735 100 000 celei a precedentului exercițiu financiar.

BUDAPESTA

La televiziunea ungară, care a adoptat sistemul «Secam», a avut loc prima probă de transmisie a unei emisiuni în culori. După încheierea probelor de funcționare a instalațiilor, se va trece la transmisia unor emisiuni experimentale.

ABIDJAN

Peste 20 000 000 de africani trăiesc din cultivarea cafelei: 1 700 000 în Coasta de Fildeș, 1 200 000 în Uganda, 800 000 în Etiopia, 780 000 în Republica Malgașă, 700 000 în Tanzania, 450 000 în Kenya ș.a.m.d. În 15 dintre țările producătoare exportul cafelei furnizează între 30,4 și 87,5 la sută din totalul veniturilor valutare.

NEW YORK

Costul spitalizării a crescut anul trecut cu 12,4% — se menționează în revista «Hospitals», editată de Asociația americană a medicilor din spitale. O zi de internare într-un spital costă în medie 65 dolari.

CLIMAT FAVORABIL COOPERĂRII ECONOMICE EUROPENE

Ca în fiecare primăvară, la Geneva se reunește între 9 și 23 aprilie sesiunea Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa. Desfășurarea acestor sesiuni a atras întotdeauna atenția prin faptul că C.E.E., fiind singurul organism economic european care reunește state cu sisteme sociale diferite, a constituit forul unor rodnice schimburi de idei și al unor analize de ansamblu asupra problemelor dezvoltării, colaborării economice europene — premisă trunică a înfăptuirii securității pe ansamblul continentului nostru. Sesiunea de anul acesta (a XXIX-a) prezintă elemente suplimentare care solicită atenția opiniei publice atât prin condițiile în care se întrunește Comisia cât și prin ordinea de zi propusă. Acum, mai mult ca oricând, se impun noi eforturi concrete pentru a îmbunătăți climatul european, pentru a dezvolta colaborarea pe toate planurile. Și unde dacă nu în Comisia Economică O.N.U. pentru Europa pot fi fructificate inițiativele valoroase pe țărîmul securității europene, deoarece lipsa unor asemenea inițiative are consecințe serioase asupra însăși colaborării economice. Recent, organizația franceză «Mișcarea pentru independența Europei» a

arătat într-un comunicat că împărțea Europei în blocuri antagoniste «are efect și o rămânere în urmă din punct de vedere tehnic și industrial a majorității țărilor din Europa occidentală». Or, mai înălțurarea tuturor obstacolelor calea progresului tehnico-economic Europa constituie una din preocupările centrale ale Comisiei. De altfel, din în redactarea ordinii de zi se observă preocuparea pentru cuprinderea mai profundă a unei sfere mai largi de probleme: 1) organizarea activității și planul pe termen lung al Comisiei; 2) situația economică a Europei; 3) activitatea de ansamblu Comisiei etc. Evident, ca întotdeauna țara noastră își va aduce o contribuție activă la aceste lucrări, contribuție care în prezent ca și în trecut, își găsește cuvenita recunoaștere. «România — s-a prezintă președintele Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa — dovedește o marcabilă atitudine constructivă în relațiile dintre statele membre, și aceea constituie o contribuție neprețuită la crearea climatului favorabil lucrărilor și cooperării noastre».

Nicolae LU

Aglomerarea la ghișeele de la aeroportul londonez ale companiei britanice de transport BOAC, provocată în mod paradoxal nu de intensa activitate a avioanelor respectivei companii, ci, dimpotrivă, de paralizarea totală a acesteia. Căci, din cauza grevei, biletele pasagerilor pentru cursele BOAC au trebuit să fie schimbate. Greva celor 1 100 piloți ai companiei, în sprijinul revendicărilor cu privire la majorarea salariilor, a provocat companiei pierderi zilnice cifrate la 500 000 lire sterline.

MOSCOVA

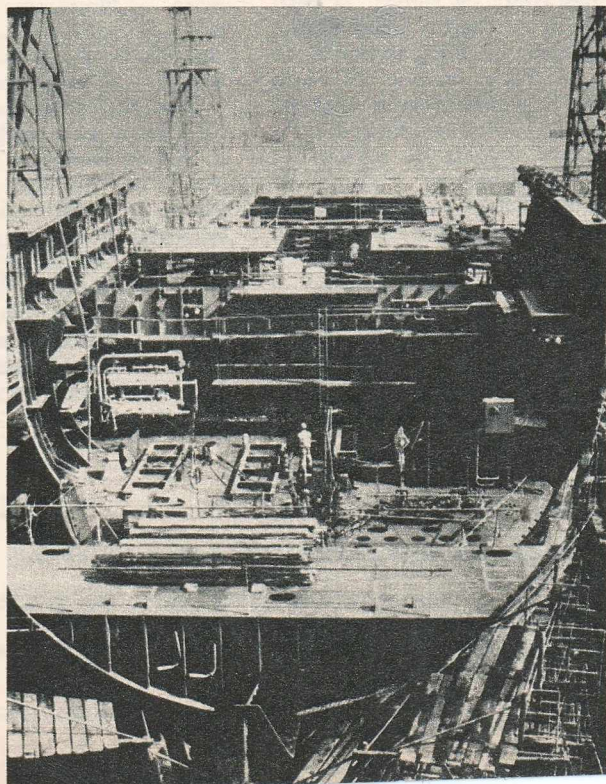
COORDONATE EDILITARE NOI

Correspondență specială de la N. CRISTOLOVEANU

De curind, gospodarii orașului au decis reimpărțirea lui în 29 de raioane. S-a avut în vedere faptul că din anul 1960, când numărul raioanelor fusese stabilit la 17, Moscova a înregistrat în toate sectoarele activității sale economice o linie continuu ascendentă, ceea ce a determinat necesitatea perfecționării conducerii treburilor orașenești. S-a ținut totodată seamă de dez-

voltarea în continuare a orașului. Președintele Comitetului Executiv al Sovietului orașeneș Moscova, V. Promislov, preciza la o recentă întâlnire cu corespondenții de presă că, în acest an, investițiile capitale destinate construcției și reconstrucției orașului însumează aproape 1,5 miliarde ruble.

O vastă activitate are ca obiect continuarea construcției de locuințe. Din anul

La șantierele navale Ishikawajima-Hartima din Tokyo se află în construcție primul vas japonez cu propulsie nucleară. Comandat de Agenția japoneză pentru producția de nave cu propulsie nucleară, vasul va avea o lungime de 130 m, lățimea de 19 m, înălțimea de 13,2 m și un tonaj de 8 350 t.

Anatomia N.A.T.O.

de Silviu BRUCAN

Aniversarea a 20 de ani de la semnarea tratatului prin care a fost creată organizația litar-politică cunoscută sub denumirea de N.A.T.O. a prilejuit în Occident numeroase declarații, cuvântări, articole de presă, sesiuni și ceremonii jubiliare, culminând cu semnarea specială a Consiliului atlantic la Washington.

Scopul acestei zarve neobișnuite, însoțite de elogii care de care mai ditirambice, zidă evident în crearea artificială a unei atmosfere de entuziasm și euforie în jurul unui pact militar care se dovedește pe cât de anacronic pe atât de dăunător relațiilor internaționale actuale. Au fost reafirmate principiile nobile care ghidează N.A.T.O., ca nu mă vrea să se creadă că Vietnamul, Anguilla și alte asemenea «acțiuni» înseamnă părerea lor; s-au făcut eforturi de a se demonstra că primejdia invocată la înființarea sa continuă să existe și s-a repetat o dată mai mult descrierea familiară care a însoțit fiecare act militar în istorie, că este «defensiv» și nu amenință pe nimeni.

Într-adevăr, și în acest domeniu trebuie să facem constatarea nu prea reconfortantă nu este nimic nou sub soare. Pacte militare au existat de fapt în toate epocile anterioare, iar istoricii știu bine că ele aveau de regulă două funcții majore: una, mărturisită, dreptate cu ascuțitul spre exteriorul pactului și alta, nemărturisită, dar nu mai puțin importantă, îndreptată cu ascuțitul spre interiorul pactului. Prima consacră o alianță litară împotriva amenințării reprezentate de o mare putere sau de o coaliție de puteri; doua consacră un sistem de relații dinăuntru pactului, atât în ce privește raportul de forțe interstatale, cât și în ce privește structurile economico-sociale sau politice din țările participante. S-ar putea spune că între cele două puncte există un fel de autoreglare bernetică: când primejdia unei agresiuni apare iminentă, funcția exterioară devine dominantă, în timp ce funcția interioară trece pe un plan secundar; când se ivesc divergențe sau conflicte de interese între parteneri, devine dominantă funcția interioară a pactului, iar cea exterioară trece pe un plan secundar. În această postură, pactul este destinat pentru a se pune ordine în interiorul său, iar primejdia exterioară apare doar ca pretext.

N.A.T.O. este, din acest punct de vedere, un model de pact militar contemporan. Are acum 20 de ani cu scopul, mărturisit, de a apăra puterile occidentale împotriva amenințării unei agresiuni care nu s-a produs. Pactul nord-atlantic a consacrat de fapt hegemonia Statelor Unite în lumea occidentală și structurile capitaliste din țările parti-

cipante, funcționând ca o stavilă împotriva creșterii mișcării progresiste și revoluționare din aceste țări. La începutul acestui deceniu, când partenerii vest-europeni, în special Franța, au început să se elibereze de sub tutela americană, modul în care Washingtonul s-a cramponat de structura militară N.A.T.O. a evidențiat faptul că integrarea militară reprezintă principalul instrument de subordonare a partenerilor vest-europeni față de scopurile politicii și strategiei americane. Și acum, când Canada a anunțat decizia de a-și reduce efectivele trupelor sale în Europa, alarma stîrnită la Washington nu este explicată, desigur, de scăderea eficacității militare a N.A.T.O., ci de perspectiva reducerii dependenței politice a Canadei față de S.U.A. James Reston o mărturisește în limbajul eliptic sub care se ascund de obicei aceste obiective nemărturisite: «Forțele aeriene și terestre ale Canadei în Europa nu sînt realmente importante. Dar sprijinul moral și politic al Canadei este vital». Evident, este vorba de sprijinul dat Washingtonului și întregii plămămuiri de rațiuni morale și politice care însoțeste un pact militar ca expunere de motive.

Pactomania atlantică a corespuns unei perioade când virulența ideologică permitea mistificarea opiniei publice cu privire la caracterul pactelor militare și camuflarea funcțiilor lor nemărturisite. În prezent însă, când N.A.T.O. apare ca un organism în contradicție cu întreaga dezvoltare a relațiilor internaționale, cei interesați în menținerea lui trebuie să recurgă la întreținerea artificială a încordării internaționale și la tot ceea ce poate servi acestui scop: intensificarea înarmărilor, ridicarea barierelor între state, manevre militare etc. N.A.T.O. este astfel nu numai un anacronism, ci și un obstacol în calea dezarmării, a rezolvării litigiilor internaționale și a normalizării relațiilor dintre state. Un obstacol cu atât mai supărător și nociv cu cât are ca principal teren de manifestare continentul european. Iar experiența ultimilor ani demonstrează cu prisosință că drumul îmbunătățirii climatului politic și al rezolvării problemelor în Europa îl constituie nu divizarea în blocuri opuse, ci colaborarea și contactele neîngrădite dintre toate țările europene. Tocmai de aceea una din măsurile radicale pentru înfăptuirea securității europene este lichidarea N.A.T.O. și, concomitent, a Tratatului de la Varșovia — măsură reafirmată în Apelul de la Budapesta al țărilor socialiste participante la Tratatul de la Varșovia.

20 000, cât urmează a fi realizate în curent, 85 la sută vor fi situate în orașe și în zone cu peste nouă niveluri.

Un loc important în planurile edilitare pentru acest an îl ocupă reconstrucția magistralei Dimitrov, care va deveni o arteră principală modernă, cu trei căi de circulație în fiecare sens, străjuită de clădiri moderne și multe etaje. Urmează să fie realizat și un alt bulevard modern în prospectul Kirovsk — ce va lega două puncte principale ale Moscovei, piețele Komolsk și Dzerjinski.

În acest an vor fi construite sau reconstruite drumuri cu o suprafață totală de un milion mp, se vor realiza un nou pod peste Moscova, 13 treceri subterane și trei

viaducte. Rețelei existente i se vor adăuga în acest an 45 km linii de troleibuz și 12 km linii de tramvai. Parcul de autovehicule pentru transportul orașenesc va fi suplimentat cu 3 200 taxiuri, 900 autobuze și 230 troleibuzuri. Metroul își va extinde rețeaua cu încă 10 km.

Întreprinderile de construcții din Moscova urmează să dea în folosință, tot în acest an, 34 școli, 7 spitale, 25 policlinici, 20 magazine, 186 unități de alimentație publică, 3 hoteluri, 8 săli de cinematografe etc. Pentru iubitorii sportului, specialiștii proiectează un stadion acoperit cu o capacitate de 40 000-45 000 de locuri.

Așadar, planuri ample, prefigurând o intensă activitate edilitară.

tea social-culturală, ca să poată crește și înflori din resurse proprii...»

În țările cu structură în mare parte rurală, aceasta implică necesitatea îndreptării atenției nu numai spre păturile «superioare» ale societății ci, mai ales, spre masele țărănești, spre îmbunătățirea condițiilor lor economice.

O dovadă în plus a stringentei actualității a problemei o constituie și cea de-a

II-a sesiune a Comitetului consultativ ONU pentru aplicarea științei și tehnicii în scopul dezvoltării, ale cărei lucrări s-au desfășurat de-a lungul săptămînii trecute la New York și în cadrul căreia s-au luat în dezbatere aspecte ca folosirea calculatoarelor electronice în țările în curs de dezvoltare, efectele tehnologiei asupra mediului uman etc.

NIARCHOS: K. O

O nouă rundă în lupta ce se dă de mulți ani între oamenii cei mai bogați ai Greciei: armatorii Aristotelis Onassis și Stavros Niarchos. Interesele care se ciocnesc sînt mari, sumele aflate în joc — imense. Rivalitatea dintre Onassis și Niarchos este binecunoscută nu numai în Grecia ci și în lumea marii finanțe internaționale. Totul a pornit de la o afacere de familie. Onassis și Niarchos s-au căsătorit cu două surori aparținînd și ele unei bogate familii de armatori. Dar se pare că Niarchos ar fi preferat să se căsătorească cu aceea dintre surori care a devenit prima «doamna Onassis»... De atunci datează și rivalitatea lor. Cînd Niarchos și-a cumpărat iahtul «Creola» (700 tone), Onassis, dorind să-l întreață, cumpără iahtul «Cristina» (1 600 tone). Niarchos investește 8 milioane dolari într-un șantier naval; Onassis investește 30 milioane dolari în compania de aviație «Olympic Airways». Iar în ziua cînd fiica lui Onassis l-a întrebat pe acesta de ce nu-și cumpără o insulă ca și unchiul Stavros, insula Scorpionilor a devenit proprietatea lui Onassis.

Dar acum, în faza ascuțită a acestei rivalități nu mai este vorba de iahtul sau insulele particulare, ci de proiecte majore ale economiei grecești. Cînd Niarchos a aflat că guvernul de la Atena i-a încredințat recent lui Onassis un contract de 400 milioane dolari, a trecut la atac. Sperînd ca, printr-o operație de ultimă oră, să smulgă contractul lui Onassis, rivalul său supralicitează, oferind guvernului grec un proiect de 500 milioane dolari, dintre care 150 milioane în bani gheață. O sumă cu care guvernul grec ar putea să-și re-

zolve cîteva dintre problemele care le ridică deficitul balanței de plăți. Totuși Atena nu a dat înapoi; Onassis n-a putut fi înfrînt. Ce a determinat totuși ciocnirea dintre cei doi foști cumnați? Niarchos are toate motivele să regrette miza acestei mari afaceri: o rafinărie de petrol, o fabrică de aluminiu, o centrală electrică, precum

(Continuare în pag. 30)

NEW DELHI

AJUTOR REAL = EFICIENȚĂ

Correspondență specială de la Nestor ROURA

După Lagos (Nigeria) — în 1954, Santiago (Chile) — în 1965, capitala Indiei — New Delhi — a găzduit recent cea de-a VII-a sesiune a Conferinței asupra cunoașterii științei și tehnicii la dezvoltarea economiei Latine și Asiei, organizată de UNESCO în colaborare cu Comitetul Economic al O.N.U. pentru Asia și tremur Orient. Au răspuns invitației lui Indira Gandhi — prezentă la deschiderea lucrărilor — reprezentanți a douăzeci și cinci de țări în curs de dezvoltare, ecum și dintr-o serie de țări dezvoltate. Dezbaterile sesiunii — desfășurate în cadrul a trei comisii — au fost consacrate emiselor care să ducă la aplicarea științei și tehnicii în scopul dezvoltării și îmbunătățirea învățămîntului științific în Asia, raporturilor dintre dezvoltarea științifică și planificarea economiei naționale. —a recomandat guvernelor interesate să consacre pînă în 1980 cel puțin 1% din produsul național brut pentru cercetare și dezvoltare, să preconizeze măsuri concrete în domeniul transferului de cunoștințe tehnice, să stimuleze și să înlesnească cooperarea interstatală pe acest cârm. Dintre obiectivele prioritare semna-

late vom cita popularizarea științei în rîndul populațiilor rurale prin intermediul mijloacelor de informare moderne, recrutarea de cadre pentru dezvoltarea învățămîntului agricol, întărirea colaborării interuniversitare și înființarea unor institute de studii superioare, aplicarea unei politici naționale în domeniile educației, cercetării, dezvoltării tehnice și industriale, în strînsă legătură cu economia țării etc. Relevîndu-se faptul că pătrunderea științei și tehnicii în țările în curs de dezvoltare este de importanță capitală pentru acestea, s-a subliniat totodată, în cadrul discuțiilor, că ajutorul în materie științifică sau tehnică acordat țărilor în curs de dezvoltare nu trebuie să se reducă la un simplu transfer de cunoștințe, însoțit de furnizarea unui echipament material complet. În astfel de cazuri experiența arată că efectele ajutorului nu sînt nici durabile, nici profunde. «Știința și tehnologia, factori esențiali ai progresului societăților moderne — așa cum arăta dl. Maheu, directorul general al UNESCO — trebuie să înceteze de a mai fi o magie importată pentru țările slab dezvoltate. Ele trebuie să se înrădăcească în realita-

ARHIVĂ - FOTO

SAN FRANCISCO — 1906

În 1906 San Francisco se afla pe locul opt în rândul marilor orașe americane, având peste 300 000 de locuitori. Noua și prospera poartă maritimă era denumită «regina Pacificului».

La 18 aprilie 1906 însă asupra orașului se abate nenorocirea — cutremurul și incendiul general — care-l distruge aproape în întregime. Își pierd viața în acest cataclism 2 000 de oameni, iar alți 15 000 sînt răniți. Printre aceștia din urmă se afla și celebrul tenor Caruso. Prima lui reacție, cînd s-a trezit în stradă, în pijama și cu o geantă în mînă, a început să cînte o arie din Rigoletto, să se convingă că spaima nu i-a luat vocea.

«Regina Pacificului» are astăzi aproape 3 000 000 locuitori. De cîteva luni ei trăiesc terorizați de perspectiva declanșării unui nou cataclism seismic, anunțată de specialiștii care studiază cauzele retragerii apelor din golful San Francisco.

Ion MUNTEANU

San Francisco, după cataclism.

Incendiul declanșat de cutremur.

NIARCHOS: K.O.

și aeroporturi, șantiere navale, obiective turistice, proiecte industriale pe care guvernul grec intenționează să le realizeze. Lovitura este cu atât mai grea cu cît se știe că investițiile vor putea fi recuperate foarte curînd de cel care le face, aducînd pe deasupra beneficii substanțiale. Niarchos va trebui să se resemneze cu această situație. Petrolul necesar viitoarei rafinării va fi adus din Alaska, unde Onassis duce tratative pentru cumpărarea unor terenuri. Petrolierele lui Onassis vor transporta țițeiul la rafinărie, iar curentul pentru fabrica de aluminiu va fi furnizat de o centrală aparținînd aceluiași miliardar grec. Cu alte cuvinte: Niarchos, knock-out prin abandon!

Gheorghe MARIN

STOCKHOLM — URBANISTICĂ MODERNĂ

Cu prilejul recente vizite în țara noastră, doamna EVA REMENS, președinta Consiliului municipal-Stockholm, a binevoit să răspundă cîtorva întrebări în legătură cu problemele urbanistice ale capitalei suedeze.

— *Calitatea de conducătoare a unei municipalități vă pune în permanență, desigur, în față cu cele mai neprevăzute situații ce țin de o mulțime de factori...*

— Evident. În primul rînd nu trebuie uitată creșterea impetuoasă a capitalei suedeze, care numai în ultimul secol a înregistrat un salt de la 100 000 de locuitori la 1 286 000 cît numără în prezent, potrivit ultimelor date publicate de Biroul central de statistică al Suediei. Acest factor, manifestat mai pregnant în anii de după cel de-al doilea război mondial, a determinat ridicarea a două orașe-satelit — Vällingby, spre vest, și Farsta, spre sud — cărora li se adaugă încă 14 cartiere suburbane... De bună seamă, o dată cu populația au sporit și preocupările și răspunerile consiliului nostru municipal. Nevoia crescîndă de locuințe ne-a obligat să dezvoltăm capacitatea noastră de construcție — și cred că sub acest aspect ne putem mîndri cu o serie de rezultate pozitive. V-aș putea da ca exemplu noul oraș-satelit Salem, din preajma capitalei, unde casele se montează din prefabricate de beton celular autoclavizat. O vilă cu două etaje, avînd patru apartamente cu cîte patru camere, este terminată într-o lună și jumătate... Desigur, problema locuințelor continuă să rămînă în atenția noastră.

— *Ce alte preocupări se află pe agenda de lucru a municipalității?*

— Vă voi cita doar un exemplu. Ne propunem să contribuim la realizarea planului de 15 ani al Oficiului de stat pentru construcții rutiere, ce prevede ca pînă în anul 1985 în Suedia să existe 1 600 km de autostrăzi. Stockholmului îi revin mari obligații în această direcție, deoarece este inima industrială și comercială a țării.

— *Pentru că a venit vorba de probleme rutiere, ce urmări a avut schimbarea sensului de circulație de pe partea stîngă pe dreapta?*

— Sîntem satisfăcuți de rezultate. În anul ce a trecut a scăzut cu 120 numărul victimelor în accidente de circulație diminuîndu-se însuși numărul total al accidentelor. Previiziunile sceptice s-au dovedit deci a fi eronate.

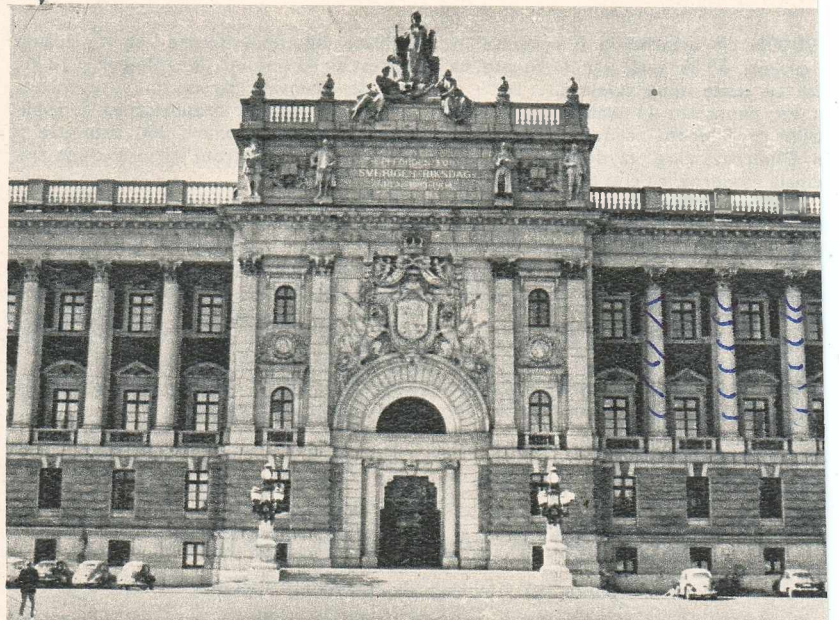
— *Vizitînd capitala României — ca de altfel și alte orașe ale țării — ați rămas, desigur, în pofta timpului scurt al șederii în România, cu o seamă de impresii. Ne-ați putea împărtăși părerea despre București și oamenii lui?*

— După cum am mai arătat, ne declarăm mulțumiți de vizita făcută în România. Orașul București poartă pecetea eforturilor depuse pentru construcția de locuințe

Edificiile moderne ale capitalei suedeze.

Stockholm — clădirea Riksdagului.

și a unor importante edificii social-culturale pretutindeni, la centru ca și la periferie. Am întîlnit oameni harnici, generoși, iscușiți. Cît despre ospitalitatea românească, eu subscriu la impresiile celor 160 000 de

turiști suedezi ce și-au petrecut în a trecut concediul pe litoralul românesc în Carpați.

Adrian N. FLORI

CRONICA DE TREI SECADE

HAMLET

Noi toți, și anume: acei care jucăm zilnic — la birou, în bucătărie, la piață și în cancelarii — Hamlet; noi toți, și anume: acei care zilnic îl ascultăm pe Polonius sfătuiindu-ne să rămînem credincioși nouă înșine; noi toți, și anume: acei care avem o Ofelie pe cap, îndemnînd-o fără folos să plece la mănăstire; noi toți: adică acei care ne întrebăm cotidian dacă-i mai bine să fim sau să nu fim; noi toți care vedem noaptea spectre pentru ca dimineața să ni se ridă în nas că sîntem nebuni; noi toți care stăm de vorbă cu craniile descoperite de gropari sperînd că de acolo va veni vreun răspuns; noi toți

aceștia care căutăm trupe de teatru pe care să le învățăm să joace cum vrem noi; noi toți aceștia care dăm milioane de sfaturi în dreapta și în stînga, tot aminînd marea scenă a răzburării; noi toți, fără excepție, ar trebui să punem mîna de la mînă și să-l despăgubim pe actorul Carmelo Bene, actorul amendat la Roma cu 144 de franci pentru că, jucînd într-o seară «Hamlet», a pîlmuit în plin spectacol și de-adevăratelea pe Margherita Purovitch, Ofelie cu care avusese în culise, înainte de a intra în scenă, o ceartă extrem de violentă. Ar trebui să-l despăgubim, pentru ca toată lumea — inclusiv acei care-și închipuie că nu joacă zilnic în Hamlet — să înțeleagă că, pîlmuind-o aievea pe Ofelia, omul acesta n-a făcut altceva decît să demonstreze că între Hamlet și viață nu e nici o graniță, că gesturile piesei sînt exact gesturile spectacolului zilnic în care jucăm de la matineu pînă-n amurg. Gestul lui Bene merită mai mult de 144 de franci. El merită aproximativ cît se cheltuiește pe glob cu înarmarea atomică.

ROMEO ȘI JULIETA

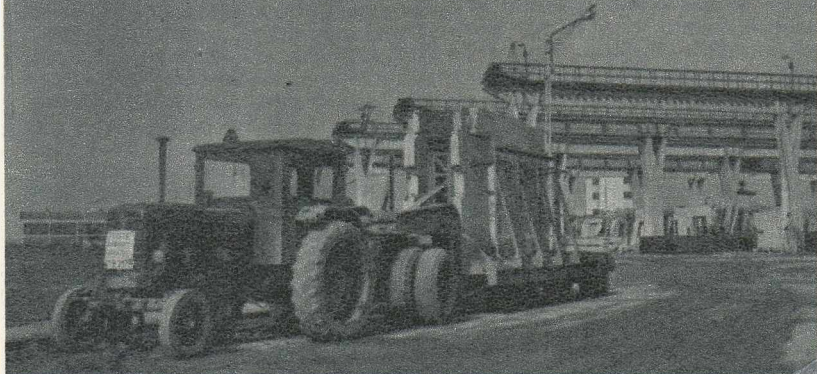
Agerpres: «Varșovia — 30 martie. Cu sî poare au constatat gardienii grădii zoologice din Wrocław că un pericol șarpe provenind din America de Sud a dispărut din cușca sa. În urma unor cercetări intense șarpele a fost descoperit în stomacul partnerei sale, care căpătase dimensiuni îngrijorătoare. Se pare că bietul șarpe a fost devorat urma unei dispute pentru o farfurie de sup. Multă vreme directorul grădini zoologice fusese de părere că cei doi formau un cuplu mod care trăia de 10 ani în cea mai deplină armonie. Subsemnatul, Radu Cosășu, declară în fața acestei știri că lasă prin testament o bură anuală echivalentă cu prețul unui bilet «Romeo și Julieta» pentru cei care, după lectura acestei știri, vor izbuti să mai rostească o singură glumă, o singură vorbă spirituală:

Radu COSĂȘU

Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, l-a primit în ziua de 14 aprilie a.c. pe Tage Erlander, primul ministru al Suediei. Vizita în țara noastră a premierului suedez, la invitația președintelui Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, convorbirile oficiale purtate cu acest prilej au scos în evidență evoluția pozitivă a relațiilor dintre cele două state, relevând dorința părților de a dezvolta și diversifica cooperarea economică, tehnico-științifică și culturală, în interesul reciproc al celor două țări, în interesul păcii în Europa și în lume.

O treime din apartamentele bucureștiului

Cît de simplu ar fi să construim casele așa cum își construiesc copiii castelele lor: din cuburi pe care le așază unul peste altul! Un vis? Desigur — însă un vis în bună măsură înfăptuit. O treime din apartamentele care se construiesc în acest an în București — circa 7 000 — vor fi realizate prin întreprinderea de construcții din prefabricate, mai puțin din construcții «clasice» și mai mult din elemente prefabricate.

Principala unitate a acestei întreprinderi — moderna uzină amplasată în decorul policrom al zonei industriale Militari — nu se limitează numai la producerea elementelor prefabricate, ci recurge la utilizarea unei întregi game de metode industriale de lucru. Astfel, pentru a se evita un consum prea mare de manoperă pe șantierele de construcții, panourile prefabricate din beton ce se execută aici sînt încă din uzină completate cu lucrările de tîmplărie exterioară.

ca și cu unele instalații sanitare, electrice și calorice. Executîndu-se în același timp de către una și aceeași întreprindere atît prefabricatele cît și lucrările de construcții și montaj, eficiența economică sporște și mai mult.

În prezent, unitatea din Militari «fabrică» 12 apartamente pe zi, la fiecare 15 minute un panou prefabricat părăsind halele uzinei. Peste vreo două săptămîni, o importantă realizare cu care acest colectiv va cinsti ziua de 1 Mai va face ca numărul apartamentelor produse zilnic să se ridice la circa 20. E vorba de intrarea în funcțiune a unei linii tehnologice noi, care va produce anual panouri prefabricate pentru 2 500 apartamente cu grad diferențiat de confort. Și încă un amănunt: linia pe care am văzut-o gata pentru probe tehnologice a fost în întregime proiectată și executată de colectivul fabricii.

V.S.

Cît valorează „sudoarea frunții“?

— Totul a început în momentul în care mașina cibernetică dotată cu cele 14 milioane de neuroni a început să răspundă unor insistente apeluri...

Mașina cu...

excelentă, deși poate nu-i din cale-afară de originală. Am vrut să spun că la un moment dat am avut sentimentul că răspunsul la problema care mă obseda de atîta timp a sosit... «Materializarea»

confirmă acel moment unic al revelației de care aminteam.

— Care a avut loc?... În fond l-ați putea localiza, ca să zic așa, în spațiu?

— Într-o plimbare, mai precis în cursul unui lung drum parcurs cu tramvaiul 6. De unde se vede că încetineala mijloacelor de transport bucureștene are măcar acest avantaj... stimulează meditația. Mi-am dat seama, pînă la detalii, că realizarea celui ce de citeva zile a început să poarte titlura tehnică de «Electrodinamometru cu înregistrator grafic pentru determinarea gradului de oboseală la eforturi a organismului uman» era nu numai o nebuloasă posibilitate, ci o realitate iminentă. Fără-n-doială, faptul că mă mișcam, făcînd adică un continuu efort, de natură dinamică, a declanșat ideea. A urmat apoi munca efectivă, de construcție, a aparatului. Un «apoi» de citeva luni de zile, totuși...

...Între timp, «subiectului», un muncitor scos pentru citeva minute din producție, i se indică în ce fel trebuie să fie manevrată pedala aparatului pentru ca efortul astfel obținut să fie transmis contorului și înregistratorului grafic. După citeva minute curba de efort indică suprasolicitarea organismului. Experiența este reluată din nou și din nou. De data aceasta, cel ce manevrează cu putere pedala aparatului este un om odihnit, atunci sosit în tură. Graficul efortului depus de dînsul este revelator. Aparatul, în greutate doar de citeva kilograme, de o mare maneabilitate, pare a confirma elogiile cu care a fost întîmpinat la «naștere». În curs de brevetare, noua invenție realizată de

inginerul Liviu Macoveanu în cadrul Institutului de cercetări științifice pentru protecția muncii se înscrie în suita de aparate concepute și realizate aici, cu scopul de a studia reacțiile organismului uman la eforturi de intensități diferite.

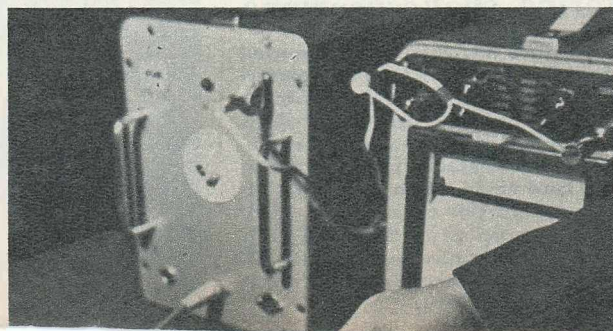
— Este într-un fel o replică dată «Ortostatometrului electronic cu înregistrare mecanică», aparat destinat celorlalte cercetări și realizat la noi cu cîva timp în urmă, continuu la incitațiile noastre inginerul inventator. Replică, în sensul că primul aparat măsura efortul uman după criterii statice, pe cînd cel de curînd realizat îl determină, cum spunem, după criterii dinamice. Se obțin grafice deosebite în cazul celor două categorii de eforturi, grafice ce suscită interesante interpretări.

Oboseala, moment ce declanșează în organism reacții încă insuficient cunoscute, inhibant asupra căruia în ultimul timp savanți, psihologi, fiziologi și cercetători de tot felul se apleacă cu interes sporit. Ce influență exercită oboseala asupra organismului uman în contextul producției, iată o altă problemă de mare actualitate la care noua invenție românească va căuta să răspundă. Primele rezultate, cu interpretările lor de rigoare, atestă valoarea noului brevet al inginerului Liviu Macoveanu. Firme străine se interesează de rezultatele cercetărilor ce se succed fără întreruperi. Cinstitul și milenarul efort născut «din sudoarea frunții» este pe cale să-și afle adevărata măsură.

M. HETCO

Fotografie de E. IAROVICI

Noul aparat pentru determinarea gradului de oboseală la eforturi.

REPORTAJ DE SAPTE ZILE

COPERTA NOASTRĂ

Vechi cunoștințe TV: Susan Hampshire, care săptămîni la rînd a fost pentru noi Florsyde.

Foto KEYSTON

Prezentarea artistică:
Vlad MUȘATESCU

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Științei 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Științei»

sala pașilor pierduți

PROSTIA poate constitui o circumstanță atenuantă? Sintem de părere că nu, mai ales prostia generată de indolență. Zidarii Gheorghe Nedelea și Petre Petre lucrau pe un șantier al I.C.S.I.M. București, din incinta uzinelor «23 August». Li s-a interzis în mod repetat să umble la tablourile de comandă ale ventilatoarelor orizontale din turnurile de răcire a apei. Totuși, cei doi au făcut o probă, convingîndu-se că uriașele elice se rotesc cu 300 de turații pe minut. Apoi Petre Petre s-a urcat pe o pală, cerînd lui Gheorghe Nedelea să cupleze din nou contactul ca să-l «învrtească», ceea ce acesta a și făcut. Bineînțeles că l-a sfîrtecat. Iar judecătoria sectorului 3 a condamnat pe autorul acestei ucideri din culpă la numai 1 an de zile închisoare, cu suspendarea executării pedepsei!

*

CETĂTENII din București au sesizat în repetate rînduri, inclusiv prin presă, că unele troleibuze au caroseria sub tensiune și curentează la atingerea barelor de sprijin. S-a descoperit defecțiunea: siguranțe improvizate puse la întrerupătoare tip M.S. Și totuși accidente au continuat. În zorii zilei de 16 ianuarie 1969, pe strada Săbăoani, pietonul Constantin Popescu a fost electrocutat mortal; sursa de tensiune: caroseria unui troleibuz ce trecea prin apropiere. A fost trimis în judecată șoferul Vasile Tâlpeanu, care montase siguranța. Procuratura municipiului București a trimis o sesizare severă conducerii I.T.B., dar... la 15 februarie 1968 organele controlului circulației au verificat starea troleibuzelor din două garaje ale I.T.B. Rezultatul: din 112 vehicule, 21 aveau siguranțe improprii. În prezent, sintem informați că Inspectoratul miliției municipiului București este sesizat cu noi accidente asemănătoare. Pînă cînd?

*

LUNI, 21 aprilie a.c., Judecătoria sectorului 4 va deschide procesul bandei «celor 50 de furturi». Membrii ei subtilizau obiecte lăsate în mașinile parcate cu ușile incuitate, pe străzile Capitalei. Lotul este format din Valeriu Babaraica zis «Vali», Nicolae Boscu-«Văcaru», Vasile Constantin zis «Vikingii», Ștefan Roman-«Fane», Beatrice Bobinca-«Pupa», Elena Marinescu-«Nana». Vîrsta lor: 17-23 de ani. Se zvonește că vor fi prezenți și părinții.

Sergiu ANDON

țărîna shakespeariană

Cititorii noștri își vor fi amintind desigur că au citit în ziare relatări despre isprava unui întreprinzător cetățean britanic care a cumpărat un lot de pămînt la Stratford-on-Avon, locul natal al lui Shakespeare, din care vinde cîte-o lingură de țărîna amatorilor de amintiri... tari. Iată un grup de turiști din S.U.A. și Canada, autoservindu-se cu pămînt sacru pe care, cîndva, au călcat pașii marelui Will.

AVENTURA CEA DE TOATE ZILELE

ultimul drum pe pîrtia de la miazănoapte

...Pădurea de molift negru șerpua mohorîtă de-a lungul malurilor înghețate. Vîntul despuiase de curînd arborii de veșmintul lor alb de gheață, și în lumina palidă a asfințitului, trunchiurile negre, prevestitoare de nenorocire, păreau că se pleacă unul spre altul. Domnea o tăcere nemărginită și întreg ținutul nu era decît o pustietate nesfîrșită și fără de viață, încremenită, însingurată și rece. Era Wildul, sălbaticul Wild de la miazănoapte, cu inima de gheață.

Dar viața totuși era, undeva departe în acest ținut, o viață sfidătoare. În josul apei înghețate trudea un atelaj de cîini-lupi. Blana lor zbîrlită prinsese chiciură, iar răsufierea le îngheța în aer de cum ieșea din gură în pufăituri de aburi, așternîndu-li-se apoi în cristale pe blană. Prinsi în hamuri și șleauri de piele, cîinii trăgeau o sanie pe care se afla legată zdravăn o ladă lungă și îngustă. Mai erau și altele — pături, o secure, un ibric pentru cafea și o tigăie; dar în ochi își sărea mai întîi lada lungă și îngustă, care ocupa mai tot locul.

Înainte cîinilor pășea anevoie un bărbat încălțat cu «krachete» de zăpadă. În urma saniei, un altul. În ladă zăcea un

al treilea, pentru care truda se sfîrșise, un om pe care Wildul îl doborîse și îl răpusese, pentru a nu se mai putea urni sau lupta vreodată. Deodată un urlet slab și îndepărtat străpunse atmosfera încremenită...

Poate vom dezamăgi pe cititori tîind brusc aci firul aventurii abia începute (deși nu ne îndoim că cei mai mulți din dv. au recunoscut plagiatul și vor trage neîntîrziat la răspundere pe semnatarul rîndurilor de față).

Dacă am evocat această aventură desfășurată în împărăția tăcerii albe, avînd drept eroi oameni și cîini, am făcut-o cu oarecare nostalgie. Sania fără tălpi, din scoarță grosă de mesteacăn, cu fundul de-a dreptul pe zăpadă, trasă de cîini-lupi, este, se pare, pe cale să intre în neființă.

Acum cîteva zile din localitatea Old Crow, în Yukonul lecturilor noastre din copilărie, au pornit spre nord două sâni la care erau înhămați cîte opt «lupi». Înainte atelajului stă un drum lung prin nemărginirea albă: din Old Crow la McPherson, peste culmile înghețate ale munților Richardson și apoi spre Oceanul Înghețat și îndărăt, peste o mie de kilo-

Ultimul drum în Yukon al sâniilor trase de cîini. Va rămîne doar amintirea. Și legenda...

metri. Îi va răpune Wildul pe călători? Să sperăm că nu. Ar fi de două ori păcat. Întîi, firește, pentru ei. În al doilea rînd, pentru poezia Nordului. Căci este ultimul drum «oficial» cu sania trasă de cîini. Ea cedează locul așa-numitelor snowmobiles, «automobile» de zăpadă, sâni cu motor.

Ultimul atelaj ce traversează Yukonul aparține faimoasei poliții canadiene, Royal Canadian Mounted Police, care se modernizează și ea. Căci, cel puțin de astă dată, «civilii» i-au luat-o înainte. Cînd și ultimii eschimoși au renunțat la tradiționala sanie, care nu depășește 15 km pe oră, în favoarea unui mijloc mecanizat de transport de trei-patru ori mai rapid, poliția a simțit că, literalmente, nu mai ține pasul cu vremea: infractorii... motorizați dădeau cu tifla nu numai următorilor bipezi, ci și bieților cîini care, oricît zel și abnegație ar fi avut, nu se puteau măsura cu un motor cu benzină bine pus la punct.

Și apoi exista și un alt aspect: pentru a hrăni armata de cîini erau necesare multe mii de kilograme din peștele denumit «char», iar în prinderea peștelui era antrenată o armată de polițiști. Poate unora, mai din vîrfurile piramidei, li s-o fi părut că o asemenea îndeletnicire în orele de serviciu nu cadra cu disciplina cazonă, cu spiritul militar. Fără a mai pune la socoteală faptul că «char»-ul arctic este o adevărată delicatose, care la Montreal se vinde cu patru dolari kilogramul.

Nu se știe dacă acest considerent financiar a fost ultima picătură care a făcut să se reverse cupa. Fapt este că hotărîrea a fost luată și cele două atelaje care au părăsit Old Crow într-o involburare de zăpadă fină nu vor mai fi niciodată urmate de altele.

Este interesant de remarcat că pentru ultimul lor drum a fost ales un traseu deosebit de spectaculos. Este vorba de calea urmată cu aproape 60 de ani în urmă de faimoasa «patrulă pierdută», cînd inspectorul F.J. Fitzgerald și trei subalterni au plecat din McPherson spre Dawson, binecunoscut de pe timpul goanei după aur. Patrula a pierit în munți din cauza frigului și a foamei.

Fitzgerald a lăsat un jurnal care relatează în pagini de o tragică concizie ultimele zile ale celor patru oameni, reduși la tragica dilemă: a muri de inaniție sau a devora cîinii atelajului — și deci a-și nimici orice posibilitate de deplasare. Au ales ultima alternativă, dar tot fără folos.

De altfel nu a fost nici prima, nici ultima oară cînd, în Nordul înghețat, cîinii au servit drept hrană călătorilor, uneori salvîndu-i astfel de la moarte. Neîncrîzătorii în progresul tehnic dau din cap și oftează: «Să-i vedem dacă la ananghie o să poată minca o bujie sau un piston».

Dar să fim optimiști, să nu ne gîndim numaidecît la catastrofe arctice, la patrule pierdute, și să însoțim cu ochii minții ultimele sâni trase de cîini care gonesc, hăt-departe, pe pîrțiile de la miazănoapte, spre Oceanul Înghețat. O dată cu ei, o dată cu ele se stinge parcă și o fărîmă din copilăria noastră, pe care o purtăm veșnic în noi.

tată“..., un film autobiografic?

Istvan Szabo, cel care — cu 7 ani în urmă — a fost numit de gazetari «copilul ribil al cinematografiei maghiare», ne-a zitat de curind țara, ca invitat la Gala mului din R.P. Ungară.

— «Tatăl», cel de-al doilea lung-metraj dv. aflat acum pe ecranele noastre, poate considerat, ca și primul («Virsta iluilor»), un film autobiografic?

— Da, dar nu trebuie să-l raportați

strict la autorul lui, ci la destinul unei generații. Dacă vreți, este autobiografia umană și artistică a unei generații careia aparțin, a unor oameni care am luat cunoștință de noi înșine în aceleași împrejurări.

— Toate creațiile dv. de până acum sînt filme de autor, în sensul pe care ne-am obișnuit să-l dăm acestei noțiuni, aceea de realizator și al scenariului și al regiei. Vă imaginați — pentru viitorul dv. — și ipostaza unui lucru pe scenariul altuia?

— Fără îndoială, da. Pentru mine, filmul de autor nu înseamnă filmul unui cumular — regia și scenariul pot să

aparțină foarte bine unor persoane diferite — ci cel care poartă amprenta puternică a personalității unuia sau altuia dintre realizatorii săi. Antonioni, Wajda, Fellini, priviți din acest punct de vedere, n-au realizat toată viața decît filme «de autor», deși pe generic, în dreptul scenariului, poate fi înțilnită o suită de nume.

— Mi-amintesc o declarație a dv. de acum doi ani, cînd spuneți, legat de această problemă, că și Greta Garbo trebuie considerată autoarea filmelor sale.

— Nu credeți că am cit de cit dreptate? **M.M.**

lauri pentru jacques hustin

Jacques Hustin, acest trubadur fără ambiții deșarte, care a cules lauri la toate festivalurile unde a apărut (Obourg, Spa, Rennes, Brașov), venise la Brașov cu chitara într-o mînă și cu «Cameliile» în suflet; a plecat anul trecut, cu «Cerbul de aur» în cealaltă mînă și cu sufragiile noastre unanime. Triumfului din România îi urmează, la exact un an, un altul; Academia Franceză a discului «Charles Cros» a decernat una dintre cele cinci distincții făcînd parte din «Marele premiu internațional al discului 1969» — «Premiul primului disc» — lui Jacques Hustin pentru un LP cu 12 piese, scos în iulie 1968. Amintim că un premiu al

prestigioasei Academii «Charles Cros», care a aureolat cîndva pe o Gréco sau Barbara, are darul de a înscrie definitiv numele celui laureat în galeria «marilor» cîntăreți.

În cursul lunii martie, Jacques Hustin a imprimat un nou disc SP, cu o melodie foarte bine primită, «Julie coup d'foudre», și a întreprins un turneu de mare succes împreună cu Salvatore Adamo. Regretînd că n-a putut veni la festival, amicul nostru Hustin ne scrie că dorește să se reîntînească cu publicul din România.

Octavian URSULESCU

primăvara, anotimpul iubitilor

Somnolează? Poate că are puțin aerul, dar nu-i pic de somn în respirația ei. Sighișoara trăiește calm și ordonat, purtînd pe umeri, fără trufie dar mindru, străvechia cetate cu turnuri. Și... strada mare? Însemnări anodine, s-ar putea presupune. Da, cu o singură condiție: dacă socotim «eveniment» urban doar ghiontul primit între coaste la urcarea în tramvai. Or, în Sighișoara nu circula tramvaie...

1) În loc de preludiu al zilei: vrednica «mătușă» a primenit strada mare, a măturat-o și a spălat-o, și acum se grăbește să n-o prindă soarele din urmă. (Sighișoara a luat nu demult un premiu pentru frumusețe. Nu degeaba.)

2) Un om iese prin trotuar. La București nu l-ar fi observat nimeni. Aici este însă o apariție. Și cititorul de contoare pentru apă se bucură ca de-o farsă pregătită pietonilor.

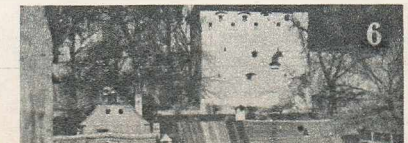
3) Toaletă de primăvară: se netezesc ridurile bătrînei doamne Sighișoara.

4) Instantaneu aproape diurn: după ce și-au vîndut în piață cașul, mieii sau ceapa verde, țărani din împrejurimile Sighișoarei intră prin magazine după țiguieli. Dar mai întîi cumpănesc bine ce anume. Sînt tare chibzuți transilvănenii!

5) Bun ar fi acumina matineu! Dar în Sighișoara nu-s decît două cinematografe, dintre care unul dă filme numai trei zile pe săptămînă.

6) Poate nu știți că Sighișoara este «buricul pămîntului» — citiți: al țării — se află, adică, în centrul României. Cu atîtea direcții în toate punctele cardinale, nu-i de mirare că unii șoferi nu mai știu încotro s-o apuce... Noroc de milițianul din post...

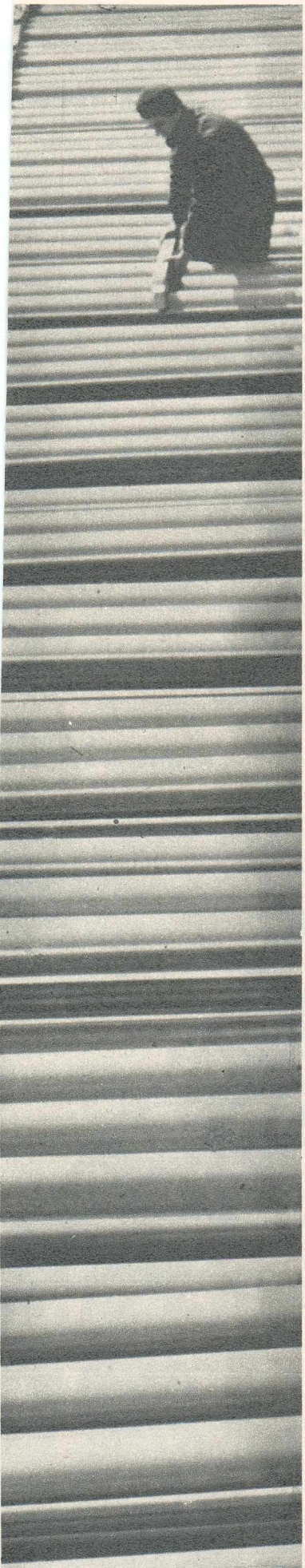
Text: Viorica CIORBAGIU
Fotografii de Elena GHERA

Împotriva
nereali-
zărilor:

LUCIDITATE, SERIOZITATE ȘI DISCIPLINĂ

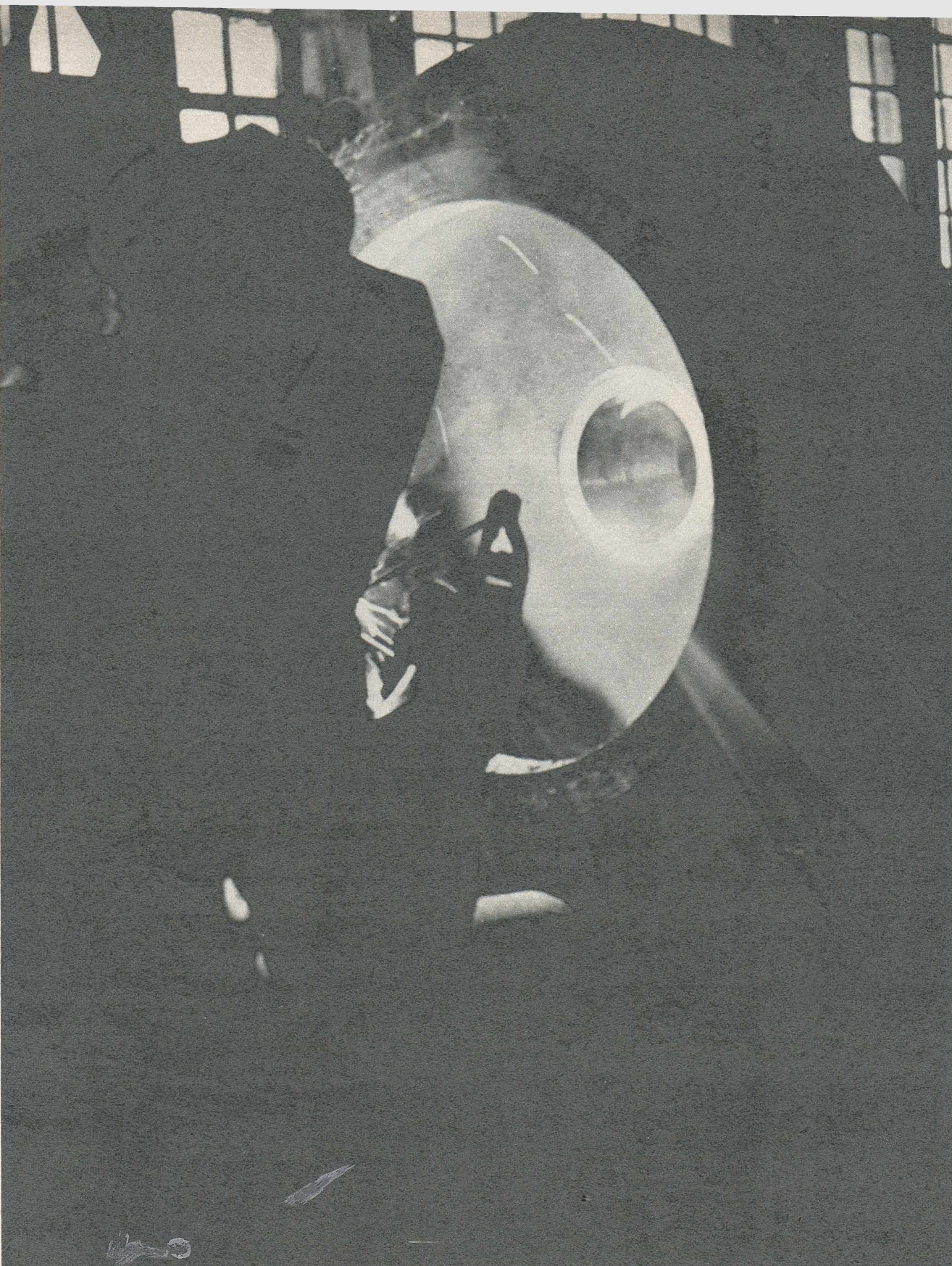

Instalațiile de forat puțuri de apă, un produs căutat la export... (stînga).

O ultimă verificare la garniturile de foraj (mijloc).

Una dintre cauzele nerealizării unor sortimente: prea multe adaosuri de prelucrare după turnare

Înconjurată din toate părțile de clădiri familiale scunde, uzina navighează printre case dominîndu-le patern și simbolic. Simbolic, pentru că Uzina de utilaj petrolier din Tîrgoviște e gloria contemporană a acestui orașel — alături de atîtea monumente care amintesc melancolic de vremurile ilustre ale istoriei. Ea este și acel nerv economic care dă dinamism așezării și polarizează în jurul ei numeroase forțe lucrativă. În peisajul petrolier al județului și al țării întregi, uzina tîrgovișteană are o pondere însemnată și participă activ la succesele ramurii, dovadă fiind și cifrele planului pe acest an, dar și numeroasele sortimente care se fabrică aici.

— Deși creșterea producției globale nu este prea spectaculoasă, dacă comparăm anul 1969 cu 1968 — remarcă tov. ing. Ion Gavrilă, directorul tehnic al întreprinderii — trebuie să subliniem o creștere reală prin deplasarea spre sortimente cu volum de prelucrare mare. Acest lucru înseamnă că uzina și-a asumat produse mai complexe care fac obiectul desfacerii nu numai în țară, dar și peste hotare, probă fiind creșterea sensibilă a exportului. Ilustrăm cazul producerii unor sorti-

mente în ansamblul producției noastre este faptul că la instalațiile F.A. 12 (pentru forat puțuri pînă la adîncimea de 250 m) avem o creștere de peste 50% în acest an, la instalațiile S.G. (care cuprind o gamă întregă și sînt utilizate la foraje în straturi dure) creșterea este de peste 3 ori.

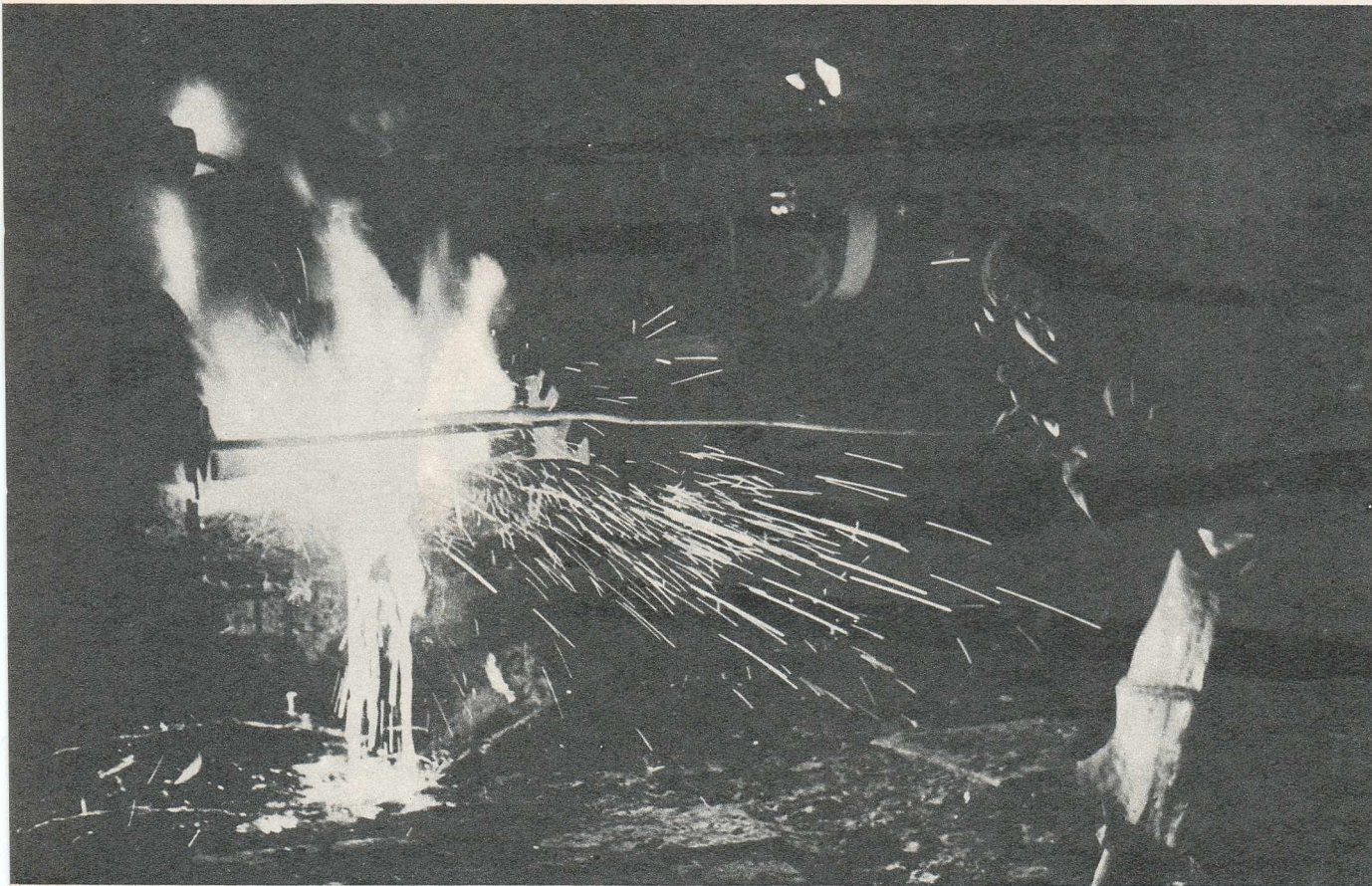
Dar producția uzinei tîrgoviștene este mult mai complexă. Aici se produc de la racorduri speciale pentru prăjinile de foraj și automacarale, agregate de aspersiune, remorci de transport de diferite tone etc. Importantele sarcini pe care le are uzina trebuie să fie realizate în acest an pe aceleași suprafețe de producție și cu același utilaj.

Trimestrul I a fost un seismograf pentru demarajul din anul 1969. La unele dintre sortimente planul a fost îndeplinit și chiar depășit: armături industriale, remorci de 12 tone etc. Dar la cîteva dintre cele mai importante sortimente, nerealizarea grevează uzina cu substanțiale minusuri: din cele 10 sondeze geologice s-au realizat doar 6; din 12 instalații F.A. 12 s-au realizat 9; valoarea pieselor de schimb planificată pe trimestrul I era de 1 200 000 lei, s-au realizat abia 444 000 lei... Care sînt cauzele?

— Una dintre cauze, și nu cea mai minoră,

o constituie neajunsurile în ceea ce privește brațele de muncă — ne explică tov. Ion Gătejoriu, secretarul comitetului de partid. Secția de prelucrare a avut cu 60 de strungari mai puțîn. După cum vă puteți da seama, nu este o cifră oarecare. Să fie această criză de strungari în uzină o lipsă a noastră de prevedere? Cred că da. Am mobilizat toate forțele necesare și, prin organizarea unor cursuri, sperăm să remediem urgent situația. După părerea mea însă va trebui să privim de-acum înainte cu mult mai multă seriozitate problema cadrelor. Noi nu sîntem aici o insulă izolată. Ca multe alte întreprinderi, în această perioadă de mare și intensivă dezvoltare economică sîntem supuși puternicelor tensiuni ale fluctuației forței de muncă. Județul nostru se dezvoltă, se creează noi industrii, noi centre industriale, cum ar fi de exemplu Găești. Ținînd seama de faptul că circa 60% dintre muncitorii noștri sînt navetiști, este și va fi explicabil ca mulți dintre ei să prefere lucrul în noile uzine, mai apropiate de casa lor. Este de presupus că cei din împrejurimile Găeștilui să opteze pentru acesta, în viitoarele luni. Deocamdată, ceea ce vă spun este o supoziție, dar ea va trebui să fie

Producția de oțel a uzinei a crescut în acest an cu peste 13%.

pentru noi acel semnal de alarmă care să ne determine să dăm mai multă atenție previziunii și deci, implicit, organizării. Revenind la cauza neîndeplinirii planului la unele dintre sortimente, am putea să ne oprim și la nefolosirea capacității integrale a mașinilor, în sensul că pe unele dintre acestea se lucrează doar în două schimburi: la mecanica prelucrătoare, la 20% din mașini, la racorduri speciale, tot la 20%, la secția IV, piese de schimb, la 25% din mașini. Și asta tot din lipsă de strungari.

— Evident, sînt și alte cauze — remarcă tov. Ion Gavrilă. Calitatea proastă a unor piese turnate înmagazinează un mare volum de manoperă, care se irosește prin rebutare. Apoi actuala formă de organizare nu a atins punctul maxim. Noi am stabilit un plan de măsuri care să ducă la o reducere a adaosurilor de prelucrare, la introducerea unor soluții tehnologice mai productive, care să elimine strangulările din procesul de producție. Poate n-ar trebui uitat și faptul că ne lipsește o mașină de realizat caneluri și rectificat danturi. O singură mașină să fie cauza cauzelor? ne veți întreba. Evident că nu, dar un utilaj specializat are de cele mai multe ori o pondere nebănuț de mare în procesul tehnologic. Situația în care ne aflăm e de fapt edificatoare: mașina pe care

o avem e uzată de atîta solicitare și uneori am fost nevoiți să lucrăm în colaborare. Și ca să preîntîmăm o altă întrebare, vom spune că mașina a fost comandată și va veni cu certitudine...

La toate aceste precizări, în care competența și analiza lucidă nu sînt străine, vom adăuga încă una, bazată strict pe statistică. Ea se referă la un simptom, care este caracteristic nu numai uzinei țirgoviștene, ci și altora. E vorba de ritmicitate. Desfășurătoarele statistice ale celor trei luni din primul trimestru al anului 1969 demonstrează că există, la unele produse, o tendință constantă de nerealizare ritmică. Ca o trăsătură constantă, în primele două decade ale fiecărei luni nu se realizează sortimentele planificate, urmînd ca în a treia decadă rămîinerile în urmă să fie aduse la zi. E cazul la oțel electric (în ianuarie și februarie), la agregate de aspersiune (ianuarie și februarie), racorduri speciale (martie), macarale auto (în toate cele trei luni ale primului trimestru) etc.

TIMP ȘI... RITM

Pornind de la o observație pe care au subliniat-o toți interlocutorii noștri de la uzina țirgovișteană, aceea a utilizării timpului sau, dimpotrivă, a neutilizării lui, am plecat și noi în căutarea timpului pierdut... Nu trebuie să fii un mare specialist ca să înțelegi că orice unitate lucrativă dispune de un timp fix: 8 ore, înmulțite cu numărul salariaților. În cadrul acestui timp global este calculată desfășurarea producției. Nu vom vorbi de minuțioasele calcule ale timpului pe fiecare reper, nici de rolul sistemelor sau proceselor tehnologice moderne care comprimă orele sau minutele în cadrul acestui timp general fix, dar vom sublinia importanța utilizării lui integrale pentru realizarea ritmică a producției. La

▶ Piese de schimb au cîntărit greu în nerealizarea planului pe trimestrul I.

▶ Un produs complex: automacaralele de 5 tone.

uzina țirgovișteană, după exactele și rînduieștile calcule ale statisticienilor, au fost utilizate 94 049 ore/om în trimestrul I. Absența acestora s-a repercutat cu toată evidența în nerealizarea planului la cele câteva sortimente. Defalcate pe cauze, situația s-ar prezenta astfel: 10 875 ore/cîntărit datorate diverselor întreruperi; 13 ore/om reprezintă învoiri sau concedii fără plată; 4 978 ore/om absențe nemotivate etc. ... Unde trebuie căutate orele nemotivate?... Se pare că seara de sîmbătă e nefastă. E seara balurilor, a petrecerilor, plecărilor, și numărul cel mai mare de absenți, cu precădere tineri, se înregistrează în schimbul III de sîmbătă. Chestionați de nădăcă aceste absențe nu le grevează cîștigurile și s-a răspuns că lucrează în acord. «Trăim mai tare în altă zi...» Labilitățile «acordului» au creat o mentalitate, dar și un fenomen observat de altfel de forurile de conducere ale uzinei: cei care absentează mai frecvent sînt cei care prestează o muncă în acord. Un studiu făcut cu cîțiva vreme în urmă a evidențiat și frecvența absențelor în zilele săptămîinii: mai marcante lunea, cu o evidentă tendință de diminuare marți, miercuri și joi dar cu o febră a creșterii vineri și sîmbătă.

Evident, analiza severă a cifrelor demonstrează importanțele resurse de care dispune uzina. Înlăturarea tuturor acestor lipsuri, care nu sînt secrete pentru nimeni și dimpotrivă, au fost evidențiate cu luciditate și seriozitate, va trebui să ducă la realizarea cît mai grabnică a sortimentelor cu care uzina țirgovișteană este datorată beneficiarilor pe trimestrul I.

C. BOZBIC
Fotografii de S. STEINE

TRADIȚIA INIȚIATIVEI

um să nu-l invidiezi
e reporterul fotograf
re, sintetizând un
raș într-o suprafață de
l x 30, reușește ceea ce
ai reușit să redai tu,
textier», sacrificin-
u-ți atâtea sute de cu-
inte.

Reportaj de Nelu IONESCU
Fotografii de S. STEINER

O dată cu trecerea timpului, un amestec de obișnuință, de uitare și de ingraturitate coboară, din ce în ce mai gros, chiar și asupra meritelor în-deobște recunoscute.

Nu face excepție de la regula aceasta nici marele merit al deschizătorilor de drumuri, al pionierilor.

Ce-i drept e drept, mai avem câte o treșărare de recunoștință când — firește, potrivit sistemului zecimal inoculat în noi încă din primele clase de școală — se împlinește un număr rotund de ani, când se repetă ceea ce se cheamă o aniversare.

Probabil că e și normal să fie așa, fiecare cu timpul lui, cu prezentul lui. Schopenhauer era de părere că e vai și amar de viața celor care, ignorându-și cu voie sau inconștient prezentul, trăiesc numai în trecut sau numai în viitor. Și magisterul Schopenhauer nu era totuși cel mai realist bărbat din lume.

Deci, iată-mă justificându-mi contopirea cu prezentul, justificându-mi ingraturitatea față de trecut în general, față de premergători în special. Situația aceasta, în ceea ce mă privește, este intrucitva nepotrivită, pentru că intenția mea a fost și a rămas să aduc un omagiu unui pionier al nostru.

Un pionier de o factură specială. Nu un individ, ci o colectivitate. Nu eroul unei anumite date, ci al timpului de-a lungul său. Pe scurt, mă gândesc și mă refer la un oraș: la Sibiu.

Un oraș care, la prima noastră întâlnire, la prima vedere, m-a contrariat. Îl priveam, îmi plăcea pînă la entuziasm, dar pur și simplu nu-mi venea să cred ochilor. Doar abia coborîsem dintr-un tren foarte secolul XX — pătratul al 3-lea. Și totuși...

Ziduri, turnuri, contraforturi de sprijin, porți mari în arc; zăvoare, broaște și chei uriașe; acoperișuri înalte, ascuțite, în ape abrupte; bolți, curți interioare, scări, poduri și pasarele; pasaje și ganguri de legătură acoperite; caldarîmuri de piatră, grilaje și balustrade; felinare agățate de brațe din fier forjat, stucaturi, blazoane și inscripții. Ev mediu autentic.

Eram tentat să bănuiesc o reeditare, într-o variantă pentru mine, a întâmplării tehnicianului isteț, republican și yankeu, expediat de Samuel Clemens — prin măiastra lui lovitură, mai mult de condei decât de rangă — direct la curtea monarhului belicos, conservator și ateistic, Arthur. Ori te pomenești că, în loc de un banal «personal clasa a II-a», m-am suit în cine știe ce vehicul științifico-fantastic care m-a reintors în trecut! Să fi fost oare, atunci, pasagerul unui «marche arriére» în timp?

În 1555, un guard de artilerie studiază, experimentează, notează date și face schițe privitoare la tehnica rachetelor autopropulsate, cu stabilizatoare de direcție de tip delta, asemănătoare cu cele folosite în tehnica modernă. În 1778, un librar sibian, destul de renumit pentru epoca sa, editează în Sibiu cel dintîi periodic de teatru din țara noastră. În 1789, un farmacist sibian, începînd să studieze clima orașului său, participă la începuturile observației meteorologice române. În 1817, deci cu patru ani înaintea celebrului Luvru parizian, ia ființă muzeul Brukenthal. În 1892, doar la trei ani după inaugurarea mondială, are loc, tot la Sibiu, cea dintîi proiecție cinematografică. În 1898 — sub auspiciile formidabilei ASTRA — apare prima enciclopedie românească. În 1904, cu un an înaintea apariției tramvaiului electric la Timișoara, pe străzile Sibiului începe să circule — e drept, cu roți de lemn — primul omnibus pe fir electric din țară.

Două observații! Prima: studiul istoriei nu e specialitatea mea și sînt convins că acestea nu sînt singurele momente cînd pe pămîntul sibian au avut loc premiere naționale. A doua: am citat, în paragraful de mai sus, nume diferite, dar pe toate le consider sinonime ale unuia și aceluiași nume, părinte al lor: Sibiu. Le consider produsul unuia și

Trecutul de cetate — în sensul belic al cuvîntului — i-a împrumutat orașului, chiar și în locurile sale cele mai largi, o construcție și o atmosferă de curte interioară. Motiv să te simți peste tot «ca acasă».

Îmbinarea dintre construcțiile foarte vechi și oamenii foarte «recenti» produce un tot care, mie unuia, mi se pare de un reconfortant estetic.

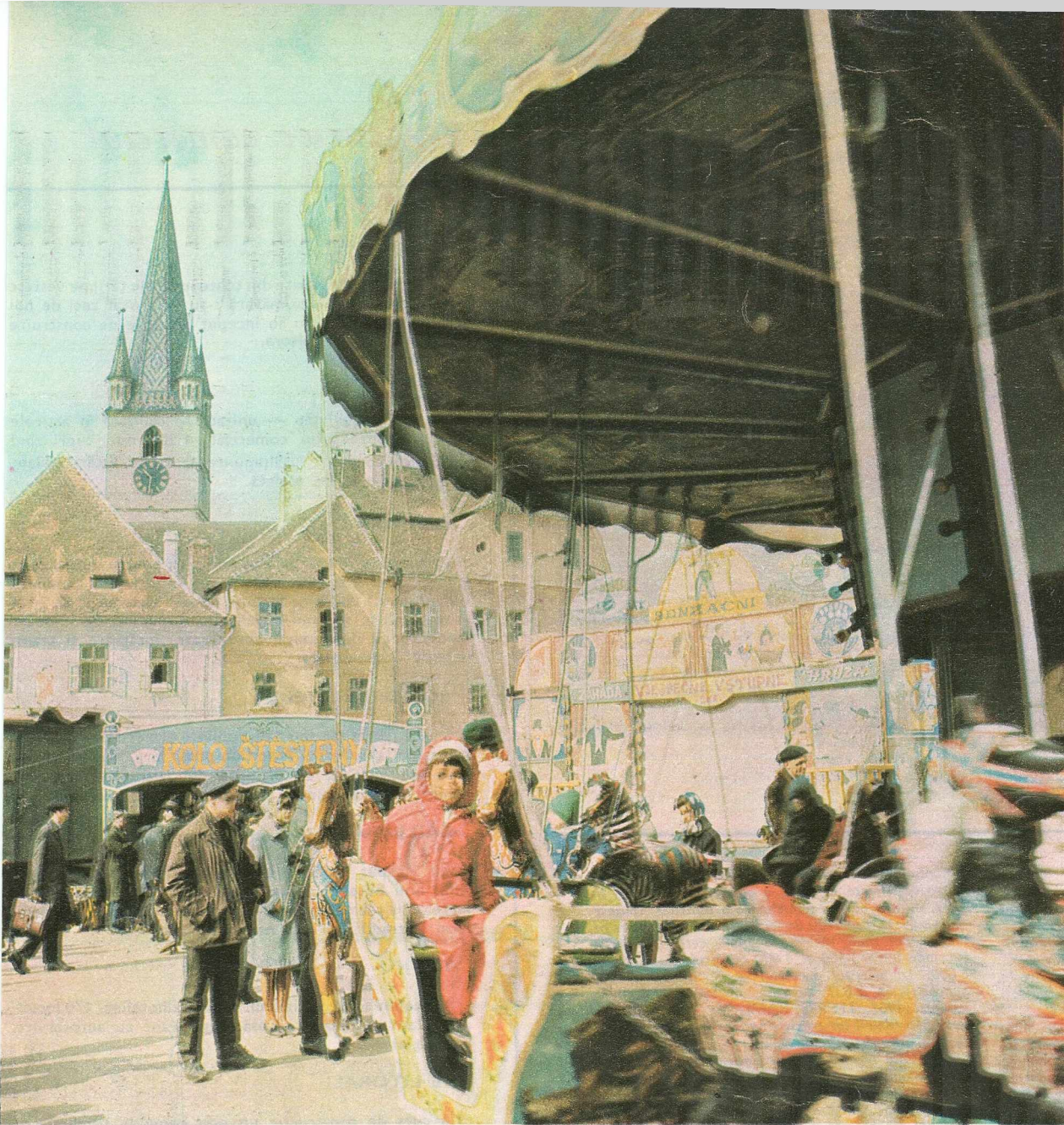
ISTORIE I

Un oraș înseamnă, înainte de toate, o temelie, un pămînt, un loc.

Din cretacic, ceea ce-i tot una cu sfîrșitul erei secundare, și pînă în terțiar, o depresiune de origine tectonică, aparținînd lanțului de depresiuni intercarpatice ale Transilvaniei, a funcționat ca zonă de înecare, în al cărei cuprins, pe un fundament cristalin cutat, s-au depozitat, în pachete groase, roci sedimentare. Iată o temelie.

9,8 km din cei 80,3 ai săi, dedicați de Cibin, afluent de prim rang al Oltului, orașului care s-a ridicat pe terasele și-n lunca lui. Sistemul lacustru Dumbrava și lacul Binder. Sol brun de pădure pe terase, aluvionar în luncă. Argile, nisipuri, balast. Stejari, arini, arțari, ulmi, carpeni, tei și chiar molizi și pini. Pășuni, fînețe și culturi. Iată un pămînt.

45° și 48' latitudine nordică, 24° și 29' longitudine estică. Depărtare doar de 12 pînă la 20 de km de Munții Cibinului, Lotrului, Făgărașului. Punct comun al arterelor spre și dinspre Europa Centrală. Nod de cale ferată al liniilor de est-vest, cu cele de nord-sud. La 300 km de București, 270 de Arad, 170 de Cluj, 150 de Brașov. Adică în mijlocul țării. Iată un loc.

Sobrietatea gri a orașului nu-l împiedică pe veșnic bine dispusul domn Carusel să-și învîrte beția lui de culori.

aceluași mediu propice inițiativei, mediul chemat Sibiu.

Festivalul «Cibinium» de-acum doi ani și recenta «Protechnica» sînt ultimele dovezi că Sibiu nu și-a consumat faima și posibilitățile de inițiator, de pionier, ci continuă să fie — în domeniul de valoare contemporană — erou al primului pas.

Un tur de orizont prin cîteva dintre întreprinderile Sibiului confirmă, o dată în plus, că acolo inițiativa are loc de frunte, dar și că ea a căpătat proporții de masă. Ofer exemple, ca să nu-mi poată fi bănuite cuvintele de goliciune. E vorba de inițiative și propuneri pe care fabricile și uzinele Sibiului și le-au făcut lor înșile.

Uzina «Independența» își propune, pe de o parte, o nouă structură organizatorică, iar pe de altă parte, pentru perioada 1967-1970, asimilarea de 70 produse noi (o pompă Fuller, un mai mecanic, mașini de șlefuit sticlă, un malaxor pentru aluat, un nou ciocan perforator etc.), care vor determina o economie de valută de 150 milioane lei. Fabrica «7 Noiembrie» — o contopire spectaculoasă a patru operații într-una, dintre cele opt care le comportă actualul procedeu tehnologic de vopsire-fixare la fabricarea ciorapilor din fibre sintetice, precum și o reorganizare a deservirii și amplasării mașinilor, care va asigura o economie de manoperă de 70 mii lei anual. Uzina «Automecanica» — o mecanizare a procesului de acoperire de suprafețe cu eficiență asupra prețului de cost (235 700 lei economii), asupra calității suprafețelor acoperite (uniformitate totală), asupra protecției muncii și economiilor valutare. Uzina «Mecanica» — o reorganizare a activității de producție a secției de tușnătorie, care va face să crească capacitatea sa de turnare de la 2 600 la 3 200 tone anual. Uzina «Elastic» — o nouă mecanizare a operației de încălzire a foilor de arc, prin înlocuirea cuptoarelor cu flacăra cu cuptoare cu vatră pășitoare, mecanizare ce ar diminua suprafața productivă de la 75 mp la 35 mp, ar reduce consumul pe gaz de la 96 mc la 60 mc, dar făcînd să crească productivitatea muncii cu 131%. I.I.S. «Libertatea» — o reorganizare a procesului de producție în secția vatină, care va produce un beneficiu suplimentar de 989 mii lei. Uzina «Balanța» — mecanizarea operațiilor de lansare, programare și urmărire; iar uzina «Independența» — am început și termin tot cu ea — un loc de muncă model (atelierul de pompe).

Luată în parte, aceste autopropuneri pot părea de o importanță nu tocmai deosebită. În ansamblu însă, dincolo de eficiența lor economico-valorică, denotă un concept despre propria muncă, indică o mișcare generală de inițiativă, o mișcare puternică și de respectat.

Iar atunci cînd inițiativa nu-i singulară, ci, dimpotrivă, se repetă cu consecvență în timp și într-o amploare crescîndă, putem spune fără grijă un «adio» întîmplării și un «ura» pentru instaurarea tradiției, în accepțiunea sa cea mai bună.

Tendența de a cuprinde în prezent cît mai mult din trecut, dar și din viitor, tendința de a smulge și aduna în prezent cît mai mult din perenitate — iată ce definește Sibiu.

Văd în acest oraș un lanus preocupat în egală măsură de trecutul dar și de viitorul său. Un conservator al trecutului care-și revoluționează consecvent prezentul. Păi-maș! Desigur, o alcătuire întrucîtva bizară, însă care, tocmai prin aceasta, își asigură meritul de personalitate distinctă.

Și acum, pentru încheiere, îngăduiți-mi să-i fac o plăcere și gazetarului din mine: Tot Sibiu — potrivit afirmațiilor din opusul «Istoria ziaristicii ardelenice» — este cel mai vechi leagăn al ziariștilor din această țară.

Un mic eveniment al istoriei, care însă — hai să recunosc — justifică, subiectiv și sentimental, «inițiativa» comiterii acestui articol.

Sibienii și Sibiu —
oameni ai secolului
20 într-o scenogra-
fie de mister feudal.

ISTORIE II

Un oraș mai înseamnă oameni și construcții. Un mormint găsit și desfăcut fără respect — dar scopul științific scuză mijloacele profanatoare — arată că, în locul pe care m-am străduit să-l delimitez, existau — cu certitudine — oameni încă din epoca pietrei șlefuite. Oameni care, cel puțin cu privire la morți, își făcuseră datini: îi îngropau chircoți, culcați pe stînga și orientați cu fața spre sud.

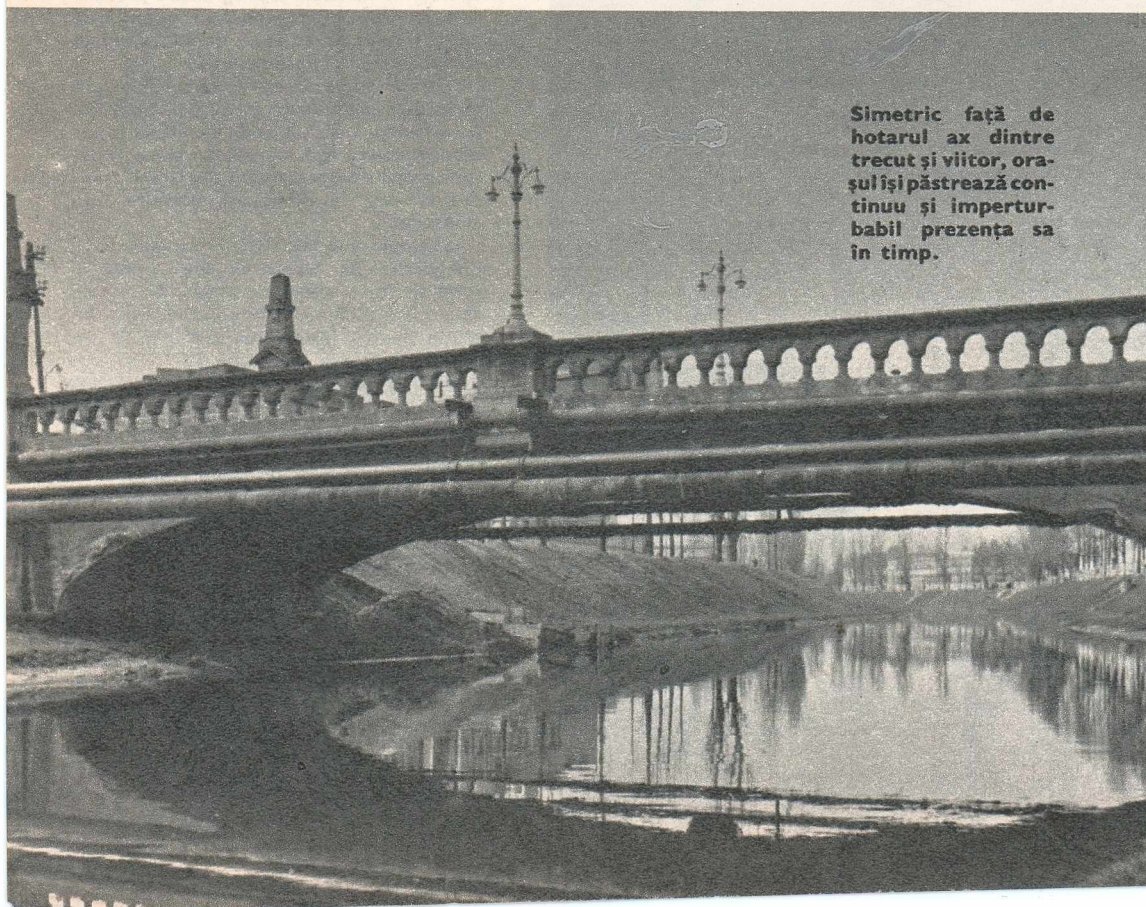
Alte urme materiale, descoperite atît în Sibiu cît și în spațiul convergent lui, atestă, fără echivoc, existența continuă pe acest teritoriu a unei societăți omenești. În secolele II și I î.e.n., populația dacică avea aici o prezență masivă și în condiții de organizare politică, de organizare militară și de nivel cultural remarcabile. Pentru mai tîrziu, pentru epoca romană, urmele străvechii localități Cedonia, aflate parțial sub vatra actuală a Sibiului, indică o viață înfloritoare.

O dată cu începutul orînduirii feudale, acest rol probator al unei continuități de viață omenească revine, în mare măsură, documentelor scrise. Bula papală, emisă la 20 decembrie 1191 de Caelestin al III-lea, menționează înființarea prepoziturii la Sibiu.

Continuitate, permanență de viață, însă și evoluție numerică, firește în timp, a acestei colectivități. În 1242, dintr-o năvală nimicitoare a tătarilor, reușesc să se salveze doar 100 de locuitori ai unei așezări pe atunci mai mult rurale. În 1458, cetatea Sibiului cuprinde între 3 500 și 4 000 de locuitori. În 1510, 6 000. La sfîrșitul secolului al XVIII-lea, 15 000, adăpostiți în 1 637 de case. În 1901, 27 000. În ianuarie 1967, 111 935, dintre care 54 879 bărbați și 56 516 femei, iar potrivit naționalității lor, 79 213 români, 24 651 germani, 4 982 maghiari.

Deci, iată și o societate omenească. La început, oamenii aștia au folosit lemnul; apoi piatra, cărămida și țigla roșie. Le-a plăcut, pe rînd, stilul romanic, cel gotic, specificul Renașterii, barocul, rococoul și geometricul modern. Au ridicat case de locuit, săli de administrație, ateliere și biserici; dar și ziduri și turnuri de apărare. Pentru că, fiind harnici, pricepuți și productivi, străinii rivneau la bunurile lor.

Azi, arhitectonica orașului e un amalgam de stiluri, fapt care nu-l împiedică să aibă o unicitate și un farmec, strict ale lui.

Simetric față de
hotarul ax dintre
trecut și viitor, ora-
șul își păstrează con-
tinuu și impertur-
babil prezența sa
în timp.

Numeroase știri sosite din toate județele țării ne vestesc că în aceste zile de primăvară s-au inaugurat zeci de noi unități comerciale sau au început lucrările de construire ori amenajare ale altora.

BAIA-MARE

Un nou «Așchiuță» — unitate specializată în articole pentru copii. Spațiu comercial: 1 200 mp. cuprinzînd raioane de confecții, încălțăminte, tricotaje, jucării, galanterie și articole de toaletă.

CRAIOVA

A început construcția unui complex pentru valorificarea legumelor și fructelor. Complexul va asigura o producție de aproape 1 000 tone legume deshidratate și peste 2 000 tone produse semiindustrializate, dispunînd de mijloace moderne de depozitare, conservare, încărcare și transportare a produselor.

ROȘIORI DE VEDE

S-a inaugurat cea de-a 110-a unitate comercială a orașului: magazinul «Modern». Avînd un profil larg, magazinul este bine aprovizionat cu produse de galanterie, tricotaje, confecții, încălțăminte, parfumerie și marochinărie.

BĂILE-TUȘNAD

Au început lucrările pregătitoare pentru construirea unui nou hotel și a unui restaurant. În același timp se lucrează la reamenajarea și dezvoltarea localului cu specific local și tradițional «La moara lui Făgădău».

TG. JIU

A început construcția unui complex hotelier: 170 locuri, restaurant cu sală și terasă, restaurant cu autoservire, bar de zi ș.a.

PE LITORAL

În curs de construcție un nou complex comercial la Mangalia-Nord: unități pentru desfacerea produselor alimentare, magazine de confecții, tricotaje, textile, încălțăminte și galanterie, o librărie și o farmacie. Două noi magazine alimentare sînt în curs de construire și amenajare la Costinești și în stațiunea 2 Mai. La Mamaia și Eforie-Nord sînt în fază finală lucrările de renovare, extindere și modernizare a numeroase magazine.

VASLUI

Un mare complex comercial, cu numeroase unități de desfacere a produselor alimentare și industriale, va fi construit o dată cu noul complex urbanistic ce se înalță în vecinătatea fabricii de confecții.

VIDRA (JUD. ILFOV)

Trei noi magazine inaugurate în ultimele săptămîni: unul de mobilă, altul de produse metalo-chimice și un al treilea de produse alimentare (autoservire).

ORȘOVA

În orașul nou funcționează deja un complex comercial: magazin alimentar cu autoservire, mezeluri, pîine, articole de menaj, o unitate de legume-fructe, un centru de dulciuri și răcoritoare, un debit de tutun ce desface și articole de mercerie-parfumerie. Un al doilea complex, dispunînd de un spațiu comercial mai mare, construit în extremitatea orașului, se află în momentul de față în ultima fază de amenajare și va fi foarte curînd dat în funcțiune.

BRĂILA

S-au terminat lucrările de modernizare a punctului de agrement «Coroana stejarului», amenajîndu-se și un camping cu 10 căsuțe.

DELTA DUNĂRII

Complexul de alimentație publică de la Maliuc a fost mărit cu 60 de locuri, iar capacitatea restaurantului «Marea» din Sulina, cu 50 locuri. La Tulcea sînt în curs de finisare lucrările de amenajare a două noi localuri: cel cu specific tradițional, «Dobrogea», și cel cu specific pescăresc, «Dunărea».

GHEORGHIIENI

O unitate nouă, frumos amenajată și bine...

UMOR

PRIMĂVARA văzută de Bellus...

— Formidabile, vitaminele tale!

*produce
lenjerie
pentru femei,
bărbați
și copii*

*Cereți cu încredere,
la toate magazinele,*

produsele

**FABRICII
DE CONFECȚII
BRĂILA**

DE TREI ORI LA ÎNĂLȚIME: PROVINCIA

de Traian PROSAN

Ni s-a reproșat adesea, de altminteri nu numai nouă, și pe bună dreptate ca ogîndim prea puțin în paginile revistei viața teatrală din țară. E adevărat. Bucureștiul e mai aproape...

Dar nu o dată, noi toți, am avut posibilitatea să urmărim, cu ocazia turneelor la București ale teatrelor din provincie, foarte buni actori și excelente spectacole.

Ne-am deplasat deci, autocritic, prin câteva teatre din țară pentru a afla și a vedea ce se întâmplă, ce se petrece acolo în momentul de față în acest apropiat final de stagiune.

ANTI- WESKER

Aurel Manea se confirmă. După «Rosmer sholm»-ul său de la Sibiu, pus în scenă acolo ca un examen de absolvire, tânărul regizoare realizează la Timișoara un spectacol tulburător cu «Anotimpuri» de Arnold Wesker. Fără îndoială, ne aflăm în fața unui regizoare care nu etalează în primul rînd teribilismul vîrstei, ci maturitatea talentului său, capacitatea sa selectivă bazată pe o cultură de teatru solidă. Manea își susține cu fanatism crezul său artistic:

— Sînt pentru un teatru de ritual, cu semnificații profunde, pentru un teatru de eseu. Teatrul mă interesează în măsura în care poate deveni scriere, în măsura în care pot să scriu cu actorii.

«Anotimpurile» lui Wesker sînt anotimpurile iubirii. Anotimpuri ale iubirii tot atît de trecătoare ca și ale naturii — vrea să spună în fond autorul. Un text frumos dar în definitiv destul de obișnuit. Wesker nu mai e aici «furiosul» din celelalte lucrări ale sale. «Furia» lui s-a diluat mult.

Un text cuminte, care ar fi putut deveni un spectacol tot atît de cuminte. În locul acestuia, Manea ne propune un spectacol răscolitor în care drama sentimentală trece în poem solemn și tragic. Pînă la un punct, pentru că regizorul folosește cu reale efecte artistice și mijloacele oferite de teatrul modern: încordarea ajunsă la paroxism, elemente luate de la Living-theater și modalități ale școlii lui Grotowski. Manea însuși își mărturisește adevărul:

— Am văzut la Wrocław cîteva spectacole ale teatrului lui Grotowski. M-au impresionat cel mai mult... Eu am aderat la un limbaj de multe ori violent, dar o fac nu de dragul actului în sine, ci pentru a transmite direct și puternic ideea spectacolului, esența lui, pentru a produce acel șoc aproape fizic capabil să răscolească și cel mai insensibil spectator.

Tot ceea ce se petrece în scenă se supune unor legi ale ritualului. Actorii poartă un fel de costume de ceremonial spiritual. Felul de a vorbi al personajelor nu are nimic comun cu teatrul tradițional. Cuvintele împrumută tonalitate de litanie.

În interpretarea dată de Manea, iarna este anotimpul dominant, ea se insinuează în toate celelalte anotimpuri, și trecerile de la un anotimp la altul sînt estompate.

— Iarna este anotimpul negru, sezonul mort, anotimpul în care nimic nu fertilizează, anotimpul nerealizărilor, al neputinței, al amînărilor, al întreruperilor. Interpretarea dată piesei lui Wesker îl conduce pe regizor la o adevărată restructurare de planuri și la o masivă intervenție în text.

— Spectacolul meu e de fapt un spectacol anti-Wesker.

— ?!

— Să mă explic. Lucrurile s-au petrecut cam așa: la lectura piesei am descoperit un Wesker schimbat, nesincer. Textul conține multe replici și situații false. Am considerat că ar fi o drogare a publicului reprezentînd piesa sub forma ei obișnuită. De aceea am hotărît să realizez un spectacol anti-Wesker, un protest al artei actoricești împotriva autorului, împotriva artei care minte, în

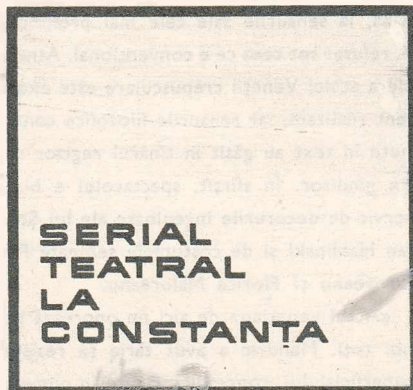
Dan Herdan și Aurora Simionică în repetițiile cu «Vilegiatura» ▲

„Pro juventutis“

«Pro juventutis» — noua formulă de studio experimental al Teatrului «Matei Millo» din Timișoara își propune pentru acest an să studieze relația teatru-spectator tânăr.

Înființat acum trei ani și intitulat pe rînd (de ce oare, dar asta nu-i neapărat important?) «199» și «172», studioul și-a propus și a reușit în mare măsură să fie prezent în dezbaterile artistice a temelor pe care și le-a ales. Anul trecut, Studioul «172» a fost consacrat debuturilor în dramaturgia autohtonă cu piese într-un act. Teatrul timișorean venea în întîmpinarea debutanților valoroși și acorda, în fapt, convenita atenție pieselor românești într-un act. Sorin Titel, Paul Chitic, Dumitru Joldea au fost prezenți publicului prin Studioul «172». «Pro juventutis» — formula de studio experimental pentru anul acesta, pare să fie mai aproape ca oricînd de menirea unui astfel de studio. Contactele directe cu tineretul, la Casa studenților, în fabrici, la sate, spectacole urmate de discuții, ajută la formarea publicului tânăr. Dorința noastră — ne spunea directorul Leahu — este să cunoaștem cît mai bine reacția acestor categorii de tineri, care sînt în fond nu numai parte din actualul dar și viitorul nostru public.

«Pro juventutis» a oferit pînă acum un spectacol cu «Anotimpurile» lui Wesker în regia lui Aurel Manea (vezi interviul — n.n.), două recitaluri de poezie. «Veșnic tînăr înfășurat în manta-mi», în regia aceluiași A. Manea, și «Interferențe», pregătit de actorul Eusebiu Ștefănescu, precum și «Hagi Tudose» — un spectacol pentru tineri.

Esrig montează un spectacol la Constanța. Un Goldoni. Firește, repetiții de dimineață pînă seara. Seara, o parte dintre actori au spectacol. Se lucrează în ritm infernal. La masă se pleacă pe rînd. Regizorul rămîne pe loc: se descurcă cu niște sandvișuri și cîteva sticle de Pepsi. Și cu țigări tari.

Găsește totuși timp pentru o scurtă discuție despre spectacolul care se pregătește. Îmi exprim surprinderea:

— De la «Nepotul lui Rameau» la această «Vilegiatură» a lui Goldoni mi se pare o anumită distanță... Cum o explicați? Cum explicați această preferință a dv.?

— Foarte simplu. Din cînd în cînd mă întorc la salahoria commediei dell'arte. E extrem de util. Simt atunci că revin la a.b.c.-ul meseriei. Simt nevoia. E interesant și ca exercițiu de lucru cu actorii. Ideea acestui spectacol s-a născut dintr-o amabilă propunere de colaborare a teatrului de aici. O colaborare de perspectivă al cărei început este acest spectacol.

— De ce totuși această trilogie foarte puțin cunoscută și jucată rar pe scenele lumii?

— Traducătoarea piesei mi-a dat textul pentru lectură. Lucrarea mi s-a părut că oferă nebanuite subtilități de text. Am propus-o

dedublare a personajelor, ele au o dublă existență; o existență rațional-socială care intră tot timpul în conflict cu o existență, să-i spunem, afectiv-liberă. Este, dacă vreți, conflictul dintre onoare și pasiune întors în comic. Viața socială îi obligă pe eroi să-și contrazică permanent viața afectivă. Ca una dintre soluții, am introdus în spectacol umbrele, pentru a relativiza puțin dimensiunile și planurile.

— Din cele trei piese, dumneavoastră realizați doar două spectacole. Prin comprimare?

— Da. Una dintre piese am împărțit-o în două, repartizînd-o celor două spectacole. Iar cele două spectacole vor fi prezentate în două seri consecutiv: din acest punct de vedere, «Vilegiatura» este un experiment. Este prima încercare de serial teatral la noi.

Regizorul David Esrig

DAN HERDAN și ILEANA PLOSCARU despre rolurile și repetițiile cu serialul «Vilegiatura».

DAN HERDAN:

— Am și eu un rol cu totul nou pentru mine. Un fel de june-prim al commediei dell'arte, gen și stil de teatru mai necunoscut mie.

Sîntem încă într-un stadiu crud, dar lucrurile se conturează deja foarte clar. Repetăm de dimineață pînă seara, dar în ciuda ritmului infernal și a oboselii, se lucrează foarte frumos.

Stilul de a repeta nu e numai fermecător dar și teribil de antrenant prin debordarea de fantezie și profesionalitate pe care o demonstrează regizorul.

ILEANA PLOSCARU:

— Rolul te solicită mult, dar repetițiile sînt extrem de interesante și m-au cucerit de la început. Am mai jucat Goldoni. De cîteva ori. Pentru mine, rolul constituie un amestec destul de ciudat între personaje interpretate anterior. Stilul acestui spectacol este absolut nou. Repetițiile mi-au produs la început o ușoară derută. Pentru noi toți era ceva foarte nou. Regizorul ne propunea un lucru cu care nu eram obișnuiți. Cred că acum l-am înțeles bine. Esrig m-a făcut să descopăr un alt Goldoni. Sîntem foarte curioși și așteptăm cu toții

Umbrele — o soluție la care se recurge în spectacolul cu «Vilegiatura» de Goldoni, la Teatrul din Constanța (regia — David Esrig; scenografia — Ion Popescu-Udriste).

Strania doamnă Helseth în care se răsfrînge, ca-n liniștea unei oglinzi, întregul tragism al întâmplărilor și al psihologiei personajelor din «Rosmersholm» (actrița Marcela Sassu).

— Interpretată în această stagiune două roluri de bătrîne foarte diferite între ele. Despre ambele creații ale dv. se vorbește mult și elogios...

— Între Helseth din «Rosmersholm» și agresiva Judith Fellows, domnișoara bătrînă și înăcrită din «Noaptea iguanei», problemele de compoziție se complică nu numai ca urmare a diferențelor de vîrstă, temperamentale și caracterologice, ci și prin datele specifice pe care le imprimă, fiecareia, complexul de factori social-istorici ai momentelor respective.

Un personaj tipic pentru dramaturgia Nordului, profund dramatic și închis ca apa fiordurilor, în cazul rolului Helseth.

Un personaj tipic pentru dramaturgia americană, în continuă goană, neliniștit, nefericit, în cazul rolului Judith Fellows.

Firește, lucrute și jucate simultan, cele două personaje îmi dau multă bătaie de cap. Dar tocmai marea deosebire dintre ele m-a atras mai mult. Este ceea ce îți asigură lărgirea orizontului profesional, posibilitatea de a aborda tipuri intens diversificate, este ceea ce ne asigură — atunci cînd reușim — satisfacțiile cele mai mari.

— Apropo. Considerați că repertoriul actual asigură valorificarea deplină a forțelor actricești de care dispune teatrul constănțean?

— Avem un colectiv bun — și nu declar asta convențional. Sînt convinsă că se pot face

lucruri și mai reușite ca pînă acum. Ar fi bine dacă repertoriul nostru, în afara celorlalte de-ziderate pe care le satisface (și sîntem bucuroși de acest lucru), ar urmări și valorificarea tuturor forțelor actricești. Actorilor trebuie să li se ofere posibilitatea de a se manifesta pe planuri multiple, de a scoate la iveală și alte posibilități decît cele pe care deja le-au demonstrat.

Marcela Sassu, de trei ori în «Rosmersholm»

LA TG. MUREȘ: Camil Petrescu și William Shakespeare

KOVACS GYÖRGY despre «ACT VENETIAN»:

— Să joci Camil Petrescu este o mare desfătare. N-o spun protocolar. Iar «Act venețian» e o capodoperă a dramaturgiei românești. Să joci, mai ales, același rol în diferite versiuni este totdeauna interesant: l-am jucat la Cluj, îl joc acum la Tg. Mureș.

— Este ceea ce mă îndeamnă să vă adresez o întrebare, maestre Kovacs. Ce crede Pietro Gralla-Kovacs despre această a doua versiune a spectacolului?

— Că rolul îl servește excelent pe actor. Iar realizatorul spectacolului îl servește, după mine, excelent pe autor.

— Care ar fi după părerea dv. calitatea primă a spectacolului mureșean cu «Act venețian»?

— Că este un spectacol elevat. Regizorul Emil Mandric a făcut din spectacolul său un adevărat act de cultură literar-artistică. El a abordat textul la cea mai de sus treaptă a sa, la sensurile sale cele mai profunde. A refuzat tot ceea ce e convențional. Atmosfera acelei Veneții crepusculare este excelent realizată, iar sensurile filozofice conținute în text au găsit în tînărul regizor un fin gînditor. În sfîrșit, spectacolul e bine servit de decorurile ingenioase ale lui Ștefan Hablinski și de costumele semnate Pia Oroveanu și Florica Mălureanu.

«Actul venețian» de aici ne onorează pe noi toți. Mandric a avut tăria să reziste superficialului, concesiilor făcute în numele succesului de casă. A fost, este și va fi pentru mine o mare bucurie să joc o piesă din teatrul lui Camil Petrescu. Este un mod sigur de a lupta împotriva facilității și a goanei după succes facil.

Un Pietro Gralla profund și dramatic, în interpretarea artistului poporului Kovacs György, la Teatrul din Tg. Mureș.

ÎN ÎNCHEIERE:

Materialul de față și-a propus, după cum bine se vede, să înregistreze într-un moment activitatea din câteva teatre din țară, alese absolut la întâmplare.

Așadar, se nasc și în provincie spectacole bune, se joacă și acolo teatru de artă, există și în teatrele din țară oameni, și încă mulți, dornici și capabili de lucruri frumoase.

Vizita aceasta prin teatre a ocazionat însă mult mai mult decât niște discuții despre spectacolele în cauză și despre altele viitoare. Aproape fără voia noastră discuțiile au alunecat spre problemele mari ale teatrului românesc în general și ale teatrului din provincie în special. Se aud voci care spun mult mai mult; voci sincere și pasionate ale unor oameni cărora nu le este indiferent drumul pe care merge teatrul românesc. Se caută mereu și nu se găsește profilul teatrelor. Prea seamănă între ele teatrele noastre — spun unii. De aici și până la discutarea faptului că se ajunge uneori și în unele locuri ca ștacheta artei scenice să fie coborâtă prea jos, discuția ridică prea multe probleme grave.

Dar toate aceste probleme majore ale teatrului nostru, care frământă atîția oameni, nu și-au putut găsi locul în fotoreportajul nostru, pentru că materialul nici nu și-a propus acest lucru.

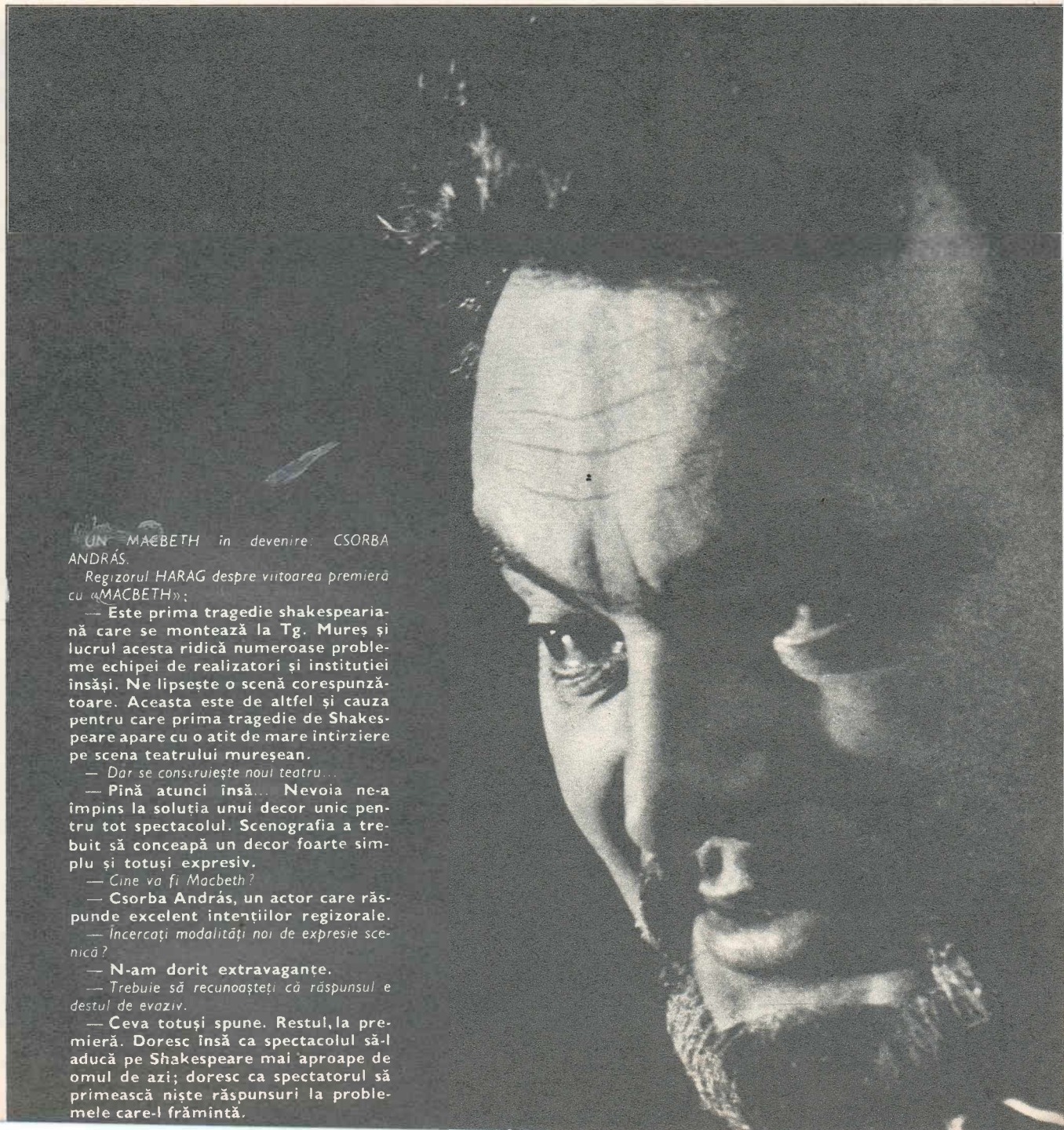
Dorim însă, și ne angajăm, să le abordăm într-un număr viitor.

Ileana Dunăreanu și Florin Crăciunescu în ultima premieră a secției române a Teatrului din Tg. Mureș: «Criticis sau Gilceava zeilor» de Radu Stanca.

Cunoscută publicului din întreaga țară mai ales prin intermediul filmului («Subteranul», «Golgota», «Cartierul veseliei»), Farkas Ibolya este, înainte de orice, o excelentă actriță (pe scena Teatrului din Tîrgu Mureș).

UN MACBETH în devenire: CSORBA ANDRÁS.

Regizorul HARAG despre viitoarea premieră cu «MACBETH»:

— Este prima tragedie shakespeareiană care se montează la Tg. Mureș și lucrul acesta ridică numeroase probleme echipei de realizatori și instituției însăși. Ne lipsește o scenă corespunzătoare. Aceasta este de altfel și cauza pentru care prima tragedie de Shakespeare apare cu o atît de mare întîrziere pe scena teatrului mureșean.

— Dar se construiește noul teatru...

— Pînă atunci însă... Nevoia ne-a împins la soluția unui decor unic pentru tot spectacolul. Scenografia a trebuit să conceapă un decor foarte simplu și totuși expresiv.

— Cine va fi Macbeth?

— Csorba András, un actor care răspunde excelent intențiilor regizorale.

— Încercați modalități noi de expresie scenică?

— N-am dorit extravagante.

— Trebuie să recunoașteți că răspunsul e destul de evaziv.

— Ceva totuși spune. Restul, la premieră. Doresc însă ca spectacolul să-l aducă pe Shakespeare mai aproape de omul de azi; doresc ca spectatorul să primească niște răspunsuri la problemele care-l frământă.

LA COMANDĂ!

ORGANE ȘI FIINȚE VII REPRODUSE „ÎN SERIE“

de Dr. E. ROȘIANU

«Omul va fi în stare să-și programeze propriile celule, cu o informație sintetică».

Marschall W. Nirenberg (Premiul Nobel pentru medicină 1968)

Grefele, așa cum se practică astăzi, nu au rezolvat în mod satisfăcător problema înlocuirii unor țesuturi și organe «uzate» sau «defecte». Oricum transplantare ridică dificultăți serioase, dacă n-ar fi decit aceea a donatorului și a incompatibilității biologice dintre grefă și organismul gazdă.

Iată însă că se conturează posibilitatea ca o nouă disciplină să-și dea concursul la rezolvarea acestei probleme spinoase. Este vorba de biologia dezvoltării, domeniu foarte nou și deosebit de important al biologiei, care urmărește lămurirea modului în care celulele, țesuturile și organele se diferențiază în timpul dezvoltării unui organism. Rezultate recent obținute în cadrul acestei discipline permit să se întrezărească o cale cu totul nouă de a furniza omului organe de care ar putea avea nevoie pentru diverse «reparații capitale». La prima vedere soluția pare fi de domeniul științifico-fantastic, dar ea conturează de pe acum orizonturi ale biologiei de mâine.

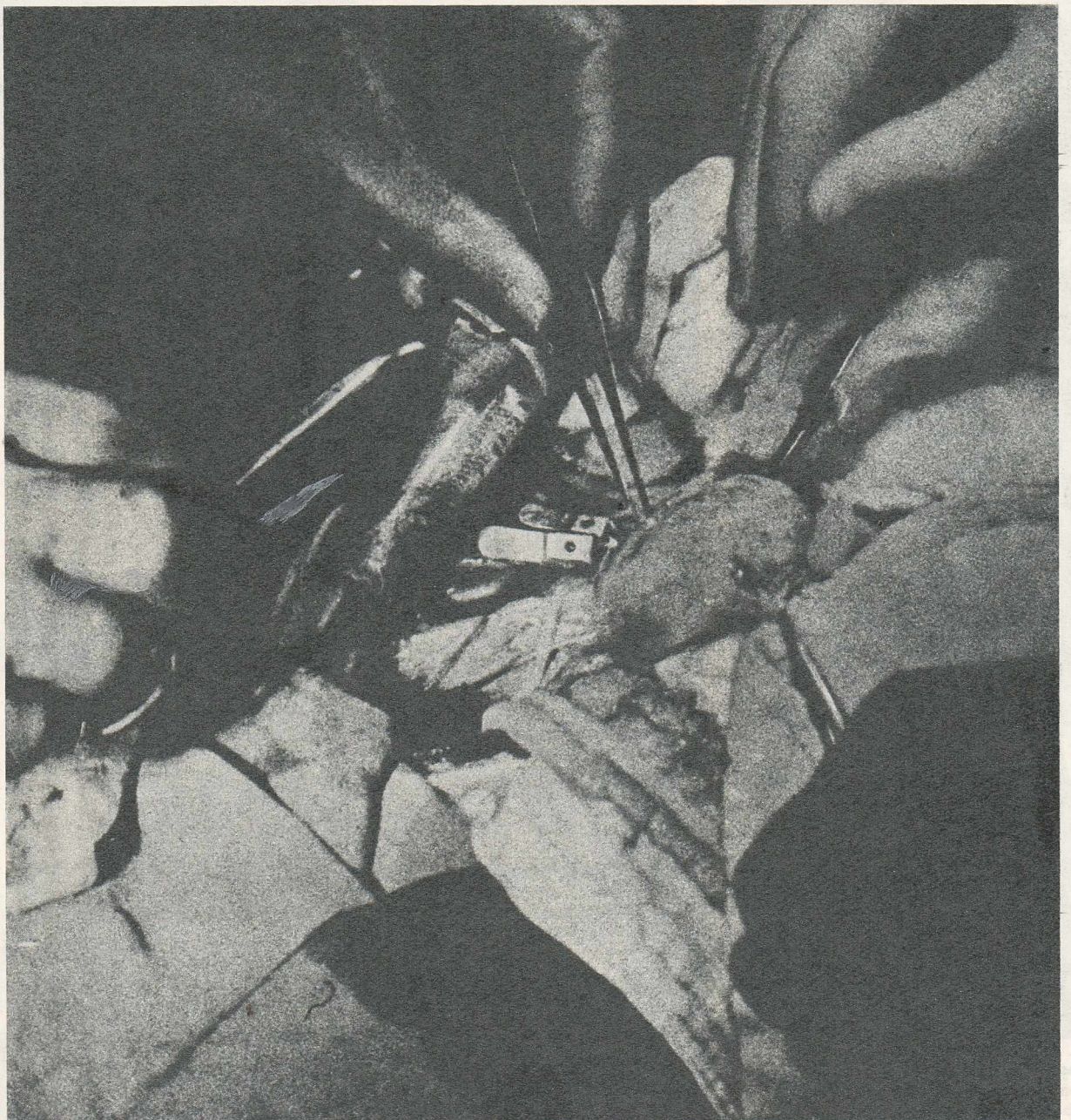
Este vorba de experiențe care au demonstrat, deocamdată numai la nivelul celulelor și țesuturilor, posibilitatea ca omul să intervină în funcționarea mecanismelor genetice ale diferențierii și chiar să le dirijeze. Aceasta reprezintă de-abia o primă treaptă în cunoașterea felului în care apar țesuturi și organe atât de diferite în același organism. Putem astfel să ne imaginăm modalitatea obținerii în viitor de noi organe, prin cultivarea în laborator de celule alocate, chiar de la pacient, și dirijarea procesului de diferențiere pînă la formarea unui nou organ, ce-l va înlocui pe cel bolnav!

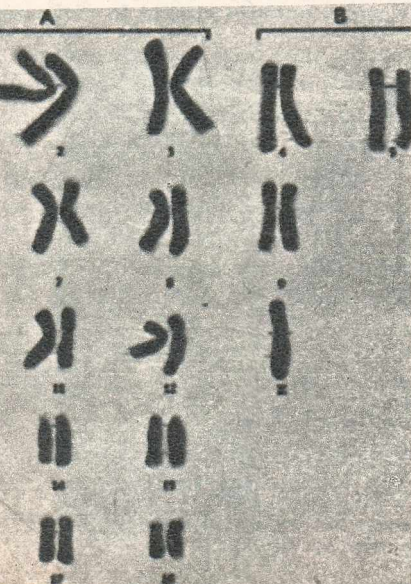
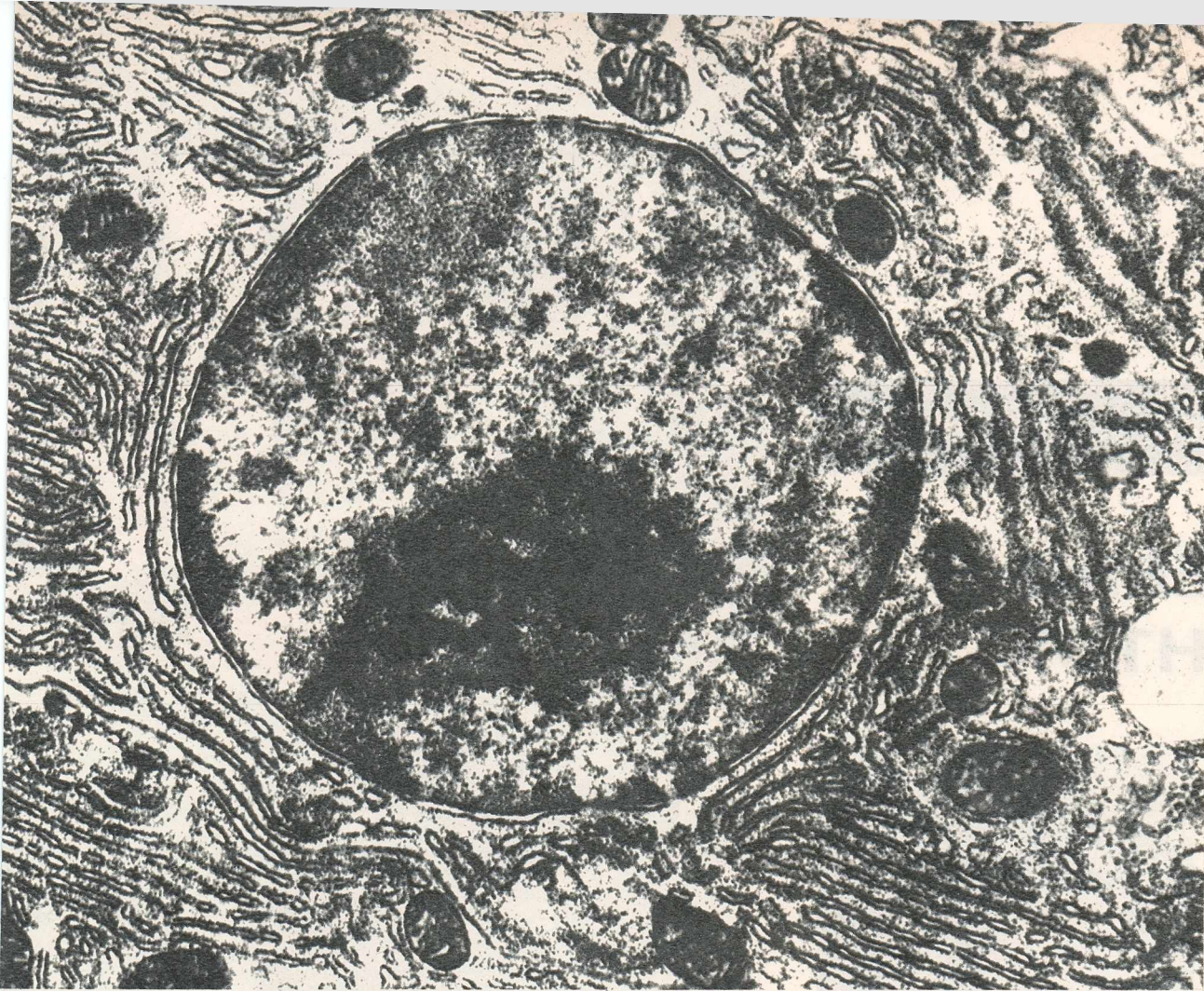
Rinichi, inimi, plămîni «pe măsură» vor fi astfel obținuți ca la comandă, adaptați perfect personalității biologice a bolnavului... Și tocmai în această perfectă adaptare constă deosebirea esențială față de grefe.

O SUTĂ DE MILIOANE DE MILIARDE DE CELULE

Premisele unor asemenea performanțe spectaculoase există de pe acum, experiențele pornind de la date biologice certe. Toate celulele unei ființe vii, cu excepția celor sexuale, au aceeași zestre ereditară, sînt dotate cu același material genetic, adică cu un număr determinat de perechi de cromozomi. Astfel, fiecare din cele o sută de milioane de miliarde de celule care compun organismul omenesc are 23 de perechi de cromozomi. În organismele complexe pluricelulare se constată însă că, pornind de la o celulă, se diferențiază numeroase țesuturi: osos, ner-

Grefele nu pot asigura decît în mod excepțional înlocuirea unor organe «uzate» sau «defecte». Problema donatorului și a incompatibilității biologice nu și-au găsit încă o rezolvare satisfăcătoare, iar soluția nu se întrevide nici pentru viitorul apropiat.

▲ **Pătrunderea în universul celular, descifrarea mecanismelor biologice la scara celei deschid căi nebănuite medicinei. Procurarea unor rinichi, inimi, plămâni «pe măsură», adaptate perfect personalității biologice a bolnavului, iată obiectivul — este drept încă îndepărtat — al unor foarte recente cercetări de «biologia dezvoltării». Despre progresele tehnicilor la scara celulară puteți judeca privind această fotografie spectaculoasă care redă o mărime de 284 000 de ori! Membrana nucleară apare întreruptă prin pori, care permit comunicația dintre nucleu și citoplasmă.**

vos etc. Fiecare celulă se specializează deci pe parcurs; celulele cu un anumit profil se unesc în țesuturi, iar acestea la rândul lor se assemblează în organe.

Un organism ar putea fi comparat cu o întreprindere: cînd e mică — la ființele unicelulare — există un singur atelier în care se execută toate operațiile; cînd întreprinderea e mare e nevoie de mai multe hale, laboratoare, fiecare cu atribuțiile sale. Ficatul, oasele, mușchii, intestinul au prin urmare cite o sarcină specifică și nu li se mai cere să fie «bune la toate». Diferențierea celulară este tocmai procesul care duce la această individualizare a țesuturilor și organelor din corpul nostru.

NUCLEUL «ATOTȘTIUTOR»

Să vedem cum se produce această diferențiere celulară. La origine, fiecare celulă posedă potențialul necesar pentru a face parte din indiferent ce țesut: piele, nervi, ochi, ficat etc. Prin ce mecanism o celulă devine, de pildă, musculară și nu nervoasă?

Doi oameni de știință englezi, J.B. Gurdon și H.R. Woodland, de la Departamentul de zoologie al Universității Oxford, au încercat să răspundă acestei pasionante întrebări. Pătrunzînd în microcosmosul celei ei au scos nucleul de la mai multe celule intestinale ale unor broaște. Pe de altă parte, au extras nucleul de la un număr egal de ouă de broască nefecundate și le-au introdus nuclelele celulelor intestinale. Prin această transplantare la scară microscopică, experimenterii au obținut ca un ou virgin, al cărui nucleu a fost înlocuit cu nucleul unei celule intestinale, să se dezvolte pînă la a da broaște adulte perfect normale. Așadar, s-au folosit pentru fecundare — și deci reproducere — nu clasicele celule sexuale masculine,

▲ **Experiențele cercetătorilor englezi Gurdon și Woodland, care deschid o fereastră spre performanțe spectaculoase în viitor, au pornit de la date biologice certe, binecunoscute: absolut toate celulele unei ființe vii, cu excepția celor sexuale, dispun de aceeași zestre ereditară, au același număr de perechi de cromozomi. La om: 23 (în fotografie, garnitura cromozomică la bărbat și la femeie). Așadar, la origine fiecare celulă posedă potențialul necesar pentru a «deveni» orice țesut: piele, nervi, ochi, ficat... Nu s-ar putea oare fabrica la**

ci celule obișnuite, nespecializate de fapt pentru fecundare! (Mai precis, nucleul acestor celule.) Iată deci o dovadă grăitoare a faptului că nucleul reprezintă o entitate biologică deosebit de importantă.

Într-adevăr, nucleul oricărei celule conține întregul material genetic, adică toate posibilitățile pentru a produce celule de orice specialitate. Nuclelele sînt identice, dar ele se dezvoltă în medii diferite în funcție de celula care le conține. Nucleul care, după cum am spus, este purtătorul patrimoniului ereditar se poate asemui cu un centru de comandă, iar mediul său ambiant (citoplasma), cu «uzina» unde au loc sintezele caracteristice procesului vital. Sistemul nucleu-citoplasmă funcționează pe principiul «informațiilor» furnizate de cea din urmă celui dintîi și doar pe baza acestor informații nucleul dă «ordine», dirijează evoluția celei respective. Rețineți, așadar: nucleul acționează doar pe baza semnalelor provenite din citoplasmă.

Pentru a reveni la exemplul nostru, să presupunem că nucleul de celulă de intestin l-am fi transferat — nu în nucleul unei celule sexuale, ci, de pildă, în interiorul unei celule adulte de ficat de broască. Deoarece materialul său genetic este «atotștiutor», nucleul celei intestinale ar putea comanda și activitatea noii sale «gazde», firește doar pe baza informațiilor ce vin din citoplasma ei. Am obține atunci, pornind de la celula de intestin (respectiv de la nucleul ei), celule de ficat! Iată deci o cale neașteptată de a «fabrica» țesut de ficat. Acest țesut însă nu va evolua în continuare de la sine, automat, pînă la formarea unui nou organ (care reprezintă un element deosebit de complex față de țesut). Totuși însuși acest fapt ar putea sta, o dată și o dată, la baza obținerii pe cale artificială de noi organe, trebuind însă și în acest caz să se cunoască modalitatea dirijării procesului de formare.

Firește, am schematizat problema la maximum, fără a intra în amănunte și a pretinde aci la rigurozitate științifică — de altfel mecanismul în sine este încă insuficient cunoscut — propunîndu-ne doar scopul de a evidenția esența unei idei îndrăznețe, căreia i se pot deschide, într-un viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat, interesante posibilități de aplicare practică.

CE A FOST ÎNTÎI, CRANIUL SAU CREIERUL?

Să trecem acum la o altă tehnică posibilă în viitor de fabricare a organelor, a cărei utili-

zare conștientă de către om ar oferi mari perspective. Pentru aceasta vom părăsi procesele ce se desfășoară în nucleu și vom vorbi despre țesuturi. Mai precis, despre mecanismul așa-numitei inducții care se exercită în stadiul embrionar între două țesuturi vecine. Deci aici nu mai avem în vedere celule izolate, ci țesuturi întregi.

În 1968, în laboratorul prof. E. Wolff (Paris), cercetătorul J. Schowing a stabilit că formarea cutiei craniene este indusă de creier. Fiecare regiune a creierului determină formarea unuia sau mai multor oase craniene. Ca și în cazul vertebrelor, «conținutul» induce formarea «conținătorului»: întîi organul și apoi învelișul! Cu alte cuvinte, creierul este cel care modelează craniul, după cum coloana vertebrală este modelată de măduvă. Precizăm încă o dată că toate acestea se referă la stadiul de embrion. Prin creier înțelegem creierul din embrion, prin oasele craniene — oasele respective din embrion, așa cum se află ele prefigurare înainte de naștere.

Grefele au demonstrat și ele mecanismul inducției: prelevînd un fragment de viitoare piele de la un embrion de broască și greffîndu-l pe viitoarea regiune bucală a unui soi de șopîrlă, s-a văzut că fragmentul nu devine piele ci gură! Se întrezărește deci, și pe această cale, posibilitatea obținerii pe cale artificială a unor organe după dorință. Încă din 1965 S. Bishop-Calame a pus în evidență acțiunea inductoare la nivelul unor țesuturi provenind de la organe diferite. Asociînd țesut embrionar de ureter cu țesut pulmonar, ureterul a indus formarea celulelor de rinichi pe seama pulmonului. La rîndul lui, ureterul plasat în apropierea țesutului pulmonar se transformă într-un tub a cărui structură amintește pe cea a bronhiilor.

ASEMENEA FLORILOR...

Revenind la experiențele lui Gurdon și Woodland, trebuie să precizăm că dacă transplantarea nucleilor constituie un mijloc extraordinar de a schimba activitatea, «profilul» celulelor, natura intimă a acestei transformări nu este încă cunoscută. Nu au fost puse în evidență substanțele prin care comunică nucleul cu citoplasma. S-a constatat doar că la injectarea unui nucleu într-o celulă, aceasta începe imediat să se mărească, putînd atînge într-o oră și jumătate de 60 de ori propriul său volum.

Identificarea substanțelor sus-menționate va permite, poate, în viitor generarea, modificarea sau chiar construirea unor țesuturi și organe după voință. Sau, cum se exprima recent, foarte plastic, Marcel Pêju în revista «Science et vie», «nasul va putea fi transformat în ureche, ficatul în creier, pielea în intestin».

Un alt aspect la fel de uluitor al acestor experiențe este posibilitatea reproducerii în zeci de exemplare a unei ființe vii. Practic, John Gurdon, extrăgînd nuclelele de la un număr de celule intestinale ale unei singure broaște și transplantîndu-le unui număr egal de ouă de broască, le-a dotat cu același patrimoniu ereditar. Au rezultat de aceea broaște absolut identice!

Metoda aceasta transpusă la un animal superior (ne ferim să spunem omul) ar însemna că extrăgînd, de pildă, nucleul din 50 de celule ale aceluiași animal, s-ar putea realiza 50 de viețuitoare absolut identice. De altfel este ceea ce realizează horticultorii, printr-o altă tehnică, reproducînd la infinit, grație unui altui, o anumită floare cu însușiri excepționale. Firește, scriitorii de romane științifico-fantastice sînt liberi să-și imagineze ce s-ar fi putut întîmpla dacă cu un fragment, de pildă din pielea unui geniu — da Vinci, Chopin sau Einstein — s-ar fi putut reproduce în serie sute de asemenea genii... Același om în mai multe exemplare! Principiul fotocopiei aplicat în biologie! Vom ajunge oare vreodată să trăim previziunile lui Aldous Huxley? Pe plan pur științific nu sînt imposibile. Dar acest gen de speculații ne-ar duce prea departe.

Se deschid însă porțile «fabricării» unor organisme de animale riguros selecționate. O tehnică de acest fel ar permite de pildă să se obțină de la o singură vacă de rasă o sută de viței de aceeași rasă superioară, într-un mod mai eficient decît prin selecția tradițională.

Să încheiem citîndu-l pe renumitul biolog și scriitor francez prof. Jean Rostand: «Transplantarea nucleilor este posibilă astăzi, modificarea codului genetic va fi posibilă poate în viitor. Va reuși biologia să meargă tot atît de departe și în abordarea naturii umane? Nu există oare aici limite care nu trebuie depășite, necesități imuabile? Eu nu pot decît să ridic problema. Biologia însă are astăzi posibilitatea de a repune în discuție marile noastre idei și sentimente».

film

stele despre care se vorbește

KATHERINE HOUGHTON

Aparent, totul a pornit de la Stanley Kramer. El i-a distribuit în rolul unui fericit cuplu de părinți americani pe Spencer Tracy și Katherine Hepburn. Rămăsese — pentru a completa distribuția filmului *Ghici cine vine la cină?* — un singur semn de întrebare: cine să fie interpreta tinerei lor fiice care, îndrăgindu-l pe Sidney Poitier, omul de știință negru, avea să provoace furtuna în casa acestor doi «americani liniștiți». De un realism scrupulos, Kramer își dorea nu numai o tinăra actriță înzestrată, ci și una ale cărei trăsături să fie asemănătoare cu cele ale mamei din film, adică ale Katherinei Hepburn. Dar acest criteriu cu totul exterior l-a dus la o norocoasă descoperire: numele ei este Katherine Houghton, unul dintre cele mai fericite debuturi actoricești ale anului 1968.

De fapt, cele două Katherine sînt mătușă și nepoată și numai din spirit de independență tinăra actriță a ținut să debuteze în viață adoptînd numele bunicii sale dinspre mamă, o oarecare doamnă Houghton. De altfel, tinăra Katherine a ținut să se despartă radical de ilustrul exemplu al mătușii care i-a dat numele și — urmînd exemplul mamei ei, o foarte serioasă cercetătoare a istoriei — s-a orientat spre știință, absolvînd cu brio facultatea de filozofie. Numai că, în cursul ultimului an de studiu, destinul ei și-a schimbat brusc cursul. Într-o zi ca oricare alta, cînd își lua calm prînzul la restaurantul colegiului, a răbufnit pe ușă un grup gălăgios de cîncematori de la Universitatea Princeton, căutînd un «star» feminin pe care să-l facă celebru. Din ziua aceea, pe platourile de filmare improvizate la Universitate, Katherine a descoperit magia camerei de luat vederi și ea evocă nu fără umor, dar cu o neîndoieală nostalgică, zilele acelea de revelație:

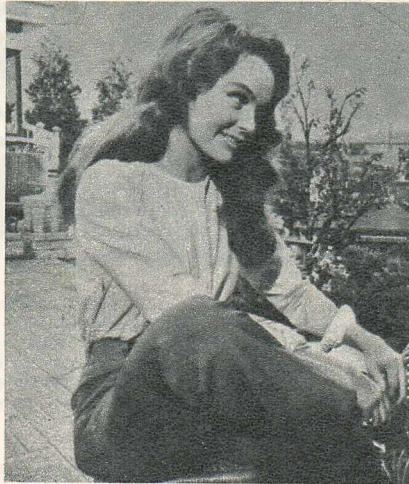
— Era un fel de pantomimă în care jucam rolul unei fete cu dublă personalitate. Ceva foarte complicat! Ziua eram o «fată a soarelui», senină, simplă, deschisă — noaptea însă, deveneam brusc sofisticată și provocatoare. Și aveam doi adoratori, fiecare îndrăgostit de una dintre cele două ipostaze.

Proiecția filmului ar fi trebuit să dureze patruzeci de minute. Ea n-a mai avut loc însă niciodată pentru că regizorul... a fugit cu filmul! Da... da! — zîmbește Katherine. Cineclubul studenților nu dispunea de subvenții și, înglodat în datorii cum s-a trezit... regizorul a preferat să dispară!

Flirtul acesta fugar cu cinematograful, fie și în postura sa boemă de artă amatoare, i-a trezit însă o înclinație — să-i zicem, ereditară. Așa se face că, în timp ce-și pregătea licența în filozofie, tinăra «stea» a cineclubului din Princeton a intrat ca actriță într-un teatru de vară și imediat după terminarea studiilor și-a încercat norocul la New York, pe Broadway, la un concurs organizat de teatrul lui Garson Kanin, care a și angajat-o. Au urmat o puzderie de comedii ușoare, de bulevard, de care tinăra actriță nu este întotdeauna încântată să-și amintească.

— Visul meu — îmi mărturisește ea — erau rolurile mari, de adevăr și adîncime. Cînd m-a solicitat Kramer, mi-am spus că era marele meu prilej. Îl știam pe Kramer ca pe un om de artă foarte serios, care nu se teme de probleme acute, nu preferă să plutească în vag ca alții alții. El lucrează pe subiecte din cele mai controversate și este de admirat pentru asta.

La 23 de ani, subțirică, blondă, cu fața-i pistruiată între două codițe de școlăriță — Katherine oferă portretul unei fete simple de pe oricare meridian al lumii. Se simte cit e de timidă după modul în care se ascunde — parcă — în jacheta-i albă, pufoasă. Dar se însuflețește imediat ce conversația intră în cercul de idei care-i sînt familiare. De pildă poezia: «Ați citit Cavaffis? E poetul meu preferat!»; «Îl cunoașteți pe Stanley Kunitz? S-a tipărit la dv?» — deși își poate vorbi cu același entuziasm de lector fidel de clasici ca Villon, Keats sau, bineînțeles, eternul Shakespeare. Sau cinematograful, în care-i admiră pe Ingmar Bergman dar și pe Milos Forman și «pe cei doi cehi care au făcut *Magazinul de pe Strada Mare*», dar nu mai ține minte cum îi cheamă! «Kadar și Klos?». «Exact! Ca parteneri și i-ar dori pe Werner Oscar sau pe Mastroianni. Dar la cine

mai poți să visezi cînd ai jucat alături de Spencer Tracy...

— Domnul Tracy era pentru mine ca un leu — îmi destăinuie Katherine. Îl vedeam în fiecare dimineață plin de energie, aproape fioros, se mișca lent, dar cînd arunca un cuvînt era plin de sevă, de înțelepciune. Azi nu mai știu de ce mă inspăimînta așa. Avea simțul umorului, deși uneori îmi părea rău-tăcios. El era domnitorul neincoronat al platoului, lui i se supunea toată lumea. Kramer însuși nu crîcnea în fața lui. Capriciile sale mă intimidau, era imposibil să-ți dai seama în ce toane e. Era foarte ciudat poate pentru că era foarte bolnav. E adevărat că avea supărări cu inima dar, nu știu de ce!, sînt convinsă că un om cu forța lui interioară ar fi supraviețuit dacă ar fi vrut să mai trăiască. Boala lui — ascultați-mă pe minel — a fost obosca, asta am simțit-o cu toții în timpul turnării ultimului său film. Apoi prietenii au venit și i-au spus: «Ai fost minunat!» Merita să vedeți cit de fericit îl făceau asemenea clip...

Despre celălalt partener al ei, despre Sidney Poitier, spune:

— Este un om foarte inteligent, foarte frumos și cu un minunat simț al umorului (din nou simțul umorului este adjectivul suprem prin care Katherine Houghton definește omul superior). Este foarte interesat de politică și filozofie, meditează mult și, în S.U.A., este poate acum cîntat ca cel mai mare «star».

O întreb cum explică asta, și întrebarea mea trezește în fosta studentă a facultății de filozofie vocația interpretărilor sociologice.

— Este iubit mai ales în rîndul tinerilor, pentru că ei sînt cei care au astăzi nevoie de un nou tip de erou contemporan. Ei au nevoie realmente acum de un tip de om cu demnitate și curaj ca Poitier, nu un «enfant terrible» superficial ca «hippies»...

La urma urmelor, Katherine Houghton este actriță sau filozof? Cum riscăm această întrebare, tinăra noastră interlocutoare rămîne o clipă surprinsă. O clipă numai, pentru că imediat descoperă în sine însăși răspunsul sincer:

— Vedeți dv., după film m-am întors imediat la cărțile mele. Nu însă pentru a abandona arta. Găsesc de altfel că «aventura cinematografică» mi-a îmbogățit spiritul. De aceea am intenția s-o continui. Poate, cînd voi fi mai în vîrstă, mă voi reîntoarce la prima dragoste, la filozofie. Nu însă acum! Acum trebuie să trăiesc...

Și Katherine Houghton, o fată cu două coșite blonde și cu ochi vii, mă privește ca și cum m-ar întreba: «Dumneata ce părere ai?» Poate că are dreptate! Anotimpul filozofarilor vine ceva mai tîrziu...

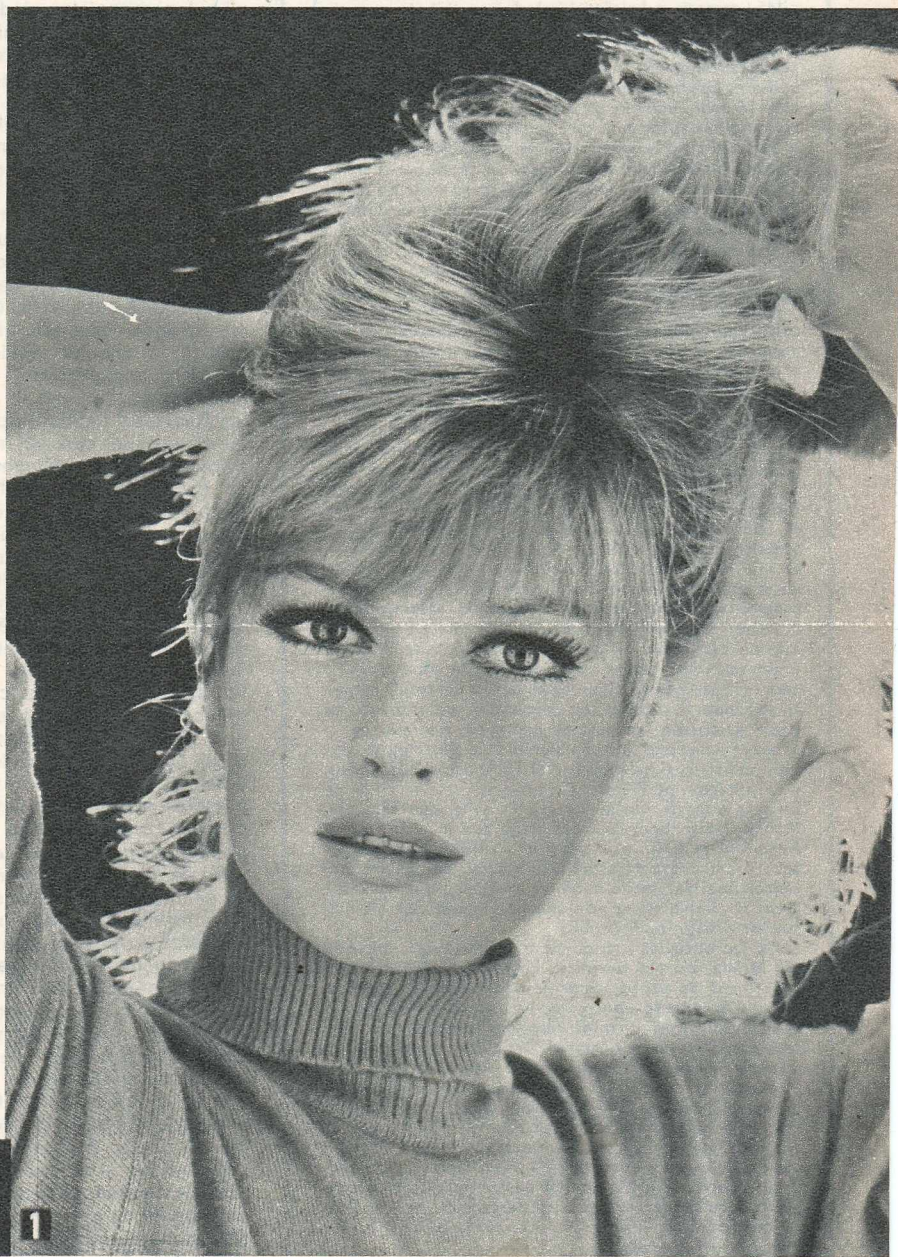
Audrey Hepburn și Albert Finney, soți certăreți în filmul «Doi la drum».

Marele ecran ni l-a prezentat mai puțin pe David Niven, actor englez al cărui fa-mec face în necaz vîrstei. Micul ecran și-a făcut însă datoria, aducîndu-ni-l alături de Marlon Brando (alt ilustru necunoscut pentru publicul nostru) în «Seducătorii»

Filmul «Amiază» al regizorului iugoslav Purisa Djordjević a dobândit o mențiune la recentul festival cinematografic de la Rio de Janeiro. Critica numește această creație a talentatului cineast drept «o parabolă poetică, realizată în stil brechtian, fără nici o intenție de didacticism sau prețiozitate».

PE PLATOURILE LUMII

LA ROMA

Molima regiei bîntuie în continuare printre actori. Și Gassman, și Ugo Tognazzi, și Sordi, fac ce fac și iar trec în spatele aparatului. Primele lor filme n-au strălucit (Ugo Gregoretti îmi spunea că sînt chiar foarte proaste) dar, oameni sîntem, să-i lăsăm pe actori să simtă și ei din plin gustul libertății de a fi propriul tău stăpîn. Alberto Sordi se află la al treilea film regizat și interpretat de el: «Dragostea mea, ajută-mă».

Nici vorbă de comedie, după cum s-ar putea crede, știindu-l pe autor. Intențiile lui sînt de a realiza «un studiu» al urmărilor pe care le au în viață a doi soți cîteva din relele epocii noastre: «neliniștile exagerat întreținute, ten-

mările vor avea loc la Roma și în Brazilia. Partenera lui Sordi este Monica Vitti (foto 1), alături de care a mai jucat în «Discul zburător» al lui Tinto Brass.

Tot din Italia ne sosese știrea că veteranul Renato Castellani («De doi bani speranță», «Romeo și Julieta») ambiționează să realizeze un film poetic: «Anotimp scurt», povestea a doi tineri — un evadat și logodnica sa — care încearcă să «condenseze» viața într-o singură zi, o ultimă zi. «Această dragoste tragică va fi povestită pe un ton săgalnic, tandru — spune Castellani; timpul nu va avea nici o unitate, prezentul se amestecă cu trecutul apropiat sau îndepărtat». Cei doi interpreți sînt tînăra actriță suedeză Pia Dagermark, laureată a Cannes-ului în 1967 pentru rolul din «El-

vira Madigan», și actorul american de teatru Christopher Jones.

LA PARIS

Vittorio de Seta, italian și el (autorul «Bandișilor din Orgosolo»), a dat cel dintîi tur de manivelă al unui film intitulat «Invicată», al cărui punct de plecare este un scenariu semnat de Lucile Laks și Tonino Guerra, colaboratorii lui Antonioni la «Blow-up». Întrebat de ce în cei aproape douăzeci de ani de meserie nu a realizat decît trei filme, de Seta a răspuns: «Pentru că ani în șir nu am făcut decît scurtmetraje. Dar de acum încolo voi fi în întregime acaparat de lungmetraj. «Invitata» am de gînd s-o termin în 8 săptămîni. Turnez numai în exterior. Studiourile îmi dau o stare alergică. Pentru cîteva scene

am nevoie de decoruri adevărate. Mă gîndesc în mod special la biserica construită de Le Corbusier la Ronchamp — o mică comună din Haute-Saône — unde nu există o singură linie dreaptă». În rolurile principale vor putea fi văzuți Michel Piccoli, Johanna Shimkus și Jacques Perrin.

LA NEW YORK

Francezul Henri Verneuil a tras primii metri ai unui viitor film pe care-l vom cunoaște sub numele de «Clanul sicilienilor». Tițlul ne duce cu gîndul la romanul lui Auguste le Bréton, care se află, de altfel, la baza scenariului. Verneuil a ținut să precizeze că filmul nu are nici în clin, nici în mîncă cu poveștile despre Mafia: «Clanul sicilienilor» se înfățișează ca un suspens cu o construcție extrem de precisă; ac-

țiunea este dependentă de caracterul personajelor. Eroul, Jean Gabin, este un sicilian stabilit la Paris. Și-a părăsit satul la vîrsta de 14 ani, iar acum, la 62 de ani, țintește să se întoarcă și să se răzbune pe cei care l-au împins la cerșetorie cînd era copil. Mai întîi însă vrea să dea o «mare lovitură», în urma căreia să poată cumpăra pămînturi în sat.

Hold-up-ul are în vedere o grandioasă expoziție de bijuterii, deschisă la Roma și apoi la New York. Filmul începe în momentul în care Gabin și complicele său, Alain Delon, pun la cale planul de bătaie.

După părerea autorului său, efilmul va fi foarte vizual, bazat esențialmente pe situații, dialogurile vor fi rare.

Alături de Gabin și Delon, un rol principal îl deține Lino Ventura.

M.M.

de H. DONA

de Felicia ANTIP

de Ilie ZAHARIA

UN SUCCES

MODA

De bine, de rău, a venit și primăvara și, după o atît de lungă așteptare, parcă și natura pare mai strălucitoare, oamenii mai surizători, femeile mai frumoase (ceea ce readece în actualitate propunerea cititorului nostru privitoare la instituirea concursului pentru «Miss România»). Mai sînt și numeroase alte motive pentru a privi lumea cu optimism și a consacra, de pildă, această rubrică schimbului amabil de complimente între noi și simpatiei noștri cititori.

Dar, parcă-i un făcut, nu putem scăpa nici acum, în poșta săptămînală, de prezența unor scrisori încărcate cu fiere, opere ale unor furioși cvasiprofesionali. După cum se vede, mai există, din păcate, destui cărora mereu le plouă și le tună, care se simt datori, de parcă ar fi investiți cu o misiune specială, să denigreze tot ce se petrece în jurul lor, să strivească orice zîmbet și să rezeze orice bucurie. Alături de aceștia (dar făcînd parte din aceeași categorie) sîntem nevoiți să ne înclînim și cu cei care nu-și pot stăpîni nervii, care nu admit nici o părere și nici un gust deosebit de ale lor și care nu înțeleg dialogul decît sub forma zdrobirii necruțătoare a preopinienților.

Iată-l, de pildă, pe cel care iscălește G.B. din București. Dumnealui nu e de acord cu unele tablouri expuse prin expoziții, cu unele lucrări literare apărute prin reviste sau prin volume. Dreptul dumisale. După cum tot dreptul dumisale e să și critice lucrurile cu care nu e de acord. Ba mai mult; o asemenea critică, o asemenea discuție sînt cit se poate de utile pentru promovarea unei atmosfere de efervescență spirituală pozitivă. E greu însă să fii de acord cu pretenția lui G.B. de a se lua «cele mai aspre măsuri, de a se interzice categoric orice operă care nu poate fi înțeleasă». De ce stimabilul G.B. se oprește la jumătatea drumului? «Măsuri aspre» e cam vag; n-ar fi oare mai bine să li se taie capul autorilor unor asemenea opere? Rămîn de stabilit doar cîteva detalii tehnice. De pildă, ce înseamnă «care nu poate fi înțeleasă»? «Neînțeleasă» de cine? Sînt unii care nu-l înțeleg nici pe Argezi, nici pe Blaga, ba, de ce n-am spune-o, nici chiar pe Eminescu (deși, poate, sînt convinși de contrariu). Și apoi, crede G.B. că chiar absolut toți cetățenii majori și vaccinați îi înțeleg pe Beethoven, pe Mozart, pe Bach? Lucrurile încep să se complice, mai ales că — oroare! — există destui oameni care-i înțeleg și-i iubesc pe Brăncuși, pe Enescu (cel de dincolo de Rapsodii), pe Ion Barbu, pe Picasso. Ce ne facem atunci? Și de ce nu s-ar extinde «măsurile aspre» și la alde Einstein, Planck, Heisenberg, pe care atîția nu-i înțeleg de loc? Revenind la G.B., ar trebui să-i amintim că drumul spre o adevărată accesibilitate a artei, adică spre stabilirea unei veritabile comunicări de profunzime între artist și public, trece prin alte porți decît cele ale măsurilor preconizate de d-sa.

Ce am putea să-i răspundem cititorului T. Monea din Brăila, care-și permite, bineînțeles fără cea mai vagă urmă de probă, să profereze calomnii, injurii și acuzații la adresa unui colectiv internațional, format din personalități unanim respectate, colectiv care a fost oaspetele țării noastre? Doar atît: dumnea sa ne declară că e pentru prima oară în viață cînd scrie unei publicații și că, citindu-i scrisoarea, ne-am gândit că ar fi fost mai bine să-și mai fi amînat cu cîtva timp intrarea în lumea publicisticii, cel puțin pînă cînd și-ar fi putut stăpîni nervii. Dumnea sa vorbește într-un loc de «adevărată democrație». Ar fi bine să știe enervatul nostru interlocutor că democrația este incompatibilă cu proferarea publică de acuzații nedovedite, cu condamnarea în lipsă a cuiva, numai pentru că are alte gusturi sau păreri.

Dar să trecem, în sfîrșit, și la scrisorile (infinite mai numeroase) de o cu totul altă factură.

Mulțumim cititorului ing. Ion Vinătoru din Petroșani pentru frumoasa și inimoasa d-sale scrisoare și îi amintim că un portret în culori, pe o pagină de revistă, al Luminiței Dobrescu a apărut acum cîteva luni în cadrul Albumului «Flacăra».

Scudenților Maria Cițu și Viorel Sutaru din București le comunicăm că vom mai publica și alte reportaje în ciclul «Procese celebre», iar lui Corneliu Băloiu din Puchenii, jud. Prahova, că i-am reținut unele sugestii, dar că altele au și fost realizate.

În sfîrșit, ca să terminăm cu o autocritică, mulțumim cititorilor Ioan Iluț din Timișoara și I. Păncescu din Odobești, care au sesizat o greșeală apărută în nr. 14: într-adevăr, anul acesta se împlinesc 200 de ani de la nașterea, nu de la moartea lui Napoleon. Mai neplăcută este greșeala din același număr, semnalată de doi redactori — R. Morari și C. Câltea — ai studioului de radio din Tg. Mureș. Nota introductivă la traducerea din Lampedusa a apărut — din pricina unor formulări neclare, cu o eroare și cîteva confuzii. Drept care, cerem scuze cititorilor noștri și memoriei lui Giuseppe Tomasi di Lampedusa.

Înlocuind teatrul în care se joacă drama celor «Șase personaje în căutarea unui autor» printr-un platou de televiziune, Letiția Popa a intenționat probabil să realizeze ceva mai mult decît o modernizare mecanică a cadrului pirandellian. Ecranul monitorului de televiziune joacă funcția unui nou plan de acțiune, distinct și de planul personajelor și de planul actorilor și derivînd din ele. Introducerea lui sugerează un sistem infinit de oglinzi strălucite în care televizorul ar reprezenta cea de-a treia treaptă. Dar regiunea nu insistă în această direcție, ba pare chiar la un moment dat să uite de ea. Replica despre imposibilitatea «schimbării decorurilor la scenă deschisă din cinci în cinci minute» nu se mai înscrie în convenția spectacolului televizat. Dar esențiale pentru transpunerea în limbaj telegenic a complexului mesaj pirandellian sînt, cred, alte inovații ale Letiției Popa, și în primul rînd aducerea în prim plan a Regizorului. Cele șase Personaje devin — o înțelegem chiar de la început — himere care se impun cu necesitate fanteziei lui. Această substituție (în piesă, Personajele sînt zămislite de fantezia autorului, după cum ni se explică și în prefață) înlesnește înțelegerea mecanismului dramei de către telespectator. Substituția se realizează în mod consecvent de la un capăt la celălalt al spectacolului: Regizorul Letiției Popa aproape că nu opune rezistență intrușilor care vin să-și trăiască propria dramă pe scena lui. Mircea Albulescu — unul dintre actorii care au dat totdeauna satisfacție în spectacolele Letiției Popa — izbutește să se identifice cu figura creatorului apt să treacă de la rutina profesiunii sale la acceptarea aventurii spirituale absurde.

Deosebita valoare a înscenării rezidă în îmbinarea perfectă nu numai a celor două planuri principale ale acțiunii ci și a celor două coordonate fundamentale ale demonstrației pirandelliene. Pe de o parte, Personajele, deși nu poartă măștile indicate de autor, se înscriu net într-o lume stranie, cu legi proprii, imuabile. Ele își trăiesc intens unica ipostază care le-a fost hărăzită o dată pentru totdeauna, au sau capătă conștiința zădărnicei oricărei încercări de a fi interpretate, adică imitate din afară, de la distanță. Fiasco-ul final al tentativei de a îmbina realitatea cu ficțiunea indică limitele teatrului, pe care Luigi Pirandello l-a privit cu disperarea îndrăgostitului niciodată pe deplin satisfăcut.

Pe de altă parte, și în aceasta constă meritul cel mai de seamă al Letiției Popa, spectacolul nu refuză dreptul autorului de a afirma o concepție despre viață a cărei existență nu poate fi contestată, chiar dacă refuzăm să ne-o însușim. În ultimii ani, unii exegeți au încercat să ni-l prezinte pe Luigi Pirandello ca pe un scriitor care a gândit mult și interesant despre teatru, și-a creat un crez artistic original, dar nu a avut opinii definite despre categoriile fundamentale ale existenței umane. Spectacolul cu piesa «Șase personaje...» infirmă această viziune simplificatoare. Un decupaj regizoral în care accentele cad masiv pe elementele-cheie ale demonstrației filozofice, interpretarea magistrală a celor două roluri prime — tatăl și fata vitregă — ne-au pus față în față cu spaima produsă de neputința de a comunica și totodată de a te cunoaște pe tine însuși. Personajele sînt monade, universuri închise care își trăiesc paralele dramele în sine și pentru sine. Interferențele dintre aceste drame le amplifică pe fiecare în parte pînă la paroxism, pînă la disperare, lăsîndu-le însă impenetrabile, absolute. Sînt puține operele de artă care să exprime atît de pregnant sentimentul alienării, al incomunicabilității.

După un necondiționat elogiu adresat Eugeniei Bădulescu, perfectă întruchipare a mamei care suferă atît cît poate suferi un om, fiind însă total incapabilă să înțeleagă cauzele propriei sale suferințe și cu atît mai puțin să acționeze asupra lor, ajungem la protagoniști: Irina Petrescu și Fory Etterle. Numai doi actori al căror talent este dublat de o deosebită inteligență, cultură, putere de pătrundere ar fi fost în stare să întruchipeze personajele-idei propuse de Pirandello. Fory Etterle și Irina Petrescu ne conving, fiecare pe rînd, că drama lui este cea mai adevărată, singura adevărată, că a lui este condiția umană cea mai intolerabilă.

Rezerve? A fost poate prea mare și prea zgomotoasă echipa de «actori» și «tehnicieni» de televiziune. Dansul de prezentare al Irinei Petrescu ar fi putut să fie ceva mai scurt. Dar astea sînt detalii. «Șase personaje în căutarea unui autor» reprezintă unul dintre cele mai mari succese ale studioului teatral al televiziunii.

Prin anii 1926-1927, pe vremea charlestonului, rochia dezvelela genunchii femeilor: cîtiva ani mai tîrziu se apropia din nou de glezne. Astăzi, mini-jupa dansează ultimele shake-uri înainte de a părăsi ringul. Ce-i va urma? Maxi-jupa? Pantaloni?

Fantezia, inspirația seamănă suspect a copie, a pastiișă. Costumele tinerilor de astăzi le-am văzut în gravuri de acum un secol. Coafurile moderne ale frumoaselor zilei le-am întîlnit pictate pe antice vase de lut grecești și săpate în cameele romane.

Ce determină moda zilei? Nevoia de înnoire? Dorința de contestare a ceea ce este acceptat de toată lumea, cum ar fi acel pseudoneconformism de a-ți lăsa podoabe capilare brîncovenești cînd cei din jur utilizează diurn lama de ras? Spiritul de imitație? Toate acestea și încă altele la un loc? Pentru sociologii noștri ar fi o temă, cred, interesantă, care ar merita o investigație efectuată cu mijloace specifice acestei discipline. Sînt convins că «Flacăra» ar pune cu plăcere la dispoziție coloanele sale pentru unele chestionare, ca și pentru publicarea rezultatelor anchetei sociologice. În coloana ce-mi este oferită vreau să mă restrîng la unele explicații economice ale modei.

Nu este un secret pentru nimeni că moda vestimentară — despre aceasta mă voi ocupa — nu apare prin generație spontană, ci este lansată pe scară de masă. Pregătită meticolos cu cel puțin un an înainte, ea este fructul colaborării rodnice — și cît de rodnice! — dintre casele de modă și fabricanții de confecții, de țesături etc. Dar a explica moda prin acțiunea celor care cîștigă de pe urma ei este un truism identic aceluia care încearcă să lămurească fenomenul complex al războaielor pornind exclusiv de la profiturile neguțătorilor de arme.

Într-una din rotațiile periodice ale modei rochiilor scurte care au avut loc în ultimele decenii, un economist a emis părerea că viziunea reconfortantă a unor roțile grațioase s-ar datoră lipsei de materii prime din sectorul textil. Mi se pare că explicația este la fel de artificială ca și cea care ar vedea cauza stilului opus în dificultățile de desfășurare a unor stocuri excedentare de țesături.

După părerea mea există o relație directă între potențialul industrial, nivelul de trai și modă. Acolo unde există o producție industrială bogată, unde există un nivel de trai înalt, acolo înflorește moda, pentru că oamenii pot cumpăra mult, des. Moda înseamnă schimbare.

— Dumneata legi, vîd, moda de industrie.

— Da. Într-o economie agrară domină tradiția, într-una industrială, inovația.

În romanul «Sur Catherine de Médicis» Balzac povestește că un neguțător sau un meșter din evul mediu își purta costumul de postav o viață întreagă. În economia feudală, săracă, nedezvoltată, al doilea costum ar fi fost semn de risipă, de neseriozitate, de îngîmfare, de provocare. Risipă? Acesta era atributul stării nobiliare căreia minia divină (prin flintele țîrgoveților) îi va aduce pedeapsa meritată pentru trufia, deșertăciunea, necredința, ușurința de care dă dovadă...

Moda presupune deci o economie dezvoltată. În cîteva țări puternic industrializate moda își manifestă din plin acțiunea. Dar două treimi din populația globului nu are nici noțiunea ei. Moda atinge cîteva centre urbane din Africa, Asia, America Centrală și de Sud, dar în rest, pe tot cuprinsul acestor continente din «lumea a treia», există o subdezvoltare încă departe de stadiul de la care se poate ivi moda.

Moda poate începe acolo unde și la cei la care foamea a fost potolită. Este adevărat că, de dragul modei, micuța dactilografă sacrifică și din partea din salariu destinată hranei. Dar de regulă, foamea și moda se exclud.

Există o prejudecată a unor economiști că moda «trebuie plătită». Eu cred că acolo unde moda nu atinge numai o pătură subțire a populației ci mase largi, articolele de acest gen trebuie să fie ieftine. Cînd schimbi des, nu cauți postavul neguțătorului din romanul lui Balzac — să te țină o viață. Și preferi sandale de cincizeci-șaizeci de lei, pe care să le înlocuiești în fiecare an, decît cele «Romarta». E drept, e chesăti-

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

scandalul riva continuă

Felice Riva și frumoasa lui soție, Luisella — imediat după declararea falimentului — la o premieră a «Scalei» din Milano. Să te arăți în public într-o asemenea situație e un lucru pe care puțini ar fi avut tupeul s-o facă, au scris ziarele.

Cazul Riva continuă să țină afișul în Italia.

Nereușind să pună mâna pe el, poliția italiană a apelat la Interpol. În cele din urmă Felice Riva, mare magnat al industriei textile și fost președinte al clubului de fotbal F.C. Milan, a fost arestat în vila unor prieteni, lângă Beirut. Cazul lui a stîrnit indignarea opiniei publice italiene și a făcut să explodeze bomba unui adevărat scandal judiciar.

Falimentul fraudulos pentru care Riva este urmărit de justiția italiană a lăsat pe drumuri 8 500 muncitori și familiile lor. Cînd directorul uneia dintre filaturile lui, cea de la Valle di Susa, a fost pus în situația de a concedia 1 580 de muncitori, a preferat să se împuște. Gestul lui n-a putut evita catastrofa, după cum n-au putut-o evita nici creditele — declarate ulterior abuzive — la care a recurs «regele bumbacului». Presa relevă însă că în toată această afacere Felice Riva — posesorul unei averi apreciate oficial la 60 miliarde lire, dar care s-ar ridica în realitate la peste 200 miliarde, sumă care, potrivit unor cercuri financiare

milaneze, ar fi fost depusă clandestin la o bancă elvețiană — n-a pierdut un ban.

Pentru acuzațiile ce i se aduc, Riva e pasibil de o pedeapsă de 15 ani închisoare, plus acoperirea daunelor. Acest om orgolios și arrogant, care credea că averea îl face invulnerabil, se trezește într-o bună zi cu adevărat la închisoare, printre deținuți «de rînd». Apărarea găsește însă un viciu de procedură în emiterea mandatului de arestare și Riva este repus în libertate pînă la judecarea procesului. Un al doilea mandat de arestare este recuzat de avocatul industriașului, sub motiv că judecătorul care îl semnase ar fi făcut niște declarații «tendențioase» în legătură cu viitorul proces, publicate în «Gazetta del Popolo». Ziarul însă dezmente cele publicate. Riva și apărătorul său sînt amendați pentru «acuzație nefondată». Și — lovitură de teatru — Riva dispăre. Un ghid turistic al Libanului, uitat pe o noptieră, pune poliția pe urmele industriașului. Și aici intervine Interpolul. Se află că, pentru a ajunge în Liban, Riva, căruia nu i se retrăsese pașaportul, traversează Alpii pe schiuri, și cu funicularul trece în Elveția unde, la Zermatt, este așteptat de un avion care îl lasă la Geneva. Aici ridică de la o bancă 7 000 dolari și ia un alt avion spre Beirut.

Felice Riva se află în prezent la Beirut, unde urmează să fie luată hotărîrea asupra extrădării lui. Riva a pretins în fata instanțelor judiciare din Beirut că este victima unei mașinații cu caracter politic — singura șansă de a evita extrădarea fiind invocarea unor asemenea «persecuții».

Între timp — în așteptarea zilei de 21 aprilie, dată cînd a fost fixată deschiderea procesului — la Milano a fost instituită o anchetă disciplinară privind magistrații care l-au lăsat în libertate pe Riva, cu toate că delictele de care era acuzat implicau arest obligatoriu, precum și în legătură cu cei care s-au făcut vinovați de faptul că, contrar prevederilor legii, nu i-au retras pașaportul. Presa italiană consideră că n-ar fi exclus ca magnatul, care n-a ezitat să lase pe drumuri 8 500 de muncitori, să fi știut să folosească judicios «argumentele su-nătoare».

Delia ȘTEFAN

„balada“ din nou în franța

Ansamblul folcloric «Balada» al Casei de cultură a sectorului 7 al municipiului București pleacă din nou în Franța pentru a participa, începînd de la 25 aprilie, la manifestările folclorice internaționale de la Valence. Membrii acestui de pe acum vestit ansamblu de artiști amatori vor mai prezenta programul lor și în cadrul cluburilor U.N.E.S.C.O. din Valence și vor da alte spectacole în cadrul târgurilor de la Niort, Poitiers și Belfort. Bogatul lor program este alcătuit din cîntece și jocuri populare reprezentative pentru aproape toate zonele folclorice ale României, incluzînd și cîteva dintr-urile lor permanente: «Briulețul» din Cîmpia Dunării, «Alunelul» din Oltenia, «Țarina», dans din Carpații Orientali, «Purtata fetelor» din Valea Tirnavelor, suite de dansuri populare din Transilvania și Moldova, precum și vestitul dans al Călușarilor.

Reputația «Baladei» s-a întregit anul trecut, la cea de-a 23-a ediție a «Sărbătorii viței de vie și a jocurilor internaționale de toamnă» de la Dijon, cu marele premiu «Colierul de aur». Ansamblul bucureștean a mai participat și la festivalurile folclorice de la Montrejeau, Haguenau și Metz.

dar

... ca la bucurești?

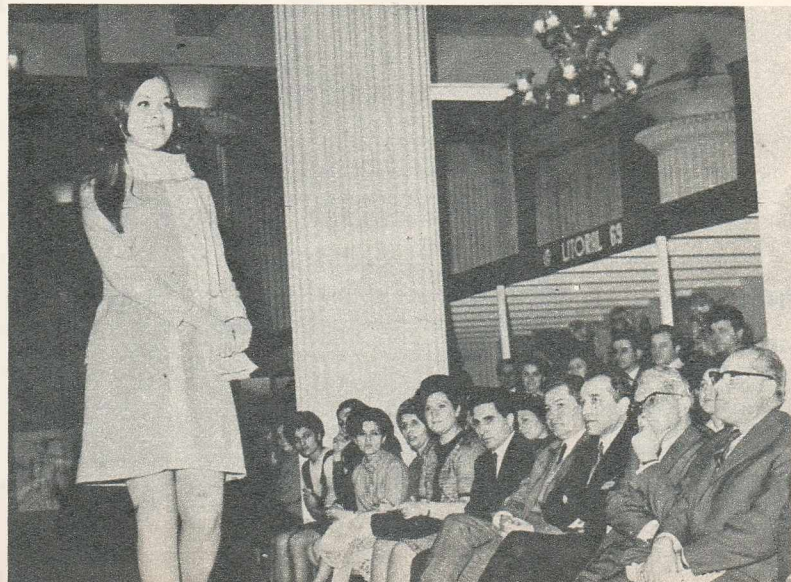
Întorși de la Paris, din obișnuita lor călătorie anuală de documentare la firmele franceze de modă cu care avem relații permanente de colaborare, creatorii de modă de la trei mari unități de confecții ale noastre (F.C.T.-București, Arta modei, fabrica din Craiova) ne-au arătat zilele trecute ce au văzut, cum au văzut, ce au reținut și mai ales cum au interpretat cele văzute. Toate acestea, materializate într-o colecție unită — anticipînd moda anului 1970 — și oferită spre vizionare, cu declarate intenții pedagogice, numai specialiștilor de resort. (Cred totuși că soarta fericită a acestor aleși ai zeilor ar putea fi împărțită de mult mai mulți dintre semenii noștri, dacă cineva ar avea inspirata idee de a face publice aceste prezentări, deocamdată închise!) Ca să revin la

colecție — fără a intra în detalii de modă care nu pot face obiectul acestor puține rînduri informative — trebuie totuși să spunem că diferența de calitate dintre modelele prezentate este de-a dreptul surprinzătoare, creatorii de la «București» plasîndu-se la o distanță apreciabilă de restul colegilor lor. Dacă nu am putut pretinde modelistilor craioveni să se întrecă cu experimentații creatorii de la F.C.T.-București, nu ne-am putut totuși oprî să nu privim cu o undă de amărăciune interpretările destul de greoaie, de provinciale, pe care le-au dat specialiștii de la Arta modei sugestiilor pariziene pentru moda anului 1970. Dar, sugestiile lăsate la o parte, ce-ar fi să știm totuși că ne putem îmbrăca foarte-foarte frumos: ca la București.

omul invizibil?

«Omul semiinvizibil din fotografie nu e «Omul invizibil». Nu e adică protagonistul unei noi reeditări a aventurilor eroului lui H.G. Wells. Viața te pune însă uneori în situația de om invizibil, fără voie. Este și cazul englezului Barry Ryan, cîntăreț de muzică pop, care aflîndu-se la München a suferit arsuri

destul de serioase în timpul unui accident în studio. Bandajat cum îl vedeți, a fost suit într-un avion care l-a dus acasă. Iată-l fotografiat între fratele său gemăn Paul și mama sa, Marion, și ei tot cîntăreți de muzică pop, în ambulanța care-l aștepta pe aeroportul din Londra.

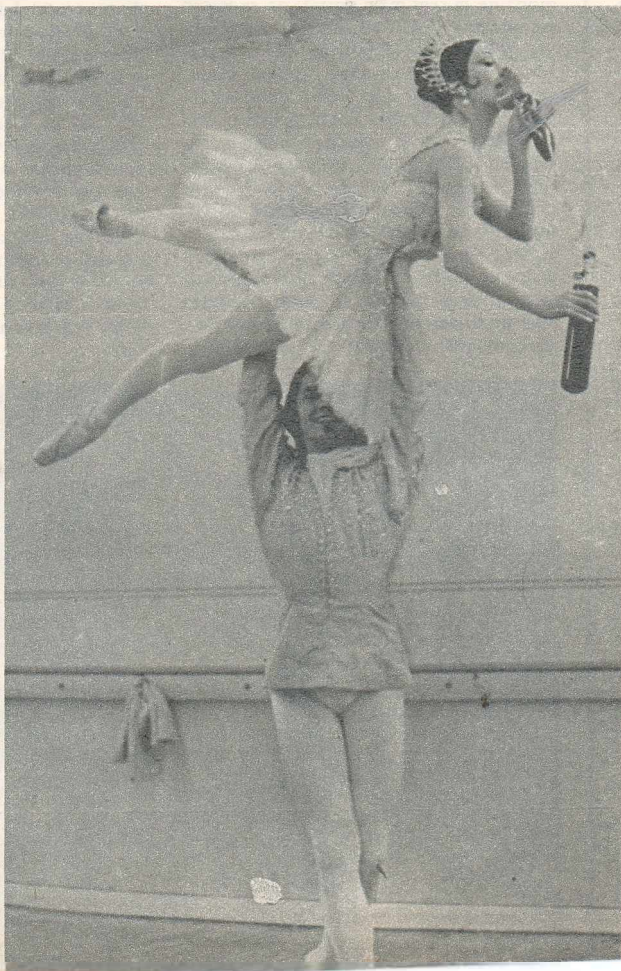

varietăți

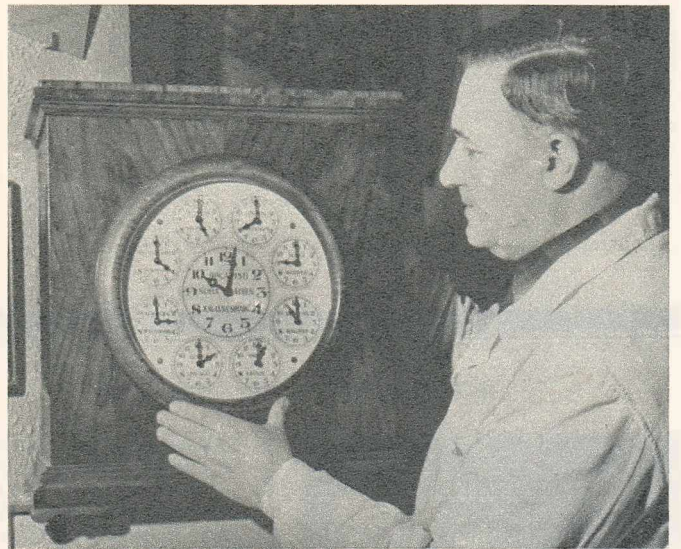
IDEI, IDEI, IDEI...

Un succes al descoperitorului oului columbian a inventat bicicleta cu volan. Mister Huffman, autorul și beneficiarul invenției (în calitate de fabricant de biciclete), ne asigură că volan în loc de ghidon nu înseamnă doar conducerea mai simplă și mai sigură a bicicletei, ci și — mai ales pentru tineret — formarea reflexelor pentru viitorul conducător auto. *Se non e vero, e bene...* pentru reclamă, concurență și celelalte.

LA ÎNĂLȚIME!

La înălțime în sens figurativ — este vorba de evoluția a doi excelenți balerini — și *la înălțime* în sensul cel mai propriu al cuvântului: pregătindu-se să dea spectacole în orașele Ciudad de Mexico și Bogota, de pe platourile înalte ale Mexicului și Columbiei, dansatorii Helinda Wright și Yelko Yuresha sînt nevoiți să apeleze la masca de oxigen.

CEASORNICUL ELECTROMAGNETIC

În piața din centrul orașului Tg. Mureș, un meșter al zilelor noastre, pe nume Eugen Tamás, a instalat un pîcoresc ceasornic floral care, pe lîngă calitatea de a vesti cu exactitate fuga timpului, mai are darul, datorită instalației sonore electromagnetice cu care a fost înzestrat, să marcheze, printr-un sistem de benzi electromagnetice, orele, jumătățile și sferturile, prin acorduri muzicale de mare efect.

Meșterul Tamás este și autorul ceasornicului electric intercontinental al fuselor orare. Acest curios aparat, care funcționează pe principiul electromagnetice, este format din 12 cadrane miniaturale, cu diametrele de 30 cm, și un al 13-lea cadran central, cu diametrul de 60 cm, acesta din urma indicînd ora exactă în țara noastră. Minutarele la toate cele 13 cadrane merg sincronizat, în sistemul «pas în pas», adică din minut în minut, și marchează simultan evoluția timpului în București și alte 20 de capitale și mari centre urbane ale lumii: la Omsk și Frunze, la Sofia, Atena și Johannesburg, la Sao Paulo și Bagdad etc. Cadranele ceasului intercontinental sînt luminate de asemenea simultan, în culoarea albastră (seara și noaptea), galbenă (în timpul zilei, între orele 6 și 18) și roșie (în zorii zilei, între orele 3 și 6). Aceste culori se succed pe fiecare cadran în funcție de ora indicată, aspectul general al ceasornicului prezentînd încontinuu culorile noastre naționale.

Ștefan IZSÁK

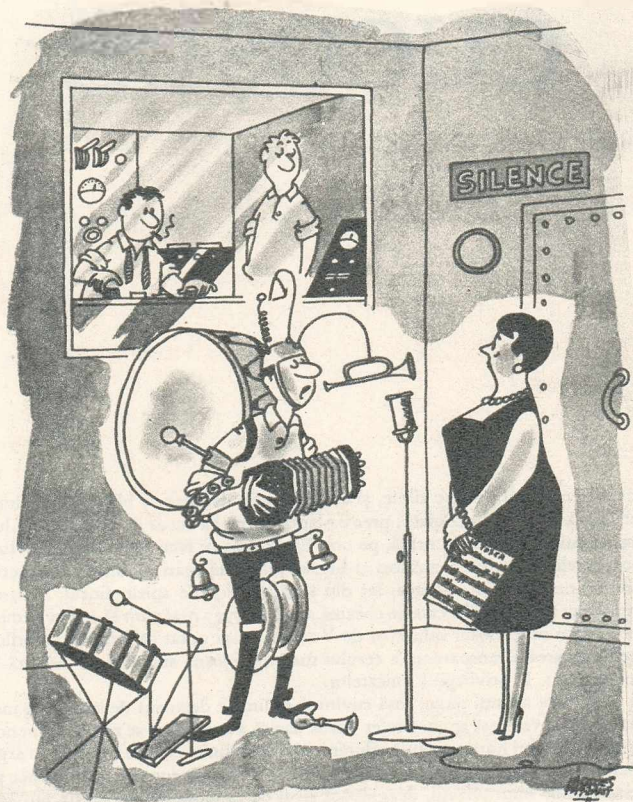
MAI MULT SAU MAI PUȚIN

Ce se întîmplă aici? Nu se întîmplă nimic deosebit. O tînră pictoriță își aduce o lucrare pentru a fi expusă la un salon de acuarelă de la Royal Academy din Londra. Pinza fiind încă acoperită, fotoreporterul a fost nevoit să caute alte elemente plastice mai mult sau mai puțin în leașă.

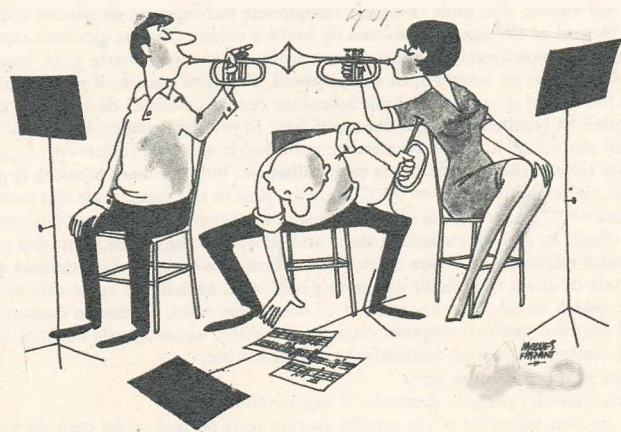

varietăți

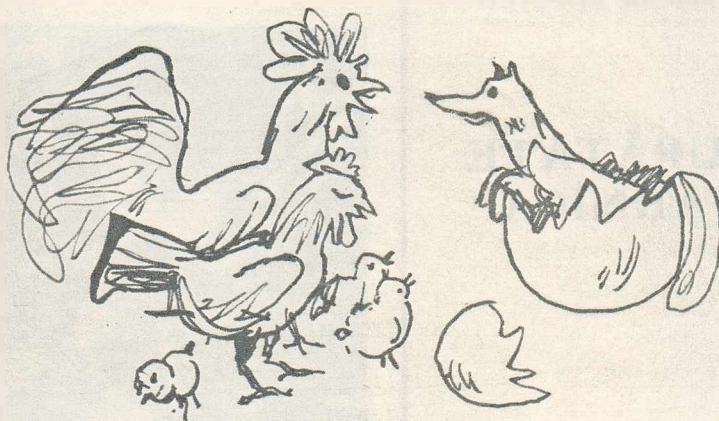
UMOR MUZICAL de Faizant

— Deși orchestra RTV este în grevă, sintem în măsură să vă prezentăm primadona dv. preferată.

— Bineînțeles că-mi place Chopin, dar nu-i nimic... Con-

PUI

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												

ORIZONTAL: 1) Pui la rădăcină — Un pui multiubit. 2) Puișor deciuță — Pui de somn. 3) Tatăl iedului din tundră — Alarmă printre pui — După Ene! 4) Lei! — Copac de zăvoi — Vechi document. 5) Veniți la mama, rășuște și boboci! — Sint pe cale să tragă un pui de somn. 6) A pune puitură — Tai invers! 7) E un răsfațat — Cîntec de greier. 8) Fără prihană — Malacul Tibetului e puiul lui — Trece de la păsări la... pui. 9) Pui de mămăliguță! — Cuib! — Pui de om — Le pui și le scoți de la CEC! 10) Pui de lei (reg.) — Ieri la răsăritul stelelor (reg.). 11) Ploaie cu soare — Vinători de pui — Smoc de pene! 12) Au urechi și n-aud — Caiere! — Sint încă puici. 13) Băietelul ce căta «să adune într-un cîrd bobocii mulți» (Eminescu) — Mai răsărit ca un pui.

VERTICAL: 1) Întruchiparea blîndeții în lumea puilor (fem. dim.) — Te ajută la nevoie să tragi un pui

de somn. 2) Puiçuța neichii (pl.) — Cămila pitică a Americii de Sud. 3) Aproape ca iada! — Cîmpul cu miei și cu mioare — Il pui dragei la logodnă. 4) Val în marea deșertului — Pui peste umăr brodați cu pui. 5) Inimă de miță! — Cîntec pentru adormit puiul — Bună! — Semințe pentru pui. 6) Pui dolofani de frigare (reg.) — Fundalul cloștii cu pui. 7) Puii lor sint măgăruși — Mamifer tropical cu o mică trompă. 8) Puiul la origine — Cîntă învîrtindu-se — Numele unei fete. 9) Puii metamorfozați în nimfe — O corcitură de cal. 10) Sint talentați — Au niște pui, adevărate mițe. 11) Stau în coteț! — Puișor în Capitală — Cucu! 12) Trag la sanie pe nesfirșitele întinderi albe — Pui de om luați laolaltă (fig.). 13) Pleci — Broșcuța copacilor.

Sofia BUCURESCU

Dezlegarea jocului «LA PESCUIT», apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) ALEVINI — BORS. 2) EP — T — TIR — TAI. 4) RASOL — LIN — LU. 5) IN — SALAI — MIC. 6) N — MINOR — VIZA. 7) ACE — TS — SALA. 8) ASI — TRUSA — S. 9) ORE — CRAB — CAP. 10) LA — CRIC — HORA. 11) ASANAT — RAPID. 12) RIU — PALAMIDA.

de Teodor MAZILU

SINGURĂTATE FĂȚARNICĂ

De câte ori are prilejul, Y se laudă cu singurătatea lui. Nu scapă niciodată prilejul să vorbească cu lux de amănunte despre binefacerile miraculoasei lui singurătăți, ca și cum această singurătate ar fi un fel de croazieră pe Mediterană. Vorbește de această singurătate luxuriantă ca despre o fericire pe care a cucerit-o cu greu. A luptat ca să fie singur, s-a străduit să fie singur și a reușit să-și pună pe umeri galoanele singurătății.

Y declară că se plictisește cu ceilalți oameni, că el rămâne singur ca să se poată distra în voie. Numai singur poate să ridă cu gura pînă la urechi, numai singur poate dansa în voie, numai singur poate discuta lucruri interesante și chiar în contradicțoriu. Cum apare o altă ființă omenească, Y se întunecă la față. I se pare chiar ciudat că pe această imensă planetă mai există încă o altă ființă omenească în afară de el.

Y vorbește despre mirifica lui singurătate ca despre o insulă izolată de restul umanității, așezată foarte departe de prostie și birocratism. De fapt, amicului nostru s-a retras din pricina vanității. Vanitatea a fost aceea care l-a împins spre singurătate, vanitatea a fost aceea care l-a silit să-și facă bagajele și să se mute în superba lui izolare. Era convins că oamenii trebuie să-i dea mai mult, trebuie să-l prețuiască mai mult și, îngrijorat că recompensele nu apar imediat, a hotărât să fugă de lume.

De fapt, pe insula lui pitorească amicului nostru se cam plictisește. Desigur că poți să gătești de unul singur, dar e mai greu să dansezi de unul singur. Toată această mizerie amicului reușește s-o coloreze. De acolo, din imensa lui singurătate, el așteaptă cu răbdare cite un semnal din afară. Doar-doar o veni cineva care l-ar chema în altă parte. El de-abia așteaptă să refuze o asemenea invitație. Deși se plictisește amarnic singur, ține să-și păstreze cu ghearele și cu dinții aureola lui de om singuratic. Cu acest prilej laudă din nou singurătatea și-și manifestă suveranul lui dispreț față de semenii.

Spre disperarea lui, de la o vreme e cam lăsat în pace. Nimeni nu-l mai tulbură. Nimeni nu se mai chinuiește să-i zdruncine liniștea. Nimeni nu-l mai asediază cu dorințe și invitații. Atunci amicului se plictisește groaznic. Ar da oricît ca să fie invitat undeva, iar el să poată refuza invitația plină de dispreț. Dar o asemenea invitație nu mai vine și amicului nostru simte îngrijorat că nu-și mai poate exploata disprețul. Stă cu disprețul în el și nu-l mai poate arunca asupra nimănui.

În adaptarea lui Thierry Maulnier, aceeași care a cucerit și publicul belgian, teatrul parizian Montparnasse a pus în scenă piesa lui Arthur Miller «Prețul». O confruntare între doi oameni, doi frați care au pornit de la același start, parcurgînd însă drumuri diferite. «O piesă interesantă, de factură clasică, realizată cu o sobrietate reconfortantă, azi cînd pe multe scene extravagantele încearcă să disimuleze lipsa de conținut» (Jacques Lemarchand, «Le nouvel Observateur»).

Anna Proclemer și Giorgio Albertazzi sînt protagoniștii lui «Edip rege» de Sofocle, pe muzica lui Andrea Gabriel, prezentat pe scena Scalei din Milano. Regia spectacolului este semnată de Giorgio de Lullo.

Piesa lui Illes Endre, «Carieristi», a fost reluată recent pe scena Teatrului Madach din Budapesta. Mai mult decît o comedie, «Carieristi» e o caricatură a politicianismului burghez din perioada cuprinsă între cele două războaie mondiale.

de Pop SIMION

CUCOȘUL

Am un cucuș pe care îl privesc zilnic, și cucușul acela desenat pe blidul de lut îmi spune că legenda facerii de la olari a fost copiată; prea e olărească treabă aceea de a alcătui din lut păsările, lighioanele spațiului și, în cele din urmă, pe om. Exact ceea ce face omul meu din Hurez și ceea ce au făcut cohortele de înaintemergători ai breslei sale, fără mari modificări; își scriu felul pe vase, luînd din natură linia și culoarea, iar din sănătatea lor de spirit, fiorul. Numai că omul meu e autorul aceluia lucru special care se cheamă *vas de Hurez*: n-ai cum să-și spuși altminteri, cum n-ai alt nume pentru misteriosul «albastru de Voroneț» (așa notat în ierarhia valorilor de artă) sau pentru seducătoarea «transparentă a cerului maramureșean» sub care se măiază bine culorile și cheamă pictorii. E privilegiul unicatelor.

Aș vorbi de miinile acestui țaran, însă cuvîntul «miini» e dezolant de străin, de molatic, impropriu pentru ceea ce vreau să spun. Prefet vorba dacică *minuri*, cum se zice și azi în nordul țării. Fapt e că minurile olarului hurezean au o sfințenie și o mobilitate care se transmit în argile. Degetele lui cu oscioare subțiri, de pasăre, nu-s decît antene prin care curg curenții de har și fantezie. Gestul naște splendide improvizatii, dezghioacă șirul de candori. Omul acesta nu face, lui îi ies minunile din muncitele minuri: cum ai slobozi din palmă o pasăre.

— Eu nu fac și n-am făcut două oale la fel, susține olarul. Cine îmi cere, lucru de serie mi-e dușman.

Locul unde trăiește omul acesta se numește Olari, așezare pitică, lingă creasta de cucuș a Muntelui Marginea; olarul lovește în creasta de cucuș și țîșnesc la suprafață bulgări de alumina din care își prepară alb-lăptosul smălțuit. Pămînturile roșcate și le recoltează din matca nisipoasă a unor văi numite Văi, unde izvoarele feruginoase fac depozite de pămînt impregnat cu oxizi de fier. Negrul se extrage din spinarea de bivoli a culmii Obreja; aici erau cîndva codrii adînci, imaginea lor mortificată s-a transmis straturilor de mangan foarte gras, bun de zîm-gălit pe oale. Cu verdele de smaragd, ca ochiul pisicii, e zgîrcită natura; îl prepară olarul, țîgănește, arde în foc resturi de cupru și obține splendidă cenușă cu irizări de verde, ca o coadă de păun. Dar argila? Își recoltează calupii din argilă fină, în potolite nuanțe, de la ocru la galben-sulf, deschizînd rîni adînci în dealul Nemetului, coborînd la adîncimi filtrate spre a găsi materia dificilă. Aceasta trebuie eliberată de starea ei de sălbăticie; bulgării mari, scoși de la patru-cinci metri adîncime, sînt cărați în căruțe cu loitre impletite pînă în aria casei, unde sînt tocați, mărungiți cu sapa, tăiați în cuțitoaie, pînă ce oboșita țărînă se așază conic, se bate, jap! jap!, cu maui, ca să ajungă, în sfîrșit, în ciubere cu apă, la troc, unde dospește cîteva zile. Dospitura se pune pe un oblon, se calcă mărunt, cu picioare desculțe, pînă face cute-cute, apoi se frămîntă cu coatele, ca pînica, se taie cu sirma felii, feliiile ajung bulgărași ovali azyrlîți pe roata care se învîrte pe un rulment de masea de cal. E scena turnantă cu deschidere mică, pe care se consumă jocul de virtuozitate al actorilor-gemeni, minurile olarului. Strachina, ulciorul, oala de țuică ori farfuria solară, numită «taier», sînt forme materializate ale acestui joc.

Oalele crude se usucă, apoi se scriu.

— Arată-mi, meștere, penițele dumitale, îl rog pe artist.

Își desface treimea degetelor și văz unealta cu care scrie pe blid: e un corn de vită mică ce sloboade culorile prin extremitatea conică. O înlocuiește cu a doua, cu a treia, toate la fel, scriînd în tot atîtea culori pe motive locale: cucușul hurezean, steaua, Moș Gerilă stilizat, păsări ireale, frunze, pene, bujorei ori foarte reușita linie fugită, mișcată, de pe buza vaselor, numită «șar». Ia apoi penițele de scriere fină și, prin scurte mișcări vibrante, izbuteste un amestec dantelat al culorilor dintîi. Sculele sînt «gaiță» și «găițoiul», făcute din mustăți de iepure înfipite, fir cu fir, într-un bețigaș de paltin.

— Nu beau și nu fumez, să am mina netremurată și văzul bun, îmi spune meșterul, după care tace mult.

Cînd vorbesc minurile, vorbele trebuie să înceteze. Se aude aerul odăii, secunde în șir olarul își suspendă respirația; și-o reia între două desene, șuierat, cu icneli. În oale țîpă victoria formei, triumful culorilor, țîpă harul plin de vigoare și delicatețe al unei bresle milenare de olari, a cărei ultimă și strălucită falangă este olteanul mic la stat, repede ca argintul viu, pe nume Stelică Ogrezeanu. Meseria îi vine de departe, din necunoscutul și neștiutul arborescenței neamului său; tătine-său a fost olar și tot așa tătinele tătinelui său, și mai departe, din treaptă în treaptă, din trunchi în trunchi, în seminții, punte vie spre foarte vechea vatră olărească, ale cărei faimă și blazon s-au păstrat doar în numele satului subcarpatin, Olari.

În Hurez s-a ridicat un edificiu de cultură, așezămînt modern care poartă semnătura acestui mag popular: cerul de neon al sălii de spectacole e spuzit cu farfuri solare, o lucrare de anvergură a născocitorului. Sînt șaizeci de splendide rozete, plantate piesă cu piesă, unicat cu unicat, în laptele de ciment al tavanului devenit colecție. Încearcă, mai nou, un lucru de o șocantă originalitate: transpune motive de pictură pe sticlă în ceramică color. Cite un așezămînt de cultură sau un turist adus de întîmplare mai solicită, rar, talentul acestui strălucit meșter, a cărui trudă se desfășoară sub semnul improvizatiei, într-un atelier impropriu, nelconjurat de cîțiva unecii deștepți, care ar putea, în timp, să «fure» cite ceva din harul lui. Am mai scris cîndva astfel, cu sentimentul că vorbesc în pustiu.

Am în casă, pe perete, în blidar, farfuria solară cu «cucuș». Ori de cite ori privesc cucușul de lut mă gîndesc că legenda biblică de la olari a fost copiată. Cucușul atîrnat, pur și simplu cîntă. Cu un ochi mă bucur, desigur, pentru minunea pe care o adăpostesc, însă cu celălalt plîng pentru negrija (ca să nu zic indolența) cu care ne înconjurăm uneori valorile tradiționale. Miine-poimîne plonjăm în vară și în turism; cucușii folclorului românesc ar putea să cînte alături de noi.

G. DIMISIANU

de Romulus RUSAN

de Emanuel VALERIU

Ștefan Roll:

OSPĂȚUL DE AUR

Editura pentru literatură a tipărit nu demult un foarte frumos, un splendid volum selectiv din scrierile poetului Ștefan Roll, unul dintre promotorii proeminenți ai avangardei românești în deceniile trei și patru ale veacului. Ștefan Roll, cunoscut în publicistica noastră literară și sub cealaltă semnătură, Gheorghe Dinu, a scris poeme în spiritul esteticii mișcării la care aderase, desfășurând totodată și o activitate de susținere cvasiprogramatică, formulând multe dintre ideile directe ale grupului, recenzând operele confrăților săi, schițându-le portretele în pagini care, dacă nu sînt critică pură, ajung totuși să formuleze, în chipul metaforic și liric al autorului, trăsături definitorii ale avangardismului nostru. Amîndouă preocupările sînt prezente în volum, care, după ce înserează un mare număr de poeme din perioada 1922-1934, cuprinde și o selecție, de asemeni amplă, din proza poetică și esecistică a lui Ștefan Roll. Imaginea asupra mișcării avangardiste e îmbogățită și prin faptul că volumul e ilustrat cu desene și portrete aparținînd pictorilor grupării — Victor Brauner, masiv reprezentat, Marcel Iancu, M.H. Maxy, Perahim ș.a. E reprodus de asemeni și portretul făcut de Brăncuși lui B. Fundoianu, Brăncuși fiind unul dintre artiștii pe care modernismul românesc îl considera printre spiritele tutelare, la fel ca și pe Urmuz în literatură.

Lirica lui Ștefan Roll debordează într-un imagism clocotitor, asemeni celei a lui Voronca, exteriorizînd o mare frenezie vitală, o tălăzuire de lave mereu amenințînd să se reverse dincolo de orice indignare. Nu este totuși, cum observă poetul Al. Philippide în *cupînt înainte*, abandonarea în voia dicteului automatic supra-realist, fiindcă toate poemele fac să se simtă acțiunea unui factor conștient, o supraveghere în vederea realizării unei construcții. «El își scrie poemele cu voce bună și umor, constată Al. Philippide. O fire de om deschis la suflet, mucalit și care se bucură de viață...» Într-adevăr, poemele sale sînt, în sensul deplin al cuvîntului, *poeme în aer liber*, cum și le intitulează, poeme de trăiri expansive, în consonanță cu ritmurile naturii, un lirism încărcat de seve generoase. Iată poema *Cbiot*: «Se desface în beteală și în rochiile de apă/ păunul unui apus cu cozile în purpură,/ cerului i-ajunge luna pe o pleoapă/ cînd serile palpită cu nuferii pe gură// Se aprind pe rînd copacii unși toți cu petrol/ ca dansatori se mlădie viermii în măr domnesc/ în spirala toamna inventă în cer un stol/ și întregi minerele cîmpului putrezesc/ Se trudește țara cu șoldurile agrare./ Ceasul-acesta vinăt, galben e de humă/ prin sirmele de in și pojarul de grîu du-mă/ să-și plimbe-n aer vîntul degetele fanfare...»

Secțiunea a doua a volumului cuprinde, cum spuneam, pagini de proză, unele fiind scurte narațiuni-confesii, iar altele aspirînd la condiția eselui sau a medalionalului critic (ciclurile *Scurt circuit* și *Interferențe*), toate subsumîndu-se fără îndoială vocației poetice fundamentale. Sînt articole de atitudine în favoarea esteticii adoptate de grupul de la *Unu, Integral, Punct, 75 H.D.*, articole-partizane care procedează însă nu prin destășurare de argumente teoretice, dar prin emisia unui flux simpatetic, menit să declanșeze în cititor în primul rînd un gest de aderență sufletească. «Sînt fericit, scrie autorul, că nu pot fi un critic arid sau chiar cu stil, un descompozitor sau ghidul artric prin cartea lui Voronca. Exult că n-o pot schimba în monedă mărunț pentru teigheaua tuturor. Vreau numai s-o însălez pe alte imagini firave, s-o țin o clipă numai ridicată sus pînă la ochi și iar s-o incui în mine lacom, sub piele, în freza din suflet». Ștefan Roll scrie despre Urmuz, Voronca, Tristan Tzara, Fundoianu, Călugăru, Brauner, Claude Sernet, Geo Bogza, M.H. Maxy, Sașa Pană, realizînd o foarte dinamică retrospectivă a mișcării noastre avangardiste, din unghiul unuia dintre protagoniștii săi.

O carte de autentic interes și pentru istoricul literar, dar în primul rînd o carte vie, cuceritoare, vibrantă.

1. NUMELE ȘI 2. SFATURI PENTRU A DEVENI UN NUME

Există nume celebre și există nume anonime. Pe primele ți le însușești cu patos (din moment ce le-ai acceptat celebritatea), pe celelalte le ignorezi cu stăruință (din moment ce anonimul lor ți se pare justificat). Dar există și o categorie de nume ce trec din categoria a doua în prima cu o îndrăzneală supremă.

Cîtă vreme viața te copleșește cu daruri (cîtă vreme deci ea te lasă în pace să o trăiești), aceste ultime nume pot să existe și să nu existe, nu te interesează. Îți sînt indiferente tot așa cum și tu le ești indiferent. E destul însă ca o cît de mică spărtură să se producă în paravanul firescului pentru ca ele să te invadeze ca niște cohorte de gîndaci — bine hrăniți cu propriile tale bînurii — și să nu te mai lase în pace. Cît timp tavanul e întreg, cît timp burlanul ții reglementar și cît timp caloriferul toarce obișnuit, totul e în ordine, ești suveranul propriului mod de viață. Imediat ce unul dintre aceste elemente s-a dus, intri în teritoriul liberului arbitru. O bagatelă, depinzînd de cineva dinafara pragului tău, te scoate dintr-o dată de sub acoperișul propriei personalități și te lasă neajutorat într-un cosmos haotic. Începe exilul atroce al birocrăției. Exilul durează diferit, de la caz la caz — tariful de timp este necruțător. O clanță uzată te poate costa o lună, o conductă infundată, un an, un tavan care curge la prima ploieică, cinci ani. Totuși, cifrele sînt imprevizibile, pentru că nu le decizi nici tu, nici Domnul, nici legea, ci ai devenit supusul Numelor. Din anonimi perfecți, niște bravi tovarăși devin stăpînii nu numai ai tavanului și ligheanelor tale, dar ai întregului tău Timp, pe perioade determinate doar de bunul lor plac.

Ați auzit, bunăoară, de tovarășul Georgescu de la I.A.L.? Nici prietenul meu nu auzise, dar de cînd idilicele ploii și ninsori au început să-i pară cosmaruri, tovarășul Georgescu a devenit un membru, un cap al familiei sale. Îl vede în fața ochilor zi și noapte, îi știe, la telefon, vocea, mai știe cînd tov. Georgescu e supărat, cînd e vesel, cînd e prezent la birou și cînd anunță el însuși în receptor că e «pe teren», știe cînd e bine și cînd nu e bine să-l deranjeze, ne vorbește zilnic, tuturor, de el, ca de o rudă. Cînd ploaia e torențială, îl urmărește pas cu pas, cînd vremea s-a încălzit și s-a uscat puțin, devine temător și îi vorbește tov.-ului cu circumspecție, ca nu cumva să pară că solicită un drept nemeritat.

Într-un cuvînt, tov. Georgescu a devenit un Nume.

Dacă doriți să deveniți la rîndu-vă, ascultați următoarele sfaturi pe care prietenul meu (care și-a reparat pînă la urmă tavanul cu «particularii») m-a rugat să vi le transmit:

1. Faceți în așa fel ca tot ce e firesc să pară nefiresc (și mai ales invers).
2. Mîniți, pînă ajungeți ca lumea să se bucure cînd spuneți adevărul.
3. Faceți din fiecare mică problemă o mare problemă (și invers).
4. Aminați.
5. Contramandați.
6. Interpuneți între dv. și prezumții supuși cît mai mult persoane.
7. Bizuiți-vă cît mai mult pe rezistența limitată în timp a prezumțivilor supuși, și cînd aceștia cedează momentan faceți ca în viitor orice re-venire să le apară ca un hatîr.
8. Bizuiți-vă pe timpul nefavorabil.
9. Deschideți din principiu numai ușa din dos (pentru a nu se crea precedente).
10. Răspundeți la telefon numai între 7 și 8 și 15 și 16.

SPORT ȘI MANIERE

Înscriind sportul în sfera educației, înseamnă a-i recunoaște și niște virtuți în afara celor care țin, strict, de mușchi și îndeminare fizică. Etica credem a-i fi principal complement, tocmai pentru că pe stadion au loc întreceri bazate pe adversități (sportive, deci loiale). Dar, după cum prea bine se știe, activitățile sportive încep, după o regulă aproape nedezmințită, în foruri tehnice specializate, în cluburi și asociații, cărora le revin îndatoriri importante de organizare, de sprijinire și îndrumare etc. Mai peste tot în lume există, la această dată, foruri de conducere încărcate cu responsabilitatea supremă în materie de sport, atît pe plan național cît și internațional. Inutil să argumentăm în ce măsură sînt ele necesare ori să încercăm o delimitare a vastei lor arii de acțiune, deoarece ar însemna să forțăm uși deschise. Dar nu ne putem reține să nu precizăm că în micile unități ale sportului, în cluburi, se naște viața stadioanelor și că în forurile proprii de conducere ale fiecărei discipline, în federații deci, se precizează coordonatele de evoluție ale sporturilor respective.

Știm că aceste considerații, mai curînd de natură organizatorică decît sportivă, vă pot apărea inoportune într-o săptămînă în care echipa națională de fotbal a reluat traseul de Golgotă al unui nou campionat mondial, dar ele ni se par nu numai justificate ci și necesare pentru că privesc toate federațiile disciplinelor practicate de tineretul nostru, inclusiv cea cu mingea peticită în alb și negru. Sînt, cum se zice, tipice.

Dar, să intrăm în subiect. Zilele acestea au început în viitorul oraș olimpic al anului 1972, la München, Campionatele mondiale de tenis de masă la care România este reprezentată de o formație feminină. Băieții au fost lăsați acasă. De ce? Fiindcă nu sînt capabili să realizeze rezultate de valoare (cei tineri, deoarece la «veterani» s-a renunțat) și pentru că la mondiale nu e cazul să se învețe un sport. Argumente imbatabile, cel puțin la prima vedere. Dar, hai să le acceptăm ca atare și să nu le punem în cumpănă. Să discutăm însă cum s-a ajuns la această decizie, subiect mai interesant decît s-ar putea crede. Federația de specialitate a hotărît ca și băieții să se deplaseze la München, dar Biroul C.N.E.F.S. a recomandat forului tehnic reanalizarea măsurii luate, ceea ce s-a și făcut, cu menținerea punctului de vedere anterior: băieții vor evolua la mondiale! Drept care au și fost înscriși. Dar Biroul C.N.E.F.S., cu dreptul indiscutabil pe care i-l conferă însăși organizarea actuală a mișcării noastre sportive, a reluat la rîndul său discuția și a infirmat hotărîrea federației. Deci, băieții nu au mai plecat la München. Și cu asta sîntem de acord. Numai că decizia Biroului C.N.E.F.S. a fost luată nu în prezența membrilor F.R.T.M., ci în absența acestora (cu excepția secretarului general și a antrenorului federal care sînt salariați ai federației, ceea ce ni se pare cu totul altceva...).

Și iată-ne ajunși la maniere. Nu numai o dată s-a procedat astfel, trecîndu-se peste punctul de vedere al unui activ obștesc în majoritatea sa, ignorîndu-se nu legi sau obiceiuri cu putere de legi, ci ceea ce numim, cu o singură vorbă, manierele. Ce spun acești oameni care, din pasiune pentru sport, își sacrifică o bună parte a timpului lor liber, atunci cînd se vād anulați în absență? Cuvîntul lor nu se vrea auzit totuși? Știm noi, poate că în luarea hotărîrii anulate acum, oamenii aceștia, pricepuți probabil, de vreme ce-au fost aleși, și-or fi pus ceva probleme privind oportunitatea prezenței echipei masculine la München, s-or fi gîndit la o perspectivă, poate la cea care va duce ediția viitoare a mondialelor într-o țară de pe continentul asiatic, or fi apreciat că a fi a 10-a țară din lume la tenis de masă (masculin) nu este chiar o rușine, or mai fi contat și pe observația că nici altă dată nu eram cu mult mai grozavi la băieți, și totuși nu ne eschivăm...

Ne gîndim, la rîndul nostru, și la alte aspecte, cum sînt de pildă forfait-urile olimpice la volei și polo sau la dispașiția celei mai valoroase generații de schiori alpini (generația lui Cornel Tăbăraș) care n-a putut prinde o Olimpiadă, măcar, și ne întrebăm dacă nu cumva ideea de victorie cu orice preț nu amenință să devină pentru unii feteși și în aprecierea oportunității prezenței sportivilor români la diverse starturi internaționale? Pentru că, dacă faptele ar sta astfel, s-ar cere neapărat ca noțiunea de sport să fie corectată substanțial acolo unde ea o interferează pe cea a manierelor.

I.I.S. «ARADEANCA» ARAD

PRODUCE:

păpuși, obiecte alpaca,
insigne și premii sportive

reflector științific

UN PATENT AL NATURII

Această lentilă electronică, de mărimea a două timbre poștale, este compusă în realitate din 1 024 lentile minuscule și, din acest punct de vedere, se aseamănă cu ochiul muștei, care, este drept, conține 4 000 microlentile.

Inventatorul, Sterling Newberry, nu ascunde faptul că ideea este preluată de la Maica Natură. În fundalul fotografiei apare, de altfel, și un ochi de mușcă mult mărit.

Există totuși o diferență esențială: dispozitivul este o parte componentă a unui aparat electronic complex care va permite înregistrarea conținutului unui dicționar de 3 000 pagini pe o suprafață egală cu cea a unei mărci poștale.

DIAGNOSTICUL CANCERULUI

PE CALE ELECTRONICĂ

Un grup de cercetători de la Universitatea din Osaka, sub conducerea prof. J. Jamamura, pe baza observației că nucleele celulelor canceroase sînt mult mai mari decît cele ale celulelor normale, au pus la punct un nou aparat de detectare electronică a celulelor recoltate din regiunea bolnavă. Aparatul dirijează o rază luminoasă asupra celulelor și descoperă pe cele canceroase după cantitatea de lumină care pătrunde în nucleul lor. Această lumină își schimbă intensitatea după dimensiunile nucleului.

Anomaliile descoperite sînt amplificate și transmise unui calculator electronic, care clasifică nucleele în 5 tipuri, după mărimea lor, și înregistrează numărul total al nucleelor de fiecare tip. Se crede că acest detector ar putea fi de un real folos în lupta împotriva cancerului, fiind binecunoscut faptul că vindecarea depinde de precocitatea diagnosticului și a tratamentului.

NU E UȘOR SĂ MÎNUIEȘTI BANI !

O cercetare recentă făcută de dr. igienist Cornel Berdan asupra activității manipulatorilor de bilete de bancă a dus la concluzii interesante. Această activitate reclamă un efort nervos susținut, o solicitare importantă a vederii, a funcțiilor «motoare»; într-adevăr, manipularea rapidă a pachetelor, numărarea biletelor cu mișcări ale degetelor minilor, de mică amplitudine dar repezi, într-un ritm foarte ridicat, implică și efort fizic, fără a mai vorbi de sentimentul răspunderii mînuitorilor, care duce și el, evident, la o solicitare psihică masivă.

Cercetările efectuate pe 254 persoane (verificatori și controlori de bancnote dintr-o instituție centrală) prin teste psihologice (de substituție a unor cifre, de memorizare, de relatare verbală etc.) au arătat scăderea marcată a valorii testelor în special după orele 13.30, ca urmare a diminuării atenției și capacității neuropsihice. Probele de excitabilitate neuromusculare au evidențiat și ele, la sfîrșitul zilei de muncă, efectele «oboselii periferice».

Pe baza acestor investigații s-au creat premise pentru organizarea mai rațională a regimului de muncă și a «fluxului tehnologic» în această activitate — s-o recunoaștem — mai puțin obișnuită.

ÎN LOC DE CAMERĂ DE AUTOMOBIL — „BURETE“

Un nou polimer poros poate înlocui actualele camere cu aer din interiorul anvelopelor automobilelor. Numeroase experiențe au fost efectuate în S.U.A. cu anvelope umplute cu un polimer injectat în interiorul acestora și supuse apoi unui tratament termic în timpul căruia materialul injectat expandează, căpătînd aspectul unui burete. Anvelopele au fost supuse unor solicitări foarte severe, la care anvelopele obișnuite nu rezistă, obținîndu-se performanțe neașteptate.

Prin umplerea anvelopelor cu polimeri poroși, proprietățile benzii de rulare nu se modifică nici la viteze foarte mari. Se preconizează aplicarea acestui procedeu în confecționarea de anvelope pentru autocamioane destinate în special terenurilor accidentate, pe care distrugerea anvelopelor obișnuite apare mai frecvent.

HELSINKI

LEGENDE ȘI REALITĂȚI ALE FINLANDEI CONTEMPORANE

de George SBĂRCEA

Locuințele estivale ale cetățenilor în împrejurimile capitalei, vizitate și iarna la sfârșit de săptămână.

«TERVETUOLA!»

Cu acest salut mă întâmpină, la coborîrea din avion, Aune Peräinen. Se scuză că la Helsinki e iarnă, ninge zi și noapte, soarele se iese, pe-un ceas sau două, abia către prinz. O asigur că iarna finlandeză mi-e cunoscută mai de mult și că, o dată, trecînd pe o stradă din Tampere pe un ger de -40° , un necunoscut venind din direcție opusă m-a luat, tam-nisam, la palme. Pînă să mă dezmeticesc, bizarul agresor mi-a și explicat că mi se albise nasul, ceea ce-i semn că singele nu mai circulă normal și că, după un străvechi obicei al țării, în astfel de cazuri trecătorii se pălmuiesc grațios unii pe alții spre a preîntîmpina daunele ireversibile ale degerării. În «Kalevala», epopeea populară a finlandezilor, există formule verbale și practici magice împotriva forțelor firii, așadar și a frigului. Găsesc însă că sînt mai

ziată de temperaturile joase, ele nici nu se simt.

Sînt însă, din prima clipă a sosirii, căldura și gingășia sufletească a acestui «mic popor mare», cum i-a spus Thomas Mann. Mic, fiindcă numără peste patru milioane, dar mare, fiindcă a împlînzit, printr-o serie de sacrificii, aspra natură nordică, dăruind lumii o cultură și o civilizație de o dinamică și grație remarcabile. La hotelul «Marski», pe lângă trandafirii proaspeți dintr-un vas simplu de pămînt, mă întâmpină un exemplar frumos ilustrat al epopeii culese și publicate în 1834 de Elias Lönnrot și un ghid turistic în care descopăr cuvinte finlandeze de mult uitate de mine: *kirjakauppa*—librărie, *kahvio*—cafenea, *kukkakauppa*—florărie.

În Finlanda există un adevărat cult pentru flori: în plină iarnă, ele se vînd prin florăriile garnisite ca o grădină botanică cu toate soiurile și esențele, în chioșcurile de pe străzi, în incinta marilor magazine univer-

sale, prin holurile gărilor. Roșii ca sîngele, albastre de culoarea peruzelei, galbene ca o corolă de floarea-soarelui, sînt marea pasiune a acestor oameni austeri, deprinși cu frigul, cu viforele, cu zăpada care dă universului lor, aproape șase luni pe an, o expresie epică. Explozia de culori și mireme a petalelor le potolește, pare-se, nostalgia căldurii din sud. Pe promenadele care se întind de-a lungul litoralului femeile și-au prins de blănuri buchețele de mimoze și violete. Nu sînt simple podoabe de cochetărie feminină, ci răspund unor ecouri sufletești mai adînci, sînt simbolul dragostei nestăpînite pentru vegetația care, o dată cu primăvara, curge vertiginos printre stîncile roșii ale Finlandei.

PRINTRE SCRITORII FINLANDEZI

De romancierul Mika Waltari mă leagă o prietenie de un sfert de secol. Pe vremea

cînd l-am cunoscut, se afla la începutul carierei sale literare; azi e academician, laureat al numeroase premii naționale și internaționale. Celebra sa trilogie «Egipteanul», «Etruscul» și «Romanul» a fost tradusă în douăsprezece limbi, fiind timp de peste un deceniu pe lista cărților de succes în Statele Unite, Anglia, R.F. a Germaniei, Franța și Elveția. Aș vrea să-l descriu cum e acum, dar nu izbutesc să-l văd decît așa cum a fost înainte cu douăzeci și cinci de ani: înfățișare, atitudine, intonație și gest, toate au rămas de o nemaipomenită delicatețe. Seamănă cu băuturile acelea transparente care par apă chioară — ca să le simți tăria, aromele de buruieni sălbatice și dulceața alambicată abia după ce le-ai gustat.

S-au întrunit în casa lui, care pare un mic muzeu și o vastă bibliotecă, cițiva dintre scriitorii și poeții finlandezi de seamă: nuvelista Eeva Kilpi, romancierul Lassi Nummi, poetul și președintele scriitorilor Jarno Pennanen, ziaristul Tuula Koskenniemi. În după-amiaza blîndă, datorită soarelui care pătrunde pentru o clipă, ca o dezmiardare, în încăperi, oamenii aceștia nordici, bănuți de către continentali a fi posaci, melancolici și absenți, sînt deschiși, veseli, expansivi. Se minunează de tirajele mari atinse la noi de «Kalevala» și de cele două versiuni românești ale ei, una în proză, alta în versuri, ambele epuizate. Jarno Pennanen intenționează să publice, peste cîtva timp, o antologie a liricii românești contemporane, lămurindu-mă că etica profesională îl obligă la acest gest de reciprocitate, mai ales că ne-a vizitat țara și o găsește «radioasă și bogată, plină de bucuria de a trăi: farmecul și grația naturală a poporului român sînt ele însele poezie».

După o oră, două de conversație, dobîndesc impresia, pe care am mai avut-o și altă dată, că pentru scriitorii finlandezi legea și esența artei este omul, demnitatea, armonia sa morală și materială. Fiecare își deapănă preocupările și subiectele personale numai în raport cu interesele comunității; talentul creator, absorbit de problemele contemporane, se concentrează și se precizează într-o tinută umanistă. Cărțile pe care le scriu au o anumită atmostera, un «stil finlandez» greu de confundat. În sensibilitatea lor persistă patina timpului, un fel de romantism de esență populară, credința poetică într-un zeu al pădurii și mării, al ierburilor și mestecenilor, împrăștiat în toate lucrurile cu și fără suflet. Dar zeul

(Continuare în pag. 30)

▲ Monumentul lui Jean Sibelius, opera sculptoriței Eila Hiltunen (1967).

acesta nu e o ființă supranaturală, ci însuși omul, făuritor de istorie și civilizație:

*Două mâini goale ne dau zeii puternici,
nimic altceva. Răzbește dacă poți,
îneacă-te dacă nu răzbești!*

(Aila Meriluoto)

STATUIA CARE CÎNTĂ

A doua zi iar se înnoptează de ninsoare. Poporul spune, în astfel de zile cu norii foarte jos, că Luŭki — personaj legendar al basmelor finice — a furat soarele și l-a închis în munte. În tonalitatea cenușie a iernii, orașul arată măreț: bulevardele sînt somptuoase, largi, perfect aliniate. Clădirile monumentale ale Parlamentului, gării centrale, Teatrului național, Universității, băncilor, magazinelor au ziduri din granit, lucrate cu o deosebită măiestrie, într-un stil arhitectonic propriu Finlandei. O mulțime de statui împodobesc arterele centrale, parcurile și piețele. Una dintre ele este închinată renului, omagiu gingaș adus acestui prieten necuvîntător al omului din miazănoapte. Alta — ridicată în parcul Esplanada printre copaci seculari, care închipuie peste creștetul de piatră, în anotimpurile calde, bôlți și ogive fantastice — îl reprezintă pe scriitorul Eino Leino. Cea mai frumoasă și mai originală operă sculpturală este însă aceea dedicată lui Jean Sibelius, compozitorul național, care a dus la mari depărtări fama geniului finlandez. Monumentul, datorat sculptoriței Eila Hiltunen, se află în parcul care poartă numele muzicianului, printre pini, apă și stînci: totul e din metal alb, capul sugerează efortul creatorului, urzeala de țevi, cu matități

de cositor, evocă orgile. Cînd vînturile se încaieră peste parcul pe care iarna l-a umplut cu podoabele-i diamantine, «orga» asta cîntă!

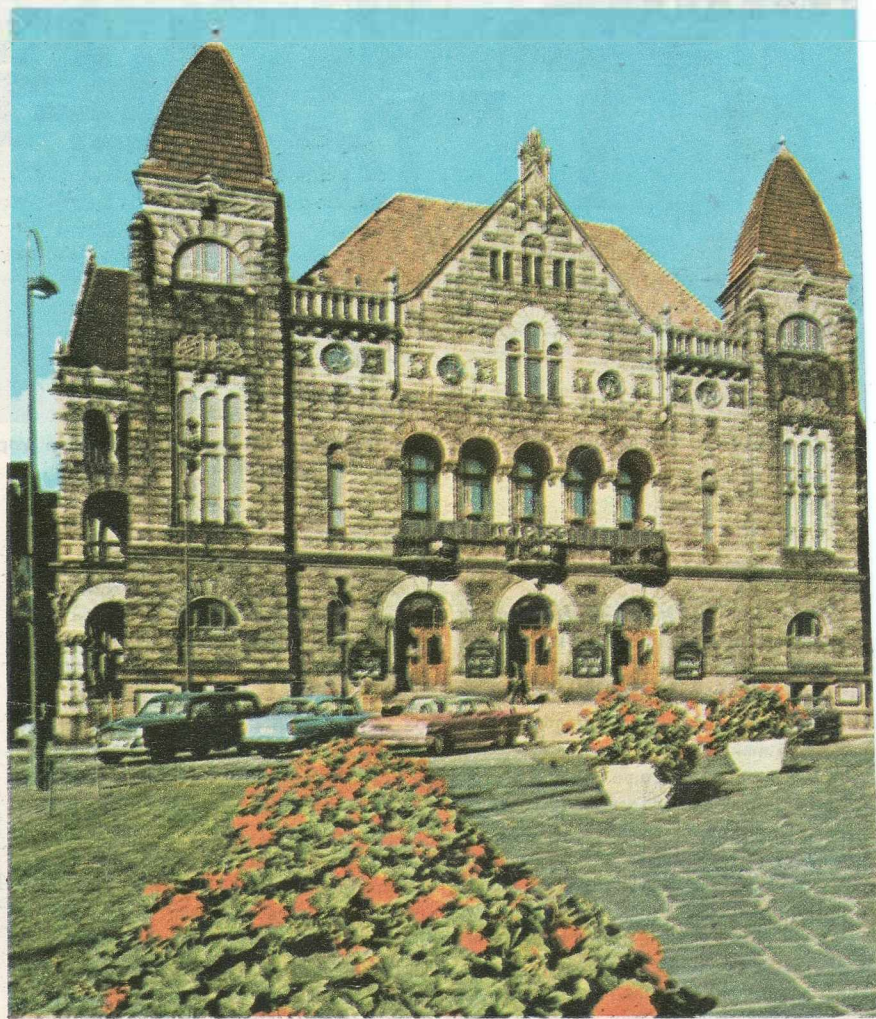
Este cîntecul prelung și misterios al singurătăților nemărginite, așa cum l-a talmăcit și Maestrul în cele șapte simfonii ale sale.

Două fete tinere, cu plete ca firul de soare și delicate figuri mongoloide, ascultă lîngă mine stihia de vînt și metal a monumentului. Îl contemplă cîțva timp nemișcate, apoi, luîndu-se brusc de mîină, își iau vînt, după ce numără *uksi, kaksi, kolmo* — unu, doi, trei — și se fac nevăzute, alergînd cu picioarele sprintene, într-un fel de beție cînetică, printre copacii parcului. Iarna, pe care o regălesc an de an, le dă plăceri ce li se par mereu necunoscute, inedite.

Nevoia finlandezilor de puritate austeră află în albul imaculat al zăpezii cea mai potrivită supapă. Pînă și trecătorii din interiorul orașului se lasă furați de vraja naturii dimprejur. Se surprind neîncetat admirînd o creangă pe care omătul a înflorit-o, niște troiene într-o piață, reflexele luminii pe o alee săpată în pulberea orbitoare. Își zîmbesc atunci cu acea politețe la care țin îndărătnic: în curtoazia finlandeză e o opoziție dîrză la depoetizarea vieții, la încercarea de a transforma relațiile dintre oameni într-un prozaic contact de utilitate socială.

O ARTĂ A OAMENILOR

Teatrul municipal din Helsinki este unul dintre cele mai moderne lăcașuri ale Taliei de pe continent. Arhitectul Timo Penttilä a

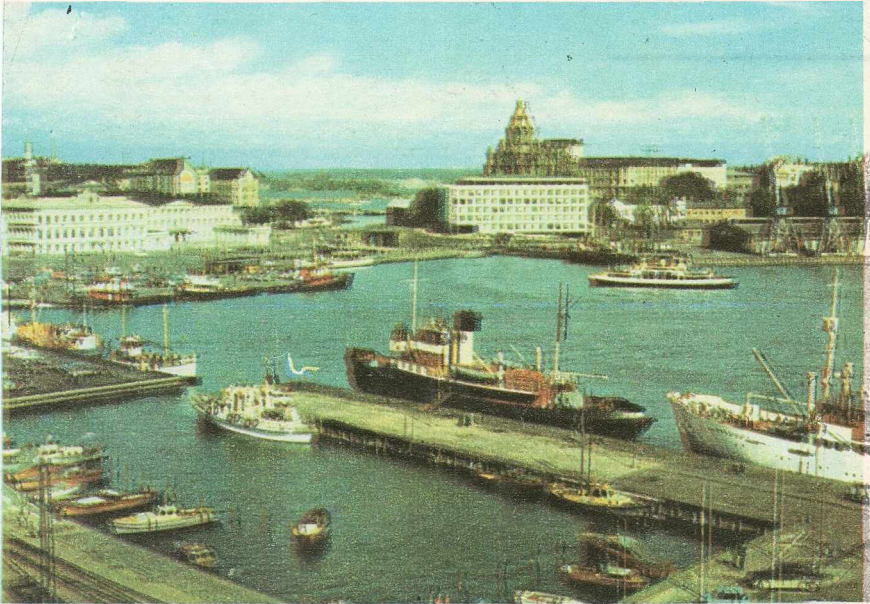
▲ Finlanda are un adevărat cult pentru flori: Teatrul Național din Helsinki și statuia scriitorului Alexis Kivi, autorul epopeii «Cei șapte frați», tradusă și în limba română

nchegat un fel de psalmi și canoane din beton, oțel, sticlă și lemn. Din combinarea or genială, într-o concepție de îndrăzneală modernă, a rezultat un miraj de atracție rezistibilă pentru public. Cele două săli de spectacol au acustica vechilor biserici de Italia. Luminile dau un joc feeric, care se face să uiți că afară e frig și întuneric. Treptele scârilor ce duc spre holuri sînt atît de domol înclinate, încît nu simți că urci două etaje: se revarsă pe ele, în fiecare seară, valuri de spectatori pasionați de ficțiunea dramatică.

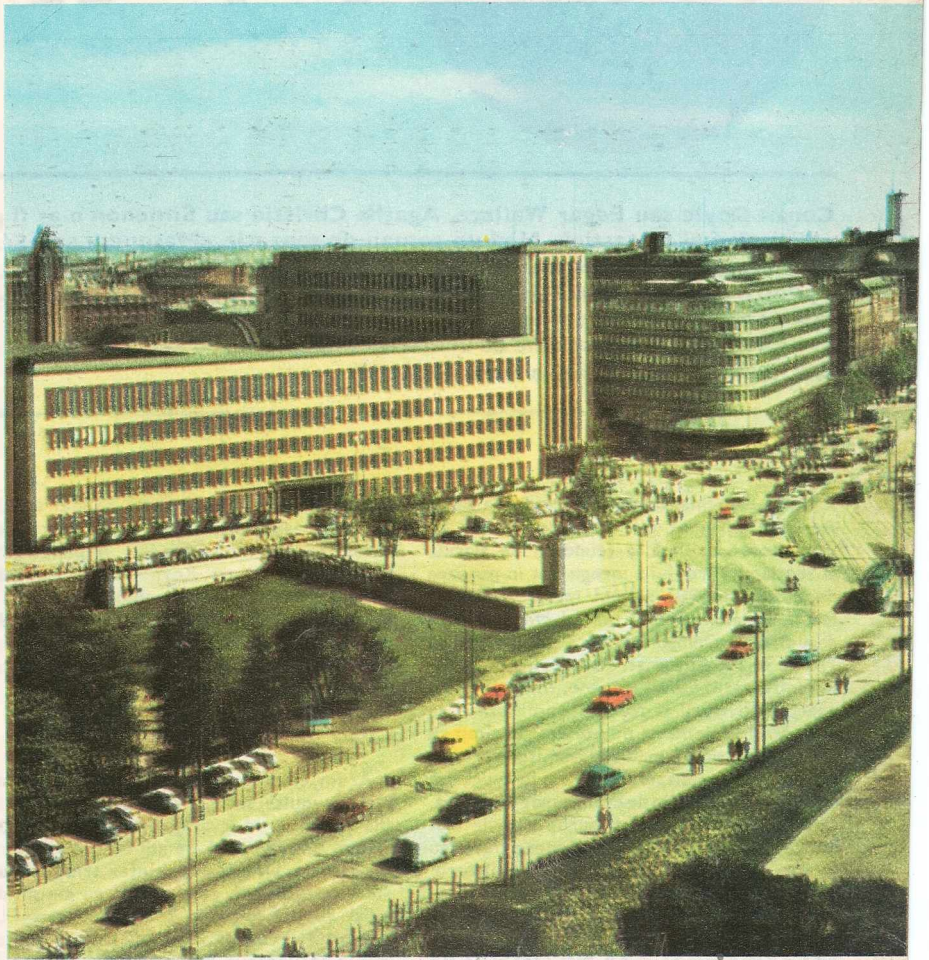
Noaptea tîrziu, într-un cerc de prieteni, televizorul îmi aduce surpriza de a o vedea pe Marion Rung, cîștigătoarea uneia dintre mențiunile festivalului «Cerbul de aur» din 1968 de la Brașov. Pentru cei ce

și imaginează că nu mai sînt comori de vis și emoție în muzica ușoară de azi, programul cîntăreței, cu melodii de compozitori finlandezi, e o binevenită infirmare. Autorii culeg acolo firimituri din folclorul patriei lor, le înveșmîntează fără sofisme inutile și creează cîntece în care descoperi căldura omeniei, o bucurie discretă și o melancolie străvezie.

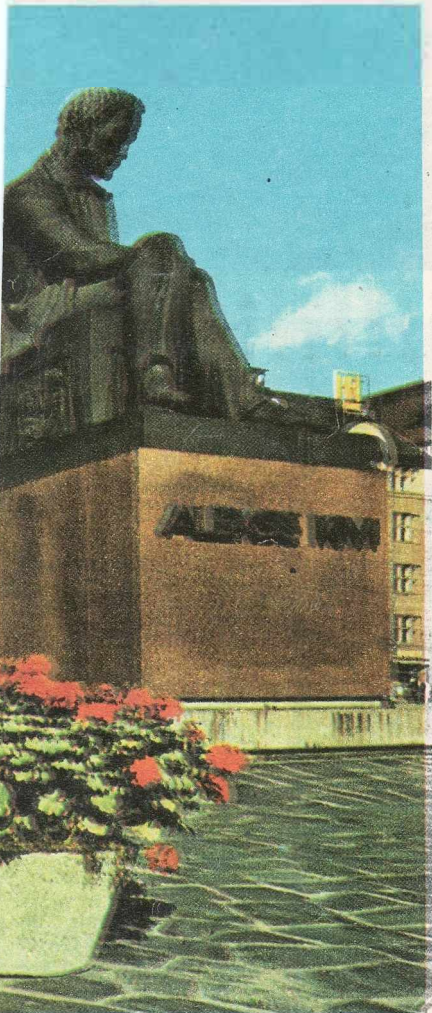
Am auzit, în altă seară, cîteva melodii de muzică ușoară finlandeză în interpretarea unui cîntăreț foarte îndrăgît la Helsinki, un fel de Aznavour nordic: Kauko Käyhkö. Soția lui îl acompania la acordeon și cei care îl ascultau se minunau, la fel ca mine, de fragilitatea nuanțelor vocii lui cu moliciuni de mătase, străbătută de o profundă simțire, ducîndu-te cu mlădierile ei departe.

▲ Vedere din portul sudic al capitalei finlandeze.

▲ Unul dintre bulevardele centrale din Helsinki.

către nord, unde codrii de șes clocotesc sub vîntul ce se năpustește peste ei dinspre Pol. Ne-a cîntat pînă cînd la ferestre, peste cheiurile pustii, din verdele ca veninul sleit al mării s-au ivit zorile sidefii, despre care ne cîntase și Kauko Käyhkö în ritm de bossa-nova.

«SAUNA», BAIA DE ABURI A FINLANDEI

I-am spus la Helsinki unui profesor al Universității, pe care îl cunoscusem în ajun, că poporul finlandez e un mare latifundiar de muzică și poezie. Îmi consacrase ziua plimbîndu-mă în mașină prin oraș și în afara lui, de-a lungul țarmului mării, printre insule. Totul e ordonat, curat, stăpînit de o disciplină invizibilă, un tablou minuțios lucrat. Din cînd în cînd apar pilcuri de clădiri scunde, cutiile utilitare ale secolului XX, dar adecvate la natura din jur. Sînt locuințele de vară ale cetățenilor atît de dornici — de la sfîrșitul primăverii pînă la sosirea toamnei — să regăsească vegetația, natura întoarsă la iureșul nestăvilît al cadenței fertilității. E un scurt carnaval policrom, vara finlandeză nu durează decît două luni, dar atît cît durează inundă cu bună dispoziție această țară a muncii aspre, a rezistenței perpetue la cruzimile climatului nordic.

După o vizită la muzeul Akseli Gallen-Kallela, pictorul național care a ilustrat cu o imensă fantezie «Kalevala», avînd îndeosebi o grafică de mare finețe, cu farmec delicat în detalii și cu o rară abundență de imaginație, poposim la un restaurant aflat

lingă șosea. A fost construit pe o limbă de pămînt roșu, deasupra unei guri de apă care se strîmtoarează între stînci. Clădirea de lemn și piatră e somptuoasă, cu încăperi orientate spre cele mai favorabile condiții de lumină, cu mult spațiu, și perspectiva mării împrejur. Vesela, arta moșierului, produsele culinare evocă viața trecută a finlandezilor, sufrageria e amenajată așa cum era în casele din veacul trecut. Pe locul restaurantului de azi se afla altădată unul dintre hanurile acelea împrejmuite de geruri și vînt, unde se întilneau negustorii din întreaga Scandinavie, schimbînd între ei mărfuri, cîntece, știri și sudînd astfel, pe nesimțite, unitatea Nordului. Ei petreceau în sunetele țiterii fineze, *kantele*, a cărei obîrșie ar fi, pretinde legenda, falca unei știuci uriașe, răpuse de unul dintre eroii Kalevalei.

Ni se servesc raci, șuncă de ren, compot de afine și bibani prinși din Marea Baltică, cea mai puțin sărată dintre mările lumii. Aflu că bibanii dau vitejie și veselie, ei l-au hrănit și pe poznașul Lemminkäinen din epopeea națională. Finlandezii beau pe coada și ochii bibanilor cîte patru șnapsuri de fiecare, regretînd că peștele n-are cel puțin patru picioare, ca renul, să mai bea și pe ele cîte patru stăcănele!

Cînd festinul rustic ia sfîrșit, profesorul se gîndește să mai facă o plăcere musafirului. Îl duce așadar la o *sauna*, baia de aburi finlandeză. Urcăm pe-un platou plin de pietroaie, despre care populația credea odinioară că ar crește noaptea din pămînt. Între cîteva mesteceni și lingă un lac se află

căsuța băii, innădită în birne, cu un cerdac în față. Privirea cuprinde de acolo infiniturile de orizont ale mării. În interior, deșertăm apa din găleți pe-un bolovan încins și, în norii de abur ce se degajă, nădușeala e o izbăvire după șunca de ren, bibanii prăjiți și șnapsul de la restaurantul-motel. Apoi ne tăvălim, goi, prin zăpadă, profesorul se scufundă și în apa lacului, eu însă nu m-aș încumeta la așa ceva decît prin iulie, cînd țărmlul e alintat de brizele verii continentale.

— Cele mai multe boli sînt provocate de o proastă circulație a sîngelui și *sauna* e stimulul fără greș al circulației — îmi explică amfitrionul, în timp ce mă bate vîrtos, cu un mănunchi de nulele înfrunzite, peste umeri, șolduri și brațe.

Aburii devin curînd atît de deși, încît nu mă mir că finlandezii au văzut prin ei figuri de zîne, de balauri, de strigoii și luptători viteji, din care au urzit apoi o mitologie și o cosmogonie proprie. Pe fereastră se strecoară într-un tîrziu o fișie de violet, înserarea se lasă pe întinderile marine. Mă confund voluptos în căptușeala caldă a mașinii, aceeași mașină care mă va duce peste cîteva zile la aeroport, într-o dimineață cu soarele ridicîndu-se peste Helsinki într-un nimb ca de jărat.

— Năkemiin! — îmi spun prietenii la despărțire, ceea ce înseamnă și «radio», și «întoarce-te curînd», patru silabe în care încapă toată afecțiunea acestui popor, care, trăind într-un ținut cu zăpezi de durată și geruri îndîrjite, e însetat de căldura prieteniei.

CINCI ANI
DE URMĂRIRE
PENTRU
UN „HOLD-UP“
EPOCAL

PARADISUL

ANTIC

Conan Doyle sau Edgar Wallace, Agatha Christie sau Simenon n-ar fi putut născoci o aventură polițistă mai fantastică. Nici un roman de senzație «Masques» sau «Série noire» și nici un film cu gangsteri americani n-a fost vreodată mai incredibil decât povestea incredibilă dar adevărată a jefuirii trenului poștal Glasgow-Londra — lovitura bandei Reynolds — soldată cu o pradă colosală: 2 631 784 lire sterline.

Cea mai mare operațiune de urmărire întreprinsă de Scotland Yard cu ajutorul «Interpolului» și al polițiilor din 12 țări a durat 1917 zile.

Cursa halucinantă pentru prinderea gangsterilor a început din clipa când banda de magnetofon cuplată la telefonul de alarmă al Scotland Yardului a înregistrat în noaptea de 8 august 1963 primul mesaj: «Hold-up la Cheddington. Trenul special atacat la Bridgego-Bridge. Oamenii mascați au dispărut cu 120 de saci». Automat, s-au aprins pe hartă luminițe roșii, verzi, galbene, indicând locul exact al loviturii și zona înconjurătoare, la circa 50 de kilometri de Londra. În timp ce din clădirea de pe malurile Tamisei porneau semnale de avertizare, ordine și instrucțiuni către toate posturile de poliție și de frontieră, către porturile, gărilor și aeroporturile britanice, marile cotidiene londoneze publicau în zori, pe primele pagini, știrea uluitoare, calificând lovitura drept «cel mai mare hold-up al tuturor timpurilor».

«ALARMĂ PE SCARĂ NAȚIONALĂ» ȘI O MIE DE ÎNTREBĂRI, PRESUPUNERI, CONFUZII...

Anglia întreagă e în picioare. Nu-și poate reveni de pe urma șocului. Dispariția unei sume astronomice, aparținând trezoreriei britanice, este un fapt fără precedent, care polarizează atenția opiniei publice engleze și internaționale. Alarma pe scară națională și suma fantastică de 260 000 lire sterline (zece la sută din cea furată), oferită drept recompensă aceluia care va descoperi sau va denunța pe făptașii atacului, măresc mai mult tensiunea, transformând afacerea jafului de la Cheddington în problema nr. 1 a zilei, a săptămânii, a lunilor care urmează. Presa de senzație înregistrează un «boom» nemaipomenit. Posturile de radio și televiziune transmit emisiuni în serie. Detectivi celebri și experți în criminalistică sînt solicitați și consultați. Se fac mii și mii de presupuneri, de la cele mai judicioase pînă la cele mai extravagante sau pur și simplu hazlii. Asupra unui singur lucru exista însă un consens unanim: lovitura este opera unei bande de profesioniști. Faptul că jaful a fost săvîrșit fără vărsare de sînge este considerat ca fiind «tipic englezesc». Mai mult, cei de la Scotland Yard sînt convinși, de la început, că numai doi sau trei gangsteri vestiți din Anglia ar fi putut să organizeze o asemenea lovitură de maestru. Ceea ce îi intrigă însă este precizia uluitoare a informațiilor pe baza cărora au acționat gangsterii. De unde știa ei, în primul rînd, că în noaptea aceea trenul poștal Glasgow-Londra nu transporta coletăria obișnuită, ci o sumă fabuloasă în saci sigilați? Cum au putut să afle că trei vagoane, care transportau de obicei banii trezoreriei, vor rămîne garate în noaptea aceea într-o stație de triaj? Cine le-a comunicat ora cînd va trece trenul poștal, de vreme ce aceasta nu figura în nici un mers al trenurilor? Cum au reușit să descopere sistemul secret de alarmă al trenului special, să decupleze cu atîta ușurință o parte din garnitura de siguranță și să descuie ușile metalice ale seifului pe roți?

A doua zi după furt, la fel ca în cei peste cinci ani care au urmat, multe asemenea întrebări stăruitoare au rămas fără răspuns. După cum, pînă la ultima secvență a vină-

torii polițienești, «creierul» bandei a reușit să-și asigure platoșa unui mister ce părea, la un moment dat, impenetrabil. Numele lui Bruce Reynolds își câștigase rapid o tristă celebritate, chipul său putea fi văzut pe toate zidurile, în ziare, pe ecranele televizoarelor, totuși la Scotland Yard încă mai existau îndoeli dacă el este sau nu creierul marelui «hold-up».

CÎND SE DESTRAMĂ CEAȚA

Acum, cînd după o urmărire ca într-un film cu multe serii și cînd capul bandei se află dincolo de gratii, unde își ispășește primul dintre cei 25 de ani de temniță care îi revin în virtutea sentinței tribunalului, «furtul secolului» este relatat cu cinism de înșiși participanții la această afacere. La începutul investigațiilor, cînd totul plutea încă în necunoscut, Scotland Yardul a trebuit să ceară interzicerea turnării unui film intitulat «Jaful secolului», în care Richard Burton și Elisabeth Taylor urmau să interpreteze rolurile principale. De asemenea, cîțiva autori au fost rugați să amîne, în interesul cercetărilor, publicarea unor romane sau reportaje pe această temă. Între timp, embargoul a fost ridicat; culisele au devenit publice, iar cărțile și documentele publicate sînt înghițite în milioane de exemplare, ca adevărate best-sellers-uri.

Unul dintre autorii cei mai norocoși în culegerea materialului documentar privind atacul trenului poștal este, fără îndoială, ziaristul de origine germană Peter Wichman, care trăiește de mulți ani la Londra. Mai mult decât cartea englezului Fordham, «Jaful secolului», și decit seriilele «cu suspense» ale televiziunii vest-germane, reportajele lui Wichman sînt documente care dezvăluie aspecte mai puțin cunoscute ale loviturii de la 8 august 1963. Desigur, aparatul Scotland Yardului a reușit să acumuleze un material uriaș, dar performanța ziaristului german constă în faptul că a obținut «mărturisiri complete», direct de la sursă, fără intermediari și fără interogații: la telefon sau între patru ochi, la o ceașcă de cafea.

UN GANGSTER LA CAPĂTUL FIRULUI...

— Alo, casa domnului Peter Wichman?

— Da, cine întreabă?

— Am niște date senzaționale în legătură cu atacul trenului poștal.

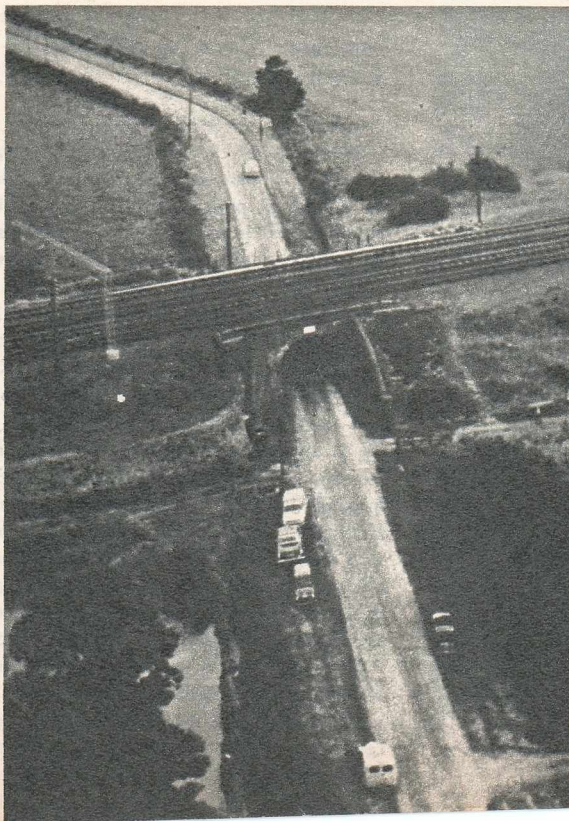
Ziaristul este descumpănit; ezită. Nu cumva e o farsă? Acceptă totuși întîlnirea pe care i-o propune necunoscutul de la capătul firului. Cîteva ore mai tîrziu, într-o cafenea de la periferia Londrei, misteriosul personaj se recomandă scurt:

— Sînt James White, unul din banda care a jefuit trenul.

Îmbogățit peste noapte, dar hărțuit de poliție, banditul și-a topit într-un singur an de peregrinări dramatice, din ascunziș în ascunziș, cele 130 000 de lire sterline, partea lui din pradă — o avere. Înșelat, șantajat sau

▲ Trenul poștal devalizat de băieții lui Reynolds.

◀ Locul acțiunii: Bridgego Bridge.

▶ Bruce Reynolds în carne și oase. Omul care timp de cinci ani și trei luni a fost inamicul nr. 1 al Scotland Yardului. Fotografia datează din «perioada de paradis» a celor doi fugari, deveniți milio-

INFERNAL- MERA CELULEI BLINDATE

Inspectorul-șef Thomas Butler de la Scotland Yard: «Cel mai dificil caz din toată cariera».

„furtul secolului“
la ora dezvăluirilor finale

de Dic. BABOIAN

◀ La început, un mic retuș: o mustăcă în plus, o coafură schimbată, părul vopsit. Pericolul este încă departe.

Frances — metamorfoza continuă.

pur și simplu furat de «prieteni» — tăinuitori contra cost — James White a luat hotărârea extremă de a pune mâna pe niște bani, oferind presei o relatare amplă a aventurii sale în banda Reynolds.

Wichman acceptă și plătește. Dar în același timp sesizează Scotland Yardul. Trei zile mai târziu, White este arestat la Littlestone on Sea.

Pregătirea atacului asupra trenului postal a început, după mărturia lui James White, încă în luna iunie 1963, când niște «prieteni de pușcărie» i-au propus să confecționeze chei pentru vagoanele poștale aflate în depoul Stonebridge Park. Miza afacerii: «două milioane lire» — i s-a spus. White a pregătit cheile, iar de la un șef de tren «cumsecade» a putut afla exact cum funcționează sistemul de alarmă al vagonului special în care se transportă valori deosebite. A descoperit totodată așa-zisa pedală de «om mort» a locomotivei.

Au urmat adevărate cursuri de pregătire. Bandiții au exersat sistematic cuplarea și decuplarea garniturilor, au studiat mecanismul semaforului, traseul, legăturile telefonice. În același timp cițiva observatori au fost plasați în posturi fixe, urmărind circuitul și transbordarea sacilor cu bani. «Ei cunoșteau fiecare mișcare, la orice oră din zi și din noapte».

Ultimele două zile înaintea loviturii, banda le-a petrecut într-o fermă închiriată mai demult la Latherslade, la vreo 25 de kilometri de locul acțiunii. Un bătrîn «Landrover» de cinci tone și vreo câteva mașini furate și vopsite kaki, ca autovehiculele militare, erau gata de pornire. Bătuse ceasul acțiunii. «La o oră după miezul nopții — povestește White — am părăsit ferma și ne-am urcat în mașini. Citeva ore mai târziu isprava noastră se afla pe prima pagină a ziarelor». Nu mai rămăneau decît împărțirea prăzii și răspindirea, conform planului dinainte stabilit, fiecare urmînd să respecte regulile jocului, să vină la întîlnirile fixate și să răspundă la prima chemare.

CELE 20 DE MINUTE ALE ADEVĂRULUI

Frances era obișnuită cu absențele îndelungate ale soțului ei. Niciodată nu îl întreba unde pleacă și nici cînd se întoarce. Știa doar că întotdeauna vine acasă cu mulți bani și cu acel permanent surîs, care o fascinase de la vîrsta de 12 ani, cînd l-a cunoscut pe Bruce. Nu obișnuia să-l întrebe nici de unde sînt banii, poate și de teama de a nu afla cine știe ce adevăruri neplăcute. În orice caz, în dimineața aceea de august, pe plaja din Winchelsea, Frances era mai puțin dispusă ca oricînd să afle lucruri neplăcute. Ascultase tocmai la radio știrea senzațională care a zguduit Anglia și acum, tolănită în nisipul parcă mai cald ca altădată, visa cu ochii deschiși: oare ce poate să facă omul cu atîta băneț? În gînd îi invidia pur și simplu pe norocoșii jefuitori ai trenului postal; ce n-ar fi dat să aibă măcar unul dintre sacii aceia dolidora de lire sterline...

O mină caldă a trezit-o din starea de reverie. Era Bruce. Două geamantane mari de piele atîrnau grele de miinile bărbatului înalt, cu alură de atlet.

— Mi-ai spus să mă întorc acasă cu bani mulți. Iată-i. Am dat lovitura cea mare.

Frances nu îndrăzni să facă nici cea mai vagă legătură cu jaful de la Cheddington. Bruce o ajută:

— Da draga mea, în fața ta se află «banditul de aur», iar la picioarele tale milioanele trezoreriei naționale.

— Nu se poate, Bruce.

— Ba uite că se poate. Dar — să știi — n-avem timp de pierdut. În 20 de minute trebuie să dispărem de aici.

Este prima oară cînd Frances nu se stăpînește. Îl asaltează cu tot felul de întrebări.

În ziua cînd părăsise ultima oară închisoarea, după o revedere de peste trei ani, Bruce o rugase să nu-și bage nasul în «treburile

O veste fatală: ferma n-a ars! ▲

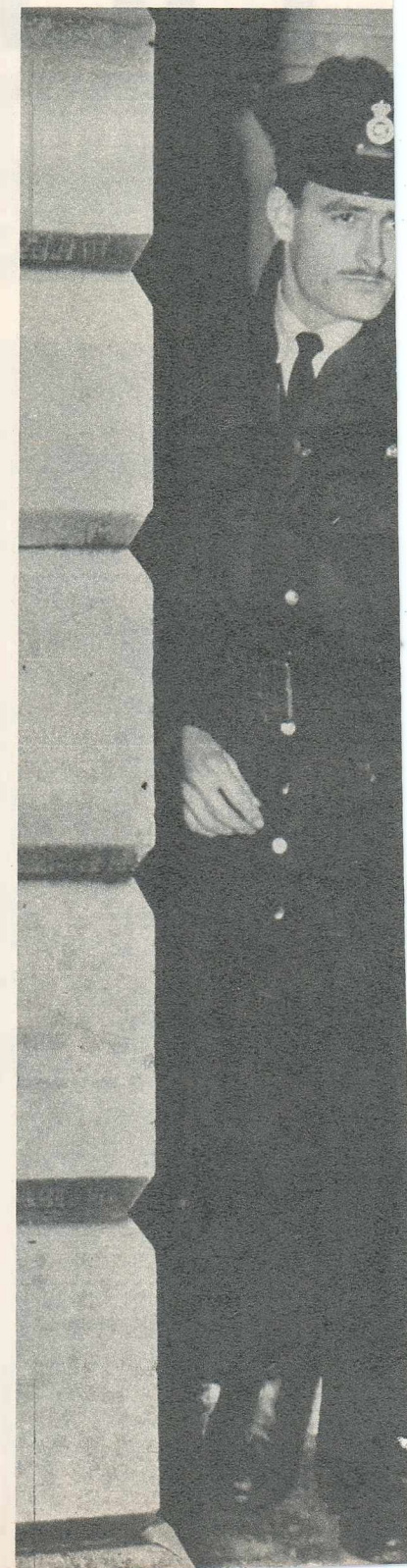
Poliția în acțiune: «Căutați, căutați, căutați!» Primele indicii duc la primele arestări. ▼

14 august 1963. Prima captură: Roger Boal. ▼

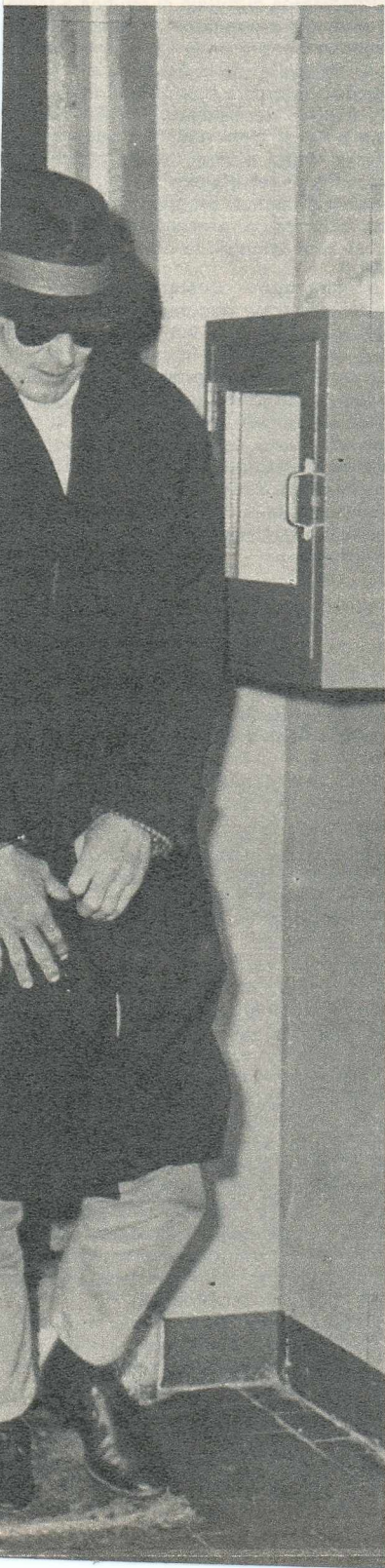
Încă un ascunziș, și încă unul. Din păcă doar o părțică infimă din suma fal loasă.

thur Biggs a căzut din întâmplare.

mes White, după ce și-a vândut me-
oriile ziaristului Peter Wichman.

bărbaților». De astă dată însă — ca nicio dată — el este dispus să povestească: «După ce am pus la punct totul pînă la cel mai mic amănunt, am părăsit birlogul. La ora 13,12 trebuia să trecă garnitura. Băieții au acoperit din timp placa verde a semaforului și au aprins în același loc un semnal roșu. Cînd trenul s-a oprit, l-am luat cu asalt. Aveam fețele acoperite și răspundeam fiecare la cîte un număr. Mecanicul locomotivei a fost somat să tragă vagonul poștal deasupra șoselei, la viaductul Bridego-Bridge. Ca să evităm orice tentativă de alarmă, unul dintre băieții l-a redus la tăcere cu un drug de metal aplicat la moalele capului. Paznicii vagonului au fost imobilizați și li s-a pus cîte un căluș în gură. A urmat încărcarea celor 120 de saci în mașini. Pe viața mea, a fost ca-n filme. Totul O.K.»

Cele două geamantane erau pentru Frances dovezi palpabile ale performanței, două chei spre o viață pe picior mare, ca în filmele cu teme fatale și bărbați senzationali. Pînă una alta însă, soții Reynolds erau de fapt niște fugari urmăriți de agenții experimentați ai Scotland Yardului și ai Interpolului.

JAGUARUL PĂRĂȘIT ȘI VEȘTILE PROASTE

Primele 48 de ore de la atac erau cele mai fierbinți. Din moment în moment puteau să apară copoii. La volanul unui Jaguar confortabil, soții au făcut drumul de la coasta Sussexului pînă la Londra. Întrucît mașina apartenutului său, Bruce a preferat s-o abandoneze. Au cumpărat în aceeași zi, direct de la fabrică, un Austin nou-nouț, la bordul căruia au început să cutreiere Londra în căutarea unui adăpost. Pe drum au cumpărat ziarele de seară. Nimic din ceea ce citea despre «jafal secolului» nu-i era străin lui Bruce. În schimb, la ora aceea, Scotland Yardul nu cunoștea încă cele mai multe din dedesubturile acestei afaceri de anvergură — unică. Mina de maestru de care pomeneau ziarele și experții criminaliști era mina lui Reynolds, care se vedea consacrat astfel în ierarhia marilor gangsteri britanici, deși nu avea la activul său decît șapte condamnări, dintre care nici una pentru o acțiune de mare amploare.

După multe ezitări s-au decis să se instaleze pentru început în casa unui nedeocheat încă și reputat discret, în Wimbledon. A doua zi, Bruce a socotit că o mașină atît de arătoasă cum este noul lor Austin ar putea să le pricinuiască buclucuri. Negăsind altă soluție, au abandonat limuzina undeva în cartierul Soho și au aruncat cheile în canal.

Ca să ajungă acasă cu certitudinea că n-au fost urmăriți, fugarii au executat diferite oculuri, schimbînd cîteva mijloace de transport. Un incident neprevăzut i-a silit să innopteze la hotelul «Carlton». Nici unul dintre ei n-a putut închide ochii toată noaptea. Bruce mai ales. Era un pachet de nervi. Îl obseda o singură întrebare: ce s-a întîmplat cu ferma, a ars sau nu? Frances nu înțelegea rostul acestei frământări. «Trebuie să știi — i-a explicat pînă la urmă Bruce — că ferma era birlogul nostru. Pentru a șterge toate urmele trecerii noastre pe acolo, am angajat un om care trebuia să dea foc casei după plecarea noastră și în orice caz înaintea apariției oamenilor de la Scotland Yard. Dacă ferma n-a ars la timp, atunci șansele noastre se reduc la jumătate. Nu știu de ce, dar am impresia că totuși omul nu a reușit să-și îndeplinească misiunea; ferma n-a ars. N-ar fi exclus chiar ca la această oră Butler în persoană să fie acolo».

Seara, la radio, s-a transmis o știre care i-a spulberat ultima speranță: «Poliția desfășoară intense cercetări într-o zonă încercuită, cu un perimetru de 30 km...»

Veștile proaste se succed cu repeziciune uluitoare. La una dintre convorbirile telefonice cu oră dinainte fixată, «creierul» este informat că «sticleții sînt la fermă». La 14 august, doi dintre cei 15 gangsteri sînt arestați la Bournemouth. Este vorba de William Roal și Roger Courday. O cădere

întîmplătoare, provocată de o văduvă bănuitoare de la care cei doi au vrut să închirieze un garaj pentru a le servi de ascunzătoare pînă se liniștesc lucrurile. După alte șapte zile este capturat Charles Wilson, care va reuși ulterior să evadeze totuși. La 17 august, încă un șoc. Pe micul ecran apare fotografia limuzinei părăsite de soții Reynolds în Soho. Crainicul precizează că stăpinul mașinii este probabil amestecat în afacerea trenului poștal.

SCOTLAND YARD ATACĂ: BUTLER-REYNOLDS — 1—0

Marea vînătoare a început. Renumitul detectiv londonez Thomas Butler, inspector-șef la Scotland Yard, a declanșat pe un front larg operațiunile pentru prinderea bandei care a dispărut cu cele peste două milioane și jumătate lire sterline. Angajat în cel mai dificil și spectaculos caz din cariera sa, Butler cere aminarea pensionării sale pentru a se retrage glorioș abia după ce îi va descoperi și captura pe bandiți. Cu toată experiența sa de bătrîn criminalist, Butler nu-și putea închipui la ora aceea că îi vor trebui aproape 2 000 de zile ca să-și poată îndeplini cu succes misiunea. Totuși, prima rundă a meciului Butler-Reynolds îi revine categoric, deși Scotland Yardul nu reușise încă să identifice cu certitudine capul bandei.

Pentru Thomas Butler — așa cum a prevăzut-o Bruce — ferma de la Latherslade a echivalat cu o veritabilă comoară, cheia succesului acțiunii sale. Amprente digitale fotografiate aici au constituit dovezi zdrobitoare care au decis — s-ar putea spune — soarta întregii bande. Rînd pe rînd cei arestați au încercat să neghe că au fost la fermă. De fiecare dată Butler le-a opus amprentele acuzatoare. Cînd Thomas Wisbey, unul dintre cei 15 și-a dat seama că cercul se strînge și în jurul său, a recurs la o stratagemă temerară. Ca vechi turfist, uns cu toate alifiile, el a încercat să discute «deschis» cu inspectorul Butler. Obținînd audiența, Wisbey i-a cerut indignat explicații în legătură cu faptul că este suspiciat. Dosarul cu amprente digitale l-a convins însă și pe el că nu e de glumit cu Scotland Yardul. Jocul lui Wisbey se terminase. Nu-i mai rămînea decît să accepte resemnat perechea de cătușe, oferită cu un suris sarcastic, abia reținut, de Mr. Butler.

ZILE ȘI NOPTI DE COȘMAR ÎN COLIVIA DE AUR

Așteptarea era chinuitoare, teama, bolnăvicioasă, obsedantă. Fiecare om întîlnit în cale putea să fie un urmăritor, fiecare bătaie în ușa putea să însemne: poliția. Planul inițial fusese dejucat de Butler. Și acum, cu riscul de a fi prins ca un șoarece în cursă, Reynolds încerca să ia legătura cu complicitii săi. Dar, la orele stabilite, telefoanele zbîrniiau în zadar. Rareori izbutea să contacteze, prin fir, pe unul sau altul din bandă. Nici unul nu era în stare să-l informeze exact asupra situației. Ziua, banditul de care vorbea toată Anglia stătea ascuns ca un iepure speriat, noaptea nu ieșea decît puțin pentru cîte o convorbire de la un telefon public. Geamantanele cu bancnote și un mic aparat de radio cu transistoare erau însoțitorii permanenți ai soților Reynolds. Nicăieri nu se simteau în siguranță. Totul li se părea suspect, primejdios. Trăiau ca într-o închisoare fără gratii și nu se gîndeau decît la ziua cînd vor putea fugi din Anglia, cît mai departe, cît mai departe. Baniile nu contau. Ar fi dat orice să scape de coșmarul urmăririi continue. Ar fi putut să treacă în Franța, să se refugieze în Spania sau Australia. Canada era de preferat, dar și acolo i-ar fi putut dibui Scotland Yardul. Un loc mai sigur li se părea Mexico-City. Mai întîi urma să-și ia zborul Bruce, apoi Frances. Dar pînă atunci... Pașapoartele false costau o avere — cîte 2 000 de lire sterline bucata, și nu erau încă gata. Calvarul continua măcinîndu-l nervii.

Situația deveni de-a dreptul insuportabilă din clipa cînd Frances cumpără un ziar în care văzu fotografia uriașă a lui Bruce. Și apoi, la

televizor, fotografia doamnei Reynolds. Filmul polițist al călătoriei lor prin beznă începea să ofere secvențe halucinante. Într-o dimineață, tînăra doamnă Linda Conway — așa cum se numea acum Frances, complet metamorfozată și fizionomic — a avut de suportat un șoc cumplit. Măcelarul care o servea i se adresă curtenitor: «Mai poftiți, doamnă Reynolds!» Nu știa cum să reacționeze. Să fi fost doar o glumă sau poate că omul a recunoscut-o? Nu știe nici azi cum a ajuns acasă. În orice caz, epuizată.

Săptămîni în șir, Frances și Bruce sînt obligați să locuiască la adrese diferite. Fără nici o legătură între ei. Apoi se regăsesc și își caută mereu alt loc de refugiu. Baniile din geamantanele de care nu se despart nici noaptea în pat reprezintă un salariu al groazei pentru cei doi condamnați la claustrare într-o colivie de aur.

UN STRIP-TEASE SALUTAR, ÎN MIEZ DE NOAPTE

Locuiesc de cîteva zile într-o casă veche din Croydon. Totul este în ordine. Dar numai aparent. La radio se anunțau noi arestări. Au trecut luni de la atacul trenului Glasgow-Londra și «furtul secolului» continuă să fie în centrul atenției generale. Toți așteaptă să afle cine a fost creierul loviturii.

Investigațiile s-au extins de mult dincolo de hotare. Poliții din 12 țări participă la vînătoare. Interpolul se află în permanentă legătură cu Scotland Yardul, care este convins că șeful bandei a și reușit să părăsească Anglia.

Ca să-și înecă amarul, Bruce și soția sa consumă băuturi alcoolice scumpe și tari. Uneori cite o jumătate de duzină de sticle pe zi. Este un autodrogaj conștient, pentru evadarea, măcar pentru cîteva ore, din cercul nevăzut al fricii.

O zi oarecare de decembrie. Către miezul nopții, Frances, frîntă de oboseală, urcă treptele ce duc spre dormitor. După cîteva clipe se întoarce îngrozită. A văzut doi polițiști în fața casei. Bruce nu apucă să urce scara, cînd se și aud bătăi în ușă. Totul pare pierdut. Nici o scăpare. Gangsterul nu-și pierde totuși cumpătul. Se dezbracă cu gesturi iuți și îi cere soției să facă la fel și să apară în fața polițiștilor în cămașa de noapte străvezie.

Cîteva clipe după aceea doi polițiști masivi se află în prag. Salută politicoș și cer scuze pentru deranj.

— Nu vă speriați, doamnă, se adresează unul dintre ei.

Înima zvîcnește puternic în pieptul femeii care încearcă totuși să mimeze un strip-tease de circumstanță.

Deodată privirile polițiștilor se opresc asupra bărbatului ascuns după o perdea. Frances intervine, simulînd de astă dată disperare:

— Vai domnii, sînt pierdută; dacă află soțul, mă ucide!

— Nici o grijă doamnă. Nu veți avea neplăceri. Conțați pe discreția noastră.

Cu aceste cuvinte, rostite ceremonios, bătrînul în uniformă duce mina la chipiu. Polițistul cel tînăr bate din călcie, dar în clipa aceea întoarce din nou capul spre bărbatul de la fereastră. Parcă l-ar cunoaște, parcă l-a mai văzut undeva.

Înainte de a pleca, musafirii nocturni se explică: am fost sesizați de vecini că un hoț a fost văzut pătrunzînd în casă pe o fereastră de la parter. Nu l-am găsit, vă cerem scuze.

Soții Reynolds respiră ușurați; au scăpat și de astă dată. Instinctiv, Bruce se apleacă să vadă dacă geamantanele cu bani sînt la locul lor sub pat. Da, totul în ordine. Dar unde este servieta cu bijuteriile lui Frances și cu cele cîteva teancuri de bancnote pentru «cheltuielile zilnice»? A dispărut. Polițiștii au avut dreptate. A fost totuși un hoț în casă. Unul mult mai mic decît banditul nr. 1 al Angliei, dar tot hoț, și încă destul de dibaci.

Au adormit în zori, sfîșiați de coșmaruri. Spre prînz au fost treziți brusc de bătăi în ușă.

Continuare în numărul viitor

SAPTE ZILE PE PĂMÎNT

WASHINGTON Potrivit unor cifre publicate recent, în intervalul iunie 1967-iunie 1968 forțele americane au înregistrat 53 357 decese, cu 13 000 mai multe decât în aceeași perioadă a anilor 1966-1967.

GENEVA Un raport al Organizației Mondiale a Sănătății situează Australia pe primul loc în privința numărului accidentelor de circulație: 283 morți la fiecare milion de locuitori. Pe locul doi, R.F. a Germaniei, urmată de Austria, S.U.A., Canada, Franța.

RANGOON Sub lozinca «Înlăturarea neștiinței de carte va facilita dezvoltarea economică și socială a țării», în Birmania se desfășoară cea de-a patra campanie de luptă împotriva analfabetismului. Mii de elevi din clasele superioare, de studenți și profesori, participă la această acțiune.

ALGER Uniunea națională a femeilor din Algeria a adoptat o rezoluție prin care se cere desființarea poligamiei. Se precizează că, deși potrivit preceptelor religiei islamice poligamia e permisă, ea contravine modului de viață a lumii contemporane, precum și măsurilor luate pentru modernizarea vieții sociale a Algeriei.

CANBERRA Arheologii australieni au descoperit în nord-vestul Tasmaniei, în apropierea strâmtoarei Bass, desene rupestre — vestigii unice pînă în prezent ale culturii unei populații dispărute cu secole în urmă. S-a emis ipoteza — încă incomplet verificată științific — că vechimea desenelor ar fi de circa 10 000 ani.

PRETORIA Bugetul pe anul în curs al Republicii Sud-Africane prevede la capitolul cheltuieli militare suma record de 271 600 000 ranzi (1,9 miliarde franci francezi), cu peste 20 000 000 ranzi mai mult decât anul trecut. Explicația: cumpărările de armament vor fi de două ori mai mari decât în anul 1968.

AMSTERDAM Cu ajutorul unor mijloace noi de explorare geologică, în provincia olandeză Zeeland a fost descoperit un zăcămint de uraniu. Se întreprind în prezent cercetări pentru determinarea proporțiilor acestuia.

TOKYO În urma fuzionării concernelor Yawata și Fuji va lua naștere la 1 iunie un nou gigant siderurgic — Shin Nippon Seitetsu. Producția planificată, 23 000 000 tone de oțel pe an, îl va situa pe locul doi, după U.S. Steel, în rândul marilor întreprinderi siderurgice ale lumii capitaliste.

NEW YORK Se apreciază că sinuciderile constituie în S.U.A. o gravă problemă socială. În ultimul an numărul sinucigașilor a fost de peste 50 000. În rândul tineretului s-au înregistrat 15 000 tentative.

BUENOS AIRES Participarea țărilor Americii Latine la exportul mondial s-a redus în ultimii 18 ani cu peste 50%. Una dintre principalele cauze: scăderea pe piața mondială a prețului cafelei, cuprului, bumbacului și a altor materii prime tradiționale.

Sub lozinca «Pace în Vietnam», în numeroase orașe ale Statelor Unite s-au desfășurat puternice demonstrații ale unor largi cercuri ale opiniei publice americane, prin care se cere să se pună capăt războiului împotriva poporului vietnamez. La New York (în fotografie), mulți dintre demonștranzii purtau pe braț banderole negre pe care era înscrisă cifra «33 000» — care reprezintă, potrivit datelor oficiale, numărul tinerilor americani căzuți în luptele din Vietnam.

TEHERAN

ANUL 2000 ȘI DEZVOLTAREA

Correspondență specială de la Nestor ROURA

Sub auspiciile Centrului internațional pentru dezvoltare, creat în urmă cu câțiva ani, ale Ministerului învățămîntului superior și al cercetării științifice și ale Universității din Teheran, în capitala Iranului s-au desfășurat lucrările unui colocviu internațional a cărui temă vorbește prin însăși enunțarea ei: «Țările lumii a treia în anul 2000».

Este cert că una dintre marile piedici în dezvoltarea la care aspiră țările lumii a treia este lipsa cunoașterii perspectivelor, posibile sau probabile, pentru un viitor apropiat, mijlociu sau îndepărtat. Cele mai multe dintre aceste țări nu cunosc o dezvoltare urmărind o traiectorie dinainte stabilită, ci pășesc foarte adesea la voia întâmplării. Experiența ultimilor douăzeci de ani demonstrează de altfel că, afară de câteva excepții, subdezvoltarea nu face astfel decât să se agraveze în mod tragic.

Lată deci mobilul care a stat la baza reuniunii de la Teheran a unui important număr de sociologi și istorici din 19 țări, ce și-au propus să ia în dezbateră metodele susceptibile de a favoriza «construirea unui viitor mai bun». Conferința — a cărei deviză ar putea fi: «Trebuie să respingem viitorul necunoscut!» — este deci consacrată acțiunii eficiente, orientată de gândire și de cunoaștere. Fapt ce reiese limpede din însăși temele aduse în fața Conferinței spre dezbateră, între care cităm: expunerile cunoscutului profesor Fred L. Polax de la «Stitching Mankind 2 000 International» cu privire la «Lumea în anul 2000», luările de cuvînt ale directorului Institutului de cercetări sociale al Universității din Mexico, dl. P.G. Casa-

nova, profesorului Ehsan Naraghi, directorul Institutului de studii și cercetări sociale al Universității din Teheran și a d-lui Michel Dembele (Senegal), referitoare la situația actuală a țărilor în curs de dezvoltare, «Perspectiva demografică, agricolă și alimentară a țărilor în curs de dezvoltare» tratată de expertul Michel Cepede de la Institutul agronomic din Paris, a F.A.O., «Educația și formarea omului» — examinată de Anzola Montauhan, președintele Fundației Creole din Venezuela «Organizarea culturală și politică a țărilor în curs de dezvoltare» — prezentată de Jacques Berque de la Collège de France și G. Balandier de la Sorbona etc. Cu un deosebit interes a fost primită comunicarea expusă de delegatul român Nicolae Costache și elaborată în colaborare cu Mircea Malița a cărei temă a constituit prezentarea rezultatelor cercetărilor române în domeniul prognozei și al dezvoltării economice, prezentarea importanței accelerării ritmului de creștere al economiei.

În afara tuturor acestora, experții au luat în dezbateră un document de lucru pregătit cu câteva luni înainte și au trebuit să-și spună cuvîntul în asemenea probleme ca: diagnoza și prognoza slabei dezvoltări, opțiunile în ceea ce privește modelul de industrializare pentru țările în curs de dezvoltare, dependența acestor țări față de investițiile străine, de tehnologie, posibilitățile, căile și mijloacele de care dispun aceste țări pentru a depăși actualul stadiu și a se pregăti pentru a păși pe calea progresului.

ORIENTUL MIJLOCIU: ACȚIUNEA DE CONCERTARE

Situația din Orientul Mijlociu continuă să evolueze, sub raport politico-diplomatic, pe mai multe planuri, din care se detașează în aceste zile, ca element nou, ceea ce presa denuște «acțiunea de concertare a celor patru». Dialogul reprezentanților permanenți ai U.R.S.S., S.U.A., Angliei și Franței în Consiliul de Securitate s-a angajat, de la bun început, în probleme de fond; atmosfera creată în jurul lor, «confidențială și laborioasă» — cum transmite o agenție de presă — evită pe cât posibil publicitatea și relațiile cu presa. Inițiatorii întîlnirilor au declarat, încă înainte de inaugurarea acestora, că scopul acțiunii lor nu este, în nici un caz, impunerea unei soluții părților implicate în conflict. Premierul francez Debré definea astfel obiectivul urmărit: «Punerea la punct, într-un spirit de echitate, cu concursul secretarului general al O.N.U., al reprezentantului său în regiune, precum și al Consiliului de Securitate — atunci cînd apare oportunitatea acestui lucru — a unor propuneri care să permită reducerea tensiunii și stabilirea de condiții pentru punerea în aplicare efectivă a rezoluției din 22 noiembrie 1967 a Consiliului de Securitate». Iar consilierul special pentru probleme politice al Casei Albe, Henry Kissinger, atunci cînd recomanda președintelui Nixon să se pronunțe în favoarea întîlnirilor cvadripartite, sublinia că cei patru trebuie să se preocupe de «căutarea unei formule susceptibile de a fi acceptate în mod liber de către

Discuțiile diplomaților celor patru puteri au început — după cum s-a subliniat în mod oficial — prin «definirea domeniilor de înțelegere» și (au apreciat unele agenții de presă) opiniile convergente par a fi precumpănitoare. În acest spirit s-a subliniat, de pildă, că cea de-a doua ședință, care a avut loc într-un moment cînd în regiune se produceau o serie de incidente armate arabo-israeliene, a relevat preocuparea participanților «de a se menține departe de convulsii cotidiene» (așa cum se exprima France Presse).

Deși aprecierile făcute în diversele capitale interesate asupra acțiunii de «concertare» sînt din cele mai variate — mergînd de la acceptarea caracterului lor util (R.A.U., Iordania, Liban) pînă la rezerve sau chiar dezaprobare (Israel, Siria, Irak) — există însă un element asupra căruia se menține o apreciere comună: necesitatea continuării misiunii ambasadului Jarring. (Misiune care, deocamdată, a fost «suspendată».)

Oricum, consultările cvadripartite de la Națiunile Unite inaugurează o nouă fază în evoluția politică și diplomatică a evenimentelor din Orientul Mijlociu; dacă se va porni ferm de la afirmarea obiectivelor păcii și securității, de la respectarea intereselor tuturor popoarelor din această regiune, ele pot înlesni parcurgerea unor noi pași în vederea soluționării pașnice și echitabile a conflictului.

Eroziune laburistă

de Silviu BRUCAN

Ultimele alegeri parțiale din Anglia au confirmat tendința generală: laburiștii pierd teren în favoarea conservatorilor. Sondajele de opinie indică un avans al conservatorilor, evaluat la 25-30%, ceea ce reprezintă foarte mult pentru un regim politic caracterizat prin instituții stabilizatoare și evoluții lente, prevăzută în plus cu un sistem subtil de tamponare și frâne menite a amortiza mișcările brusce și a preveni surprizele. Cetățeanul britanic a fost și el condiționat de secole «să aștepte și să vadă» (wait and see), așa încât răbdarea lui a devenit proverbială.

Toate acestea n-ar fi folosit prea mult dacă guvernul laburist al premierului Wilson nu s-ar fi sprijinit pe o solidă majoritate parlamentară. Ea i-a permis să supraviețuiască un număr mare de ani în pofida constatării pe care sînt nevoiți să o facă mereu observatorii politici britanici, că nici una dintre problemele majore cu care este confruntată Anglia în acest deceniu atît de turbulent nu și-a găsit soluția. Umorul britanic, care nu-și pierde nici un moment incisivitatea, a ajuns chiar să se întrebe dacă nu cumva o asemenea speranță pusă în guvern nu constituie o prejudecată?

Ziarul «Sunday Telegraph» pare totuși să fi ajuns la capătul răbdării: «Cînd un ministru britanic — scrie el — admite că devalorizarea, penultimul panaceu guvernamental, a dat greș sau, în orice caz, că nu a avut succes, iar un alt ministru se declară în mod public împotriva ultimului panaceu — reforma sindicatelor — înseamnă că a venit timpul să ne întrebăm dacă guvernul în ansamblu mai are multe luni de trăit». Precizarea ziarului londonez nu ni se pare «fair», deoarece recunoașterea eșecului unei politici constituie un fenomen pe cit de pozitiv pe atît de rar în zilele noastre. Singurul lucru care i s-ar putea reproșa este că același fenomen nu s-a manifestat în cazul politicii față de Rhodesia și Nigeria, pentru a nu mai vorbi de absolut ridicola invadare a insulei Anguilla. Aceasta ar însemna însă să se ajungă la rădăcinile politicii care «a dat greș», ceea ce este mai mult decît se poate cere guvernului Majestății-sale.

Adevărul este că un guvern conservator nu ar fi procedat alt fel, în fond.

Poate, în formă, maniera ar fi fost mai firească, mai naturală și pretextul invocat mai puțin absurd, deși se pare că absurdul s-a mutat adesea din teatru în politica externă.

Este o veche ambiție nemărturisită a liderilor laburiști să demonstreze că ei pot administra treburile Imperiului Britanic tot atît de conștiincios ca și conservatorii. Soarta ingrată și oarecum patetică a făcut ca această demonstrație să trebuiască să fie făcută în a doua jumătate a secolului al XX-lea, în condiții în care din falnicul imperiu n-a mai rămas aproape nimic. Dar chiar și așa, în politica față de Rhodesia rasistă a lui Ian Smith, conservatorii n-au ridicat obiecții majore față de tactica guvernului Wilson, iar după recenta vizită a premierului britanic în Nigeria, așa cum constată «Le Monde» în corespondența sa din Londra, «faptul esențial rămîne că asupra fondului problemei conservatorii și laburiștii se regăsesc, în consensul de a nu modifica o politică ce rezidă esențialmente în sprijinirea guvernului federal de la Lagos».

Rămîne Anguilla. Pretextul invocat pentru invazie era existența unei bande de gangsteri americani care, chipurile, amenința liniștea și securitatea locuitorilor pașnici ai insulei. De aceea — potrivit scenariului oricărei invazii care se respectă — o dată cu parașutiștii au fost trimiși cei mai iscusiți detectivi ai Scotland Yardului, cu sarcina de a confirma... pretextul. După cîteva zile de asidue investigații, discipolii lui Sherlock Holmes n-au găsit nimic și a devenit evident că motivul real al invaziei era că băștinașii luaseră prea în serios independența acordată în 1968. A fost trimis atunci lordul Caradon să negocieze cu popularul lider al Anguillei, președintele Webster, și Londra a fost nevoită să învețe lecția amară și atît de greu de asimilat, că în zilele noastre un popor care a cunoscut libertatea chiar și o perioadă extrem de scurtă nu mai poate fi supus prin forță, intimidare și presiuni. S-a adevărit o dată mai mult nu numai vechiul adagiu juridic internațional că forța nu creează drept, ci și faptul că folosirea ei ridică împotriva-i conștiința omenirii și generează numai buclucuri și eșecuri politice atît pe plan intern cît și pe plan internațional.

IDEI DESTINATE A SE AFIRMA

A doua zi după încheierea sesiunii de bilanț a blocului atlantic, agenția France Presse a transmis un comentariu al cărui ațmotive a putut fi regăsit în neenumăratele analize publicate în diferite ziare occidentale. Comentariul francez, făcînd nălanțul reuniunii, arată că în fața Apeului de la Budapesta pentru noi eforturi în vederea înfăptuirii securității europene, N.A.T.O. nu putea să se facă pur și simplu că nu aude. Organizația atlantică putea cu atît mai puțin să păstreze tăcerea în momentul cînd majoritatea membrilor săi sînt convinși că rolul de scut militar defensiv este astăzi depășit... N.A.T.O. nu poate abandona inițiativa destinderii în mîinile țărilor răsăritene... Am reținut aceste pasaje nu din convingerea că N.A.T.O., politica de bloc militar, ar putea fi renovate prin atribuirea la născăiva «funcții de destindere», pe lîngă cele esențiale militare, ci dimpotrivă, pentru a sublinia că și pe această cale se confirmă ecoul puternic pe care îl are în Europa și în întreaga lume chemarea la înfăptuirea securității europene. O asemenea inițiativă, care se bucură de un moment deosebit de favorabil, nu poate fi tratată cu tăcere și nici măcar canalizată, disimulată, sub pulpana «studiilor tehnice în cadrul comitetelor N.A.T.O.». Sensul declarațiilor multor miniștri de externe a fost, pe scurt, acesta: trebuie să întreprindem ceva, nu putem sta cu brațele în sin!

De ce?

Ministrul de externe italian, Pietro Nenni, a spus că «trebuie de pe acum acceptat principiul unei conferințe paneuropene», iar ministrul de externe francez, M. Debré, a subliniat rolul dezvoltării relațiilor bi-

laterale în pregătirea climatului necesar securității europene. În cîteva rînduri s-a exprimat părerea întemeiată că drumul spre securitatea europeană nu poate trece prin menținerea și consolidarea blocurilor militare, prin «renovarea lor», ci prin desființarea lor, pe calea renunțării la orice act sau măsură care exprimă politica de forță. Aceasta presupune din partea fiecărui stat, indiferent de dimensiunea și apartenența sa la vreo grupare militară, eforturi proprii, o contribuție activă și eficientă la crearea climatului necesar înfăptuirii securității. Este interesant de semnalat că, deși au existat unele cercuri atlantice care au încercat să împiedice procesul recunoașterii necesității unor noi acțiuni ale statelor în acest domeniu, numai un singur membru al N.A.T.O. și-a asumat misiunea de a se exprima fățiș și extrem împotriva eforturilor de securitate europeană: Portugalia. Este și explicabil. În ochii săi, securitatea europeană înseamnă, în cele din urmă, pericolul eliminării blocului N.A.T.O. și deci a izvoarelor militare și financiare care-i hrănesc menținerea sistemului colonial. Cîți europeni sînt interesați însă în primejduirea acestui minunat leagăn al civilizației moderne — Europa — pentru menținerea unor vestigii de care beneficiază o minoritate coruptă?

Ecoul ideii de securitate europeană, care înseamnă în același timp relații între state pe baza egalității, independenței, suveranității naționale, respectului reciproc, arată cît de izolați sînt adversarii acestor idei destinate a se afirma tot mai mult pe plan european ca și în întreaga lume.

Nicolae LUPU

LIMA - WASHINGTON: RUNDA A II-A

Sediul tratativelor americano-peruviene, începute cu trei săptămîni în urmă pe tema recompensării cerute de Statele Unite ca urmare a naționalizării societății petroliere International Petroleum Company, a fost, pînă la 9 aprilie, Lima. Trimisul special al președintelui Nixon în Peru, John

cu președintele Velasco Alvarado, cu premierul Ernesto Montagne și ministrul de externe Edgardo Jarrin. Ambele părți au încercat găsirea unei soluții pentru diferendul apărut la 9 octombrie 1968, data exproprierii bunurilor I.P.C. Partea americană fixase și o limită de timp a tratativelor — data de 9 aprilie 1969, cînd, în cazul

negăsirii unei soluții constructive pentru I.P.C., urma să intre în vigoare așa-numitul amendament Hickenlooper, echivalent cu suspendarea ajutorului economic nord-american către Peru și sistarea importurilor de zahăr din această țară. Aplicarea amendamentului, consfințind de fapt introducerea presiunilor economice de către Statele Unite, echivalează în cifre cu anularea ajutorului de 25 de milioane de dolari și încetarea cumpărăturilor de zahăr, care se ridică anual la suma de 45 de milioane de dolari.

Nereușind în a determina guvernul peruvian să cedeze de pe pozițiile sale, John Irwin s-a întors oarecum pe neașteptate la Washington, pentru a informa asupra rezultatelor misiunii sale. Trimisul special al președintelui Nixon a revenit însă în capitala peruviană în preajma datei limitate a negocierilor. El aducea cu sine un ultim apel al Departamentului de stat, care, cerînd revizuirea poziției statului Peru în problema naționalizărilor, «amintea» obligativitatea Statelor Unite, stabilită prin lege, de a da curs amendamentului Hickenlooper, o dată cu expirarea termenului de plată a compensațiilor sau a găsirii unor soluții. Dar, în pofida neîndeplinirii acestor condiții, 9 aprilie a trecut fără a rămîne o dată cu rezonanță în relațiile americano-peruviene: amendamentul Hickenlooper nu a fost pus în aplicare. Ministrul de externe al Perului declara în

legătură cu acest fapt că introducerea sancțiunilor economice ar fi reprezentat schimbarea naturii conflictului, dintr-unul cu o companie străină, într-un conflict între state. Este probabil și rațiunea pentru care, la Washington, s-a preferat nerespectarea unei legi americane, ir locuț deteriorării raporturilor cu Peru. Cu atît mai mult cu cît o serie de țări latino-americane își manifestaseră în mod direct solidaritatea cu poziția adoptată de statul peruvian. De altfel, reuniunea experților comisiei speciale latino-americane de coordonare (C.E.C.L.A.), deschisă la Santiago de Chile săptămîna trecută, a adoptat o declarație în care se pronunță în mod clar împotriva atitudinii Statelor Unite față de Peru. Și înseși unele întreprinderi americane cu interese în această țară s-au pronunțat pentru evitarea aplicării presiunilor care, prin efectele lor, ar periclita în ultimă instanță propriile lor poziții economice. Conștiință deci de faptul că un conflict deschis cu Lima ar afecta interesele Statelor Unite pe întreg continentul Americii Latine, diplomația nord-americană a devenit în aceste zile mult mai maleabilă. Reprezentanții peruvieni au fost invitați acum la o continuare a tratativelor — e adevărat, la Washington. Dar, așa cum declara foarte recent președintele Velasco Alvarado, statul peruvian nu este dispus să cedeze.

Anca VOICAN

Despre raliul transaharian al velierelor... pe roți am mai informat în aceste pagini. Revenim însă pentru a prezenta această imagine inedită, înfățișînd un grup de tradiționale «corăbii ale deșertului» devenite spectatoare ale întrecerii acestor noi și sui generis corăbii ale deșertului.

ARHIVĂ · FOTO

TEMERARE ARIPI ROMÂNEȘTI

Două raiduri efectuate de piloți români pe avioane de construcție românească, în 1932 și în 1935, au constituit două performanțe de prestigiu internațional. Astfel, Ionel Ghica, unul dintre cei mai temerari aviatori pe plan mondial din deceniul al patrulea al secolului nostru, parcurge de unul singur distanța București-Saigon și retur la bordul unui avion SET, în 160 de ore de zbor. Cei 25 000 de km au fost realizați în cinci etape, între 30 martie și 16 aprilie 1932. Performanța a fost elogiocomentată de presa europeană — în special de cea franceză, care-l cunoștea pe aviator din zborurile sale de antrenament de la Paris. Celălalt raid, mai spectaculos datorită echipajului numeros, s-a desfășurat pe ruta București-Capetown-București. În total, 23 000 de km, 150 de ore de zbor, de la 14 aprilie la 25 mai 1935, la bordul a trei avioane ICAR, cu echipajele: căpitan Jienescu Gh.-locotenent Davidescu; locotenent Cernescu Al.-cpt. Olteanu Gh.; locot. Pantazi Mihail-maestru mecanic Ștengher. Itinerarul escadrilei a cuprins Bulgaria, Turcia, Siria, Egipt, Sudan, Uganda, Kenya, Tanganika, Rhodesia de Nord și de Sud, Transvaal, Colonia Capului. Două zboruri ce se înscriu la loc de onoare în cartea de aur a aviației românești.

În fotografia 1: Ionel Ghica. Fotografia 2 înfățișează echipajele celor trei avioane, la sosirea la Capetown.

Ion MUNTEANU

NAMIBIA: PRIMATUL FORȚEI

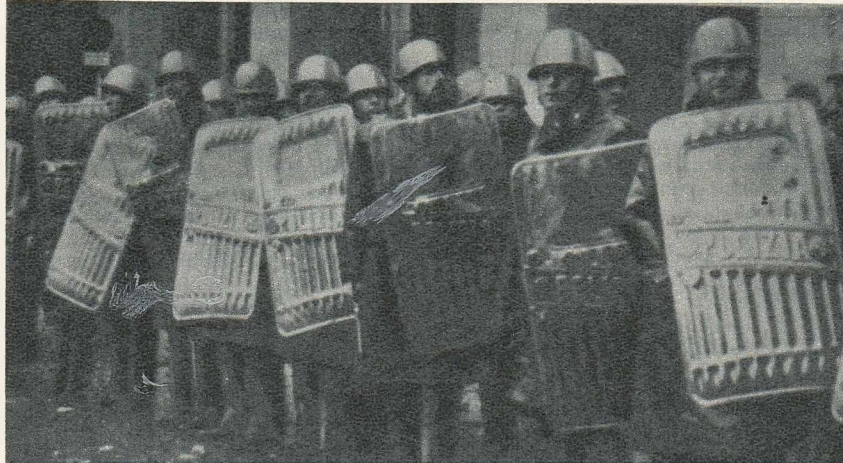
Recent, parlamentul de la Pretoria a adoptat un proiect de lege care prevede (prin extinderea atribuțiilor administrative ale autorităților sud-africane) transformarea Namibiei (Africa de Sud-Vest) în a 5-a provincie a R.S.A. Legea a fost votată după ce, la 27 octombrie 1966, la cererea a 54 de state afro-asiatice, O.N.U. retrăsese mandatul R.S.A. asupra acestui teritoriu. Problema Africii de Sud-Vest se înscrie, așadar, din nou în centrul atenției opiniei publice. Care sînt antecedentele politice ale Namibiei, un teritoriu cu o suprafață aproximativ egală cu a Franței și a Angliei luate laolaltă? Populația: boșimani, hotentoși și bantu (485 000 în total), plus un grup de 70 000 albi. În 1883, Lüdenitz, negustor-pirat din Bremen, a întemeiat prima colonie germană pe coasta golfului Angra-Pequena. În 1884, cancelarul Bismarck a extins colonia spre interior, pe o adîncime considerabilă, iar în 1904, tatăl lui Goering (fostul conducător nazist) a decimat, după toate regulile colonialismului german, tribul herero.

După înfringerea Germaniei în primul război mondial, conform tratatului de pace de la Versailles teritoriul de 824 000 kmp al Namibiei, care acoperă substanțiale rezerve de diamante, argint, zinc, plumb, cupru și uraniu, a trecut sub mandatul Ligii Națiunilor, urmînd să fie administrat însă de Uniunea Sud-Africană. Rezultatul? Comprimarea băștinașilor în zona de nord deșertică și cu subsolul epuizat, pentru a se oferi în schimb, în zona fertilă,

bogată, din sud, loc liber capitalului englez și american. (În doi ani, două societăți americane au extras numai din două mine un profit net de 75 milioane dolari.) În privința dreptului lor de a-și exprima opțiunile politice în cadrul R.S.A., cetățenii namibezi de culoare, care reprezintă majoritatea, au un singur drept: acela de a fi... trimiși în lagărele de concentrare, fapt care a justificat retragerea mandatului R.S.A. asupra Africii de Sud-Vest. La 20 martie, 44 de țări afro-asiatice și latino-americane, precum și Iugoslavia, au intervenit din nou în Consiliul de Securitate, cerînd guvernului rasist să-și retragă imediat cadrele administrative din Namibia, iar în cazul unei repetări a refuzului acestuia, O.N.U. să restabilească în acest teritoriu principiile autodeterminării și ale independenței populației băștinașe. Reprezentanții Angliei și Franței (lordul Caradon și, respectiv, Armand Berard) s-au abținut de la vot atunci cînd s-a discutat propunerea de a se administra sancțiuni guvernului sud-african. Rezoluția a fost totuși adoptată cu 13 voturi. Încurajat de unele protecții indirecte, guvernul din Pretoria s-a grăbit să dea o declarație, pretinzînd că actul Consiliului de Securitate ar fi «illegal». Încă o dată, cu o perseverență demnă de o cauză mai bună, autoritățile rasiste sud-africane încearcă să anexeze Namibia, în condițiile în care conservă în R.S.A. principiile ilegale ale discriminării rasiale.

Radu BUDEANU

Politia — apărătoarea «ordinii publice»; dar această funcție, întreabă presa italiană, trebuie îndreptată împotriva criminalilor sau a cetățenilor?

CRONICA DE TREI SECADE

NIAGARA ȘI...

S-a întîmplat ceva cu Niagara, ce — nu știu, dar s-a întîmplat ceva cu Niagara! Mi s-a mai luat o certitudine. De mic copil ziceam și eu — chiar dacă nu eram riguros exact — că în privința Niagarei totul e clar: e cea mai mare cascădă din lume, cea mai puternică, aia de vultuște zi și noapte fără să-i pese de Dumnezeu, nimeni nu poate să-i facă vreun rău, nimeni n-o poate arunca în aer, nega, exclude, excomunica sau asasina, cum se întîmpla cu alte energii din cartea de istorie. Nu. Niagara era geografie, natură — adică eternitate. Spuneam Niagara și acele trei vocale larg deschise mă înghițeau, ca o singură balenă un banc de scrumbii. Solid ideal — apa asta căzătoare! Minciună

minciună, minciună — cum striga dirigințele noastre într-a-ntîia de liceu, cînd îi spuneam c-am întîrziat fiindcă a deraiat tramvaiul pe Linăriei. Anul acesta, americanii și canadienii vor bara brațul fluviului, cîteva luni n-o să mai curgă strop de apă — în locul spectacolului grandios vom avea — textual — «lucrări de restaurație». Niagara se restaurează ca mănăstirile, ca domurile, ca muzeele, ca palatele dogilor, ca teatrele antichității — și peste un timp o să ajungă să se renoveze ca orice cinema de cartier. Niagara e o vechitură înconjurată cu comisii de experți. Niagara e un monument al naturii — dar, vai, doar un monument! — studiat de comitete și comiții de studii. Niagara e o apă de ploaie, ca toate cascadele lumii.

...MAICA NATURĂ

Dar Niagara, domnii mei, e un moft față de prăpădul anunțat la Marsilia de colocviul pentru protejarea naturii. Problemele

DUPĂ BATTIPAGLIA

Doi morți, peste 100 răniți. Dramatic bilanț al celui mai recent episod dintr-un șir întreg de reprimări brutale de către «forțele de ordine» ale mișcării revendicative muncitorești și studențești italiene provocat o vie tensiune în viața social-politică a peninsulei. După greva generală de trei ore, declarată în comun de cele trei mari centrale sindicale (C.G.I.L., C.I.S.L. și U.I.L.) — grevă care însă a durat 24 ore la Battipaglia, localitatea unde au avut loc gravele incidente dintre poliție și greviști ce demonstau împotriva concedierii 600 muncitorilor de la o fabrică de țigări — tragicelor evenimente le-a fost consacrat o ședință a Consiliului de Miniștri și, în această săptămînă, dezbateri aprinse în Parlament. Toate acestea constituie în ultimă instanță o reflectare a ecoului profund avut în opinia publică italiană de singeroasele ciocniri din mica localitate situată în apropiere de Napoli. Și aceasta tocmai pentru că nu este vorba de un caz singular — Torino, Genova, Roma fiind numai în ultima vreme teatrul unor violențe asemănătoare. De altfel, este ceea ce s-a și menționat în numeroase din interpelările adresate guvernului în Parlament asupra măsurilor pe care intenționează să le ia pentru a pune capăt actelor de represiune violentă ale poliției. Interpelări în care — exprimîndu-se punctul de vedere al sindicatelor, al partidelor de stînga, al maselor largi de oameni ai muncii din Italia — se sublinia că, ceea ce în limbajul presei italiene a fost denumit «la sanguinosa metodologia della bastonatura», nu poate constitui o rezolvare a adevăratelor probleme de ordin economic și social, manifestate deosebi în regiunile mai sărace din sudul țării.

I.C.

Funerariile celor uciși la Battipaglia s-au transformat într-o puternică demonstrație împotriva represiunilor polițienești, pentru profunde reforme menite să ducă la îmbunătățirea situației oamenilor muncii.

norociri în care se scufundă Mama noastră, Natura. De pe suprafața pămîntului au dispărut 120 specii — mamifere, și alte 150 specii — păsări. 700 de milioane hectare — adică jumătate din pămîntul cultivabil al planetei — sînt supuse amarnicului proces de eroziune. Fluviile? «Cele mai multe sînt aproape niște lături sub cerul liber». Lacurile? «Multe sînt ca și moarte». Mările? «Chiar presupunînd că sursele de poluare se închid — tot ar trebui secole pentru eliberarea hidrocarburilor marine». Ca să nu fiu pesimist — să spun, o dată cu colocviul și ca medicul care nu vrea să creeze panică, că măicuța noastră nu arată de loc bine. E cam degenerată, cam devitalizată, cam decalcifiată. Firește, nu avem de ce ne speria. De mult ne-am rupt și ne-am înstrăinat de mama care ne-a născut, într-atît încît nu mai avem de ce ne teme în ce privește ereditatea. Mama, cu lacurile, munții și urșii ei arată prost — noi, fiii, să batem în lemn...

MEMENTO

Traian STOICA (carte)
Magda MIHĂILESCU (cinema)
Vlad MUȘĂTESCU (disc)
E. DASCĂLU (muzică și televiziune)
Cornel BOZBICI (plastică)
Alec POPOVICI (teatru)

prezentat de:

carte

La Editura pentru literatură a apărut Trilogia (Orizont și stil, Spațiul mioritic, Zea metaforei și sensul culturii) de Lucian ga. Volumul e deschis de un «Cuvint inten», în care autorul, Dumitru Ghișe, ne lă, în dreaptă cumpănire, luminate și umle gândirii blagiene. Acest «cuvint înainte» nsă exemplar și pentru alte motive. E cald și a fi apologetic, e neconcesiv dar plin de pectul convenit unui «mare umanist» al culi noastre, lucid față de insuficiențe, jubilativ în indicarea apurturilor pozitive. Deci un vint înainte» care include premise certe valabile pentru integrarea lui Lucian Baga istoria gândirii românești fără comiterea unei «apostazii» iscate dintr-o «preluare ritică» sau dintr-o «despărțire totală» de o entică valoare spirituală.

Tot la Editura pentru literatură universală apărut Structura liricii moderne de Hugo drich, o carte conținând originale și substan- contribuții pentru «cunoașterea» fenomen- ui poetic modern. Traducerea din limba mană, excelent realizată de Dieter Fuhrman, cum tot excelentă e și alcătuirea celor două «ex», efectuată tot de acesta. Dar traducă- il mai are și un «cuvint» liminar cărții, «vint» care nu ne mulțumește. Și nu ne lțumește din cel puțin două puncte de ve- e. Primul: un scris ermetic, extrem de teh- ist și rebarbativ în prețiozitatea lui, care nu te forma nici pe departe o invitație la lec- a cărții. Al doilea: fără a fi partizanii unor fețe kilomazice, am fi dorit totuși în acest vint de prezentare unele date referitoare la ivitatea de critic și estetician a autorului, încadrarea concepției lui în contextul con- poran al interpretării liricii, și poate, și la ele confruntări cu lucrări similare originale n Biberi, Edgar Papu). Date cu atât mai esare, cu cât, după cite știm, Hugo Frie- h e pentru prima oară tradus la noi.

Și după cele două cărți — consemnate i sus — care solicită lectorului nobile dar ordate eforturi intelectuale, E.L.U. ne oferă unele popasuri întru destindere: Georges nenon — Comisarul Maigret a fost prădat ducere de S. Constantin), Bruta de Guy s Cars (traducere de Tudor Mihail).

A șasea carte de proză a scriitorului stache Anton se intitulează Despărțirea de uri (schife și povestiri). După cum titlul uși indică, e vorba de lumea celor tineri e fac primii pași în adolescență, lume pe e prozatorul o investighează cu instrumente ruzătoare acestui delicat proces sulfic (Editura tineretului).

Un roman din lumea fotbalului, apreciat egală măsură de oameni de litere reprezen- ivi ca și de profesioniștii sportului cu balonul und, Ascensiunea lui Gery Logan de scri- rul englez Brian Glanville, a apărut la Edi- a Consiliului național pentru educație fizică și sport. În românește de Sanda Retinski și tor Bănculescu, acesta din urmă semnind o postfață.

Continuind seria traducerilor din scrierile oricilor antici, Editura științifică a făcut să ară, de curind, Opere de C. Sallustius ispus, considerat ca primul istoric — în evărată accepție a cuvintului — al antichii romane. În sumarul volumului sint incluse: onografia cu evident caracter dramatic — măsura evenimentului evocat — a Conjurării i Catilina, aceea a Războiului cu Iugurtha, ecum și «fragmente» din opera principală lui Sallustius: Istoria. Un amplitud studiu nductiv, traducere, note și indice de prof. iv. Nicolae Lascu.

A apărut într-o nouă ediție: Mic dicționar itologic (greco-roman) de Anca Balaci (Edi- ra științifică).

În colecția Lycaum: Scrieri alese de Heliada Rădulescu. Text stabil, glosar și biografie de Vladimir Drimba, prefață și ste finale de Constantin Măciucă (Editura neretului).

Constantin Bădescu a îngrijit la Editura iințifică apariția unei ediții de Reflecții și axime — culesse din scrierile a 364 autori asici și contemporani. Cartea e prevăzută e date bio-și bibliografice ale autorilor citați.

cinema

Eclipsa. Antonioni, cineastul pustiurilor uletestei (acum nu ne mai putem plînge că nu- l cunoaștem), ne dovedește încă o dată cum se

Catherine Spaak

poate destrăma aparența pentru a vedea mai bine ce se află dincolo de ea. Imaginea apar- ține regretatului Gianni di Venanzo. Filmul a fost distins cu Premiul special al juriului la Festivalul de la Cannes 1962. În rolurile prin- cipale: Monica Vitti, Alain Delon, Francisco Rabal, Louis Seigner, Lilla Brignone.

Noaptea e făcută pentru... a visa. Nu vă luați după titlu. De fapt, în original el sună altfel: «Noaptea e făcută pentru a furar» (La notte e fatta per rubare). Pur și simplu. Pentru că e vorba de o comedie ușor polițistă. Autor, Giorgio Capitani, cineast căruia îi lipsesc multe, dar nu și o anumită îndemânare în potrivirea situațiilor cu haz. În distribuție: Catherine Spaak, Philippe Leroy, Gastone Moschin, Antonio Casagrande, Pepe Calvo, Juan-José Menendez.

Mari cinești pe ecranele noastre: Michelangelo Antonioni (Eclipsa), Howard Hawks (Rio Bravo), Vojtech Jasny (Pipele).

Orson Welles va fi interpretul a trei filme de televiziune ce vor fi realizate la Londra sub conducerea regizorului Greg Garrison.

Marlon Brando, proaspăta noastră cu noștință de pe micul ecran (Seducătorii), se află în Columbia împreună cu echipa cineastu- lui italian Gillo Pontecorvo, care lucrează în prezent la filmul Quemada.

Filmul regizorului iugoslav Dušan Make- vejev, Dosarul amoros al funcționarei de la poștă, a fost desemnat — în urma unei anchete întreprinse de revista americană Newsweek — printre acele mai bune 13 filme văzute în Statele Unite în anul 1968). Cunoscutul critic și eseist Stanley Kaufman îl consideră chiar «cel mai bun film al anului».

Prestigioasa editură franceză Flammarion a avut amabilitatea de a ne trimite o carte, bună să răzune pe toți regizorii și actorii care au trecut sau vor trece de acum încolo prin măr- cinișul semănat de cronicari: Procesul jude- cătorilor. Criticilor de cinema, a publicistului- pamfletar Pierre Ajame. Aventura criticilor, «cînd nerificată, cînd triumfătoare», se transformă, sub creionul ascuțit cu grijă al autorului, într-un veritabil scenariu comic (cel care l face pe domnul Ajame să se prăpădească de ris și mai mult nimic este faimosul Michel Cournot). Ca într-o veritabilă comedie modernă, dincolo de zîmbete și rătățiri se află seriozi- tatea și tristețea.

disc

Se poate spune despre Benone Sinulescu că ocupă unul dintre primele locuri în discogra- fia muzicii noastre populare. Recenta în- registrare, realizată cu concursul Orchestrei de muzică populară a Radioteleviziunii, dirijată de George Vancu, cuprinde patru melodii în care vocea dulce a lui Sinulescu excelază: «Radu mării, Radule», «Murgule, căluțul meu», «Trenule, vagon de blană», «Dacă n-ar fi mîndrul snare» (EPC 10 044).

Alte patru cîntece populare românești «Deasupra de Reșița», «Mîndra mea-naltă ca bradul», «În vară cînd mă iubeai» și «Astă-vară m-am gîndit», impun atenției un dăruit solist de muzică populară: Dumitru Constantin. Dispune de o voce generoasă, caldă, catifelată (EPC-10 026).

Solistul de muzică populară Veress Zoltán, cunoscut din multiplele emisiuni de la Radioteleviziune și din numeroasele sale discuri imprimate la «Electrecord», apare iarăși prin- tre noi cu un disc de mai mari dimensiuni

(EPD-1 222), cuprinzînd opt lucrări folclorice maghiare. Se remarcă: «Bătrînul țigan», «Flora re de cais», «La marginea pădurii e zgomot marea» și «Plouă la munte și la cîmpie». A companiază orchestra Varga Lajos, o formație de excelentă calitate, omogenă, compartimen- tată cu mult discernămint.

Revenim cu rugămintea noastră mai ve- che, adresată casei de discuri «Electrecord». Dacă la discurile de muzică ușoară au începu să apară prezentări ale compozitorilor, inter- pretilor și formațiilor care contribuie la reali- zarea imprimărilor, simțim nevoia unor astfel de prezentări și pentru discurile de folclor. Cel puțin pentru cîștigarea unor noi recruți în rândurile iubitorilor de muzică populară, mai ales din mediul citadin.

plastică

Gânju Ioan — pictură și grafică. Fără să dea prea mare atenție peisajului (ceea ce e un fapt insolit, acum cînd genul inundă expozițiile), Gânju (n. 1942), cu «Peisajul din Cîrcă», se dovedește a fi sensibil la chemările naturii, reinventîndu-i frumusețile cu sensibilitate. Pictura artistului e, în schimb, dominată de o imaginerie populară, de sorgine folclorică, o pictură a obiceiurilor, care își desfășoară riturile pe fonduri neutre, esen- țiale fiind personajele imaginare în ceea ce ele au mai fantastic, chiar burlesc (într-o autentică manieră expresionistă), plină cînd, prin disoluție de la tablou la tablou, să se transforme în figurine animate doar de panoul pictorului («Dansul miresei I și II» etc.). Cromatica, cu armoniile ei adeseori subtile, potențiază atmosfera de fantastic și adeseori roșurile amintesc de Chagall («Joc țigă- nesc» etc.) (Sala Kalinderu).

Dan Ialomițeanu — pictură și desen. La 70 de ani, pictorul privește natura cu ochi senini. Expoziția e dominată de peisaje care surprind pe pinză un drum de țară sau un cîmp de repiță, clăi de fin sau o vatră de sat etc. O atmosferă la care concură autenticul naturii la fel ca și în desenele expuse, notații vicioase care extrag fragmente din nesfîrșitele ei frumuseți (Galeriile de artă, Mihai Vodă 2).

Cu o minucie de analist, Barbu Theodor- rescu stabilește filiații familiale, exactitatea unor date, paternitatea unor tablouri etc., toată această strădanie de istoric avînd drept scop (reușit de altfel) de a reconstitui viața și activitatea unuia dintre întemeietorii pic- turii istorice românești, Constantin Lecca (1807-1887), fecund portretist și renumit zugrav de biserică din secolul al XIX-lea. O monografie exemplară (Editura «Meridian»).

muzică

Patru prime audiții de lucrări contempe- rane, cu vădite dificultăți de acces la publicul mai larg al săliilor de concert, alcătuiesc programul concertului săptămînal al Filarmo- nicii conduse de Mircea Basarab: Fuga de Karl Hoeller; Concertul nr. 2 pentru orgă și orchestră de Paul Hindemith; solist, Helmut Plattner; Muzică concertantă de Boris Blacher și Simfonia a II-a de Hans Werner Henze (19 aprilie, sala Ateneu).

La RTV, concertul săptămînal a fost rezervat Orchestrei de studio, condusă de Liviu Ionescu, care ne propune în program o primă audiție originală: «Alternanțe» de Cornel Țăranu: Concertul pentru orgă și or- chestră de Paul Hindemith — solist Helmut Plattner; fragmente din opera «Ifigenia în Taurida» de Gluck, cu concursul solistilor Elisabeta Neculce-Carțig, Corneliu Fîlă- țeanu, Eduard Tumulganian, Dionisie Kony- nya (24 aprilie). Confruntarea programelor celor două concerte (principale) ale săptă- minii iscă o nedumerire: nu se putea oare face ceva pentru ca aceeași piesă, cu același interpret solist, să nu figureze în ambele programe?

Două teme ce se oferă generoase sînt re- ținute de concertele educative ale săptămîni: «Școlile naționale în secolul XIX», prezintă Vasile Cristescu, și «George Enescu și muzica românească», prezintă V. Pop Băleni. Ambele concerte-scoală au loc la 20 aprilie, primul în sala Ateneu, cel de-al doilea în sala mică a Palatului.

După aplaudatele spectacole de Virginia

Zeani, Nicolò Rossi-Lemeni, Louis Țilico și Zurab Andjaparidze, Opera română ne oferă încă un dar plăcut — Evghenia Mirosnicenko în rolul Gildei din Rigoletto; la pupitură — diri- jorul Zeljko Straka din Iugoslavia (20 aprilie).

«Camerata», distinsa formație de ca- meră a conservatorului «Ciprian Porumbescu», dirijată de Dumitru Pop, apare în public (21 aprilie, Ateneu) cu cîteva titluri strînd interes în lumea melomanilor: «Cantata co- mică», o primă audiție din opera lui Giovanni Paisiello (solști — soprana Elena Grigo- rescu-Frîncu, mezzo-soprana Viorica Cortez și baritonul Dan Zancu); tot în primă audi- ție — Simfonia concertantă pentru două pian- e și orchestră de coarde de Dinu Lipitti (solști Sofia Cosma și Corneliu Gheorghiu); Di- vertissement pentru coarde de Béla Bartók.

O altă relevantă manifestare a muzicii de cameră este «Seara de cvartet», oferită de vestita formație Smetana. Programul a reușit o admirabilă selecție: Mozart («Vînă- toarea»), Janáček («Scrișorii intime») și Sme- tana («Din viața mea») (23 aprilie, Ateneu).

Rodica Tapalagă

teatru

Ionă — mult discutatul poem dramati- c al lui Marin Sorescu, solilocviu despre sin- gurătate, a căpătat viață scenică la Teatrul Mic, prilejiind lui George Constantin un lung și dificil recital actoricesc, într-un ciudat cadru scenografic, Regia — Andrei Șerban.

Lăsați-mă să cînt — cea mai cunoscută dintre operele românești originale a revenit în repertoriu, cu heine noi de primăvară. Alături de protagoniștii — Ion Dacian — apar cîteva nume noi în distribuție. Și, poate pe curind, o nouă operă originală!

La Paris: D-ale carnavalului. Pe cine să amintim din distribuție? Caragiu, Bănică, Moraru, Cioranu, Rodica Tapalagă, Gina Pa- trichi? Tuturor — succes!

Teatrele provinciale dovedesc de multe ori curaj și inițiativă în abordarea dramatur- giei originale. Astfel, Teatrul din Baia Mare — printre alte spectacole — a prezentat la București și două remarcabile piese scurte: Curierul de seară de Romulus Vulpescu și Ripa albastră de Leonida Teodorescu. Ceea ce ne face să așteptăm cu interes continua- rea activității pe acest plan a studiului Teatrului «C.I. Nottara».

Nu demult, actorii Teatrului «Ion Creangă» au fost oasepții colectivului Teatrului dra- matic din Skopje. Zilele acestea artiștii iugoslavi vor juca la Brașov, Sibiu, Timi- șoara și București. În repertoriu, Răposatul de Nușici și Fugara de Iliaski — un interes- ant spectacol ca stil și modalitate pe care l-am aplaudat la sediul teatrului.

Doi tineri regizori — personalități crea- toare — au fost numiți la conducerea a două teatre bucureștene — Lucian Giurchescu la Teatrul de Comedie și Ion Cojar la Teatrul Mic. Succes!

televiziune

Ca de obicei, avem în programul săptă- minal de toate: și teatru, și cinema, și știință, și sport, și folclor și etc., etc., etc. Și totuși întrebarea ce și-o punea recent telecronicarul ziarului Informația: «cînd zîmbim?» rămîne în continuare fără răspuns.

Ion Dacian

DUMINICĂ 20 APRILIE. Pr. I. Pentru toți, cei mulți, care au suferit o duminică fără fotbal, iată din nou o Duminică sportivă cu fotbal: Petrolul-Progresul (16.00) • Doina Argeșului din Pitești ne oferă sub titlul De pe struna de vioară un bogat program folcloric (19.15) • Din recomandările noastre nu lipsește nici de data aceasta rubrica Film cu trei stele: «Prostănaclul» cu Bourvil, Funfs, Beba Loncar (20.00) • Pr. II. Exce- lent organizată, emisiunea Capodopere ale muzicii universale prezintă astăzi Sonata a III-a în stil românesc pentru vioară și orchestră de George Enescu, în interpretarea lui Isaac Stern și Alexander Zakin (21.05).

LUNI 21 APRILIE. Steaua fără nume, emi- siunea concurs cu succes de prezent și de perspectivă (20.00) • Un montaj muzical literar intitulat (deocamdată nu știm de ce!) Pygmalion se bucură de concursul unor artiști cunoscuți și iubii: Coca Andreonescu, Marthe Kessler, Valy Niculescu, Glennatra Melidoneanu, Ion Dacian, Mircea Anghelescu ș.a. (22.25).

MARȚI 22 APRILIE. Seară de teatru pro- gramează «Dansul morții» de August Strind- berg, cu Ileana Predescu, Fogy Etterle, Ion Besoiu ș.a. (20.00) • Marina Crilovici, Vasile Martinou și Ștefan Ruha reprezintă țara noastră la Seara de gală consacrată celei de-a 20-a aniversări de la înființarea mișcării mondiale pentru pace care va avea loc la Budapesta (22.25).

MIERCURI 23 APRILIE. Telecinemateca. Nici filmul, nici interpretii n-au nevoie de recomandările noastre. Așadar: «Viață furată» cu Bette Davis și Glenn Ford (20.05) • Pere- grinările lui Dan Hăulică prin Itinerarul euro- pean poposec în Montmartre (20.30).

JOI 24 APRILIE. Pr. I. A doua Seară de teatru, cu a doua parte din «Fotografii mișcate» de Hie Păunescu: «Scrișorii» cu Gilda Marin- escu, Constantin Brezeanu, Alexandru Repan, Dan Nasta (20.00).

VINERI 25 APRILIE. Un film cu promisiuni de veselie: «Studiu despre femeii» cu exce- lenta actriță maghiară Eva Rutkay (20.00).

SIMBĂTĂ 26 APRILIE. Din «Invitatul no- stru», rubrica a devenit invitații nostri. N-avem nici o obiecție (22.05) • Pr. II. Recitalul de simbătă seara omagiază me- moria unui mare muzician — Palestrina. Cîntă corul «Madrigal» (21.15).

pronosport

Pronosticul antrenurului TITUS OZON pen- tru concursul Pronosport nr. 16, etapa din 20 aprilie 1969

I. U.T.A. Jiul	X
II. Polit.-Iași-Dinamo Buc.	X
III. «U» Craiova-Vagonul	1
IV. Petrolul-Progresul	1
V. Crișul-Dinamo Bacău	1
VI. F.C. Argeș-«U» Cluj	1
VII. Atalanta-Inter	X
VIII. Fiorentina-Torino	X
IX. Juventus-Veronia	1
X. Lanerossi-Palermo	1
XI. Pisa-Cagliari	X
XII. Sampdoria-Bologna	1
XIII. Varesa-Napoli	1

FLACĂRA-ALBUM

FRANKIE AVALON, discipol constiincios și talentat al lui Frank Sinatra, cunoscut de la Brașov și TV publicului nostru. Fotografie de S. STEINER

